

Jordbruksstatistisk årsbok 1967

Statistical Yearbook of Agriculture Utgivare: Statistiska centralbyrån

INLEDNING

TILL

Jordbruksstatistisk årsbok / Jordbruksverket, Statistiska centralbyrån. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1965-. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1964-.

1965-1994 framställd av Statistiska centralbyrån.

1995-1998 framställd av Livsmedelsekonomiska samarbetsnämnden, Statistiska centralbyrån.

1965-2000 med innehållsförteckning, sammanfattning samt parallelltitel på engelska: Statistical yearbook of agriculture ..., från 1975 och framåt: Yearbook of agricultural statistics. – Publiceras elektroniskt fr.o.m. 2001 på Jordbruksverkets webbplats www.sjv.se, och fr.o.m. 2002 även på Statistiska centralbyråns webbplats www.scb.se.

Föregångare:

Jordbruk och boskapsskötsel / Statistiska centralbyrån. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1916-1964. – (Sveriges officiella statistik).
Täckningsår: 1913-1963.

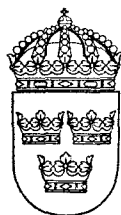
Översiktspublikationer:

Svensk jordbruksstatistik 200 år / Statistiska centralbyrån. – Stockholm: Statistiska centralbyrån, 1999.

Jordbruket i siffror 1866-2007 / Jordbruksverket, Statistiska centralbyrån. – Jönköping ; Stockholm, 2011. – (Sveriges officiella statistik).

Jordbruksstatistisk årsbok 1967. – (Sveriges officiella statistik).
Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) 2012.

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK
JORDBRUK MED BINÄRINGAR

JORDBRUKSSTATISTISK ÅRSBOK
1967

STATISTISKA CENTRALBYRÅN

STOCKHOLM 1967

OFFICIAL STATISTICS OF SWEDEN

AGRICULTURE AND FISHERIES

STATISTICAL YEARBOOK OF AGRICULTURE
1967

CENTRAL BUREAU OF STATISTICS

CIVILTRYCK

STOCKHOLM 1967

1720

Förord

Statistiska centralbyrån framlägger härmed Jordbruksstatistisk årsbok 1967. Syftet med årsboken, vars första årgång utkom 1965, är att ge en samlad redovisning av den svenska jordbruksstatistiken. Förutom uppgifter från centralbyråns egna undersökningar innehåller publikationen sålunda statistik producerad av andra myndigheter samt av institutioner, organisationer, föreningar etc.

Förhållandevis utförliga redogörelser lämnas i boken för undersökningarnas uppläggning och genomförande, medan resultatkommentarerna oftast är starkt begränsade. Under rubriken »Övrig publicering» anges i varje delavsnitt var den i regel utförligare primärredovisningen av statistiken återfinns.

Årtalet i bokens titel anknyter till utgivningsåret och ej till redogörelseåret. Eftersom redovisningen i princip avser de senaste uppgifterna från resp. statistikgrenar innebär detta att resultaten i föreliggande årgång huvudsakligen återger de förhållanden som rådde under kalenderåret 1966 (produktionsåret 1965/66).

De redovisade resultaten är i regel definitiva. I några enstaka fall har dock redovisningen preliminär karaktär, vilket

närmare framgår av texten till resp. tabeller.

Årsangivelsen 1965/66 (motsvarande för tidigare år) avser i flertalet tabeller ifrågasvarande regleringsår. Där annan typ av redogörelseår avses — exempelvis budgetår, kontrollår, gödselår e. d. — har detta särskilt angivits (mestadels i not till resp. tabeller).

Tabellnumreringen avviker något från numreringen i förra årgången. I *bil. 9* har för varje tabell angivits var motsvarande uppgifter kan återfinnas i 1966 års publikation. Av denna sammanställning framgår även vilka tabeller som är nytillkomna.

Det redaktionella arbetet med publikationen, vilket har varit förlagt till byrån för jordbruksstatistik inom centralbyrån, har skett i samverkan med berörda statistikproducenter. Verket vill härmed betyga sin tacksamhet för värdefullt bistånd.

Redaktör för Jordbruksstatistisk årsbok 1967 har varit förste aktuarie Bengt Blomqvist.

Stockholm den 11 augusti 1967

INGVAR OHLSSON

KNUT MEDIN

Innehållsförteckning

Contents

Text	Sid.
Förord	III
Symboler använda i tabellerna	XVII
Svensk-engelsk ordlista	XVIII
Engelsk översikt	XXIII
I. Områdesindelningar i jordbruksstatistiken	1
II. Företagsstruktur. Ägoslagsfördelning m. m.	
1. 1961 års allmänna jordbruksräkning	3
2. Jordbrukets skogsmarksinnehav enligt 1965 års fastighetslängder	11
3. Jordbruksinventeringarna	17
4. Skogsmarksarealens storlek	22
5. Struktur- och befolkningsutredningarna	23
III. Befolkning och arbetskraft	
1. Folkräkningarna	28
2. Jordbruksinventeringarna	34
3. Löneförhållandena för lantarbetare	37
4. Sysselsättningen inom enskilt skogsbruk	42
IV. Fastigheter och byggnader	
1. Jordbruksfastigheternas taxeringsvärden	44
2. Jordbruksfastigheternas priser	46
3. Nybyggnadsverksamheten inom jordbruket	52
4. Jordbrukets byggnadskostnader	54
V. Maskiner och anläggningar m. m.	
1. 1961 års allmänna jordbruksräkning	58
2. Jordbrukets inköp av maskiner, redskap m. m.	61
VI. Förnödenheter	
1. Förbrukningen av handelsgödsel	63
2. Försäljningen av växtskyddsmedel m. m.	64
3. Förbrukningen av fodermedel ..	66

Text	Page
Preface	III
Explanation of symbols	XVII
Swedish-English vocabulary	XVIII
Summary	XXIII
I. Geographical divisions for agricultural statistics	1
II. Structure of agricultural enterprises. Types of land etc.	
1. Census of agriculture 1961	3
2. Possession of forest land in agriculture according to the 1965 general real-estate assessment ..	11
3. Agricultural inventories	17
4. Size of forest area	22
5. Structure and population surveys	23
III. Population and labour force	
1. Census of population	28
2. Agricultural inventories	34
3. Wages of farm workers	37
4. Employment in private forestry	42
IV. Real estates and buildings	
1. Assessed values of agricultural real estates	44
2. Market prices of agricultural real estates	46
3. New building in agriculture	52
4. Building cost index of agriculture	54
V. Machinery and plant etc.	
1. Census of agriculture 1961	58
2. Purchase by agricultural sector of machines, tools etc.	61
VI. Requisites	
1. Consumption of fertilizer	63
2. Consumption of plant protectants etc.	64
3. Consumption of feeding-stuffs ..	66

	Sid.		Page
VII. Växtodling. Vegetabilisk produktion		VII. Crop farming. Vegetable production	
1. Jordbruksinventeringarna	68	1. Agricultural inventories	68
2. Årsväxtrapporteringen	74	2. Reports on the year's crop	74
3. De objektiva skördeuppskattningarna	80	3. Objective harvest estimation	80
4. Totalskörden av spannmål, slättervall och potatis	87	4. Total harvest of grain, hay and potatoes	87
5. Förmalningen av spannmål. Producentpriserna på vegetabilieprodukter m. m.	90	5. Milling of grain. Producers' price of vegetable products	90
6. Odlingen av sockerbeter	92	6. Cultivation of sugar beet	92
7. Odlingen av oljevaxter	93	7. Cultivation of oleiferous plants	93
8. Odlingen av spånadsvaxter	96	8. Cultivation of textile plants	96
9. Statsplomberingen av utsäde	97	9. Official inspection of seed	97
10. Utsädesmängderna för spannmål	99	10. Quantities of grain seed	99
11. Skördesättet för spannmål	99	11. Method of harvesting grain	99
12. Brödsädens kvalitet	103	12. Quality of bread grain	103
13. Vallarealens åldersfördelning och avkastning	104	13. Acreage and yield within different age groups of ley land	104
14. Höskördens botaniska sammansättning och kvalitet	105	14. Botanical composition and quality of hay	105
15. Bärningsmetoder för slättervall och potatis	107	15. Methods of harvesting hay and potatoes	107
16. Skörd av potatis samt potatisarealens fördelning	109	16. Yield and area of potatoes on cultivations of different size	109
17. Arealen av olika matpotatisorter	110	17. Acreage of various species of table potatoes	110
18. Jordbrukets skördeskadeskydd	112	18. Crop insurance	112
VIII. Husdjurskötsel. Animalisk produktion		VIII. Livestock farming. Animal production	
1. Jordbruksinventeringarna	118	1. Agricultural inventories	118
2. Nötkreaturens rasfördelning	128	2. Breed distribution of cattle	128
3. Antalet galtar och betäckta suggor	130	3. Numbers of boars and covered sows	130
4. Hästpremieringen	131	4. Awarding of prizes to horses	131
5. Mjölkboskapskontrollen	133	5. Milk recording	133
6. Mejerihanteringen. Producentpriset på mjölk	137	6. Dairying. Producers' price of milk	137
7. Mjolkproduktionen och dess användning	138	7. Production and use of milk	138
8. Kalvslaktens omfattning	140	8. Slaughter of calves	140
9. Svinstamkontrollen	142	9. Pig breeding control	142
10. Suggkontrollen	144	10. Litter recording	144
11. Svinslaktens omfattning	146	11. Slaughter of pigs	146
12. Produktionen av kött och fläsk. Producentpriserna på slaktdjur	147	12. Meat production. Producers' price of slaughter animals	147
13. Äggproduktionen. Producentpriset på ägg	149	13. Egg production. Producers' price of eggs	149
IX. Konsumtion av födo- och njutningsämnen	151	IX. Food consumption	151
X. Utrikeshandel	154	X. Foreign trade	154
XI. Jordbruksekonomiska uppgifter		XI. Agricultural economics	
1. Jordbrukarnas taxerade inkomster och utgifter m. m.	158	1. Assessed income and expenditure of farmers	158
2. Den jordbruksekonomiska undersökningen	169	2. Farm economic investigation	169
3. Jordbrukarnas tillgångar och skulder	177	3. Assets and liabilities of farmers	177

	Sid.		Page
4. Inkomsterna av jordbruksfastighet samt fördelningen av inkomst och förmögenhet	185	4. Income of agricultural real estates and distribution of income and property	185
5. Jordbrukets producentpris, kostnadspris- och världsmarknadsprisindex	194	5. Producer price index, cost price index and world market price index of agriculture	194
6. Jordbrukets kreditmarknad	196	6. Agricultural credit market	196
7. Jordbrukssektorn i nationalräkenskaperna	199	7. Agricultural sector in the national accounts	199
XII. Lantbruksnämnderna	202	XII. County agricultural boards	202
XIII. Jordbrukets ekonomiska föreningsrörelse	208	XIII. Farmers' co-operative associations	208
XIV. Lantbruksundervisningen	211	XIV. Agricultural training	211
XV. Internationella uppgifter	213	XV. International statistics	213
Bilagor	221—234	Appendices	221—234
Sakregister	235	Alphabetical index	235

Tabeller

Företagsstruktur. Ägoslagsfördelning m. m.

Tab. 1. Arealer för olika ägoslag vid brukningsenheter med mer än 2 hektar åker, år 1961, inom län, produktionsområden och hela riket	6
Tab. 2. Antal brukningsenheter inom olika storleksgrupper samt åkerareal vid dessa brukningsenheter, år 1961, inom län, produktionsområden och hela riket	8
Tab. 3. Antal ägda och arrenderade brukningsenheter med över 2 hektar åker samt åkerarealens fördelning på ägd och arrenderad areal vid dessa brukningsenheter, år 1961, inom län, produktionsområden och hela riket	10
Tab. 4. Antal fastigheter, år 1965, samt arealen skog på dessa, fördelade på ägarekategorier inom län, produktionsområden och hela riket ..	12
Tab. 5. Antal fastigheter i enskild ägo, år 1965, taxerade som jordbruksfastighet samt arealen skog på dessa. Fördelning på storleksgrupper efter skogsmarksareal och skogsmarksareal. Hela riket	14
Tab. 6. Antal fastigheter i enskild ägo, år 1965, taxerade som jordbruksfastighet. Fördelning på storleksgrupper efter skogsmarksareal inom län, produktionsområden och hela riket	15

Tables

Structure of agricultural enterprises. Types of land etc.

Table 1. Areas for different types of land in 1961, in counties, production areas and whole of Sweden	6
Table 2. Number of holdings in different size groups, and area of arable land on these holdings in 1961, in counties, production areas and whole of Sweden	8
Table 3. Number of owned and leased holdings, and distribution of arable land into owned and leased acreage in 1961, in counties, production areas and whole of Sweden	10
Table 4. Number of assessment units in 1965 and area of forest land on these units, distributed by different categories of owners in counties, production areas and whole of Sweden	12
Table 5. Number of agricultural real estates in private ownership in 1965 according to assessment and area of forest land on these estates. Distribution by size groups according to area of arable land and forest land. Whole of Sweden	14
Table 6. Number of agricultural real estates in private ownership in 1965 according to assessment. Distribution by size groups according to area of forest land, in counties, production areas and whole of Sweden	15

	Sid.		Page
Tab. 7. Antal fastigheter i enskild ägo, år 1965, taxerade som jordbruksfastighet samt arealen åker och skog på dessa inom län, produktionsområden och hela riket....	16	Table 7. Number of agricultural real estates in private ownership in 1965 according to assessment and area of arable land and forest land on these estates in counties, production areas and whole of Sweden	16
Tab. 8. Antal brukningsenheter, år 1966, i olika storleksgrupper inom produktionsområden och hela riket...	20	Table 8. Number of holdings in different size groups in 1966 in production areas and whole of Sweden.....	20
Tab. 9. Summa åkerareal, år 1966, i olika storleksgrupper inom produktionsområden och hela riket....	21	Table 9. Area of arable land in different size groups in 1966 in production areas and whole of Sweden	21
Tab. 10. Produktiv skogsmarksareal, år 1964, inom län och hela riket....	22	Table 10. Area of productive forest land in 1964, in counties and whole of Sweden	22
Tab. 11. Brukningsenheternas fördelning på olika storleksgrupper åren 1956 och 1961 enligt struktur- och befolkningsutredningarna	25	Table 11. Distribution of holdings by different size groups in 1956 and 1961, according to the Structure and Population Surveys.....	25
Tab. 12. Förändringar i brukningsenheternas åkerareal, mellan 1956 och 1961, enligt struktur- och befolkningsutredningarna	26	Table 12. Changes in the area of arable land of holdings 1956—1961, according to the Structure and Population Surveys	26
Tab. 13. Brukningsenheternas och åkerarealens fördelning på ägarekategorier åren 1956 och 1961 enligt struktur- och befolkningsutredningarna	27	Table 13. Distribution of holdings and area of arable land by categories of owner in 1956 and 1961, according to the Structure and Population Surveys	27
Tab. 14. Antal brukningsenheter inom olika storleksgrupper åren 1951, 1956, 1961 och 1966 samt relativa förändringar mellan åren	27	Table 14. Number of holdings in different size groups in 1951, 1956, 1961 and 1966 and percentage change figures	27
Befolkning och arbetskraft		Population and labour force	
Tab. 15. Folkmängdens fördelning på städer resp. landsbygd, år 1965, inom län och hela riket	29	Table 15. Distribution of population by towns and country areas in 1965, in counties and whole of Sweden	29
Tab. 16. Folkmängdens fördelning på större åldersgrupper, år 1965, inom län och hela riket	30	Table 16. Distribution of population by large age groups in 1965, in counties and whole of Sweden..	30
Tab. 17. Folkmängd i glesbygd resp. tätort, år 1965, inom län och hela riket	32	Table 17. Population in sparsely populated and built-up areas in 1965, in counties and whole of Sweden..	32
Tab. 18. Förvärvsarbetande befolkning inom jordbruk, skogsbruk m. m. samt dennas procentuella andel av den totala förvärvsarbetande befolkningen, år 1966, inom län och hela riket.....	33	Table 18. Economically active population in agriculture, forestry etc., and proportion out of total economically active population in 1966, in counties and whole of Sweden	33
Tab. 19. Antal i jordbruket den 1 juni 1966 sysselsatta personer över 15 år, inom produktionsområden, riksområden och hela riket.....	35	Table 19. Number of persons over 15 years of age employed in agriculture on 1st June 1966, in production areas, major regions and whole of Sweden	35
Tab. 20. Antal i jordbruket den 1 juni 1966 sysselsatta personer över 15 år, totalt och per 100 hektar åker, inom olika storleksgrupper. Hela riket	36	Table 20. Number of persons over 15 years of age employed in agriculture on 1st June 1966, totally and per 100 hectares of arable land in different size groups. Whole of Sweden	36

	Sid.		Page
Tab. 21. Antal i jordbruket den 1 oktober 1965, 1 mars, 1 juni och 3 oktober 1966 sysselsatta personer över 15 år. Hela riket	36	Table 21. Number of persons over 15 years of age employed in agriculture on 1st October 1965, 1st March, 1st June and 3rd October 1966. Whole of Sweden.....	36
Tab. 22. Genomsnittliga timförtjänster samt timförtjänsternas spridning år 1965 för manliga lantarbetare i åldern 18—64 år	38	Table 22. Average hourly earnings and variation of hourly earnings in 1965 for male farm workers in agegroup 18—64	38
Tab. 23. Genomsnittliga årsförtjänster samt årsförtjänsternas spridning år 1965 för manliga lantarbetare i åldern 18—64 år	39	Table 23. Average annual earnings and variation of annual earnings in 1965 for male farm workers in agegroup 18—64	39
Tab. 24. Timförtjänsternas timförtjänster samt tim- och årsförtjänsternas spridning år 1965 för manliga lantarbetare i åldern 18—64 år på brukningsenheter av olika storlek	40	Table 24. Average hourly earnings and variation of hourly and annual earnings in 1965 for male farm workers in agegroup 18—64 on holdings of different sizes	40
Tab. 25. Timförtjänsternas sammansättning år 1965 för manliga lantarbetare i åldern 18—64 år	40	Table 25. Composition of hourly earnings in 1965 for male farm workers in agegroup 18—64	40
Tab. 26. Årsförtjänsternas sammansättning år 1965 för manliga lantarbetare i åldern 18—64 år	41	Table 26. Composition of annual earnings in 1965 for male farm workers in agegroup 18—64	41
Tab. 27. Genomsnittliga tim- och årsförtjänster åren 1961—1965 för lantarbetare i åldern 18—64 år	41	Table 27. Average hourly and annual earnings 1961—1965 for farm workers in agegroup 18—64	41
Tab. 28. Sysselsättningen inom enskilt skogsbruk åren 1962—1966: Totala antalet under en vecka utförda dagsverken	43	Table 28. Employment in private forestry 1962—1966: Number of days work during one week.....	43

Fastigheter och byggnader

Tab. 29. Jordbruksfastigheternas taxeringsvärden enligt fastighetstaxeringen år 1966, inom län och hela riket	44
Tab. 30. Köpeskillingar och taxeringsvärden för år 1964 frivilligt försålda jordbruksfastigheter, inom län, produktionsområden och hela riket	47
Tab. 31. Köpeskillingar och taxeringsvärden för år 1964 frivilligt försålda jordbruksfastigheter, inom län och hela riket: Fördelning efter taxeringsvärdet	48
Tab. 32. Köpeskillingar och taxeringsvärden för år 1964 frivilligt försålda jordbruksfastigheter (med högst 25 procent skogsmark), inom län och hela riket: Fördelning efter åkerarealens storlek	50
Tab. 33. Nybyggnadsverksamheten inom jordbruket åren 1962—1966: Antal nyuppförda byggnader av olika slag samt antal nyuppförda ladugårdar och mangårdsbyggnader i procent av totalantalet byggnader av resp. slag	53

Real estates and buildings

Table 29. Assessed value of agricultural real estates according to assessment in 1966, in counties and whole of Sweden	44
Table 30. Market prices and assessed values of agricultural real estates voluntarily sold in 1964, in counties, production areas and whole of Sweden	47
Table 31. Market prices and assessed values of agricultural real estates voluntarily sold in 1964, in counties and whole of Sweden. Distribution by assessed value	48
Table 32. Market prices and assessed values of agricultural real estates voluntarily sold in 1964 (maximum 25 per cent forest land), in counties and whole of Sweden. Distribution by size of arable land	50
Table 33. Building in agriculture 1962—1966: Number of newly-erected buildings of different kinds, and number of newly-erected cowsheds and dwelling houses in percentage of total number of cowsheds and dwelling houses respectively	53

	Sid.
Tab. 34. Nybyggnadsverksamheten inom jordbruket åren 1962—1966: Antal nyuppförda kreatursplatser resp. rumsenheter inom riksområden och hela riket	53
Tab. 35. Nybyggnadsverksamheten inom jordbruket åren 1962—1966: Kostnader för den totala nybyggnaden	54
Tab. 36. Jordbrukets byggnadskostnader åren 1964—1966: Byggnadsindex och gårdsindex	56

Maskiner och anläggningar m. m.

Tab. 37. Antal brukningsenheter med olika slag av maskiner m.m., år 1961, inom län, produktionsområden och hela riket	59
Tab. 38. Antal maskiner, år 1961, inom län, produktionsområden och hela riket	60
Tab. 39. Jordbrukets totala inköp av maskiner och redskap åren 1962—1966	62
Tab. 40. Jordbrukets inköp av traktorer åren 1962—1966: Antal levererade traktorer samt medelpris per traktor	62

Förnödenheter

Tab. 41. Inhemsk förbrukning av handelsgödselmedel gödselåren 1961/62—1965/66	63
Tab. 42. Priser på vissa slag av handelsgödselmedel åren 1961/62—1965/66 samt 1962—1966	64
Tab. 43. Jordbrukets totala inköp av växtskyddsmedel m. m. åren 1962—1966	65
Tab. 44. Trädgårdsbrukets totala inköp av växtskyddsmedel åren 1962—1966	65
Tab. 45. Beräknad förbrukning av fodermedel åren 1961/62—1965/66	67
Tab. 46. Produktion av foderblandningar för höns, svin m. fl. djurslag samt råvaror ingående i dessa blandningar åren 1964/65 och 1965/66	67

Växtodling. Vegetabilisk produktion

Tab. 47. Åkerjordens användning år 1966, inom län, produktionsområden och hela riket	70
Tab. 48. Åkerjordens användning år 1966, inom olika storleksgrupper. Hela riket	72

Page

Table 34. Building in agriculture 1962—1966: Number of newly-erected cattle places and room units in major regions and whole of Sweden	53
Table 35. Building in agriculture 1962—1966: Costs of total building....	54
Table 36. Agricultural building cost index 1964—1966	56
Machinery and plant etc.	
Table 37. Number of holdings with different types of machines etc. in 1961, in counties, production areas and whole of Sweden	59
Table 38. Number of machines in 1961, in counties, production areas and whole of Sweden	60
Table 39. Total purchase by agricultural sector of machinery and tools 1962—1966	62
Table 40. Purchase by agricultural sector of tractors 1962—1966: Number of tractors delivered and average price	62

Requisites

Table 41. Domestic consumption of fertilizer 1961/62—1965/66	63
Table 42. Prices of certain types of fertilizer 1961/62—1965/66 and 1962—1966	64
Table 43. Total purchase by agricultural sector of plant protectants 1962—1966	65
Table 44. Total purchase by market gardening sector of plant protectants 1962—1966	65
Table 45. Consumption of certain types of feeding stuff 1961/62—1965/66	67
Table 46. Production of feeding stuff mixtures for hens, pigs and other animals, together with the raw products included in these mixtures 1964/65 and 1965/66	67

Crop farming. Vegetable production

Table 47. Use of arable land in 1966, in counties, production areas and whole of Sweden	70
Table 48. Use of arable land in 1966 in different size groups. Whole of Sweden	72

	Sid.		Page
Tab. 49. Arealer för olika växtslag i procent av hela åkerarealen under tiden 1913—1966	73	Table 49. Areas for different crops in percentage of total area of arable land 1913—1966	73
Tab. 50. Arealer för skörd av vallfrö åren 1963—1966. Hela riket	73	Table 50. Areas cultivated as ley for seeds 1963—1966. Whole of Sweden ..	73
Tab. 51. Höstsädda arealer åren 1963—1966. Hela riket	73	Table 51. Autumn-sown areas 1963—1966. Whole of Sweden	73
Tab. 52. Köksväxtarealens fördelning på olika växtslag, år 1964, inom län och hela riket	74	Table 52. Distribution of kitchen vegetables area by different crops in 1964, in counties and whole of Sweden	74
Tab. 53. Årsväxtrapporten i maj 1966: Medeltal för län, huvudområden och hela riket av sifferomdömen för övervintringen	76	Table 53. Crop reports May 1966: Averages for the assessments of overwintering, in counties, main areas and whole of Sweden	76
Tab. 54. Årsväxtrapporten i maj 1966: Procentuell andel upplöjd areal inom huvudområden och hela riket	76	Table 54. Crop reports May 1966: Percentage of ploughed land, in main areas and whole of Sweden	76
Tab. 55. Årsväxtrapporten i juli 1966: Medeltal för län, huvudområden och hela riket av sifferomdömen för skördeutsikterna	77	Table 55. Crop reports July 1966: Averages for the assessments of harvest prospects, in counties, main areas and whole of Sweden	77
Tab. 56. Årsväxtrapporten i oktober 1966: Medeltal för län, huvudområden och hela riket av sifferomdömen för skördeutfallet	78	Table 56. Crop reports October 1966: Averages for the assessments of harvest outcome, in counties, main areas and whole of Sweden	78
Tab. 57. Årsväxtrapporten i oktober 1966: Skördens kvalitet inom huvudområden och hela riket	79	Table 57. Crop reports October 1966: Quality of harvest in main areas and whole of Sweden	79
Tab. 58. Biologisk skörd år 1966, inom län, produktionsområden och hela riket	84	Table 58. Biological yield in 1966, in counties, production areas and whole of Sweden	84
Tab. 59. Bärgad skörd år 1966, inom län, produktionsområden och hela riket	85	Table 59. Actual yield in 1966, in counties, production areas and whole of Sweden	85
Tab. 60. Total skörd av spannmål, slättervall och potatis, år 1966, inom län och hela riket	88	Table 60. Total harvest of grain, hay and potatoes in 1966, in counties and whole of Sweden	88
Tab. 61. Jordbrukares leveranser av spannmål, återförsäld utsäde, förmalning, framställning av mjöl till avsalu samt lager av vete och råg, åren 1961/62—1965/66 samt 1962—1966	91	Table 61. Farmers' deliveries of grain, resold planting seed, milling, production of flour for sale, and storage of wheat and rye 1961/62—1965/66 and 1962—1966	91
Tab. 62. Producentpriser på spannmål, vallhö, fabrikspotatis och sockerbeter samt partipris på matpotatis åren 1961/62—1965/66 samt 1962—1966	92	Table 62. Producers' prices of grain, hay, potatoes for processing and sugar beet, and wholesale price of table potatoes, 1961/62—1965/66 and 1962—1966	92
Tab. 63. Sockerbetsodlingen 1966: Skördad areal, skörd per hektar samt total skörd, inom län och hela riket ..	93	Table 63. Cultivation of sugar beet in 1966: Harvested area, yield per hectare and total harvest, in counties and whole of Sweden	93
Tab. 64. Oljeväxtodlingen 1966: Skörd per hektar, beräknad besädd areal samt total skörd, inom län och hela riket	94	Table 64. Cultivation of oleiferous plants in 1966: Yield per hectare, estimated area sown, total harvest, in counties and whole of Sweden ..	94
Tab. 65. Spånadsväxtodlingen åren 1961—1965: Odlad areal samt total skörd. Hela riket	96	Table 65. Cultivation of textile plants 1961—1965: Cultivated area and total harvest. Whole of Sweden ..	96

	Sid.		Page
Tab. 66. Statsplomberat utsäde år 1965/66: Total plomberad kvantitet.....	98	Table 66. Sealed seed in 1965/66: Total sealed quantity	98
Tab. 67. Utsädesmängderna för spannmål år 1965, inom län och hela riket..	100	Table 67. Quantities of grain seed in 1965, in counties and whole of Sweden	100
Tab. 68. Spannmålsarealernas fördelning efter skördesättet år 1965, inom län, produktionsområden och hela riket	101	Table 68. Distribution of grain areas by method of harvesting in 1965, in counties, production areas and whole of Sweden	101
Tab. 69. Den levererade brödsädens fördelning på olika kvalitetsgrupper åren 1965 och 1966. Hela riket...	103	Table 69. Bread grain produced in 1965 and 1966, divided by quality. Whole of Sweden	103
Tab. 70. Fördelning av arealen slåttervall på olika åldersgrupper år 1966, inom produktionsområden och hela riket	104	Table 70. Division of areas of ley land by different age groups in 1966, in production areas and whole of Sweden	104
Tab. 71. Biologisk första skörd från slåttervall av olika ålder år 1966, inom produktionsområden och hela riket	105	Table 71. Biological yield on leyland of different age in 1966 in production areas and whole of Sweden	105
Tab. 72. Höskördens botaniska sammansättning åren 1963—1966. Medeltal för hela riket.....	106	Table 72. Botanical composition of hay harvest 1963—1966. Averages for the whole of Sweden.....	106
Tab. 73. Höskördens fodervärde åren 1963—1966. Medeltal för hela riket	106	Table 73. Fodder value of hay harvest 1963—1966. Averages for the whole of Sweden	106
Tab. 74. Arealen av mat- resp. fabrikspotatis fördelad efter bärningsmetod, år 1965, inom produktionsområden och hela riket....	107	Table 74. Area of table potatoes and potatoes for processing distributed by methods of harvesting in 1965 in production areas and whole of Sweden.....	107
Tab. 75. Arealen slåttervall fördelad efter bärningsmetod, år 1965, inom län, produktionsområden och hela riket	108	Table 75. Area of leyland distributed by methods of harvesting in 1965 in counties, production areas and whole of Sweden.....	108
Tab. 76. Arealen av mat- resp. fabrikspotatis fördelad efter odlingens storlek, år 1965, inom produktionsområden och hela riket.....	109	Table 76. Area of table potatoes and potatoes for processing distributed by size of cultivations in 1965 in production areas and whole of Sweden	109
Tab. 77. Biologisk skörd av mat- resp. fabrikspotatis, vid odlingar av olika storlek, år 1965, inom produktionsområden och hela riket..	110	Table 77. Biological yield on cultivations of table potatoes and potatoes for processing in different size groups in 1965 in production areas and whole of Sweden....	110
Tab. 78. Odlingen av matpotatis år 1966: Arealens fördelning på olika sorter inom län, produktionsområden och hela riket.....	111	Table 78. Cultivation of table potatoes in 1966: Division of areas by different kinds in counties, production areas and whole of Sweden.....	111
Tab. 79. Resultat av ersättningsberäkningarna för 1966 års skörd.....	114	Table 79. Results of calculations of compensation for the 1966 harvest..	114
Husdjurskötsel. Animalisk produktion		Livestock farming. Animal production	
Tab. 80. Antal husdjur den 1 juni 1966 inom län, produktionsområden och hela riket.....	120	Table 80. Number of livestock on 1st June 1966 in counties, production areas and whole of Sweden.....	120
Tab. 81. Antal husdjur den 1 juni 1965, 1 mars, 1 juni och 15 oktober 1966. Hela riket	122	Table 81. Number of livestock on 1st June 1965, 1st March, 1st June and 15th October 1966. Whole of Sweden	122
Tab. 82. Antal husdjur den 1 juni 1966 inom olika storleksgrupper. Hela riket	123	Table 82. Number of livestock on 1st June 1966 in different size groups. Whole of Sweden	123

	Sid.	Page	
Tab. 83. Antal husdjur den 1 juni 1966 per 100 hektar åker inom olika storleksgrupper. Hela riket	124	Table 83. Number of livestock per 100 hectares of arable land on 1st June 1966 in different size groups. Whole of Sweden	124
Tab. 84. Beräknat antal nötkreatursenheter den 1 juni 1966 inom län, produktionsområden och hela riket	125	Table 84. Number of units of cattle on 1st June 1966, in counties, production areas and whole of Sweden	125
Tab. 85. Nötkreatursbesättningarnas storlek år 1966: Antalet brukningsenheter fördelat efter antalet kor vid enskilda brukningsenheter inom storleksgrupper, produktionsområden och hela riket....	126	Table 85. Size of cattle herds in 1966: Number of holdings distributed by number of cows on individual holdings in different size groups in production areas and whole of Sweden	126
Tab. 86. Svinbesättningarnas storlek år 1966: Antalet brukningsenheter fördelat efter antalet svin vid enskilda brukningsenheter inom storleksgrupper, produktionsområden och hela riket	127	Table 86. Size of pig herds in 1966: Number of holdings distributed by number of pigs on individual holdings in different size groups in production areas and whole of Sweden	127
Tab. 87. Nötkreaturens rasfördelning år 1961: Antal kor och ungnöt av olika raser inom län, produktionsområden och hela riket	128	Table 87. Distribution of cattle by breed in 1961: Number of cows and young cattle of different breeds in counties, production areas and whole of Sweden	128
Tab. 88. Antal tjänstbara galtar och betäckta suggor åren 1962—1966. Hela riket	130	Table 88. Number of boars and covered sows 1962—1966. Whole of Sweden	130
Tab. 89. Hästpremieringen år 1966: Antal förbedömda eller premierade hästar, beslutade belöningar m. m., inom län och hela riket...	132	Table 89. Awarding of prizes to horses in 1966: Number of horses commended or awarded prizes, awards given etc., in counties and whole of Sweden	132
Tab. 90. Mjölkboskapskontrollens resultat år 1965/66, inom län och hela riket: Medelavkastning per ko och år inom olika raser.....	134	Table 90. The results of milk recording in 1965/66, in counties and whole of Sweden: Average yield per cow per year in different breeds	134
Tab. 91. Mjölkboskapskontrollens omfattning år 1965/66, inom län och hela riket: Antal besättningar och kor i officiell resp. enskild kontroll	136	Table 91. The extent of milk recording in 1965/66, in counties and whole of Sweden: Number of herds and cows under official and private control	136
Tab. 92. Mejerihanteringen åren 1961/62—1965/66 samt 1962—1966: Antal mejerier och mejerileverantörer, vid mejerier invägd mjölk, mejerimjölkens medelffetthalt, användning av invägd mjölk samt pris på mejerimjölk	137	Table 92. Dairying 1961/62—1965/66 and 1962—1966: Number of dairies and suppliers to dairies, milk delivered, average fat content of dairy milk, use of dairy milk and price of dairy milk	137
Tab. 93. Totala mjölkproduktionen och dess användning åren 1952, 1955, 1958, 1961 och 1964. Hela riket..	139	Table 93. Milk production and its use 1952, 1955, 1958, 1961 and 1964. Whole of Sweden	139
Tab. 94. Mjölkproduktionen och dess användning, år 1964, inom olika storleksgrupper. Hela riket	139	Table 94. Milk production and its use in 1964 in different size groups. Whole of Sweden.....	139
Tab. 95. Mjölproduktionens storlek, åren 1952, 1955, 1958, 1961 och 1964, inom produktionsområden och hela riket	139	Table 95. Milk production 1952, 1955, 1958, 1961 and 1964 in production areas and whole of Sweden	139

	Sid.
Tab. 96. Totala antalet slaktade kalvar åren 1950, 1954, 1957 och 1962. Hela riket	140
Tab. 97. Antal slaktade kalvar inom olika storleksgrupper åren 1950, 1954, 1957 och 1962, i procent av den totala kalvslakten resp. år.....	141
Tab. 98. Antal slaktade kalvar inom olika produktionsområden åren 1950, 1954, 1957 och 1962, i procent av den totala kalvslakten resp. år..	141
Tab. 99. Svinstamkontrollen åren 1961/62—1965/66: Verksamhetens omfattning samt medeltal av uppnådda resultat	143
Tab. 100. Resultat från suggkontrollen, kontrollåret 1965/66, inom län och hela riket.....	144
Tab. 101. Totala antalet slaktade svin åren 1950, 1954, 1956, 1959 och 1961. Hela riket	146
Tab. 102. Antal slaktade svin inom olika storleksgrupper åren 1950, 1954, 1956, 1959 och 1961, i procent av den totala svinslakten resp. år..	146
Tab. 103. Antal slaktade svin inom olika produktionsområden åren 1950, 1954, 1956, 1959 och 1961, i procent av den totala svinslakten resp. år	147
Tab. 104. Antal besiktigade slaktkroppar samt produktion av kött och fläsk, åren 1961/62—1965/66 samt 1962—1966	148
Tab. 105. Priser på slaktdjur, åren 1961/62—1965/66 samt 1962—1966....	148
Tab. 106. Beräknad total produktion av ägg, partihandelns invägnings av svenska ägg samt producentpris på ägg, åren 1961/62—1965/66 samt 1962—1966	150

Konsumtion av födo- och njutningsämnen

Tab. 107. Konsumtion av födo- och njutningsämnen åren 1962—1966....	152
---	-----

Utrikeshandel

Tab. 108. Importen av livsmedel åren 1962—1966, med fördelning på viktigare ursprungsländer	155
Tab. 109. Exporten av livsmedel åren 1962—1966, med fördelning på viktigare förbrukningsländer....	156
Tab. 110. Utrikeshandeln med egentliga jordbruksprodukter åren 1962—1966.....	157

Jordbruksekonomiska uppgifter

Tab. 111. Jordbrukarnas taxerade inkomster, utgifter, nettointäkter samt tillgångar och skulder åren 1964 och 1965. Hela riket	161
--	-----

Page

Table 96. Total number of slaughtered calves 1950, 1954, 1957 and 1962. Whole of Sweden	140
Table 97. Number of slaughtered calves in different size groups 1950, 1954, 1957 and 1962, in percentage of total slaughter of calves	141
Table 98. Number of slaughtered calves in different production areas 1950, 1954, 1957 and 1962, in percentage of total slaughter of calves	141
Table 99. Pig breeding control 1961/62—1965/66: Scope of activities and averages of control results ...	143
Table 100. Results of litter recording in 1965/66 in counties and whole of Sweden	144
Table 101. Total number of slaughtered pigs 1950, 1954, 1956, 1959 and 1961. Whole of Sweden	146
Table 102. Number of slaughtered pigs in different size groups 1950, 1954, 1956, 1959 and 1961, in percentage of total slaughter of pigs..	146
Table 103. Number of slaughtered pigs in different production areas 1950, 1954, 1956, 1959 and 1961, in percentage of total slaughter of pigs	147
Table 104. Number of inspected carcasses and meat production 1961/62—1965/66 and 1962—1966.....	148
Table 105. Prices of carcasses 1961/62—1965/66 and 1962—1966	148
Table 106. Estimated production of eggs, wholesalers' purchase of eggs and producers' price of eggs 1961/62—1965/66 and 1962—1966.....	150

Food consumption

Table 107. Food consumption 1962—1966	152
---------------------------------------	-----

Foreign trade

Table 108. Imports of foodstuffs 1962—1966 by more important countries of origin	155
Table 109. Exports of foodstuffs 1962—1966 by more important countries of destination	156
Table 110. Foreign trade in agricultural products proper 1962—1966..	157

Agricultural economics

Table 111. Farmers' assessed cash incomes, expenditure, net receipts, and assets and liabilities 1964 and 1965. Whole of Sweden	161
---	-----

	Sid,	Page
Tab. 112. Jordbrukarnaskontantainkomster och utgifter m. m. per brukningsenhet, år 1965, inom produktionsområden och hela riket	163	Table 112. Farmers' cash incomes and expenditure etc. per holding in 1965, in production areas and whole of Sweden 163
Tab. 113. Jordbrukarnas taxerade nettointäkter m. m. per brukningsenhet år 1965. Hela riket	167	Table 113. Farmers' assessed net receipts etc. per holding in 1965. Whole of Sweden 167
Tab. 114. Jordbrukarnas taxerade tillgångar och skulder samt nettoförmögenhet per brukningsenhet år 1965. Hela riket	168	Table 114. Farmers' assets and liabilities, and net capital per holding in 1965. Whole of Sweden 168
Tab. 115. Intäkter och kostnader i jordbruket per 10 hektar åker (inkl. s. k. reducerad betesmark), år 1964, inom storleksgrupper och produktionsområden	170	Table 115. Receipts and costs per 10 hectares of arable land in 1964, in different size groups and production areas 170
Tab. 116. Jordbrukarfamiljens inkomst per brukningsenhet, år 1964, inom storleksgrupper och produktionsområden	172	Table 116. Incomes of farming families per holding in 1964, in different size groups and production areas 172
Tab. 117. Jordbrukarnas tillgångar och skulder per brukningsenhet den 31 december 1964, inom storleksgrupper och produktionsområden	174	Table 117. Farmers' assets and liabilities per holding on 31 December 1964, in different size groups and production areas 174
Tab. 118. Jordbrukarnas tillgångar och skulder den 31 december 1960. Hela riket	180	Table 118. Farmers' assets and liabilities on 31 December 1960. Whole of Sweden 180
Tab. 119. Jordbrukarnas tillgångar och skulder per brukningsenhet den 31 december 1960. Hela riket	181	Table 119. Farmers' assets and liabilities per holding on 31 December 1960. Whole of Sweden 181
Tab. 120. Jordbrukarnas nettoförmögenhet per brukningsenhet den 31 december 1960, inom produktionsområden och hela riket	182	Table 120. Farmers' net capital per holding on 31 December 1960, in production areas and whole of Sweden 182
Tab. 121. Jordbrukarnas genomsnittliga skuldprocent den 31 december 1960, inom produktionsområden och hela riket	183	Table 121. Farmers' percentage of debt per holding on 31 December 1960, in production areas and whole of Sweden 183
Tab. 122. Jordbrukarnas tillgångar och skulder per brukningsenhet enligt 1952 resp. 1960 års undersökningar. Hela riket	184	Table 122. Farmers' assets and liabilities per holding 1952 and 1960. Whole of Sweden 184
Tab. 123. Inkomst av jordbruksfastighet enligt taxeringen till statlig inkomstskatt år 1966, inom län och hela riket	188	Table 123. Income of agricultural real estates according to assessment in 1966, in counties and whole of Sweden 188
Tab. 124. Inkomsttagare inom jordbruk med binärningar år 1965 (taxeringsåret 1966) fördelade efter yrkesställning, inom län och hela riket	189	Table 124. Income-earners in agriculture and side-line enterprises in 1965 by employment status, in counties and whole of Sweden 189
Tab. 125. Inkomsttagare inom jordbruk med binärningar fördelade efter inkomstklass och yrkesställning år 1965 (taxeringsåret 1966)	190	Table 125. Income-earners in agriculture and side-line enterprises in 1965 by size of income and employment status 190
Tab. 126. Förmögenheter över 100 000 kronor inom jordbruk med binärningar fördelade efter storleksklass och ägarnas yrkesställning år 1965 (taxeringsåret 1966)	192	Table 126. Properties of more than 100 000 crowns in agriculture and side-line enterprises by size of property and owners' employment status in 1965 192
Tab. 127. Producentprisindex, konsumentprisindex, kostnadsprisindex samt världsmarknadsprisindex åren 1961/62—1965/66	196	Table 127. Producer price index, consumer price index, cost price index and world market price index 1961/62—1965/66 196

	Sid.		Page
Tab. 128. Total kreditgivning till enskilda jordbrukare åren 1962—1966...	197	Table 128. Total credit extended to private farmers 1962—1966	197
Tab. 129. Jordbrukskasserörelsens utlåning till enskilda jordbrukare åren 1962—1966	197	Table 129. Lending by agricultural credit societies to private farmers 1962—1966	197
Tab. 130. Sparbankernas utlåning till enskilda jordbrukare åren 1961—1965	197	Table 130. Lending by saving banks to private farmers 1961—1965	197
Tab. 131. Statens lån till enskilda jordbrukare budgetåren 1961/62—1965/66	198	Table 131. State loans to private farmers 1961/62—1965/66	198
Tab. 132. Sektorprodukten inom jordbruk m. m. samt bruttonationalprodukten åren 1950—1965: Fördelning på faktorinsatser, indirekta skatter och subventioner	200	Table 132. Product of agricultural sector and gross domestic product 1950—1965. Distribution by factor incomes, indirect taxes and subsidies	200
Lantbruksnämnderna		County agricultural boards	
Tab. 133. Lantbruksnämndernas verksamhet åren 1962—1966: Statligt stöd till inre och yttre rationalisering m. m. (totala belopp)....	204	Table 133. Activities of county agricultural boards 1962—1966: State support for internal rationalization and structural improvement etc. (total sums)	204
Tab. 134. Lantbruksnämndernas verksamhet år 1966: Statligt stöd till inre och yttre rationalisering m. m. (länsvis fördelning)	205	Table 134. Activities of county agricultural boards in 1966: State support for internal rationalization and structural improvement etc. (distribution by counties)	205
Tab. 135. Lantbruksnämndernas fastighetsinnehav år 1966, inom län och hela riket	206	Table 135. Real-estate holding of county agricultural boards in 1966, in counties and whole of Sweden	206
Jordbrukets ekonomiska föreningsrörelse		Farmers' co-operative associations	
Tab. 136. Antal medlemmar samt omsättningsvärdet inom jordbrukets ekonomiska föreningsrörelse åren 1961—1965	210	Table 136. Number of members and turnover value in economic associations in agriculture 1961—1965	210
Lantbruksundervisningen		Agricultural training	
Tab. 137. Antal elever m. m. vid vissa undervisningsanstalter åren 1962—1966	212	Table 137. Number of trainees etc. at certain training institutions 1962—1966	212
Internationella uppgifter		International statistics	
Tab. 138. Ägoviiddens fördelning på särskilda ägoslag år 1964, inom olika länder	214	Table 138. Areas of different types of land in 1964, in different countries	214
Tab. 139. Åkerarealens användning inom olika länder år 1964	215	Table 139. Use of arable land in 1964, in different countries	215
Tab. 140. Totalskördens storlek inom olika länder år 1964	216	Table 140. Total harvest in 1964, in different countries	216
Tab. 141. Antal husdjur år 1964 inom olika länder	217	Table 141. Number of livestock in 1964, in different countries	217
Tab. 142. Förfärvsarbetande befolkning inom jordbruk med binärar samt dennas andel av den totala förfärvsarbetande befolkningen, inom olika länder	218	Table 142. Economically active population in agriculture and side-line enterprises, and proportion out of total economically active population, in different countries	218
Tab. 143. Jordbruksproduktionens storlek (indextal) inom olika länder åren 1960/61—1964/65	219	Table 143. Volume of agricultural production (index number) in different countries 1960/61—1964/65...	219

Symboler använda i tabellerna

Explanation of symbols

Upprepaing	» Repetition
Intet finns att redovisa	— Magnitude nil
Uppgift ej tillgänglig eller alltför osäker för att anges	.. Data not available

Translation of Swedish words occurring in this report

Ackordslön	Piece-wages	Boskapsskötsel	Stock-farming
Aktiebolag	Limited company	Bostad	Dwelling
Aktiebolagsskogar	Companies' forests	Botanisk	Botanical
Aktuell	Actual	Brukare	Farmer
Alsikeklöver	Alsike clover	Brukningsenhet	Holding
Andel	Proportion	Brukningsform	Type of holding
Andra	Other	Bruttonationalprodukt	Gross domestic product
Animalisk	Animal	Brödsäd	Bread grain
Anläggning	Plant	Buffel	Buffalo
Anmälning	Application	Byggnad	Building
Anställd	Employed	Bärbuske	Berry-bush
Antal	Number	Bärgad (skörd)	Actual (yield)
Användning	Use	Bärgningsmetod	Method of harvesting
Arbetare	Worker	Bättre	Better
Arbete	Work	Bönor	Beans
Arbetskraft	Labour force		
Arbetstid	Working-hours	Dag	Day
Areal	Area	Dagsverke	Day's work
Arrendator	Tenant	Del av	Part of
Arrende	Tenancy	Delvis (ägd)	Partly (owned)
Arrenderad	Held on lease	Digivande	Suckling
Avelssvin	Breeding hog	Diverse	Various
Avse	Concern	Djur	Animal
Avsevärd	Considerable	Djurprodukt	Animal product
Avyttra	Sell	Djurskötare	Cattle-man
		Djurslag	Type of animal
Baljväxter	Leguminous plants	Driftsledning	Operator's management
Barnbidrag	Child allowances	Driftsöverskott	Surplus
Bearbetning	Processing	Dräktig första gången ..	With young for the first time
Befolkning	Population		
Belopp	Amount	Därav	Of which
Beräknad	Estimated	Däröver	More
Besiktiga	Inspect	Död	Dead
Besädd areal	Area sown		
Besättning	Stock	Egentlig	Real
Bete	Pasture	Eget	Own
Betesmark	Meadow	Ekonomisk	Economic
Betesvall	Pasture	Elev	Pupil
Betäckta (sugor)	Covered (sows)	Enhet	Unit
Bindare	Binder	Enligt	According to
Binäring	Side-line enterprise	Ensilageväxter	Plants for silage
Biodling	Apiculture	Ensilering	Ensiling
Biologisk	Biological	Enskild	Private
Blandad	Mixed	Ersättning	Compensation
Blandning	Mixture	Examinerad	Examined
Blandsäd	Mixed grain		
Blankett	Form	Fabrikspotatis	Potatoes for processing
Blomkål	Cauliflower	Faktorinsats	Factor income
Bogsera	Tow		
Bolag	Company		
Bortfall	Non-response		

Falltal	Falling number	Glesbygd	Sparsely populated areas
Familjemedlem	Family member	Godkänd	Approved
Fast anställd	Regular employed	Gräs	Grass
Fasta priser	Constant prices	Gröda	Crop
Fastighet	Real-estate	Grödgrupp	Crop group
Fastighetslängd	Schedule of real-estate	Grönfoder	Green crop
Fastighetstaxering	Real-estate assessment	Gurka	Cucumber
Fetthalt	Fat content	Gödkalv	Fattening calf
Fiskmjöl	Fish meal	Gödsel	Fertilizer
Fjäderfä	Poultry	Gödsvin	Fattening pig
Fläsk	Pork	Hampa	Hemp
Foderenhet	Feed unit	Handelsgödsel	Fertilizer
Foderfosfat	Fodder phosphate	Havre	Oats
Fodermedel	Feeding-stuff	Hektar	Hectare
Foderrotfrukter	Fodder roots	Hela riket	Whole country
Fodersäd	Coarse grain	Helt	Fully
Fodertillskott	Additional fodder	Helträda	Fallow land
Fodertran	Cod-liver oil	Hemslakt	Home slaughter
Fodervärde	Fodder value	Hjälpmotor	Auxiliary motor
Foderväxt	Fodder plant	Husdjur	Livestock
Foderärter	Fodder peas	Hushåll	Household
Folkmängd	Population	Huvudområde	Main area
Folkräkning	Census of population	Häst	Horse
Framställning	Production	Häststall	Stable
Fri kost	Board free	Hö	Hay
Frivillig	Voluntary	Högst	At most
Fruktträd	Fruit tree	Höns	Fowls
Frö	Seed	Höstraps	Winter rape
Får	Sheep	Höstrybs	Winter turnip rape
Född	Born	Höstråg	Winter rye
Födo- och njutnings- ämnen	Food, drink and tobacco	Höstsådd	Autumn sown
Föl	Foal	Höstsäd	Winter grain
Förbrukning	Use	Höstvete	Winter wheat
Fördelad	Distributed	Importera	Import
Fördelning	Distribution	Inhemsk	Domestic
Förening	Society	Inkommen	Received
Företagare	Enterpriser	Inkomst	Income
Företagsräkning	Census of economic activities	Inkomstklass	Size of income
Förmalning	Milling	Inköp av	Purchase of
Förmögenhet	Property	Inom	Within
Förnödenhet	Requisite	Inre	Internal
Förräntning	Net return (on capital)	Inräkna	Include
Församling	Parish	Insektsmedel	Insect-powder
Första års	First year's	Intäkter	Receipts
Försäld	Sold	Inventarier (döda)	Farm equipments
Försäkrad	Insured	Inventarier (levande) ..	Livestock
Försäljning	Sale	Invånare	Inhabitant
Förtjänst	Profit	Invägning	Weighing in
Förvärv	Purchase	Jordbruk	Agriculture
Förvärvsarbetsande (be- folkning)	Economically active (population)	Jordbrukare	Farmer
Förändring	Change	Jordbruksfastighet ...	Agricultural real estate
Galt	Boar	Jordnöt	Peanut
Genomsnittlig	Average	Kalkon	Turkey
Get	Goat	Kalluft	Cold air
Gift	Married	Kalv	Calf
		Kalva	Calve

Kategori.....	Category	Lönesumma	Compensation of employees
Kläckt	Hatched	Löpande	Current
Klöver	Clover	Löpande priser	Current prices
Knöl	Tuber		
Ko.....	Cow	Magasin	Storehouse
Kokos	Coco	Majs	Maize
Kokärter	Peas, dry edible	Mångårdsbyggnad	Dwelling house
Kollektivavtal.....	Collective agreement	Manlig	Male
Kommun	Community	Mantals-längd.....	Schedule of population
Komplement	Complement		
Konsumentprisindex ..	Consumer price index	Manuell	Manual
Konsumtion	Consumption	Mark	Ground
Kontant	Cash	Marknadsförd slakt ...	Slaughter taken to market
Kontroll	Control	Marknadspris	Market price
Korn	Barley	Maskin	Machine
Korsningsbesättning ..	Crossbreeding herd	Maskinhall	Machine shop
Kostnad	Cost	Maskinuthyrning	Machine hiring
Kostnadsprisindex	Cost price index	Matpotatis	Table potatoes
Kost och logi.....	Board and lodging	Medelavkastning.....	Average yield
Kreatur	Livestock	Medelpris	Average price
Kreatursplats	Livestock room-unit	Medeltal	Average
Kredit	Credit	Medlem	Member
Kreditgivning	Lending	Mejeri	Dairy
Kronoskogar	State forests	Mejerihantering	Dairying
Kultiverad betesmark ..	Cultivated natural pastures	Mellan	Between
		Mellanbygd	Central hill and low-land district
Kull	Litter	Mellersta	Central
Kvalitet	Quality	Mer än	More than
Kvarn	Mill	Minskning	Decrease
Kviga	Heifer	Mjöl	Flour
Kvigkalv	Cow-calf	Mjölk	Milk
Kvinnor	Women	Mjölkboskapskontroll..	Milk recording
Kyekling	Chicken	Mjölproduktion.....	Milk production
Kyrkan	Church	Modersugga	Breeding sow
Köksväxter	Vegetables	Morot	Carrot
Köp	Purchase	Mulåsnor och åsnor ...	Mules and asses
Köpeskilling	Price	Månad	Month
Köping	Market town	Män	Men
Kött	Meat		
Köttfodermjöl	Meat meal	Naturaförmåner	Benefits in kind
		Naturlig betesmark ...	Natural pasturage
		Naturlig äng	Natural pasture and meadow
Lada	Barn	Nedre	Lower
Ladugård	Cowshed	Nettoförmögenhet	Net capital
Ladugårdsforman	Head cowman	Normskörd	Average yield
Lager	Stock	Norra	Northern
Lamm	Lamb	Nybildning	New formation
Landsbygd	Country-side	Nybyggnad	New building
Landskommun	Rural community	Nyodling	Forecultivation
Lantarbetare	Farm-worker	Nyuppförd	Newly erected
Lantbruksnämnd	County agricultural board	Näringsgren	Branch of industry
		Nötkreatur	Cattle
Lantsmör	Country butter	Nötkreatursenhet	Unit of cattle
Lerd	Hired		
Levande	Living	Oavsett löneform	Regardless of form of payment
Leverans	Delivery	Obrukad åkerjord.....	Untilled arable land
Levererad	Delivered	Obärgad	Unharvested
Livsmedel	Food	Odla	Grow
Loge	Barn		
Lån	Loan		
Län	County		
Lök	Onion		

Odling	Cultivation	Skattepliktig fastighet	Real estate, liable to real estate duty
Ogräs	Weed	Skogsbygd	Forest land
Ogräsmedel	Weed remedy	Skogsmark	Forest land
Olika	Different	Skuld	Debt
Oljekraftfoder	Oilcake	Skuldprocent	Percentage debt
Oljelin	Lin seed	Skulltork	Hay-loft drier
Oljeväxter	Oleiferous plants	Skärmaskin	Cutting-machine
Omfattning	Size	Skörd	Harvest; yield
Område	Region	Skördesätt	Method of harvesting
Omsättningsvärde	Turnover value	Skördetröska	Combine
Ost	Cheese	Skördentfall	Outcome of harvest
Partihandel	Whole sale trade	Skördeutsikter	Harvest prospects
Potatis	Potatoes	Slag	Kind
Preparattyp	Kind of preparation	Slakt	Slaughter
Pris	Price	Slaktdjur	Slaughter animal
Prisnivå	Price level	Slumpfel	Sampling error
Procent	Percentage	Slättervall	Ley for hay
Producentpris	Producer's price	Slättbygd	Plain district
Produktion	Production	Sockerbetor	Sugar beet
Produktionsområde	Production area	Sojaböna	Soya bean
Provision	Commission	Sort	Kind
Pålägg	Breeding	Spannmål	Cereals
Pälsdjursuppfödning	Furred animal breeding	Spannmålstork	Grain-drying plant
		Specialarbetare	Specialized worker
		Spenat	Spinach
		Spill	Harvesting loss
		Spridning	Deviation
		Spånadslin	Flax
		Spånadsväxtodling	Textile plant cultivation
Rapport	Report	Staten	State
Raps	Rape	Statligt stöd	Government support
Ras	Breed	Statsplomberingsbevis	Official certificate of inspection
Rationalisering	Rationalization		
Redskap	Tool	Sterbhus	Estate
Reducerad	Reduced	Stiftelse	Institution
Rensningsmaskin	Cleaning machine	Storboskap	Cattle
Repad	Ripped	Storlek	Size
Reparationer	Repairs	Storleksgrupp	Size group
Resultat	Result	Struktur- och befolkningsutredning	Structure and population survey
Reverslån	Promissory note loan	Stut	Steer
Riksområde	Major region	Stuteri	Stud
Rotfrukter	Roots	Städer	Towns
Rumsenhet	Room unit	Subvention	Subsidy
Rybs	Turnip rape	Sugga	Sow
Råg	Rye	Suggkontroll	Litter recording
Rågsikt	Sifted rye flour	Summa	Total
Råproteinhalt	Protein content	Svensk	Swedish
Råvara	Raw product	Svin	Pig
Ränta	Interest	Svinhus	Piggery
Rättare	Farm foreman	Svinstamkontroll	Pig breeding control
Rödbetor	Beetroots	Sylte	Purpose
Rödklöver	Red clover	Sysselsatt	Employed
		Sådd	Sowing
Saknas	Not available	Säd	Grain
Samfällighet	Association	Säme	Worse
Sammansättning	Composition	Södra	Southern
Samt	And		
Samtliga	Total	Tal	Number
Sektorprodukt	Sector product	Taxerad	Assessed
Semesterlön	Holiday pay		
Sifferomdöme	Assessment in figures		
Självybindare	Binder		
Självrisk	Excess		
Självägande brukare	Owner farmers		
Skattad	Estimated		

Taxeringsvärde	Assessed value	Verksamhet	Activity
Tidigare	Earlier	Vete	Wheat
Tidlön	Time rate	Vetemjöl	Wheat flour
Tidpunkt	Time	Veterinärbesiktigad ...	Inspected
Till avsalu	For sale	Veterinärverksamhet ..	Veterinary activity
Tillfällig	Temporary	Vicker	Vetches
Tillhörig	Belonging to	Viktigare	More important
Tillgångar	Assets	Vitaminfodermedel....	Vitaminized feeding-stuff
Tillskott	Addition	Vitkål	White cabbage
Tillväxt	Growth	Vitsenap	White mustard
Timförtjänst	Payment by the hour	Värraps	Spring rape
Timotej	Timothy	Värrybs	Spring turnip rape
Tjur	Bull	Värråg	Spring rye
Tjurkalv	Bull calf	Värsäd	Spring grain
Tomt- och industrivärde	Value of building-lot and industry	Värvete	Spring wheat
Torkanläggning	Drying plant	Värde	Value
Traktor	Tractor	Världsmarknadsprisindex	World market price index
Traktorförare	Tractor driver	Växtprodukt	Vegetable product
Transportredskap	Means of conveyance	Växtsjukdom	Plant disease
Trädgårdsskötsel	Gardening	Växtskyddsmedel	Plant protectants
Tröskning	Threshing	Växtslag	Plant
Typ	Type	Växtrådhalt	Plant-fibre content
Tätort	Built-up areas		
Underhåll	Maintenance	Yrkesverksam	Economically active
Undersökning	Survey	Yttre rationalisering ..	Structural improvement
Undervisningsanstalt ..	Training institution		
Undre kvartil	Lower quartile	Åker	Arable land
Unghäst	Colt	Åkerareal	Area of arable land
Ungnöt	Young cattle	Ålder	Age
Uppgift	Information	Åldersgrupp	Age group
Upphöra	Discontinue	År	Year
Upplöjd	Ploughed	Årsförtjänst	Annual earnings
Uppnådd	Reached	Årsväxtrapport	Report on the year's crop
Uppskattad	Estimated		
Ursprungsländer	Countries of origin	Ågarekategori	Category of owner
Urval	Sample	Ägd	Owned
Utan	Without	Ägg	Egg
Utfall	Result	Ägo	Ownership
Utfodring	Feeding	Ägoslag	Type of land
Utgift	Expense	Ärter	Peas
Utlåning	Lending		
Utredning	Investigation	Ökning	Increase
Utrikeshandel	Foreign trade	Överföring	Transfer
Utsäde	Seed	Överpris	Surplus
		Övervintring	Wintering
Vall	Ley	Överstiga	Exceed
Vall till fröskörd	Ley for seeds	Övre	Upper
Vallhö	Hay	Övre kvartil	Upper quartile
Varmluft	Hot air	Övrig	Other
Varuslag	Kind of goods		
Vecka	Week		
Vegetabilisk	Vegetable		

Summary

I. Geographical divisions for agricultural statistics

In Swedish agricultural statistics, accounting is partly by administrative areas and partly by areas defined in accordance with natural farming conditions. Accounting in current studies is usually limited to county level, while the general agricultural and population censuses also provide information on individual parishes and communities.

The majority of counties have, on the basis of different climatic conditions, soil etc., been divided into special »natural farming areas». These areas can be combined into »production areas» and »major regions». See further Appendix 1.

For the objective harvest estimates (see below), the country is divided into approx. 430 »harvest estimate areas», which have been made as homogeneous as possible with regard to the annual harvest outcome. This division into areas is the same as that used for »compensation areas» in the crop insurance system (see below).

II. Structure of agricultural enterprises etc. Types of land

The *general censuses of agriculture* provide every fifth year detailed information on, for example, the number of farms, the areas under different types of land, the use of arable land and number of livestock.

The latest agricultural census from which results are available, was held in 1961. The census which, as in previous years, was conducted by the Central Bureau of Statistics, also contained information on holdings of machinery and agricultural plant. The census covered all holdings with more than 2 hectares of arable land and a sample of the smaller farms (about one third of the total).

The 1961 census of agriculture also covered the areas of forest land on agricultural real estates, the distribution of cattle by breed and the size of herds. This information was obtained by special processing of the agricultural register of the National Farmers' Union and material collected for the agricultural inventory in October 1961.

Some results from the 1961 census concerning distribution by type of land, number of holdings etc. are shown in Tables 1—3.

In 1968 all holdings with 2 or more hectares of arable land will be obliged to send in application to the Central Bureau of Statistics. Since the information needed for this purpose is essentially the same as that compiled in the agricultural censuses, it will in the future be possible to reduce the scope of the census.

In connection with the general agriculture census in 1966 a special *investigation of the*

general real — estate assessment of 1965 was carried out. The main purpose of this investigation was to clarify the relation between the farmers' arable land and forest land. See Tables 4—7.

As in previous years, the Central Bureau of Statistics arranged *agricultural inventories* on three occasions in 1966, namely in March, June and October. These surveys were of random sample type and covered in March and October approx. 13 000 and in June approx. 27 000 holdings. With the present system, these inventories provide information on, for example, number of farms, size and use of arable land, number of livestock and labour on the holdings. See Tables 8—9.

The National Board of Private Forestry compiles annual *statistics on areas of forest land*. The farmers' forests are incorporated as a special item. See Table 10.

As a supplement to the general agricultural censuses in 1956, 1961 and 1966, the Agricultural Research Institute made *structure and population surveys*. These, unlike the agricultural censuses, also provide information on gross changes in the number of holdings and in the area of arable land. See Tables 11—14.

III. Population and labour force

The *general censuses of population* arranged by the Central Bureau of Statistics include a great deal of information that can throw light on conditions in agriculture. They give statistics, for instance, on the population distribution by age in rural districts and towns, and by sparsely-populated and built-up areas. See Tables 15—17.

Four times a year sample surveys concerning the labour force are carried out by the Central Bureau of Statistics. In October 1966 the survey was extended to 60 000 persons. From this investigation data are given on the *number of persons economically active in agriculture*. See Table 18.

As indicated above, the *agricultural inventories* provide information on the labour force in agriculture. Some main results from these surveys are given in Tables 19—21.

Statistics on farm-workers' wages are compiled every year by the Central Bureau of Statistics (previously by the National Social Welfare Board) on the basis of information from a sample of farms. See Tables 22—27. The Central Bureau (as previously the National Labour Market Board) also makes annual random sample *surveys on employment in private forestry*. See Table 28.

IV. Real estates and buildings

Taxation statistics based on decisions of the tax assessment committees — are compiled and published every year by the Central Bureau of Statistics. This information includes *statistics on the assessed value of agricultural real estates*. See Table 29.

Special statistics on the prices of agricultural real estates emerge from an annual study made by the Central Bureau of Statistics which includes all the agricultural properties of which legal ratification has been applied for on the grounds of purchase in voluntary sale during the year. See Tables 30—32.

Information on new building in agriculture is reported annually by the National Agricultural Buildings Research Centre (previously the Research Institute for Farm Buildings) on the basis of surveys made in a sample of parishes. See Tables 33—35. The Agricultural Buildings Research Centre also makes annual *index calculations on agricultural building costs*. See Table 36.

V. Machinery and plant etc.

The *1961 census of agriculture* also included some information on holdings of machinery and plant in agriculture. The main results from this part of the census are shown in Tables 37—38.

Current statistics on purchases of machinery, tools etc. in agriculture are obtained from surveys made by the Agricultural Research Institute. The primary material for these surveys is obtained from manufacturers and importers. See Tables 39—40.

VI. Requisites

Information on the consumption of commercial fertilizer, based on figures supplied by manufacturers and importers, is reported annually by the National Agricultural Marketing Board. On the basis of information from Svenska Superfosfat AB, the Marketing Board also reports certain *price data on fertilizer*. See Tables 41—42.

The Agricultural Research Institute makes an annual *survey on the sale of plant protectants*. Information is provided by the firms that have imported or manufactured the products concerned. See Tables 43—44.

Information on the consumption of fodder is continually compiled by the National Agricultural Marketing Board on the basis of figures that it collects directly from the manufacturers and importers. See Tables 45—46.

VII. Crop farming. Vegetable production

The *agricultural inventories* in June and October (see above) include information on the use of arable land. Some results are given in Tables 47—52.

Special annual crop reports are given three times a year to the Central Bureau of Statistics, namely in May, July and October. Data are collected by sub-sections of the county agricultural societies. See Tables 53—57.

Quantitative information on the size of harvest per hectare is now obtained from the *objective harvest estimates*, which have assumed a permanent character in connection with the introduction of a special crop insurance system (see below). The 1966 surveys comprised, as in previous years, a main survey and a series of special surveys to determine harvesting losses etc. These surveys cover a sample of holdings. See Tables 58—59.

On the basis of the objective harvest estimates, the Central Bureau makes annual *total harvest estimates*. See Table 60.

Quantitative information on farmers' deliveries of cereals, milling, marketed production of flour etc. are compiled and reported every month by the National Agricultural Marketing Board, which also reports *statistics on the prices of vegetable produce*. The greater part of the current statistics

on vegetable produce is based on information collected under the auspices of the Board. See Tables 61—62.

Information on the cultivation of sugar beet, oleiferous plants and textile plants, based on information from Svenska Sockerfabriks AB, the Swedish Oil-Plant Association and the Swedish Flax and Hemp Growers' Association, is given in Tables 63—65.

Under current regulations, the seed of cereals and leguminous plants for marketing is controlled by Government sealing; the control on other types of crop is voluntary. *Statistics on Government sealing* are reported annually by the respective seed control establishments. See Table 66.

In connection with the objective harvest estimates (see above), investigations have been made on the *quantities of seed of grain* (Table 67), *methods of harvesting for grain* (Table 68), *the quality of bread grain* (Table 69), *distribution by age of leyland* (Table 70), *yield from leyland of different ages* (Table 71), *the botanical composition and quality of hay* (Tables 72—73), *methods of harvesting for hay and potatoes* (Tables 74—75), *distribution of potatoes area by size of cultivations and yield from these cultivations* (Tables 76—77) and *the cultivation of different types of table potatoes* (Table 78).

Since 1961 a special *crop insurance system* has been in existence, in which all farmers in Sweden with 2 or more hectares of arable land participate. The scheme covers at present grain, potatoes, oleiferous plants, sugar beet and ley for hay. The main authority handling this scheme

is the National Agricultural Marketing Board, while compensation is computed by the Central Bureau of Statistics. See Table 79.

VIII. Livestock farming. Animal production

Data on the number of livestock are collected at all the agricultural inventories during the year. Results are given in Tables 80—86. *Information on the distribution of cattle by breed* is given in Table 87. Certain figures from the Central Bureau's *statistics on the number of serviceable boars and covered sows* are given in Table 88.

The *awarding of prizes to horses*, which is done under the supervision of the National Board of Agriculture, has, as its aim, to »effect the breeding of good, and for different districts and purposes fully satisfactory horses». Some results from the awarding of prizes to horses are given in Table 89.

The control of dairy cattle is arranged every year under the supervision of the National Board of Agriculture. *Statistics on milk recording* are continually published. See Tables 90—91.

Information on number of dairy suppliers, weighing-in of milk, use of dairy milk, prices etc. is given in the Swedish Dairies' Association's detailed statistics on dairy operations. See Table 92.

On several occasions, the Central Bureau, in co-operation with the National Agricultural Marketing Board, has made special *surveys on milk production and its use*. Some results from these surveys are reported in Tables 93—95.

Also in co-operation with the Agricultural Marketing Board, the Central Bureau from time to time makes *studies on the slaughter of calves and swine*. See Tables 96—98, and 101—103.

Results on pig breeding control and litter recording are continually reported by the National Board of Agriculture, which is the authority responsible for these activities. See Tables 99—100.

Information on slaughter inspections, production of meat (incl. pork) and the prices of slaughter stock is reported monthly by the National Agricultural Marketing Board. Such reports are based on information obtained from, for example, the Swedish Farmers' Meat Marketing Association. See Tables 104—105.

Estimates of total annual egg production are made by the National Agricultural Marketing Board, which also reports *statistics on egg prices*. See Table 106.

IX. Consumption

Information on the consumption of food, drink and tobacco is obtained through calculations made twice a year by the National Agricultural Marketing Board. The basis for these calculations is taken, apart from the Marketing Board's own statistics, from, for example, official industrial and foreign trade statistics. See Table 107.

X. Foreign trade

On the basis of the official foreign trade statistics, the National Agricultural Marketing Board makes an annual *statement on the foreign trade in foodstuffs*. See Tables 108—110.

XI. Agricultural economics

A special survey *on the cash incomes, expenditure and net receipts* of farmers is made every year by the Central Bureau of Statistics on the basis of farmers' tax declarations. Data on approx. 13 000 farmers are processed in each study. See Tables 111—114.

In order to illustrate receipts, costs and profitability in Swedish agriculture, the National Board of Agriculture makes an annual *farm-economic investigation*. This covers approx. 3 500 farms, and its primary material is the books kept by the farms participating. See Tables 115—117.

At the request of the 1960 Agricultural Policy Committee, the Central Bureau of Statistics made a separate survey *on the assets and liabilities of farmers* as at 31st December, 1960. This survey covered altogether approx. 12 000 farmers. See Tables 118—122.

In its statistics on the outcome of taxation — see above — the Central Bureau of Statistics includes annual *information on income of agricultural real estates*. The Central Bureau also compiles annual *statistics on wage earners and capital owners*. See Tables 123—126.

The development of prices and costs for agricultural products and requisites is reflected monthly in the National Agricultural Marketing Board's *calculations of producer price-, world market price-, and cost price-indices*. These series were used to supervise a block rule — known as the 3 per cent rule — in the agricultural agreements up to 31st of August 1967. See Table 127.

Summary statistics on the agricultural credit market are published continually by the Agricultural Research Institute. So far as possible, these statistics only cover credits to private farmers. See Tables 128—131.

The Central Bureau of Statistics has a programme to develop the national accounts statistics. Some results on the agricultural sector and the gross domestic product, divided into factor incomes, indirect taxes and subsidies for the years 1950—1965 are given in Table 132.

XII. County agricultural boards

Current statistics on public expenditure for rationalization etc. are published by the National Board of Agriculture. Information for these statistics is reported by the county agricultural boards, which exercise the power of decision in individual counties on public measures to promote agricultural rationalization. See Tables 133—135.

XIII. Farmers' co-operative associations

Information on membership and trade turnover in the co-operative associations is reported by the Federation of Swedish Farmers' Associations, which is the

supreme central body for the agricultural co-operative movement, and by the different branch organizations. See Table 136.

XIV. Agricultural training

Statistics on the number of pupils, examinations etc. at the agriculture and forestry vocational schools are kept by the National Board of Agriculture and the National Board of Private Forestry. Corresponding information on the colleges associated with agriculture — primarily the Royal Agricultural College, the Royal Veterinary College and the Royal College of Forestry — is published by the Central Bureau of Statistics. See Table 137.

XV. International information

Information on the scope of agriculture in different countries is obtained, for example, from the statistics published annually by the Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO). These include information on distribution by type of land, use of arable land, crops, livestock, number of persons profitably employed in agriculture, and the size of agricultural production. See Tables 138—143.

I. Områdesindelningar i jordbruksstatistiken¹

Inledning

Sedan lång tid tillbaka sker inom jordbruksstatistiken en omfattande områdesredovisning av de resultat som framkommer genom skilda undersökningar. Redovisning förekommer sålunda dels för olika administrativa områden, dels för områden som avgränsats främst med hänsyn till de naturliga förutsättningarna för jordbruk.

Administrativa områden

En vanlig redovisningsgrund i den löpande statistiken är länen, vilka ibland sammanförs till huvudområdena Svealand, Götaland och Norrland. Dessutom ges i vissa fall uppgifter för lantbruksnämnds- och hushållningssällskapsområdena, vilkas gränser med ett undantag² sammanfaller med länsgränserna.

¹ För utförligare redogörelser beträffande områdesindelningarna, se t. ex. Ernst Höljer: Sveriges uppdelning på naturliga jordbruksområden. Statsvetenskaplig tidskrift nr 24 (1921); Johannes Sjöstrand: Den svenska jordbruksstatistiken genom tiderna. Kungl. Lantbruksakademiens tidskrift 1942: 4; Börje Nilsson: Områdesindelningen för de objektiva skördeuppskattningarna och skördeskadeskyddet. Statistisk tidskrift 1964: 3; Olle Grundberg: Områdesindelningar för jordbruksstatistiskt bruk. Forskningsrapport nr 4 (1966) från kulturgeografiska institutionen vid Uppsala universitet (stencil) samt Jordbruksräkningen 1961 (SOS). — ² Älvsborgs län är t. o. m. juni 1967 uppdelat på två hushållningssällskaps- resp. lantbruksnämndsområden.

Resultat för mindre administrativa enheter än län — i första hand kommuner och församlingar — kan med nuvarande uppläggning av jordbruksstatistiken bara erhållas vart femte år i samband med de allmänna jordbruksräkningarna. Vid 1966 års jordbruksräkning, från vilken resultat beräknas föreligga under hösten 1967, kommer för första gången en redovisning att ske för kommunblocken.

Naturliga jordbruksområden. Produktionsområden. Riksområden

Vid bearbetning och redovisning av jordbruksstatistiken är landets administrativa områden ur vissa synpunkter inte lämpliga som indelningsgrund. Flertalet län är därför med avseende på de klimatiska förhållandena, jordmånen etc. uppdelade på särskilda s. k. naturliga jordbruksområden (under 1966 fanns sammanlagt 60 sådana områden). Dessa områden kan sedan i sin tur, vilket närmare framgår av bil. 1, sammanföras till a) aderton produktionsområden, b) åtta produktionsområden samt c) tre riksområden.

Skördeuppskattningsområden (ersättningsområden)

Den officiella skördestatistiken baserades tidigare på uppskattningar enligt subjektiv metod, vid vilken någon speciell

2 I. Områdesindelningar i jordbruksstatistiken

områdesindelning ej tillämpades. Med införandet av den objektiva skördeuppskattningsmetoden och ett skördeskadeskydd för jordbruket — se sid. 80 resp. 112 — uppstod behov av en särskild indelning där områdena var homogena med avseende på det årliga skördeutfallet. Som kriterier vid skapandet av sådana områden — skördeuppskattningsområden (ersättningsområden) — har använts information om förekommande jordarter, klimatologiska förhållanden, brukningsenheternas storlek, odlingsinriktning, topografi, speciella risker för skördeskador m. m.

Indelningen i skördeuppskattningsområden, vilken fortlöpande ses över och justeras, har skett separat för varje län. I regel har man vid indelningen kunnat följa församlingsgränserna.

Enligt den indelning som gällde 1966 fanns i landet totalt 429 skördeuppskattningsområden (ersättningsområden).

Särskilda indelningar

I vissa fall tillämpas för statistiska ändamål andra områdesindelningar än de ovan beskrivna. Som exempel kan nämnas statens lantbruksbyggnadsförsöks årliga beräkningar av jordbrukets byggnadskostnader, där landet uppdelas på fem större jordbruksområden. Syftet med denna indelning är att skapa homogena områden med avseende på förutsättningar för jordbruksdrift, vissa byggnadstekniska förhållanden, priserna på byggnadsmaterial samt byggnadsarbetarlönerna.

Ytterligare ett exempel är den speciella regionindelning av landet som utförts av lantbruksstyrelsen och som i första hand används för att beskriva utvecklingen inom jord- och skogsbruket. Vid denna indelning har man sökt sammanföra områden med likartade sociala, ekonomiska och fysiska förutsättningar till enhetliga regiontyper.

II. Företagsstruktur. Ägoslagsfördelning m. m.

1. 1961 års allmänna jordbruksräkning

Inledning

Enligt ett av statistiska centralbyrån under 1920-talet framlagt förslag till jordbruksstatistikens framtida organisation skulle allmänna jordbruksräkningar verkställas i samband med de allmänna fastighetstaxeringarna. Härvid skulle uppgifter insamlas om bl. a. ägoslagens areal, åkerjordens användning och antalet husdjur. Jordbruksräkningar enligt den föreslagna metoden utfördes sedermera under åren 1927, 1932, 1937, 1944 och 1951. Sedan 1956 används ett nytt system och jordbruksräkningarna verkställs numera ej i direkt anslutning till fastighetstaxeringarna.

Föreliggande avsnitt omfattar en redogörelse för den under 1961 företagna räkningen. Framställningen inleds med en allmän beskrivning av räkningens uppläggning varefter vissa resultat rörande ägoslagsfördelningen och antalet brukningsenheter lämnas.

Vidare presenteras uppläggning och omfattning av 1966 års jordbruksräkning samt systemet med obligatorisk anmälan till skördeskadeskyddet vilket skall införas 1968.

Jordbruksräkningens genomförande m. m.

Tidpunkt och omfattning

Jordbruksräkningen verkställdes per den 15 september och omfattade följande avsnitt.

- a) En totalräkning av brukningsenheter med över 2 hektar åker oavsett om till brukningsenheterna hörande fastigheter taxerats som jordbruksfastighet eller annan fastighet. I denna räkning ingick uppgifter om brukningsenheternas antal, areal och brukningsform, åkerarealens användning, antal husdjur samt förekomsten av vissa maskiner och anläggningar.
- b) En undersökning beträffande brukningsenheter med högst 2 hektar åker och djurhållare utan åker i ett urval av församlingar.
- c) En bearbetning av uppgifterna i Riksförbundet Landsbygdens folks (RLFs) jordbruksregister om skogsarealerna på jordbruksfastigheter.
- d) En undersökning av nötkreaturens rasfördelning, grundad på uppgifter som inhämtades i samband med arealinventeringen i oktober 1961.
- e) En redovisning av brukningsenheternas fördelning efter nötkreatursantalet, grundad på uppgifter till arealinventeringen i oktober 1961.

Blankett, definitioner

Vid utarbetandet av den blankett (se bil. 2) som låg till grund för insamling av primäruppgifterna samrådde centralbyrån med lantbruksstyrelsen, statens jordbruks-

nämnd, kalkylsakkunniga, 1960 års jordbruksutredning, Jordbrukets utredningsinstitut och RLF. Dessutom översändes blankettförslaget till ett antal jordbrukare för yttrande.

För varje brukningsenhet skulle lämnas en blankett. Enligt anvisningarna avsågs med *brukningsenhet* varje jordbruk, som med avseende på driften utgjorde ett och samma företag och drevs med en och samma arbetsstyrka. Sålunda skulle exempelvis tillarrenderad mark räknas med i brukningsenheten men däremot ej utarrenderad mark. Uppgifter skulle på blankettens framsida lämnas om brukningsenhetens areal, fördelad på ägoslagen åker (med särskiljande av ägd och arrenderad åkerareal), tomt och trädgård, betesmark, skogsmark och övrig mark. Som *åker* skulle räknas all mark, som lagts under plog och som utnyttjades för växtodling. Hit skulle räknas även mångåriga betes- och slåttervallar på mark, som kunde antas på nytt bli plöjd. Till *tomt* skulle räknas den mark, som användes till byggnadsplats, gårdsplan o. d. samt till *trädgård* mark som utan att vara åker användes till köksväxtodling, fruktträdgård, prydnadsträdgård eller parkanläggning. Med *kultiverad betesmark* avsågs gräsbärande mark, som förbättrats genom en eller flera åtgärder såsom bortröjning av träd och buskar, bearbetning med redskap, gödsling eller insädd av vallväxter utan att marken var att hänföra till åker. Till *naturlig betesmark* skulle föras till bete använd, gräsbärande mark som icke varit föremål för sådana förbättringsåtgärder, som nämnts i definitionen på kultiverad betesmark. Med *skogsmark* avsågs all mark, som antingen var skogbärande eller

som skulle kunna göras skogbärande utan mera omfattande grundförbättringar och som ej var att hänföra till åker, tomt och trädgård, kultiverad eller naturlig betesmark. *Övrig mark* skulle utgöras av dels vägar, avloppsgravar o. d., dels icke odlade eller trädbevuxna mossar och myrar, kärr, berg och annan dylik mark, som icke kunde hänföras till något av de andra ägoslagen.

Insamling av primäruppgifter

Enligt bestämmelserna för räkningen skulle distribution och insamling av blanketterna handhas av kommunstyrelserna. För att underlätta kommunernas arbete översände centralbyrån listor med namn och adress på uppgiftsskyldiga inom kommunen. Uppgifter rörande de uppgiftsskyldiga erhöll centralbyrån huvudsakligen genom RLFs jordbruksregister, vilket i princip omfattar samtliga brukningsenheter i landet (under förutsättning att fastigheterna taxerats som jordbruksfastighet).

Granskning och komplettering

Granskningen av primärmaterialet påbörjades i november 1961, då så gott som samtliga kommuner avlämnat sitt material. I samband med granskningen skedde en omfattande komplettering av ej inkomna resp. ofullständigt ifyllda uppgifter.

Resultatberäkning

Sedan granskningen av materialet avslutats framräknades beträffande brukningsenheter med över 2 hektar åker summor för varje församling. Dessa uppgifter stansades på hålkort, i regel 24 för

varje församling (sammanlagt stansades cirka 60 300 kort). Primärkortan användes sedan för framställning av summakort för kommuner, län och naturliga jordbruksområden. Med hjälp av summakorten framräknades därefter uppgifterna till de slutliga tabellerna i konventionella hålkortsmaskiner.

Primärmaterialet till undersökningen av brukningsenheter med högst 2 hektar åker bearbetades helt manuellt.

Resultatens tillförlitlighet

I avsikt att förbättra möjligheterna att bedöma fullständigheten av de uppgifter som lämnats till jordbruksräkningen och för att belysa tillämpningen av vissa vid jordbruksräkningen meddelade anvisningar genomfördes hösten 1961 en särskild fältundersökning¹. Av resultaten från denna framgår att fältundersökningens och jordbruksräkningen uppgifter om antalet brukningsenheter samt den totala åkerarealen vid dessa brukningsenheter för riket visar relativt god överensstämmelse. För arealen arrenderade åker samt antalet helt eller delvis arrenderade brukningsenheter visar fältundersökningen däremot något högre värden än jordbruksräkningen. Skillnader föreligger även i fråga om fördelningen mellan kultiverad och naturlig betesmark, varvid fältundersökningen redovisar något större arealer kultiverad betesmark än jordbruksräkningen, medan det motsatta gäller för naturlig betesmark. I fråga om antalet husdjur av olika slag råder i regel god

överensstämmelse mellan fältundersökningens och jordbruksräkningens resultat.

Beträffande brukningsenheter med 0,26—2,0 hektar åker och djurhållare tyder undersökningen på att jordbruksräkningens redovisning varit något ofullständig.

Resultat

I tab. 1—3 presenteras vissa data från huvudundersökningen. Redovisningen avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker utom i fråga om vissa riks-siffror, där även resultaten för de mindre brukningsenheter medtagits.

Av tab. 1 framgår att den totala åkerarealen minskade från 1956 till 1961 med cirka 250 000 hektar (7 %). Arealen kultiverad betesmark reducerades under samma period med omkring 20 000 hektar.

Det totala antalet brukningsenheter med mer än 2 hektar åker — se tab. 2 — minskade från 1956 till 1961 med omkring 35 000 eller med 13 %. Större delen av minskningen kom på de båda minsta storleksgrupperna, dvs. brukningsenheter med 2—5 och 5—10 hektar åker.

Antalet ägda resp. arrenderade brukningsenheter samt åkerarealens fördelning på ägd och arrenderad areal redovisas i tab. 3. Enligt denna sammanställning skulle den arrenderade åkerarealen 1961 ha utgjort omkring 29 % av hela åkerarealen.

Övrig publicering

För en utförligare redogörelse för 1961 års jordbruksräkning hänvisas till publikationen Jordbruksräkningen 1961 (SOS). Beträffande brukningsenheter med mer än 2 hektar åker redovisas där resultat för

¹ Se närmare Knut Medin, Bernt Unger och Bengt Malmås: Kontrollundersökningen i samband med 1961 års jordbruksräkning. Statistisk tidskrift 1965:4.

Tab. 1. Arealer för olika ägoslag vid brukningsenheter med mer än 2 hektar åker, i hektar, år 1961, inom län, produktionsområden och hela riket

Område	Åker	Kultiverad betesmark	Naturlig betesmark
<i>Län</i>			
Stockholms stad o. län.....	127 310	4 983	11 760
Uppsala »	140 003	3 972	9 170
Södermanlands »	160 081	5 800	13 844
Östergötlands »	226 318	14 634	38 636
Jönköpings »	115 375	19 386	27 537
Kronobergs »	80 217	11 157	15 341
Kalmar »	161 992	7 904	33 753
Gotlands »	81 058	2 989	8 609
Blekinge »	48 371	2 938	6 378
Kristianstads »	207 645	14 242	21 513
Malmöhus »	313 976	10 416	16 909
Hallands »	134 662	6 055	7 629
Göteborgs o. Bohus »	79 395	4 859	10 324
Älvsborgs »	185 303	12 255	20 572
därav norra delen	119 753	3 664	9 059
» södra »	65 550	8 591	11 513
Skaraborgs län.....	292 408	12 154	23 559
Värmlands »	152 213	3 570	10 860
Örebro »	133 731	3 982	7 660
Västmanlands »	152 465	3 460	7 776
Kopparbergs »	76 725	1 847	7 938
Gävleborgs »	95 423	1 390	6 078
Västernorrlands »	82 833	3 338	13 782
Jämtlands »	57 544	3 775	8 425
Västerbottens »	117 891	3 702	10 592
Norrbottnens »	73 479	3 244	10 049
<i>Produktionsområden</i>			
Götalands södra slättbygder	373 021	9 506	13 964
» mellanbygder	343 476	15 902	44 176
» norra slättbygder	473 656	17 123	40 353
Svealands slättbygder	732 358	20 494	47 788
Götalands skogsbygder	675 707	72 277	123 335
Mellersta Sveriges skogsbygder	270 732	10 878	26 445
Nedre Norrland	223 304	8 105	28 502
Övre Norrland	204 164	7 767	24 131
<i>Hela riket</i>			
1961.....	3 296 418	162 052	348 694
1961 ¹	3 341 578	164 382	360 524
1956 ¹	3 597 939	184 214	..
1951 ¹	3 647 287	188 853	..
1944 ¹	3 714 644	129 654	..
1937 ¹	3 731 038	98 141	..
1932 ¹	3 724 625	58 433	..
1927 ¹	3 715 847	31 291	..

¹ Inkl. brukningsenheter med högst 2 hektar åker.

enskilda församlingar, kommuner, län, naturliga jordbruksområden och hela riket. I fråga om brukningsenheter med högst 2 hektar åker är redovisningen begränsad till de tre riksområdena.

Då aktuella uppgifter om jordbrukets skogsmarksinnehav föreligger (se sid. 11), redovisas här ej resultat från den särskilda bearbetningen av RLF-registret. En redogörelse för denna undersökning återfinns i Statistiska meddelanden J 1964:31 jämte bilaga. Vissa huvudresultat har även lämnats i Jordbruksstatistisk årsbok 1966.

1966 års jordbruksräkning

1966 års jordbruksräkning omfattar följande tre delavsnitt.

- a) En allmän jordbruksräkning i september samt en kontrollundersökning i anslutning härtill enligt ungefär samma plan som vid jordbruksräkningen 1961. Primärmaterialet till den allmänna räkningen insamlades per den 15 september 1966 med stöd av Kungl. Maj:ts kungörelse den 15 april 1966 (nr 97).
- b) Vissa specialundersökningar för belysning av i första hand jordbrukets strukturförhållanden och strukturutveckling.
- c) En bearbetning av längderna från 1965 års fastighetstaxering.

Bearbetningen av primärmaterialet till den allmänna jordbruksräkningen är upplagd med sikte på publicering av resultaten under hösten 1967. Specialundersökningarna påbörjas efter den allmänna räkningen. Bearbetningen av längderna från 1965 års fastighetstaxering har slutförts (se sid. 11).

Obligatorisk anmälan till skördeskadeskyddet som underlag för jordbruksstatistik

Den 4 juni 1964 uppdrog Kungl. Maj:t åt statens jordbruksnämnd och statistiska centralbyrån att i samråd med lantbruksstyrelsen och skördestatistiska nämnden utreda förutsättningarna för och konsekvenserna av övergång till obligatorisk anmälan till skördeskadeskyddet¹.

På grundval av utredningens förslag beslöt 1967 års riksdag att obligatoriesystemet skall införas år 1968 på i princip det sätt som utredningen föreslagit. Enligt förslaget från 1965 års lantbruksorganisationsutredning kommer systemet även att omfatta ett företagsregister för jordbruket. I detta avsnitt redovisas kortfattat vilken inverkan systemet kommer att få på jordbruksstatistiken.

De uppgifter som jordbrukarna nu lämnar i anmälan till skördeskadeskyddet sammanfaller innehållsmässigt i stor utsträckning med de uppgifter som inhämtas genom jordbruksräkningarna och jordbruksinventeringarna (se sid. 3 resp. 17). Genom anknytning till anmälningsförfarandet kommer insamlingen av uppgifter till jordbruksstatistiken att förenklas och effektiveras. Vissa av uppgifterna i jordbruksräkningarna kan därigenom erhållas årligen. Detta gäller uppgifter om antalet brukningsenheter med mer än 2 hektar åker och om den totala åkerarealen med fördelning på olika grödor. Uppgifter kommer också att erhållas om fördelningen av ägda resp. arrenderade brukningsenheter och arealer. Det kommer vidare att bli möjligt att fortlöpande belysa hur den strukturella utvecklingen inom jordbruket

¹ För en närmare redogörelse av skördeskadeskyddets nuvarande utformning se sid. 112.

Tab. 2. Antal brukningsenheter inom olika storleksgrupper samt åkerareal vid dessa bruk-

Område	Antal brukningsenheter inom storleksgrupper, hektar åker						
	2,1—5,0	5,1—10,0	10,1—20,0	20,1—30,0	30,1—50,0	50,1—100,0	Över 100,0
<i>Län</i>							
Stockholms stad o. län.....	495	730	1 418	775	553	387	175
Uppsala »	304	550	1 399	948	849	386	155
Södermanlands »	308	783	1 585	894	681	457	262
Östergötlands »	1 118	1 815	2 320	1 224	1 110	760	275
Jönköpings »	4 057	4 904	2 357	459	209	88	22
Kronobergs »	4 125	4 599	1 273	184	78	37	8
Kalmar »	1 540	3 138	2 754	1 108	663	278	101
Gotlands »	667	779	1 265	767	531	136	21
Blekinge »	1 227	1 524	839	246	168	64	12
Kristianstads »	2 473	4 156	4 179	1 251	728	315	124
Malmöhus »	1 761	2 785	4 123	1 905	1 610	671	335
Hallands »	1 889	2 915	2 969	841	448	144	68
Göteborgs o. Bohus »	2 218	3 289	1 964	356	133	51	5
Älvsborgs »	5 516	6 261	4 163	931	456	144	37
därav norra delen	2 503	3 399	2 785	710	354	100	33
» södra »	3 013	2 862	1 378	221	102	44	4
Skaraborgs län.....	2 319	4 119	5 376	2 098	1 215	465	205
Värmlands »	5 522	4 812	2 387	693	467	203	80
Örebro »	1 374	1 645	1 853	915	654	266	115
Västmanlands »	378	641	1 479	1 139	940	434	158
Kopparbergs »	3 337	2 324	1 438	497	226	60	11
Gävleborgs »	2 645	3 488	2 554	502	138	31	12
Västernorrlands »	6 418	4 890	1 235	150	37	19	3
Jämtlands »	4 242	3 114	1 039	129	25	5	—
Västerbottens »	7 164	7 320	2 296	134	20	5	1
Norrbottnens »	5 538	4 436	1 181	120	21	4	1
<i>Produktionsområden</i>							
Götalands södra slättbygder ...	1 784	2 892	5 195	2 490	1 921	808	379
» mellanbygder	2 566	4 367	5 826	2 531	1 705	587	211
» norra slättbygder ...	2 858	5 014	7 340	3 163	2 155	1 084	432
Svealands slättbygder	2 427	4 154	7 861	4 839	3 889	2 009	893
Götalands skogsbygder	20 194	26 464	14 346	2 887	1 374	549	151
Mellersta Sveriges skogsbygder..	7 941	8 047	5 060	1 466	726	314	111
Nedre Norrland	14 259	11 617	4 280	629	147	49	7
Övre Norrland	14 606	12 462	3 538	261	43	10	2
<i>Hela riket</i>							
1961.....	66 635	75 017	53 446	18 266	11 960	5 410	2 186
1956.....	87 554	83 246	59 561	18 479	11 667	5 373	2 221
1951.....	95 945	89 755	59 790	17 719	11 234	5 419	2 325
1944.....	107 776	94 144	58 477	17 030	10 710	5 065	2 325
1937.....	113 722	97 298	60 441	17 518	10 969	5 077	2 294
1932.....	116 515	95 848	59 524	17 176	10 821	5 100	2 395
1927.....	117 678	94 533	59 593	17 114	10 813	5 195	2 469

ningsenheter, år 1961, inom län, produktionsområden och hela riket

Summa	Åkerareal i hektar inom storleksgrupper, hektar åker							Summa
	2,1—5,0	5,1—10,0	10,1—20,0	20,1—30,0	30,1—50,0	50,1—100,0	Över 100,0	
4 533	1 858	5 918	22 148	19 545	21 831	27 280	28 730	127 310
4 591	1 149	4 483	22 024	24 014	33 038	26 615	28 680	140 003
4 970	1 217	6 385	24 558	22 653	26 800	32 236	46 232	160 081
8 622	4 325	14 425	35 665	31 077	44 051	52 940	43 835	226 318
12 096	16 110	36 982	33 733	11 353	8 013	6 178	3 006	115 375
10 304	16 426	34 276	18 054	4 542	2 987	2 634	1 298	80 217
9 582	6 251	24 811	41 476	28 064	25 682	18 966	16 742	161 992
4 166	2 515	6 227	19 829	19 332	20 440	8 826	3 889	81 058
4 080	4 755	11 725	12 443	6 248	6 451	4 134	2 615	48 371
13 226	9 407	32 770	61 440	31 240	27 958	21 381	23 449	207 645
13 190	6 561	22 313	61 598	47 665	62 238	45 016	68 585	313 976
9 274	7 465	22 515	43 779	20 745	17 153	9 550	13 455	134 662
8 016	8 448	25 125	27 830	8 692	5 137	3 448	715	79 395
17 508	20 920	47 722	60 303	22 951	17 522	10 143	5 742	185 303
9 884	9 477	26 207	40 862	17 498	13 582	6 969	5 158	119 753
7 624	11 443	21 515	19 441	5 453	3 940	3 174	584	65 550
15 797	8 958	32 777	80 788	52 450	47 545	32 072	37 818	292 408
14 164	19 793	35 678	35 041	17 267	17 945	14 055	12 434	152 213
6 822	5 055	12 798	28 094	22 857	25 433	18 756	20 738	133 731
5 169	1 460	5 237	23 399	28 834	36 918	29 473	27 144	152 465
7 893	11 892	17 016	21 304	12 266	8 560	3 941	1 746	76 725
9 370	9 886	26 851	37 180	12 175	5 256	2 013	2 062	95 423
12 752	23 432	35 844	16 750	3 707	1 435	1 208	457	82 833
8 554	15 833	22 837	14 503	3 125	937	309	—	57 544
16 940	26 913	55 172	31 394	3 186	713	360	153	117 891
11 301	20 647	32 497	16 272	2 894	807	222	140	73 479
15 469	6 546	23 374	77 704	61 979	74 122	54 401	74 895	373 021
17 793	9 861	35 007	88 788	64 000	65 476	38 959	41 385	343 476
22 046	10 918	40 038	110 756	79 207	84 649	75 036	73 052	473 656
26 072	9 134	33 473	122 510	122 211	152 118	139 685	153 227	732 358
65 965	79 110	201 578	206 745	71 742	53 308	38 240	24 984	675 707
23 665	29 197	60 609	74 374	36 180	28 006	21 590	20 776	270 732
30 988	52 080	85 837	60 244	15 317	5 564	3 209	1 053	223 304
30 922	54 430	92 468	48 484	6 246	1 607	636	293	204 164
232 920	251 276	572 384	789 605	456 882	464 850	371 756	389 665	3 296 418
268 101	320 280	635 050	860 250	457 974	451 271	369 607	393 566	3 487 998
282 187	349 628	681 558	859 457	438 254	432 741	369 486	395 422	3 526 546
295 527	398 534	721 447	850 992	427 613	420 054	351 242	396 681	3 566 563
307 319	413 677	728 672	864 178	431 415	421 621	347 133	383 276	3 589 972
307 379	421 370	715 994	852 310	425 512	416 586	348 794	394 823	3 575 389
307 395	423 700	704 746	851 687	422 993	413 402	353 564	393 332	3 563 424

Tab. 3. Antal ägda och arrenderade brukningsenheter med över 2 hektar åker samt åkerarealens fördelning på ägd och arrenderad areal vid dessa brukningsenheter, år 1961, inom län, produktionsområden och hela riket

Område	Antal brukningsenheter			Åkerareal, hektar	
	Helt ägda	Helt arrenderade	Delvis arrenderade	Ägd	Arrenderad
<i>Län</i>					
Stockholms stad o. län.....	2 151	1 323	1 059	71 788	55 522
Uppsala »	2 332	1 286	973	84 631	55 372
Södermanlands »	2 238	1 858	874	86 639	73 442
Östergötlands »	3 711	3 567	1 344	117 302	109 016
Jönköpings »	7 754	1 932	2 410	76 970	38 405
Kronobergs »	7 458	993	1 853	62 870	17 347
Kalmar »	5 735	1 914	1 933	107 963	54 029
Gotlands »	2 664	187	1 315	68 663	12 395
Blekinge »	3 125	246	709	40 393	7 978
Kristianstads »	9 407	1 574	2 245	156 913	50 732
Malmöhus »	8 472	2 721	1 997	200 600	113 376
Hallands »	6 974	833	1 467	108 639	26 023
Göteborgs o. Bohus »	5 963	613	1 440	64 695	14 700
Älvsborgs »	12 465	1 749	3 294	145 466	39 837
därav norra delen	7 319	1 003	1 562	95 701	24 052
» södra »	5 146	746	1 732	49 765	15 785
Skaraborgs län.....	10 273	2 987	2 537	199 801	92 607
Värmlands »	10 430	1 282	2 452	121 196	31 017
Örebro »	4 070	1 318	1 434	91 783	41 948
Västmanlands »	3 023	1 298	848	99 069	53 396
Kopparbergs »	4 430	644	2 819	56 851	19 874
Gävleborgs »	6 335	695	2 340	76 936	18 487
Västernorrlands »	10 553	428	1 771	73 140	9 693
Jämtlands »	6 775	427	1 352	49 662	7 882
Västerbottens »	14 486	494	1 960	109 779	8 112
Norrbottnens »	9 647	358	1 296	67 233	6 246
<i>Produktionsområden</i>					
Götalands södra slättbygder	10 133	2 861	2 475	252 204	120 817
» mellanbygder	12 137	1 962	3 694	262 002	81 474
» norra slättbygder	14 214	4 389	3 443	314 005	159 651
Svealands slättbygder	14 628	6 457	4 987	457 667	274 691
Götalands skogsbygder	44 854	8 969	12 142	486 483	189 224
Mellersta Sveriges skogsbygder.....	15 241	3 521	4 903	192 299	78 433
Nedre Norrland	23 141	1 537	6 310	186 704	36 600
Övre Norrland	26 123	1 031	3 768	187 618	16 546
<i>Hela riket</i>					
1961.....	160 471	30 727	41 722	2 338 982	957 436
1956.....	204 861	37 862	25 378	2 554 678	933 320
1951.....	..	..	..	2 613 870	912 676
1944.....	..	..	..	2 613 790	952 773
1937.....	..	..	..	2 636 870	953 102
1932.....	..	..	..	2 620 504	954 885
1927.....	..	..	..	..	..

sammanhänger med nedläggningar, sammanslagningar, arrenderingar, etc.

I de nuvarande jordbruksräkningarna inhämtas även uppgifter om totalarealens fördelning på ägoslag, antalet husdjur samt förekomsten av maskiner och anläggningar. Dessa uppgifter skall enligt förslaget inhämtas genom tillägsfrågor på obligatorieblanketten vart femte år, samtidigt som en särskild undersökning av

brukningsenheter med mindre åkerareal än 2 hektar genomförs. För en närmare diskussion av hur obligatoriesystemet kan komma att påverka jordbruksräkningarna och jordbruksinventeringarna i juni, oktober och mars hänvisas till det av statens jordbruksnämnd och statistiska centralbyrån framlagda betänkandet »Utredning rörande obligatorisk anmälan till skördeskadestycket» (Stockholm 1966, stencil).

2. Jordbrukets skogsmarksinnehav enligt 1965 års fastighetslängder

Inledning

Som komplement till 1966 års allmänna jordbruksräkning har statistiska centralbyrån utfört en specialbearbetning av 1965 års fastighetslängder. Arealuppgifterna i dessa bygger på de deklARATIONER som inlämnades hösten 1964. Det främsta syftet med undersökningen har varit att belysa sambandet mellan åker- och skogsmarksinnehav samt att ge en bild av fastigheternas ägoslagsfördelning och uppdelning på ägarekategorier.

De närmast föregående mer omfattande undersökningarna av skogsmarksarealen hänför sig till jordbruksräkningen 1951 och till den särskilda bearbetningen av RLF-registret 1962—1964 i anslutning till 1961 års jordbruksräkning. Dock föreligger väsentliga olikheter i uppläggning och genomförande av dessa tre undersökningar, vilket försvårar direkta jämförelser.

Undersökningens genomförande

Primärmaterialet till bearbetningen utgöres av 1965 års fastighetslängder. I un-

dersökningen har i princip ingått samtliga i längderna upptagna fastigheter, vilka taxerats som jordbruksfastigheter. Dessa har bearbetats med avseende på totalareal, ägoslagsfördelning och ägarekategorier. Vid bearbetningen har varje fastighets totalareal delats upp på åker, tomt och trädgård, ängs- och betesmark, skogsmark samt övrig mark. Uppdelningen på ägarekategorierna staten, andra samfälligheter, aktiebolag och enskilda har anknutits till de principer som gällde vid 1951 års jordbruksräkning.

Resultat

I tab. 4—7 sammanfattas de viktigaste resultaten från bearbetningen. Ur dessa kan utläsas att arealen skogsmark i enskild ägo uppgick till 11,1 milj. hektar eller 49 % av den totala skogsmarksarealen. Vidare framgår att antalet taxeringsenheter i enskild ägo uppgick till omkring 357 000 varav cirka 260 000 med

Tab. 4. Antal fastigheter, år 1965, samt arealen skog på dessa, i hektar, fördelade

Område	Antal taxeringsenheter			
	Staten	Andra samfälligheter	Aktiebolag	Enskilda
<i>Län</i>				
Stockholms stad o. län.....	276	458	102	5 893
Uppsala	189	800	325	5 236
Södermanlands »	247	409	138	5 929
Östergötlands »	368	904	248	10 332
Jönköpings »	230	595	184	16 183
Kronobergs »	165	410	293	14 737
Kalmar »	174	435	158	12 871
Gotlands »	92	200	67	6 574
Blekinge »	45	226	68	6 237
Kristianstads »	231	872	159	18 927
Malmöhus »	281	1 728	262	17 442
Hallands »	128	546	73	11 104
Göteborgs o. Bohus »	156	391	35	9 563
Älvsborgs »	321	930	261	23 997
därav norra delen	170	467	136	12 888
» södra »	151	463	125	11 109
Skaraborgs län.....	358	843	246	19 999
Värmlands »	190	544	530	24 681
Örebro »	175	525	335	9 475
Västmanlands »	220	618	308	5 867
Kopparbergs »	348	1 107	902	34 425
Gävleborgs »	255	562	595	15 119
Västernorrlands »	368	445	334	21 079
Jämtlands »	501	405	357	16 387
Västerbottens »	425	518	178	25 092
Norrbottens »	1 168	316	31	19 850
<i>Produktionsområden</i>				
Götalands södra slättbygder	310	2 026	238	20 008
» mellanbygder	337	1 011	202	24 593
» norra slättbygder	565	1 402	208	27 122
Svealands slättbygder	1 072	2 615	866	31 826
Götalands skogsbygder	1 166	3 409	1 148	89 922
Mellersta Sveriges skogsbygder.....	627	1 478	1 741	38 744
Nedre Norrland	969	1 744	1 276	72 070
Övre Norrland	1 865	1 102	510	52 714
Hela riket	6 911	14 787	6 239	356 999

såväl åker som skogsmark, cirka 58 000 med enbart åker och cirka 36 000 rena skogsfastigheter.

Antalet enheter överstiger kraftigt det antal bruksenheter som redovisas i jordbruksinventeringen i juni 1964, vilket sammanhänger med att en bruksenhet kan omfatta mer än en taxeringsenhet. Skillnaden är mest utpräglad

i de mindre storleksklasserna. En viss skillnad föreligger även beträffande den totala åkerarealen till följd bl. a. av att något olika definitioner på åker tillämpats. Den totala skogsmarksarealen är mindre än den som redovisas av skogsstyrelsen (se sid. 22—23). Delvis beror detta på att vissa skogsmarker i de nordligaste länen ej har ansetts vara taxeringsvärda.

på ägarekategorier inom län, produktionsområden och hela riket

Summa	Skogsmarksareal, hektar				
	Staten	Andra samfälligheter	Aktiebolag	Enskilda	Summa
6 729	32 712	39 161	43 842	254 063	369 778
6 550	5 231	52 343	106 172	129 558	293 304
6 723	27 577	38 807	25 114	249 839	341 337
11 852	47 159	58 414	82 377	371 142	559 092
17 192	34 642	36 192	33 704	554 693	659 231
15 605	34 386	31 206	74 545	449 166	589 303
13 638	69 074	33 804	40 105	556 421	699 404
6 933	9 178	8 155	5 301	117 143	139 777
6 576	5 349	8 026	7 204	166 356	186 935
20 189	22 791	15 229	8 012	222 722	268 754
19 713	4 581	7 698	784	56 427	69 490
11 851	12 038	15 117	5 138	173 552	205 845
10 145	11 618	11 017	3 254	131 741	157 630
25 509	33 688	48 432	37 420	544 661	664 201
13 661	17 582	29 531	20 531	253 578	321 222
11 848	16 106	18 901	16 889	291 083	342 979
21 446	43 869	30 890	28 868	247 293	350 920
25 945	32 668	56 184	471 877	724 871	1 285 600
10 510	88 020	36 416	184 942	243 712	553 090
7 013	49 392	45 477	95 039	195 051	384 959
36 782	270 415	240 897	669 003	843 471	2 023 786
16 531	89 112	80 825	609 432	642 251	1 421 620
22 226	151 788	54 319	852 913	790 953	1 849 973
17 650	94 187	229 136	1 145 841	1 084 633	2 553 797
26 213	1 099 042	148 712	704 316	1 257 356	3 209 426
21 415	1 967 663	282 758	397 722	1 133 353	3 781 496
22 632	3 838	4 114	1 613	59 519	69 081
26 143	32 000	25 198	16 546	342 726	416 470
29 297	36 361	38 090	15 652	320 573	410 676
36 379	96 580	192 150	242 917	1 015 572	1 547 219
95 645	207 655	205 605	223 387	2 649 892	3 286 539
42 590	256 394	125 104	890 692	1 146 880	2 419 070
76 059	308 805	307 713	2 448 174	2 691 460	5 756 152
56 191	3 294 547	711 241	1 793 944	2 913 806	8 713 538
384 936	4 236 180	1 609 215	5 632 925	11 140 428	22 618 748

Övrig publicering

En utförlig redogörelse för bearbetningen av 1965 års fastighetslängder återfinns i Statistiska meddelanden J 1967:4 med bilaga. Där redovisas med olika grad av regional uppdelning bl. a. areal av olika

ägoslag, antal taxeringsenheter med fördelning på olika ägarekategorier samt skogsmarksareal med fördelning efter åker- resp. skogsmarksarealens storlek.

Tab. 5. Antal fastigheter i enskild ägo, år 1965, taxerade som jordbruksfastighet samt arealen skog på dessa. Fördelning på storleksgrupper efter åkerareal och skogsmarksareal. Hela riket

Storleksgrupp, hektar skogsmark	Storleksgrupp, hektar åker								Summa fastigheter med åker	Åker saknas	Totalt
	0,1— 2,0	2,1— 5,0	5,1— 10,0	10,1— 20,0	20,1— 30,0	30,1— 50,0	50,1— 100,0	Över 100,0			
<i>Antal fastigheter</i>											
0	16 918	14 918	8 829	9 776	3 933	2 314	797	272	57 757	3 284	61 041
1— 25	42 821	46 693	32 819	20 974	5 750	2 749	760	195	152 761	23 518	176 279
26— 50	6 712	15 224	17 758	9 867	2 885	1 779	586	114	54 925	5 280	60 205
51—100	3 550	8 035	11 327	6 737	1 950	1 416	725	198	33 938	3 672	37 610
101—200	1 430	3 700	4 015	2 578	783	617	549	279	13 951	1 921	15 872
201—400	404	1 121	983	558	179	180	242	228	3 895	779	4 674
Över 400	69	208	175	89	52	62	96	233	984	334	1 318
Summa	71 904	89 899	75 906	50 579	15 532	9 117	3 755	1 519	318 211	38 788	356 999
<i>Skogsmarksareal, hektar</i>											
0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1— 25	369 081	506 802	401 295	249 518	70 639	33 686	9 291	2 345	1 642 657	210 339	1 852 996
26— 50	240 239	549 878	655 218	363 546	105 597	66 274	22 227	4 530	2 007 509	192 549	2 200 058
51—100	248 247	568 966	794 259	478 032	136 575	100 695	52 718	15 186	2 394 678	263 630	2 658 308
101—200	195 998	511 126	547 284	350 160	105 208	84 038	76 502	41 423	1 911 739	269 158	2 180 897
201—400	107 674	296 997	256 577	147 257	48 011	47 530	67 341	66 048	1 037 435	210 331	1 247 766
Över 400	44 977	127 726	137 778	69 206	34 808	47 760	69 724	198 511	730 490	269 913	1 000 403
Summa	1 206 216	2 561 495	2 792 411	1 657 719	500 838	379 983	297 803	328 043	9 724 508	1 415 920	11 140 428

Tab. 6. Antal fastigheter i enskild ägo, år 1965, taxerade som jordbruksfastighet. Fördelning på storleksgrupper efter skogsmarksareal inom län, produktionsområden och hela riket

Område	Storleksgrupp, hektar skogsmark							Summa
	0	1—25	26—50	51—100	101—200	201—400	Över 400	
<i>Län</i>								
Stockholms stad o. län	285	3 117	1 352	745	253	83	58	5 893
Uppsala »	704	3 165	830	376	102	44	15	5 236
Södermanlands »	865	3 243	954	473	201	97	96	5 929
Östergötlands »	2 235	4 567	1 678	1 101	518	160	73	10 332
Jönköpings »	653	7 762	4 861	2 278	498	100	31	16 183
Kronobergs »	668	8 090	3 783	1 692	398	84	22	14 737
Kalmar »	1 633	4 842	2 949	2 274	846	262	65	12 871
Gotlands »	1 732	3 403	901	417	107	11	3	6 574
Blekinge »	562	3 629	1 190	650	170	30	6	6 237
Kristianstads »	8 290	8 351	1 442	657	123	31	33	18 927
Malmöhus »	15 152	1 877	227	104	40	23	19	17 442
Hallands »	3 589	5 245	1 609	550	81	14	16	11 104
Göteborgs o. Bohus »	1 253	6 904	996	343	59	6	2	9 563
Älvsborgs »	1 832	15 430	4 501	1 716	405	88	25	23 997
därav norra delen	1 147	8 967	1 843	663	212	42	14	12 888
» södra »	685	6 463	2 658	1 053	193	46	11	11 109
Skaraborgs län	5 107	12 641	1 464	551	158	49	29	19 999
Värmlands »	1 033	15 270	4 716	2 525	849	223	65	24 681
Örebro »	1 144	6 151	1 243	598	226	69	44	9 475
Västmanlands »	493	3 078	1 191	747	293	42	23	5 867
Kopparbergs »	988	23 324	5 887	3 066	952	184	24	34 425
Gävleborgs »	1 595	6 746	2 659	2 487	1 299	294	39	15 119
Västernorrlands »	4 494	8 696	2 919	2 762	1 697	437	74	21 079
Jämtlands »	2 027	5 591	2 837	2 740	2 060	850	282	16 387
Västerbottens »	1 893	9 217	5 788	4 993	2 406	690	105	25 092
Norrbottens »	2 814	5 940	4 228	3 765	2 131	803	169	19 850
<i>Produktionsområden</i>								
Götalands södra slättbygder.....	16 827	2 738	288	93	27	17	18	20 008
Götalands mellanbygder	10 873	10 071	2 182	1 040	311	75	41	24 593
Götalands norra slättbygder.....	7 427	17 059	1 675	608	244	69	40	27 122
Svealands slättbygder...	3 365	18 558	5 538	2 828	1 004	320	213	31 826
Götalands skogsbygder..	7 269	49 267	20 094	9 889	2 581	627	195	89 922
Mellersta Sveriges skogsbygder.....	1 554	23 887	7 550	4 064	1 323	265	101	38 744
Nedre Norrland	8 457	36 380	11 451	9 095	5 032	1 391	264	72 070
Övre Norrland	5 269	18 319	11 427	9 993	5 350	1 910	446	52 714
Hela riket	61 041	176 279	60 205	37 610	15 872	4 674	1 318	356 999

Tab. 7. Antal fastigheter i enskild ägo, år 1965, taxerade som jordbruksfastighet samt arealen åker och skog på dessa, i hektar, inom län, produktionsområden och hela riket

Område	Antal taxeringsenheter med					Areal, hektar			
	Åker men ej skog		Både åker och skog		Skog men ej åker	Varken åker eller skog	Åker	Skog	
	Totalt	Med mer än 2 ha åker	Totalt	Med mer än 2 ha åker				Totalt	Med mer än 2 ha åker
Län									
Stockholms stad o. län	273	226	5 276	4 857	332	12	99 889	254 063	233 477
Uppsala »	678	519	4 312	4 082	220	26	108 884	129 538	122 203
Södermanlands »	840	783	4 846	4 650	218	25	138 620	249 839	214 876
Östergötlands »	2 190	1 814	7 612	7 054	485	45	194 977	371 142	328 912
Jönköpings »	591	382	14 430	12 639	1 100	62	107 073	554 693	494 556
Kronobergs »	529	266	12 687	10 372	1 382	139	76 904	449 166	384 323
Kalmar »	1 504	1 201	10 152	9 153	1 086	129	142 443	556 421	494 757
Gotlands »	1 638	1 117	4 321	3 999	521	94	80 050	117 143	106 314
Blekinge »	514	260	5 075	4 018	600	48	45 223	166 356	138 087
Kristianstads »	7 942	6 481	9 213	8 084	1 424	348	193 615	222 722	168 839
Malmöhus »	14 796	12 011	2 057	1 968	233	356	271 199	56 427	41 538
Hallands »	3 483	3 128	6 958	6 443	557	106	125 057	173 552	151 530
Göteborgs o. Bohus »	1 234	903	8 098	7 538	212	19	74 801	131 741	121 544
Älvsborgs »	1 727	1 165	20 299	17 223	1 866	105	174 051	544 661	461 643
därav norra delen	1 090	842	10 750	9 362	991	57	110 834	253 578	209 182
» södra »	637	323	9 549	7 861	875	48	63 217	291 083	252 461
Skaraborgs län	4 922	4 181	13 793	12 956	1 099	185	263 797	247 293	223 985
Värmlands »	958	412	19 958	13 787	3 690	75	139 824	724 871	500 629
Örebro »	1 119	926	7 453	6 563	878	25	116 078	243 712	200 298
Västmanlands »	479	392	5 059	4 861	315	14	125 168	195 051	184 025
Kopparbergs »	784	180	27 099	9 248	6 338	204	87 503	843 471	422 811
Gävleborgs »	1 491	629	11 783	9 433	1 741	104	87 495	642 251	534 548
Västernorrlands »	4 296	1 701	14 137	11 228	2 448	198	85 259	790 953	607 499
Jämtlands »	1 801	526	11 181	8 272	3 179	226	58 648	1 084 633	658 666
Västerbottens »	1 721	747	19 838	16 361	3 361	172	118 562	1 257 356	938 833
Norrbottens »	2 247	889	14 817	10 678	2 219	567	77 430	1 133 353	784 400
Produktionsområden									
Götalands södra slättbygder	16 480	13 497	2 910	2 784	271	347	320 545	59 519	46 460
» mellanbygder	10 377	8 508	12 422	11 561	1 298	496	324 022	342 726	302 909
» norra slättbygder	7 194	6 139	18 649	17 677	1 046	233	427 134	320 573	293 947
Svealands slättbygder	3 263	2 736	26 895	25 444	1 566	102	614 975	1 015 572	929 913
Götalands skogsbygder	6 734	4 544	75 528	63 180	7 125	535	627 222	2 649 892	2 298 288
Mellersta Sveriges skogsbygder	1 406	836	31 398	23 309	5 792	148	230 000	1 146 880	902 706
Nedre Norrland	7 844	2 837	52 461	30 103	11 152	613	237 533	2 691 460	1 766 822
Övre Norrland	4 459	1 742	40 191	29 409	7 254	810	211 119	2 913 806	1 977 248
Hela riket	57 757	40 839	260 454	205 467	35 504	3 284	2 992 550	11 140 428	8 518 293

3. Jordbruksinventeringarna

Inledning

Liksom tidigare år genomförde statistiska centralbyrån under 1966 vid tre tillfällen s. k. jordbruksinventeringar, nämligen i mars, juni och oktober. En närmare beskrivning av dessa undersökningars uppläggning, innehåll m. m. samt en sammanfattande redogörelse för vissa undersökningsresultat rörande jordbrukets företagsstruktur ges i detta avsnitt.

Undersökningarnas genomförande m. m.

Författning

Primärdata till undersökningarna insamlades med stöd av Kungl. Maj:ts kungörelser den 13 april 1956 (nr 116) och 21 februari 1964 (nr 22).

Omfattning

Sedan början av 1950-talet har undersökningarna utförts enligt stickprovsmetod, varvid i populationen ingått samtliga brukningsenheter med mer än 2 hektar åker. I samband med en allmän översyn av systemet med de löpande jordbruksinventeringarna¹ har från och med 1964 populationen vid juniundersökningen utsträckts att avse även brukningsenheter med 0,26—2,0 hektar åker.

I geografiskt hänseende omfattar samtliga undersökningar numera hela riket.

Blanketter, definitioner m. m.

Undersökningarnas huvudsakliga innehåll under 1966 framgår av följande sammanställning (se närmare bil. 3—5).

¹ Se närmare Knut Medin: Omläggningen av jordbruksinventeringarna. I. Översikt. Statistisk tidskrift 1963:6.

1 mars

Antal nötkreatur

» svin

I jordbruket sysselsatt arbetskraft

Slakten av svin och kalvar under 1965

1 juni

Förändringar i brukningsenheternas areal

Åkerjordens användning

Antal hästar

» nötkreatur

» svin

» får och lamm

» höns och kycklingar

I jordbruket sysselsatt arbetskraft

15 oktober

Höstsådd areal

Areal för skörd av vallfrö

Antal nötkreatur

» svin

» höns och kycklingar

I jordbruket sysselsatt arbetskraft

De definitioner på begreppen brukningsenhet, åker m. m. som användes i undersökningarna var desamma som vid 1961 års jordbruksräkning (se närmare härom sid. 3).

Stickprovsförfarande

Den plan som under senare år legat till grund för användningen av stickprovsmetodik vid de jordbruksstatistiska undersökningarna utarbetades under åren 1949—

1950¹. Därvid eftersträvades ett förfarande, som i sig förenade kravet på en rimlig kostnad och enkelhet med tillfredsställande och mätbar precision. Planen har med vissa modifieringar tillämpats sedan inventeringen i juni 1950.

Beträffande brukningsenheter med mer än 2 hektar åker har urvalet formen av stratifierat systematiskt urval varvid stratifieringen sker efter naturligt jordbruksområde och storleksgrupp enligt de inom jordbruksstatistiken använda indelningarna. Med utgångspunkt från det för juniundersökningen ungefärligt fixerade antalet urvalsenheter — 25 à 30 tusen — eftersträvas en fördelning av dessa på områden och storleksgrupper, som ger skattningar med största möjliga precision. Undersökningar har visat, att en god approximation till en optimal fördelning erhålles genom att antalet urvalsenheter görs proportionellt mot den totala åkerarealen inom strata.

Stratifieringen efter storleksgrupp innebär bl. a. att samtliga brukningsenheter med mer än 100 hektar åker ingår i urvalet vid juniundersökningen och samtliga enheter med mer än 200 hektar åker vid mars- och oktoberundersökningarna.

Till skillnad från tidigare, då alla inventeringar omfattade samma urval av gårdar, är sedan 1963 urvalet för oktoberundersökningen begränsat till i stort sett varannan av gårdarna i juniinventeringen. Detsamma gäller sedan 1964 även marsundersökningen, där urvalet huvudsakligen omfattar de gårdar i juniurvalet som ej medtagits i oktober.

Urvalet för 1950 års arealinventering baserades på blankettmaterialet från motsvarande totala inventering 1949. På grundval av RLF-registret (se sid. 4) uttogs därefter nya urval åren 1953, 1957 och 1960. Det sistnämnda urvalet utnyttjades till och med undersökningen i april 1963. Från och med juniinventeringen 1963 tillämpas ett nytt system, innebärande att en tredjedel av urvalet årligen utbyts. Som urvalsram utnyttjas fortfarande RLF-registret.

I fråga om brukningsenheter med högst 2 hektar åker har använts ett annat urvalsförfarande än det ovan beskrivna; urvalet har här dragits ur primärmaterialet till 1961 års jordbruksräkning.

Insamling av primäruppgifter

De för undersökningarna utvalda brukningsenheterna ordnades församlingsvis å listor upptagande brukarens namn och adress samt uppgift om den till enheten hörande åkerarealen. Dessa listor och erforderligt antal blanketter tillställdes sedan kommunernas styrelser, vilka ombesörjde uppgiftsinsamlingen. Från och med undersökningen i juni 1963 anges brukarens namn och adress jämte vissa övriga data på blanketterna före utsändandet till kommunerna. Utskriften av såväl listor som blanketter sker med datamaskin.

Enligt gällande författning åligger det kommunerna att tillse att uppgifter inkommer från samtliga uppgiftsskyldiga. Efter viss granskning av materialet skall kommunstyrelserna senast på tionde dagen, räknat från den på blanketten angivna tidpunkten för inventeringen, insända uppgifterna till statistiska centralbyrån.

¹ Se närmare Tore Dalenius: Användningen av stickprovsmetodik vid 1950 års arealinventering och kreatursräkning. Jordbruksekonomiska Meddelanden 1951:2.

Komplettering och granskning

Kompletteringsarbetet innefattade dels infordrande av resterande blanketter, dels behandling av blanketter som vid granskningen visat sig vara felaktigt eller ofullständigt ifyllda.

Granskningen utförs från och med undersökningen i oktober 1963 till stor del med datamaskin¹, vilken genom s. k. felmeddelanden anger vilka uppgifter som skall bli föremål för efterföljande manuell kontroll; denna utförs i huvudsak av jordbruksutbildad personal (agronomer och lantmästare).

Resultatberäkning

På grundval av de granskade och godkända uppgifterna verkställs med datamaskin skattningar storleksgruppsvis för de olika naturliga jordbruksområdena. Härvid används från och med juni 1963 ett nytt förfarande. Metoden innebär i korthet, att varje brukningsenhet tilldelas en individuell uppräkningsfaktor, vilken utgör kvoten mellan antalet brukningsenheter i populationen resp. det i urvalet. Brukningsenheter som nedläggs eller sammanslås med annan enhet avförs efter hand från urvalet enligt särskilda regler. Uppräkningsenheten sker individuellt för varje brukningsenhet. De uppräknade talen summeras sedan för olika kombinationer av naturliga jordbruksområden och storleksgrupper.

¹ Se närmare Knut Medin och Brita Larson: Omläggningen av jordbruksinventeringarna. II. Maskinella gransknings- och rättningsförfaranden. Statistisk tidskrift 1964:6, Brita Larson: Omläggningen av jordbruksinventeringarna. III. Systemuppbbyggnaden. Statistisk tidskrift 1965:4 samt Bernt Wilson: Omläggningen av jordbruksinventeringarna. V. Manuella rutiner. Statistisk tidskrift 1967:1.

Enligt tidigare tillämpat skattningsförfarande har uppräkningsenheten företagets efter summering för varje kombination av storleksgrupp och naturligt jordbruksområde. Uppräkningsfaktorns storlek bestämdes därvid av förhållandet mellan den totala åkerarealen enligt senaste jordbruksräkning och den i urvalet redovisade åkerarealen. Förfarandet innebar, att totalarealen hölls oförändrad under perioderna mellan jordbruksräkningarna.

Resultatens tillförlitlighet

I de årliga jordbruksstatistiska undersökningarna enligt stickprovsmetod är erhållna resultat behäftade med vissa slumpfel. För hela riket och större områden torde emellertid de relativa medelfelen vara obetydliga. Beräkningar för antalet kor vid husdjursräkningen 1950 gav ett medelfel för hela riket av cirka 0,3 %. Medelfelet relativa storlek hos länssiffrorna varierade mellan 0,8 och 2,7 %. För uppgifter med ojämn förekomst är de skattade resultaten mera osäkra, särskilt för små områden, vilket bör beaktas vid användningen av uppgifterna. Beträffande den skattade arealen för sockerbetor finns möjlighet att erhålla kontroll av tillförlitligheten. Denna odling uppgick vid jordbruksinventeringen i juni 1966 till 40 250 hektar. Enligt uppgift från Svenska Sockerfabriks Aktiebolaget utgjorde den kontraherade arealen 41 348 hektar. För denna gröda förelåg således mycket god överensstämmelse, trots att den omfattade relativt liten areal.

Av betydelse för tillförlitligheten hos resultaten är även bortfallets storlek. Fastän uppgifterna lämnas av brukaren

Tab. 8. Antal brukningsenheter, år 1966, i olika storleksgrupper, inom produktionsområden och hela riket

Område	Storleksgrupp, hektar åker							
	2,1— 5,0	5,1— 10,0	10,1— 20,0	20,1— 30,0	30,1— 50,0	50,1— 100,0	Över 100,0	Summa
<i>Produktionsområden</i>								
Götalands södra slättbygder	1 281	2 171	4 313	2 468	2 044	939	382	13 598
» mellanbygder	1 832	3 119	4 604	2 752	1 963	732	218	15 220
» norra slättbygder	2 213	3 736	5 633	3 167	2 428	1 288	492	18 957
Svealands slättbygder	1 904	2 912	5 464	3 894	3 913	2 370	935	21 392
Götalands skogsbygder	15 404	20 413	12 989	3 632	1 618	622	155	54 833
Mellersta Sveriges skogsbygder . .	6 335	5 815	4 188	1 561	986	372	99	19 356
Nedre Norrland	10 407	9 153	4 205	872	277	54	6	24 974
Övre Norrland	10 901	9 982	3 674	537	122	15	4	25 235
<i>Hela riket</i>								
1966	50 277	57 301	45 070	18 883	13 351	6 392	2 291	193 565
1965	54 701	61 937	46 777	19 128	13 049	6 135	2 242	203 969
1964	58 456	67 299	48 869	19 695	12 896	5 999	2 196	215 410

personligen genom postenkät och urvalet är av betydande omfattning, brukar bortfallet icke vara stort. Förklaringen härtill torde vara dels att brukarna är skyldiga att lämna uppgifter, dels att ett omfattande arbete nedläggs av kommunala myndigheter och av centralbyrån för att införskaffa resterande uppgifter.

Nedanstående tablå utvisar bortfallets storlek vid inventeringarna under 1966.

Undersöknings- tidpunkt	Antal ut- tagna bruk- ningsen- heter	Bortfall (procent)
Mars	12 683	1,1
Juni	126 920	0,3
Oktober	13 088	1,2

Som ett led i kvalitetskontrollen har sedan 1963 jordbruksinventeringarna

kompletterats med särskilda fältmätningar¹ på ett mindre antal av de i juniinventeringen ingående brukningsenheter. Vid intervjuer med brukarna har brukningsenheternas omfattning klarlagts varefter fälten mätts upp med hjälp av distanstab eller flygbilder. De därefter framräknade arealerna har jämförts med motsvarande uppgifter för samma brukningsenhet enligt juniinventeringen. På grundval av dessa data har även korrigeringstal kunnat beräknas för omräkning av arealerna enligt juniinventeringen till besädd areal (se vidare sid. 87).

¹ För en närmare beskrivning av dessa fältmätningar, se Knut Medin, Bernt Wilson och Fritz Karlström: Omläggningen av jordbruksinventeringarna. IV. Fältmätningar för kontroll av inventeringarnas arealuppgifter. Statistisk tidskrift 1966:3.

¹Inkl. brukningsenheter med 0,26—2,0 hektar åker.

Tab. 9. Summa åkerareal, i hektar, år 1966, i olika storleksgrupper, inom produktionsområden och hela riket

Område	Storleksgrupp, hektar åker							
	2,1— 5,0	5,1— 10,0	10,1— 20,0	20,1— 30,0	30,1— 50,0	50,1— 100,0	Över 100,0	Summa
<i>Produktionsområden</i>								
Götalands södra slättbygder . . .	4 929	17 590	65 388	62 067	79 733	63 519	77 515	370 741
» mellanbygder	7 124	24 380	70 946	68 792	75 714	48 324	42 116	337 396
» norra slättbygder	8 229	29 903	85 841	79 982	94 704	88 972	81 210	468 841
Svealands slättbygder	7 134	22 728	85 977	98 835	154 904	164 041	161 739	695 358
Götalands skogsbygder	60 698	154 592	188 341	90 190	62 141	42 468	25 205	623 635
Mellersta Sveriges skogsbygder .	24 825	43 718	60 767	38 871	37 578	24 345	19 317	249 421
Nedre Norrland	39 284	68 157	60 367	21 249	10 206	3 263	1 130	203 656
Övre Norrland	41 395	72 968	50 893	12 899	4 376	918	530	183 979
<i>Hela riket</i>								
1966	193 618	434 036	668 520	472 885	519 356	435 850	408 762	3 133 027
1965	209 377	470 186	693 870	479 307	509 049	420 486	401 664	3 183 939
1964	224 214	515 022	729 134	493 551	505 125	414 613	391 492	3 273 151

Resultat

Genom övergång till nytt skattningsförfarande i jordbruksinventeringarna — se ovan — är det numera möjligt att på grundval av juniundersökningens uppgifter följa utvecklingen år från år i fråga om antalet brukningsenheter samt åkerarealens storlek. I *tab. 8* och *tab. 9* har med fördelning på de olika storleksgrupperna sammanställts uppgifter för 1966 om brukningsenheternas antal samt om arealen åker inom produktionsområdena och hela riket. Vid en jämförelse med motsvarande uppgifter enligt den senaste jordbruksräkningen — se *tab. 2* — framgår att antalet brukningsenheter i de lägre stor-

leksgrupperna totalt sett fortsatte att minska kraftigt mellan 1961 och 1966, medan antalet i de högre grupperna ökade något.

Övrig publicering

Jordbruksinventeringarnas resultat publiceras fortlöpande i Statistiska meddelanden. Uppgifterna för 1966 om åkerarealens storlek och om antalet brukningsenheter inom olika områden och storleksgrupper finns redovisade i meddelandena nr J 1966:37 resp. 1966:42.

4. Skogsmarksarealens storlek

Inledning

Uppgifter om den produktiva skogsmarksarealens storlek sammanställs och publiceras årligen av skogsstyrelsen. Som särskild post i denna statistik ingår de s. k. gods- och bondeskogarna, vilka tillsammans omfattar ungefär hälften av rikets totala skogsmarksareal.

Resultat

Vissa huvuddata från skogsstyrelsens redovisning avseende 1964 lämnas i tab.

10. Vid sammanställningen av dessa uppgifter har i fråga om domänverkets skogar använts arealdata som publicerats i verkets årliga officiella statistik, medan uppgifterna för övriga allmänna skogar

Tab. 10. Produktiv skogsmarksareal, i 1 000-tal hektar, år 1964, inom län och hela riket

Område	Allmänna skogar			Enskilda skogar			Samtliga skogar
	Krono-skogar	Övriga allmänna skogar	Summa	Aktiebo-lagsskogar	Övriga enskilda skogar	Summa	
Län							
Stockholms stad o. län...	23,2	55,6	78,8	45,0	267,2	312,2	391,0
Uppsala » ...	7,6	44,3	51,9	104,0	137,1	241,1	293,0
Södermanlands » ...	22,7	38,5	61,2	22,0	254,8	276,8	338,0
Östergötlands » ...	43,8	50,3	94,1	79,0	378,9	457,9	552,0
Jönköpings » ...	32,4	34,3	66,7	34,0	565,3	599,3	666,0
Kronobergs » ...	31,6	32,5	64,1	72,0	470,9	542,9	607,0
Kalmar » ...	68,5	27,9	96,4	43,0	549,6	592,6	689,0
Gotlands » ...	4,8	10,5	15,3	6,0	115,7	121,7	137,0
Blekinge » ...	4,7	7,6	12,3	6,0	154,7	160,7	173,0
Kristianstads » ...	19,0	11,4	30,4	7,0	227,6	234,6	265,0
Malmöhus » ...	4,7	6,0	10,7	1,0	52,3	53,3	64,0
Hallands » ...	11,3	13,9	25,2	5,0	169,8	174,8	200,0
Göteborgs o. Bohus » ...	10,7	16,7	27,4	3,0	120,6	123,6	151,0
Älvsborgs » ...	30,3	33,2	63,5	40,0	544,5	584,5	648,0
Skaraborgs » ...	40,5	27,0	67,5	25,0	258,5	283,5	351,0
Värmlands » ...	28,5	52,0	80,5	480,0	710,5	1 190,5	1 271,0
Örebro » ...	82,2	37,6	119,8	148,0	267,2	415,2	535,0
Västmanlands » ...	46,1	43,3	89,4	90,0	191,6	281,6	371,0
Kopparbergs » ...	270,0	223,2	493,2	667,0	870,8	1 537,8	2 031,0
Gävleborgs » ...	86,9	84,1	171,0	610,0	673,0	1 283,0	1 454,0
Västernorrlands » ...	135,6	59,8	195,4	843,0	860,6	1 703,6	1 899,0
Jämtlands » ...	127,6	144,2	271,8	1 185,0	1 092,2	2 277,2	2 549,0
Västerbottens » ...	1 033,6	154,5	1 188,1	781,0	1 232,9	2 013,9	3 202,0
Norrbottnens » ...	2 123,4	287,8	2 411,2	386,0	1 159,8	1 545,8	3 957,0
Hela riket							
1964.....	4 289,7	1 496,2	5 785,9	5 682,0	11 326,1	17 008,1	22 794,0
1963.....	4 282,0	1 462,4	5 744,4	5 682,0	11 388,6	17 070,6	22 815,0
1962.....	4 276,2	1 445,4	5 721,6	5 641,0	11 452,4	17 093,4	22 815,0
1961.....	4 377,8	1 490,5	5 868,3	5 641,0	11 431,3	17 072,3	22 940,6
1960.....	4 372,3	1 487,4	5 859,7	5 641,0	11 439,9	17 080,9	22 940,6

baseras på särskilda till skogsstyrelsen ingivna rapporter från berörda myndigheter. Aktiebolagens skogsarealer har hämtats från den tredje riksskogstaxeringen. Arealuppgifterna för övriga enskilda skogar, dvs. gods- och bonde-skogar, har slutligen framkommit som en restpost mellan den totala skogsmarksarealen (enligt riksskogstaxeringen) och de tidigare uppräknade ägarekategorier.

Som framgår av tabellen råder stora olikheter mellan skilda delar av riket i fråga om ägaregruppernas andel av den totala skogsmarksarealen. I Norrbottens län utgjorde sålunda de allmänna skogarna 1964 drygt 60 % av skogsarealen, medan

motsvarande andelar för Blekinge och Värmlands län var endast 7 resp. 6 %. Gods- och bondeskogsbruket dominerar kraftigt i södra Sverige och omfattar där 80 å 90 % av de totala skogsmarksarealerna.

Övrig publicering

Detaljuppgifter om skogsmarksarealens storlek 1964 har av skogsstyrelsen redovisats i Skogsstatistisk årsbok (SOS). Förutom uppgifter för länen ges där även resultat för fem större s. k. skogliga huvudområden.

5. Struktur- och befolkningsutredningarna

Inledning

Genom olika grenar av den officiella statistiken, främst jordbruksräkningarna och folkräkningarna, erhålles grundläggande information om företagsstrukturen, befolkningsförhållandena m. m. inom jordbruket. Det är dock i regel inte möjligt att med dessa data detaljstudera olika slag av förändringar, exempelvis hur förskjutningar av brukningsenheter mellan de olika storleksgrupperna av jordbruk skett från en jordbruksräkning till en annan. Som komplement till den officiella statistiken har Jordbrukets utredningsinstitut därför genomfört de s. k. struktur- och befolkningsutredningarna.

Den första struktur- och befolkningsutredningen avsåg förhållandena 1956 och den har senare följts av liknande under-

sökningar för 1961 och 1966. I avvaktan på att resultat från sistnämnda undersökning skall föreligga har under våren 1966 en snabbundersökning gjorts med ungefär samma uppläggning som huvudundersökningarna men med stark begränsning av antalet frågor.

Grundmaterialet för undersökningarna har omfattat ett urval brukningsenheter, uttagna från primärmaterialet till 1951 års jordbruksräkning. Genom att observera utvecklingen för de enskilda gårdarna i urvalet har det bl. a. varit möjligt att följa olika slag av bruttoförändringar — exempelvis beträffande antalet brukningsenheter och åkerarealens storlek — under tiden 1951—1966.

Den begränsade undersökningen våren 1966 avser främst att belysa företagarfamiljerna i jordbruket och deras sysselsättningsförhållanden jämte utvecklingen av antalet brukningsenheter.

Genomförandet av 1961 års undersökning

Omfattning

1961 års struktur- och befolkningsutredning baserades på ett urval om 8 087 brukningsenheter, dvs. de gårdar i det ursprungliga urvalet som 1956 fanns kvar som självständiga brukningsenheter. Av de från början uttagna brukningsenheterna — sammanlagt 9 109 st — hade 913 gårdar redovisats som upphörda mellan 1951 och 1956, medan 109 st på grund av identifieringssvårigheter utesluts ur undersökningen.

De undersökta brukningsenheterna har vid såväl 1956 som 1961 års undersökning ansetts utgöra ett representativt urval av landets samtliga jordbruk med mer än 2 hektar åker.

Insamling av primäruppgifter

Vid själva uppgiftsinsamlingen medverkade utredningsinstitutets lokala kontaktmän, vilka enligt instruktionerna skulle besöka de uttagna brukningsenheterna för att i samråd med brukaren ifylla undersökningsblanketterna. Totalt medverkade cirka 2 200 kontaktmän vid insamlingen av primäruppgifterna. I några enstaka fall översände utredningsinstitutet blanketten direkt till brukaren för ifyllande.

De lämnade uppgifterna skulle avse förhållandena den 15 september 1961, dvs. samma tidpunkt som 1961 års jordbruks-

räkning (se sid. 3). Tre olika typer av blanketter användes i undersökningen, varav en hade karaktär av huvudblankett och skulle ifyllas av samtliga brukare. I denna skulle information lämnas om bl. a.:

- Ägareförhållanden
- Brukareförhållanden
- Arealer och arealförändringar
- Brukarens intresse för och möjligheter till utökning av brukningsenheten
- Brukarens (och dennes hustrus) arbete utom gården

I en andra blankett skulle tilläggsuppgifter lämnas för de jordbruk, vilka upphört som självständiga jordbruk mellan 1956 och 1961. Här ombads kontaktmannen söka upp den person som bäst kunde lämna erforderliga upplysningar. Blanketten omfattade bl. a. information om brukningsförhållandena åren närmast före upphörandet samt om den tidigare brukarens och hans familjs sysselsättningsförhållanden 1961.

Den tredje blanketten var en specialblankett för sterbhus och avsåg bl. a. uppgifter om delägare i sterbhuset, sterbhusets uppkomst och bestånd m. m.

Resultatberäkning

Bearbetningen, vilken till större delen gjordes maskinellt, var främst inriktad på en redovisning av relativa förändringstal för utvecklingen 1951—1961 samt 1956—1961. I viss utsträckning avsåg beräkningarna dock även skattning av totalsummor för olika variabler; dessa summor erhöles genom multiplicering av resultaten i urvalet med talet 30 (= relationen mellan antalet gårdar i populationen resp. i urvalet vid urvalstillfället).

Tab. 11. Brukningsenheternas fördelning på olika storleksgrupper åren 1956 och 1961 enligt struktur- och befolkningsutredningarna

Avser brukningsenheter i urvalet

Storleksgrupp 1956, hektar åker	Upphörda 1956—1961	Storleksgrupp 1961, hektar åker								Summa
		2-5	5-10	10-15	15-20	20-30	30-50	50-100	Över 100	
2—5	408	1 785	94	6	1	2	1	—	—	2 297
5—10	260	115	2 156	105	39	10	2	—	—	2 687
10—15	94	9	944	105	70	42	6	2	—	1 261
15—20	38	4	11	56	482	47	10	1	1	650
20—30	23	4	3	11	39	472	34	3	1	590
30—50	9	—	—	2	2	21	300	14	1	349
50—100	6	—	—	—	—	3	10	147	3	169
Över 100	1	—	—	—	—	—	—	7	76	84
Nybildade 1956—1961	—	10	5	3	1	4	3	—	—	26
Summa	839	1 927	2 363	1 127	634	601	366	174	82	8 113

Resultatens tillförlitlighet

Förutom de rena slumpfelen, betingade av själva undersökningsmetodiken, torde resultaten från struktur- och befolkningsutredningarna vara behäftade med vissa systematiska fel. Av detta skäl bör större avseende fästas vid redovisade relativa förändringar än vid uppräknade totalresultat.

Svarsprocenten var vid 1961 års undersökning totalt sett 98 % och vid 1966 års 97 %. För några län redovisas hundra-percentig anslutning av de uttagna uppgiftslämnarna.

Resultat

Vissa huvudresultat från 1961 års undersökning och från den begränsade undersökningen 1966 redovisas i *tab. 11—14*. Huvudvikten är i denna redovisning lagd vid sådana data som ej tidigare framkommit i den officiella statistiken och som därför ansetts ha speciellt intresse. Det kan

i detta sammanhang nämnas att struktur- och befolkningsutredningarna samt jordbruksräkningarna i långa stycken har en parallellt löpande redovisning. Sålunda ger båda undersökningarna uppgifter om antalet brukningsenheter, åkerarealens storlek, arrendeförhållanden m. m. (jordbruksräkningarna dock med en mera långtgående regional differentiering).

Minskningen i antalet brukningsenheter (med mer än 2 hektar åker) från 1956 till 1961 uppgick enligt den senaste jordbruksräkningen till cirka 35 000 eller 13,1 %. Motsvarande nedgång enligt 1961 års struktur- och befolkningsutredning var omkring 24 000 eller 10,1 %. I *tab. 11* kan med hjälp av struktur- och befolkningsutredningens resultat närmare studeras dels hur antalet under perioden 1956—1961 upphörda jordbruk varit fördelat på olika storleksgrupper, dels fördelningen av de under samma tid nybildade brukningsenheterna.

Tab. 12. Förändringar i brukningsenheternas åkerareal¹, i hektar, mellan 1956 och 1961, enligt struktur- och befolkningsutredningarna

Avser uppräknade tal

Typ av förändring	Storleksgrupp 1956, hektar åker				
	2—10	10—20	20—30	Över 30	Summa
Ökning					
Förvärv av tillskottsåker.....	15 000	17 000	7 500	5 000	44 500
Arrende » »	31 900	61 700	13 600	31 100	138 300
Nybildning av brukningsenhet	2 500	1 800	2 900	3 600	10 800
Nyodling.....	3 100	3 100	600	1 500	8 300
Summa ökning	52 500	83 600	24 600	41 200	201 900
Minskning					
Försäljning av del av åker	2 700	3 700	1 800	8 100	16 300
Bortarrendering av del av åker	10 400	16 100	10 500	25 300	62 300
Brukningensheten upphörd	101 200	55 600	17 300	25 200	199 300
Överföring till betesmark.....	8 400	7 900	3 900	8 900	29 100
» » skogsmark	3 200	3 000	1 500	4 200	11 900
» » övrig mark	2 000	2 000	800	4 700	9 500
Summa minskning	127 900	88 300	35 800	76 400	328 400

¹ Till följd av ofullständigheter i uppgiftsmaterialet blir skillnaden i tabellen mellan minskningar och ökningar cirka 17 000 hektar lägre än den skattade totala nedgången i åkerarealen mellan 1956 och 1961.

Av tabellen framgår att antalet upphörda jordbruk, varmed menas jordbruk som upphört att drivas som självständiga brukningsenheter, utgjorde 10,4 % av de bestående jordbruken enligt 1956 års undersökning. Antalet nybildade fastigheter, dvs. fastigheter som avsöndrats från andra brukningsenheter och som i fortsättningen utgjort en självständig driftsenhet, har däremot varit helt obetydligt. I själva verket torde detta antal dock vara något underskattat eftersom registrering ej skett av nya enheter som uppstått genom att två eller flera fastigheter med vardera mindre än 2 hektar åker sammanslagits till en enhet.

Den samlade åkerarealen har enligt 1961 års undersökning minskat med 143 000 hektar mellan 1956 och 1961. I tab. 12 kan närmare studeras hur denna nettoförändring uppkommit. Minussidan, vilken upptar nära 330 000 hektar, domi-

neras av den åkerareal som tillhört de mellan 1956 och 1961 som självständiga enheter upphörda gårdarna. På plussidan observeras att ökningar av åkerarealen genom arrende är vanligare än genom tillköp.

I tab. 13 redovisas uppgifter om brukningsenheternas och åkerarealens fördelning åren 1956 och 1961 efter ägarekategori. I den mån brukningsenheten bestått av flera fastigheter och dessa innehafts av ägare representerande olika ägarekategorier har klassificeringen i undersökningen skett efter huvudfastigheten (som sådan har då i regel räknats den fastighet, där brukaren haft sin bostad). Av tabellsammanställningen framgår att brukningsenheterna till nära 95 % ägdes av enskilda personer eller sterbhus. I fråga om åkerarealen var dessa ägarekategoriers andel något lägre, nämligen 90 %.

Tab. 13. Brukningsenheternas och åkerarealens procentuella fördelning på ägarekategorier åren 1956 och 1961 enligt struktur- och befolkningsutredningarna

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Ägarekategori	Brukningsenheterna		Åkerarealen	
	1956	1961	1956	1961
Enskild person.....	84,2	84,0	79,1	78,4
Enskild person, två eller flera	4,5	4,9	5,3	6,2
Sterbhus	5,5	5,7	6,1	5,9
Bolag och stiftelser	2,4	2,1	3,1	3,0
Staten (inkl. lantbruksnämnder)	1,4	1,2	1,8	1,7
Kommun och allmänningar.....	0,5	0,5	1,3	1,4
Kyrkan och universitet	1,4	1,5	2,9	2,9
Övriga	0,1	0,1	0,4	0,5
Summa	100,0	100,0	100,0	100,0

Utvecklingen av antalet brukningsenheter i olika storleksgrupper under tiden 1951—1966 enligt struktur- och befolkningsutredningarna 1956 och 1961 samt enligt den begränsade undersökningen 1966 framgår av tab. 14.

Av tabellen kan utläsas att nedläggningstakten varit störst under den sista femårsperioden trots en avsevärd relativ ökning av antalet brukningsenheter i storleksgrupperna mellan 20 och 100 hektar.

Övrig publicering

Huvudresultaten från den senaste struktur- och befolkningsutredningen har av Jordbrukets utredningsinstitut publicerats i häftena nr 5—64 och 6—64 i institutets meddelandeserie samt från 1966 års begränsade undersökning i häfte nr 4—66.

Resultaten från 1966 års struktur- och befolkningsutredning beräknas bli publicerade i institutets meddelandeserie omkring årsskiftet 1967/68.

Tab. 14. Antal brukningsenheter inom olika storleksgrupper åren 1951, 1956, 1961 och 1966 samt relativa förändringar mellan åren

Avser uppräknade tal

Storleksgrupp, hektar åker	Antal brukningsenheter				Procentuella förändringar		
	1951	1956	1961	1966	1951-1956	1956-1961	1961-1966
2— 5.....	87 420	68 910	57 810	40 290	— 21,2	— 16,1	— 30,3
5— 10.....	89 070	80 610	70 890	56 340	— 9,5	— 12,1	— 20,5
10— 15.....	38 760	37 830	33 810	27 390	— 2,4	— 10,6	— 19,0
15— 20.....	18 660	19 500	19 020	18 600	+ 4,5	— 2,5	— 2,2
20— 30.....	17 340	17 700	18 030	18 960	+ 2,1	+ 1,9	+ 5,2
30— 50.....	10 110	10 470	10 980	14 460	+ 3,6	+ 4,9	+ 31,7
50—100.....	4 890	5 070	5 220	6 150	+ 3,7	+ 3,0	+ 17,8
Över 100	2 460	2 520	2 460	2 460	..	..	..
Summa	268 710	242 610	218 220	184 650	— 9,7	— 10,1	— 15,4

III. Befolkning och arbetskraft

1. Folkräkningarna

Inledning

I de vart femte år återkommande folkräkningarna redovisas uppgifter av intresse för belysning av vissa förhållanden inom jordbruket. Då materialet till 1965 års folk- och bostadsräkning endast delvis är färdigbearbetat kommer i det följande även resultat från arbetskraftsundersökningen hösten 1966 att redovisas. Arbetskraftsundersökningarna, vilka bygger på representativa urval, har under en följd av år utförts fyra gånger årligen med omkring 12 000 individer i stickprovet. Hösten 1966 utvidgades undersökningen till att omfatta omkring 60 000 individer, samtidigt som redovisningen anpassades till den i folkräkningarna.

Folkräkningens uppläggning

I den kombinerade folk- och bostadsräkningen 1965, vilken i sin helhet utförts av statistiska centralbyrån ingår en totalundersökning, en urvalsundersökning och en intervjuundersökning.

Totalundersökningen genomförs i två etapper av vilka den första innebär en bearbetning av demografiska uppgifter enligt mantalslängderna och den andra en samkörning av mantalslängderna med uppgifter om sysselsättning, bostadsförhållanden m. m., vilka insamlats på en särskild blankett.

Urvalsundersökningen omfattar dels en redovisning av den förvärvsarbetande befolkningen efter yrke, dels inkomststatistik. I undersökningen ingår omkring en trettiondel av befolkningen.

I intervjudelen slutligen, ingår en undersökning av bl. a. hushållens bostadskostnader. Uppgifterna i denna del skall också användas för kvalitetskontroll av de uppgifter som lämnats i totalundersökningen.

Resultat

Uppgifter från folkräkningen 1965 om befolkningens fördelning på landsbygd och städer resp. glesbygd och tätort har sammanställts i *tab. 15* och *tab. 17*, medan folkmängdens fördelning på större åldersgrupper inom olika län belyses i *tab. 16*.

Av redovisade uppgifter framgår bl. a. att landsbygdsbefolkningens andel av den totala befolkningen minskat från 87 % år 1870 till 46 % år 1965. Endast något mer än en femtedel av befolkningen var sistnämnda år bosatt i egentlig glesbygd.

I *tab. 18* redovisas vissa uppgifter från den utökade arbetskraftsundersökningen 1966. Av tabellen framgår att totalt cirka 11 % av den förvärvsarbetande befolkningen var sysselsatt inom jordbruk, skogsbruk m. m. Då en del läsuppgifter

Tab. 15. Folkmängdens fördelning på städer resp. landsbygd, år 1965, inom län och hela riket

Område	Städer			Landsbygd			Hela folkmängden		
	Män	Kvinnor	Summa	Män	Kvinnor	Summa	Män	Kvinnor	Summa
Län									
Stockholms stad o. län	485 368	535 593	1 020 961	181 244	176 192	357 436	666 612	711 785	1 378 397
Uppsala »	49 140	53 923	103 063	41 781	38 857	80 638	90 921	92 780	183 701
Södermanlands »	77 836	78 807	156 643	43 322	40 537	83 859	121 158	119 344	240 502
Östergötlands »	107 419	112 716	220 135	75 362	70 286	145 648	182 781	183 002	365 783
Jönköpings »	71 812	75 741	147 553	76 871	71 379	148 250	148 683	147 120	295 803
Kronobergs »	19 883	21 474	41 357	64 303	58 507	122 810	84 186	79 981	164 167
Kalmar »	43 520	46 150	89 670	75 852	70 069	145 921	119 372	116 219	235 591
Gotlands »	8 199	9 169	17 368	18 979	17 404	36 383	27 178	26 573	53 751
Blekinge »	29 124	31 502	60 626	46 410	42 118	88 528	75 534	73 620	149 154
Kristianstads »	30 963	34 202	65 165	100 666	95 777	196 443	131 629	129 979	261 608
Malmöhus »	221 665	237 876	459 541	106 513	101 101	207 614	328 178	338 977	667 155
Hallands »	38 525	41 110	79 635	52 602	47 799	100 401	91 127	88 909	180 036
Göteborgs o. Bohus »	251 643	259 820	511 463	79 202	74 744	153 946	330 845	334 564	665 409
Älvsborgs »	78 009	84 026	162 035	117 279	110 836	228 115	195 288	194 862	390 150
Skaraborgs »	47 321	50 464	97 785	81 879	74 956	156 835	129 200	125 420	254 620
Värmlands »	55 739	58 774	114 513	89 520	83 104	172 624	145 259	141 878	287 137
Örebro »	73 789	77 352	151 141	60 295	56 553	116 848	134 084	133 905	267 989
Västmanlands »	74 638	73 863	148 501	52 431	48 238	100 669	127 069	122 101	249 170
Kopparbergs »	44 486	46 062	90 548	98 277	93 268	191 545	142 763	139 330	282 093
Gävleborgs »	63 867	65 683	129 550	83 917	79 114	163 031	147 784	144 797	292 581
Västernorrlands »	55 982	57 895	113 877	84 135	79 285	163 420	140 117	137 180	277 297
Jämtlands »	12 126	13 472	25 598	55 093	50 355	105 448	67 219	63 827	131 046
Västerbottens »	38 662	40 575	79 237	80 480	73 706	154 186	119 142	114 281	233 423
Norrbottnens »	45 113	44 605	89 718	88 530	81 170	169 700	133 643	125 775	259 418
Hela riket									
1965.....	2 024 829	2 150 854	4 175 683	1 854 943	1 735 355	3 590 298	3 879 772	3 886 209	7 765 981
1960.....	1 862 705	1 998 815	3 861 520	1 875 991	1 757 618	3 633 609	3 738 696	3 756 433	7 495 129
1950.....	1 567 120	1 711 184	3 278 304	1 939 322	1 824 203	3 763 525	3 506 442	3 535 387	7 041 829
1945.....	1 325 705	1 481 535	2 807 240	1 994 272	1 872 237	3 866 509	3 319 977	3 353 772	6 673 749
1940.....	1 111 210	1 269 702	2 380 912	2 048 918	1 941 602	3 990 520	3 160 128	3 211 304	6 371 432
1930.....	919 697	1 076 178	1 995 875	2 101 151	2 045 165	4 146 316	3 020 848	3 121 343	6 142 191
1920.....	811 354	931 757	1 743 111	2 086 902	2 074 476	4 161 378	2 898 256	3 006 233	5 904 489
1910.....	631 472	736 128	1 367 600	2 067 257	2 087 546	4 154 803	2 698 729	2 823 674	5 522 403
1900.....	507 780	596 171	1 103 951	1 998 656	2 033 834	4 032 490	2 506 436	2 630 005	5 136 441
1890.....	410 693	489 005	899 698	1 906 494	1 978 789	3 885 283	2 317 187	2 467 794	4 784 981
1880.....	313 423	377 008	690 431	1 901 820	1 973 417	3 875 237	2 215 243	2 350 425	4 565 668
1870.....	244 081	295 568	539 649	1 772 572	1 856 304	3 628 876	2 016 653	2 151 872	4 168 525

Tab. 16. Folkmängdens fördelning på större åldersgrupper, år 1965, inom län och

Län	Män			
	0—14 år	15—44 år	45—64 år	Över 64 år
<i>Glesbygd¹</i>				
Stockholms stad o. län.....	6 787	12 407	9 208	5 466
Uppsala »	4 482	8 017	6 094	3 646
Södermanlands »	5 597	9 788	7 624	4 470
Östergötlands »	8 529	15 168	12 368	7 175
Jönköpings »	7 776	13 977	11 633	7 362
Kronobergs »	5 675	11 352	10 310	6 936
Kalmar »	7 284	14 056	12 419	7 589
Gotlands »	3 238	5 380	4 052	2 435
Blekinge »	3 848	8 202	7 130	4 378
Kristianstads »	8 431	16 827	13 885	7 802
Malmöhus »	10 793	19 582	15 451	8 300
Hallands »	7 338	13 698	10 384	5 898
Göteborgs o. Bohus »	6 974	13 187	10 334	6 650
Älvsborgs »	10 996	21 690	17 605	11 203
Skaraborgs »	10 698	19 119	15 491	9 549
Värmlands »	9 816	18 737	16 203	9 823
Örebro »	5 514	10 395	9 021	5 498
Västmanlands »	4 548	8 321	6 619	3 750
Kopparbergs »	6 346	12 037	10 431	6 351
Gävleborgs »	7 265	14 386	12 160	7 021
Västernorrlands »	8 361	16 959	14 034	7 793
Jämtlands »	6 564	12 536	10 544	6 517
Västerbottens »	10 609	19 210	14 840	7 065
Norrbottnens »	8 764	16 548	10 978	4 940
Hela riket	176 233	331 579	268 818	157 617
<i>All bebyggelse</i>				
Stockholms stad o. län.....	140 528	298 044	166 288	61 752
Uppsala »	20 368	38 602	20 937	11 014
Södermanlands »	26 660	49 639	30 484	14 375
Östergötlands »	38 726	74 250	47 710	22 095
Jönköpings »	32 609	59 426	38 502	18 146
Kronobergs »	17 161	33 066	21 963	11 996
Kalmar »	24 602	46 154	32 218	16 398
Gotlands »	6 361	10 494	6 751	3 572
Blekinge »	15 475	31 194	19 320	9 545
Kristianstads »	27 294	52 323	33 991	18 021
Malmöhus »	67 935	139 164	83 231	37 848
Hallands »	19 519	36 227	23 657	11 724
Göteborgs o. Bohus »	69 927	141 899	83 302	35 717
Älvsborgs »	41 802	78 472	50 788	24 226
Skaraborgs »	27 764	50 531	33 209	17 696
Värmlands »	29 594	56 456	39 568	19 641
Örebro »	27 303	53 552	36 463	16 766
Västmanlands »	28 717	55 102	30 640	12 610
Kopparbergs »	30 401	55 593	38 294	18 475
Gävleborgs »	30 602	58 899	39 236	19 047
Västernorrlands »	29 074	56 380	37 108	17 555
Jämtlands »	13 863	25 255	18 301	9 800
Västerbottens »	26 925	49 266	30 140	12 811
Norrbottnens »	33 270	58 662	30 361	11 350
Hela riket	826 480	1 608 650	992 462	452 180

¹ Som tätort har i allmänhet räknats alla hussamlingar med minst 200 invånare, såvida avstån-glesbygd.

hela riket

Kvinnor				Summa			
0—14 år	15—44 år	45—64 år	Över 64 år	0—14 år	15—44 år	45—64 år	Över 64 år
6 289	10 429	8 141	5 275	13 076	22 836	17 349	10 741
4 069	6 737	5 321	3 389	8 551	14 754	11 415	7 035
5 365	8 390	6 709	4 013	10 962	18 178	14 333	8 483
7 855	12 819	11 007	6 485	16 384	27 987	23 375	13 660
7 376	11 642	10 347	6 826	15 152	25 619	21 980	14 188
5 377	8 699	8 651	6 271	11 052	20 051	18 961	13 207
6 826	11 280	10 841	6 921	14 110	25 336	23 260	14 510
3 056	4 346	3 741	2 449	6 294	9 726	7 793	4 884
3 594	6 335	6 250	4 181	7 442	14 537	13 380	8 559
8 108	13 235	12 051	7 580	16 539	30 062	25 936	15 382
9 933	16 688	13 551	8 128	20 726	36 270	29 002	16 428
6 803	11 331	8 876	5 610	14 141	25 029	19 260	11 508
6 295	10 637	9 388	6 612	13 269	23 824	19 722	13 262
10 438	17 443	15 853	11 125	21 434	39 133	33 458	22 328
9 868	15 450	13 461	8 770	20 566	34 569	28 952	18 319
8 953	15 723	14 325	9 455	18 769	34 460	30 528	19 278
5 266	8 629	8 055	5 026	10 780	19 024	17 076	10 524
4 307	6 669	5 653	3 502	8 855	14 990	12 272	7 252
5 717	10 093	9 612	6 020	12 063	22 130	20 043	12 371
6 847	11 732	10 804	6 863	14 112	26 118	22 964	13 884
7 957	13 743	12 951	7 465	16 318	30 702	26 985	15 258
6 002	10 055	9 010	5 782	12 566	22 591	19 554	12 299
9 903	15 703	12 598	6 148	20 512	34 913	27 438	13 213
8 412	12 829	9 506	4 388	17 176	29 377	20 484	9 328
164 616	270 637	236 702	148 284	340 849	602 216	505 520	305 901
133 717	295 994	187 046	95 028	274 245	594 038	353 334	156 780
19 113	38 434	21 750	13 483	39 481	77 036	42 687	24 497
25 157	47 416	30 207	16 564	51 817	97 055	60 691	30 939
36 731	72 093	48 022	26 156	75 457	146 343	95 732	48 251
30 917	58 163	37 499	20 541	63 526	117 589	76 001	38 687
16 350	30 885	20 156	12 590	33 511	63 951	42 119	24 586
23 457	43 825	30 987	17 950	48 059	89 979	63 205	34 348
5 964	9 885	6 735	3 989	12 325	20 379	13 486	7 561
14 611	28 717	18 898	11 394	30 086	59 911	38 218	20 939
26 187	49 305	33 156	21 331	53 481	101 628	67 147	39 352
64 389	135 779	88 420	50 389	132 324	274 943	171 651	88 237
18 344	34 412	22 717	13 436	37 863	70 639	46 374	25 160
65 685	135 816	87 373	45 690	135 612	277 715	170 675	81 407
39 196	76 288	51 134	28 244	80 998	154 760	101 922	52 470
26 156	47 997	31 741	19 526	53 920	98 528	64 950	37 222
27 981	53 969	38 442	21 486	57 575	110 425	78 010	41 127
26 244	51 988	36 040	19 633	53 547	105 540	72 503	36 399
27 185	51 385	28 998	14 533	55 902	106 487	59 638	27 143
28 455	52 832	37 390	20 653	58 856	108 425	75 684	39 128
28 983	55 293	38 780	21 741	59 585	114 192	78 016	40 788
27 434	53 318	36 700	19 728	56 508	109 698	73 808	37 283
12 905	24 127	16 809	9 986	26 768	49 382	35 110	19 786
25 581	47 658	28 023	13 019	52 506	96 924	58 163	25 830
31 306	54 162	28 175	12 132	64 576	112 824	58 536	23 482
782 048	1 549 741	1 005 198	549 222	1 608 528	3 158 391	1 997 660	1 001 402

det mellan husen normalt icke överstigit 200 meter. Övriga områden här i regel hänförs till

Tab. 17. Folkmängd i glesbygd resp. tätort¹, år 1965, inom län och hela riket

Län	Glesbygd				Tätort				Folkmängd i glesbygd i procent av hela folkmängden
	Landskommuner	Köpingar	Städer	Summa	Landskommuner	Köpingar	Städer	Summa	
Stockholms stad o. län	55 164	493	8 345	64 002	213 260	88 519	1 012 616	1 314 395	4,6
Uppsala »	39 314	643	1 798	41 755	37 076	3 605	101 265	141 946	22,7
Södermanlands »	44 597	2 151	5 208	51 956	32 550	4 561	151 435	188 546	21,6
Östergötlands »	69 717	3 161	8 528	81 406	42 031	30 739	211 607	284 377	22,3
Jönköpings »	64 506	4 323	8 110	76 939	52 320	27 101	139 443	218 864	26,0
Kronobergs »	49 491	12 555	1 225	63 271	28 971	31 793	40 132	100 896	38,5
Kalmar »	71 615	3 161	2 440	77 216	54 758	16 387	87 230	158 375	32,8
Gotlands »	27 560	742	395	28 697	6 279	1 802	16 973	25 054	53,4
Blekinge »	42 759	230	929	43 918	36 776	8 763	59 697	105 236	29,4
Kristianstads »	76 037	8 985	2 897	87 919	68 003	43 418	62 268	173 689	33,6
Malmöhus »	92 654	6 304	3 468	102 426	72 213	36 443	456 073	564 729	15,4
Hallands »	67 794	64	2 080	69 938	29 323	3 220	77 555	110 098	38,8
Göteborgs o. Bohus »	65 427	—	4 650	70 077	88 519	—	506 813	595 332	10,5
Älvsborgs »	105 848	4 106	6 399	116 353	93 139	25 022	155 636	273 797	29,8
Skaraborgs »	91 672	6 407	4 327	102 406	42 760	15 996	93 458	152 214	40,2
Värmlands »	83 770	12 059	7 206	103 035	43 506	33 289	107 307	184 102	35,9
Örebro »	40 100	7 156	10 148	57 404	28 699	40 893	140 993	210 585	21,4
Västmanlands »	35 953	2 089	5 327	43 369	39 686	22 941	143 174	205 801	17,4
Kopparbergs »	62 627	1 487	2 493	66 607	105 667	21 764	88 055	215 486	23,6
Gävleborgs »	65 136	3 043	8 899	77 078	84 701	10 151	120 651	215 503	26,3
Västernorrlands »	77 899	1 245	10 119	89 263	69 380	14 896	103 758	188 034	32,2
Jämtlands »	65 521	1 030	459	67 010	28 634	10 263	25 139	64 036	51,1
Västerbottens »	78 911	9 129	8 036	96 076	51 254	14 892	71 201	137 347	41,2
Norrbottnens »	72 769	590	3 006	76 365	92 751	3 590	86 712	183 053	29,4
Hela riket	1 546 841	91 153	116 492	1 754 486	1 442 256	510 048	4 059 191	6 011 495	22,6

¹ Se not till tab. 16.

Tab. 18. Förvärsarbetande befolkning inom jordbruk, skogsbruk m. m. samt dennas procentuella andel av den totala förvärsarbetande befolkningen, år 1966, inom län och hela riket

Avser uppräknade tal

Län	Antal inom jordbruk, skogsbruk m. m. förvärsarbetande personer				Antal inom jordbruk, skogsbruk m. m. förvärsarbetande personer i procent av totala antalet förvärsarbetande	
	Jordbruk	Skogsbruk	Summa ¹	Därav kvinnor	Summa	Därav kvinnor
Stockholms stad o. län	12 800	1 300	14 500	3 900	2,2	0,6
Uppsala »	7 200	1 300	8 600	2 900	10,8	3,6
Södermanlands »	10 000	1 600	11 800	1 600	11,4	1,5
Östergötlands »	14 000	2 200	16 400	2 500	10,3	1,6
Jönköpings »	15 800	1 300	17 100	4 400	13,0	3,3
Kronobergs »	12 000	1 800	13 800	4 900	18,0	6,4
Kalmar »	14 300	4 100	18 500	3 700	18,4	3,7
Gotlands »	6 200	300	6 800	2 300	26,5	8,9
Blekinge »	6 300	700	7 800	1 900	12,0	2,9
Kristianstads »	22 000	1 600	23 900	7 200	20,4	6,1
Malmöhus »	28 500	400	29 200	9 800	9,7	3,3
Hallands »	14 600	700	15 900	4 300	19,2	5,2
Göteborgs o. Bohus »	8 500	800	12 900	2 100	4,3	0,7
Älvsborgs »	20 400	2 200	22 600	5 500	12,2	3,0
Skaraborgs »	24 200	1 500	25 700	5 600	22,4	4,9
Värmlands »	14 500	7 400	22 000	6 900	17,5	5,5
Örebro »	9 700	2 600	12 300	2 600	10,6	2,2
Västmanlands »	9 400	1 600	11 000	2 500	9,9	2,3
Kopparbergs »	10 400	7 300	17 800	5 100	14,5	4,2
Gävleborgs »	9 900	6 300	16 600	4 400	13,5	3,6
Västernorrlands »	10 400	3 700	14 200	5 700	12,5	5,0
Jämtlands »	9 000	6 500	15 600	3 200	28,2	5,8
Västerbottens »	15 200	7 100	22 300	7 000	23,0	7,2
Norrbottens »	8 900	7 800	16 600	3 600	15,5	3,4
Hela riket	314 200	72 100	393 900	103 600	11,3	3,0

¹ Inkl. förvärsarbetande befolkning inom fiske.

är baserade på ett litet stickprov, kan slumpfelen i vissa fall vara avsevärda. Till följd av olika klassificeringsprinciper är antalet i tab. 18 redovisade kvinnor inom jordbruk, skogsbruk m. m. betydligt högre än enligt 1960 års folkräkning.

Övrig publicering

De hittills publicerade resultaten från 1965 års folkräkning återfinns i publika-

tionen Folk- och bostadsräkningen den 1 november 1965, I—III (SOS) där detaljerade demografiska uppgifter för församlingar, tätorter, kommuner, kommunblock, län och hela riket redovisas samt i Statistiska meddelanden Be 1966:14, vilket innehåller en redogörelse för bostadskostnadsundersökningen i anslutning till folkräkningen (intervjudelen).

En redogörelse för den utökade arbetskraftsundersökningen 1966 har lämnats i Statistiska meddelanden V 1967:5.

2. Jordbruksinventeringarna

Inledning

Uppgifter om antalet i jordbruket sysselsätta personer inforrades även under 1966 i samband med statistiska centralbyråns jordbruksinventeringar. Dessutom inhämtades vid marsundersökningen uppgifter om totalantalet i jordbruket lejda arbetstimmar under 1965.

För inventeringarnas metodik etc. har en närmare redogörelse lämnats i kap. II (sid. 17), till vilken hänvisas.

Undersökningarnas innehåll

Undersökningarna syftar till en redovisning av totala antalet män och kvinnor över 15 år sysselsatta i jordbruket vid resp. undersökningstidpunkter. Redovisningen är uppdelad på två huvudgrupper, nämligen dels brukaren och dennes familjemedlemmar, dels lejd arbetskraft. Den senare gruppen är i sin tur uppdelad på fast resp. tillfälligt anställda.

Enligt anvisningarna för uppgiftslämnandet skulle under rubriken »brukaren och dennes familjemedlemmar» redovisas endast brukaren, dennes maka och hemmavarande barn samt föräldrar. Som lejd arbetskraft betraktas sålunda även brukarens syskon, mågar, sonhustrur, barnbarn och ej hemmavarande barn, vilka på undersökningdagen mot avlöning utfört jordbruksarbete för brukaren. Några närmare anvisningar i övrigt för uppgiftslämnandet, t. ex. in fråga om avgränsningen i förhållande till hemsysslor, skogsarbete eller annat arbete som kan vara kombinerat med jordbruksarbete, lämnas inte.

Det är tydligt att en redovisning av antalet sysselsatta vissa bestämda dagar i stor utsträckning — speciellt när det gäller den lejda arbetskraften — kommer att påverkas av tillfälliga faktorer, såsom onormala väderleksförhållanden, förskjutningar i växtlighetens utveckling etc. För att en säkrare bild skall erhållas av den lejda arbetskraften inhämtas därför i marsinventeringen (se ovan) uppgift om totala antalet lejda arbetstimmar under närmast föregående kalenderår.

Resultat

I tab. 19—21 ges vissa huvudresultat från undersökningarna 1966 rörande arbetskraften inom jordbruket. Av denna redovisning framgår bl. a. att *totalantalet sysselsatta* vid brukningsenheter med mer än 2 hektar åker i juni 1966 var 37 400 (10 %) lägre än vid motsvarande undersökning 1965. Nedgången var störst för tillfälligt anställda (15 % för män och 21 % för kvinnor).

Antalet sysselsatta brukare (jämte familjemedlemmar) per 100 hektar åker — se tab. 20 — var liksom tidigare störst i den lägsta storleksgruppen (2—5 hektar åker) och avtog starkt med ökad storlek på brukningsenheterna. För fast anställda män rådde ett motsatt förhållande.

Antalet lejda arbetstimmar under 1965 var 13 % lägre än motsvarande antal för närmast föregående år, vilket framgår av följande tablå.

Tab. 19. Antal i jordbruket den 1 juni 1966 sysselsatta personer över 15 år, inom produktionsområden, riksområden och hela riket

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Område	Brukaren jämte familjemedlemmar		Lejd arbetskraft				Samtliga sysselsatta	
			Fast anställda		Tillfälligt anställda			
	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor
<i>Produktionsområden</i>								
Götalands södra slättbygder	13 980	8 900	4 570	720	2 420	2 760	20 970	12 380
» mellanbygder . . .	16 210	10 810	3 090	490	1 210	1 200	20 510	12 500
» norra slättbygder	19 840	12 050	3 190	430	1 070	160	24 100	12 640
Svealands slättbygder . . .	21 910	13 990	6 170	620	1 340	160	29 420	14 770
Götalands skogsbygder . . .	52 470	37 050	3 290	1 190	2 070	490	57 830	38 730
Mellersta Sveriges skogsb.	16 410	11 630	1 330	370	830	120	18 570	12 120
Nedre Norrland	19 750	14 960	500	350	780	190	21 030	15 500
Övre Norrland	18 520	14 230	230	260	690	170	19 440	14 660
<i>Riksområden</i>								
Södra och mellersta Sveriges slättbygder	71 940	45 750	17 020	2 260	6 040	4 280	95 000	52 290
Södra och mellersta Sveriges skogs- och dalbygder	68 880	48 680	4 620	1 560	2 900	610	76 400	50 850
Norra Sverige	38 270	29 190	730	610	1 470	360	40 470	30 160
<i>Hela riket</i>								
Juni 1966	179 090	123 620	22 370	4 430	10 410	5 250	211 870	133 300
» 1965	195 490	139 360	23 650	5 190	12 180	6 680	231 320	151 230
» 1964	208 530	151 680	26 450	6 680	15 660	9 330	250 640	167 690
» 1963	228 250	166 090	28 220	6 290	18 220	11 170	274 690	183 550
» 1962	248 310	181 020	30 250	7 800	20 220	11 880	298 780	200 700

År Totala antalet
lejda arbetstimmar
i milj.

1965	82,9
1964	94,8
1963	100,2
1962	108,4
1961	120,0

medlemmar samt den fast anställda arbetskraften undergick ganska små förändringar under året medan antalet tillfälligt anställda varierade starkt.

Övrig publicering

I tab. 21 har gjorts en sammanställning över antalet i jordbruket sysselsatta personer den 1 oktober 1965 samt 1 mars, 1 juni och 3 oktober 1966. Resultaten visar att gruppen brukare jämte familje-

Resultaten från 1966 års arbetskraftsundersökningar finns redovisade i Statistiska meddelanden J 1966:20 (undersökningen i mars), 1966:34 (juni) samt 1967:11 (oktober).

Tab. 20. Antal i jordbruket den 1 juni 1966 sysselsatta personer över 15 år, totalt och per 100 hektar åker, inom olika storleksgrupper. Hela riket

Storleksgrupp, hektar åker	Brukaren jämte familjemedlemmar		Lejd arbetskraft				Samtliga sysselsatta	
			Fast anställda		Tillfälligt anställda			
	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor
<i>Antal sysselsatta</i>								
2,1— 5,0 hektar	31 680	23 830	..	..	..	..	32 290	24 280
5,1— 10,0 »	51 000	37 110	520	1 060	1 370	520	52 890	38 690
10,1— 20,0 »	48 350	34 260	1 880	1 350	2 380	1 000	52 610	36 610
20,1— 30,0 »	21 950	14 900	1 880	670	1 490	1 040	25 320	16 610
30,1— 50,0 »	16 140	9 560	3 410	440	1 870	1 010	21 420	11 010
50,1—100,0 »	7 920	3 550	5 240	280	1 510	950	14 670	4 780
Över 100,0 »	2 050	410	9 390	370	1 230	540	12 670	1 320
Summa	179 090	123 620	22 370	4 430	10 410	5 250	211 870	133 300
<i>Antal sysselsatta per 100 hektar åker</i>								
2,1— 5,0 hektar	16,4	12,3	..	..	..	..	16,7	12,5
5,1— 10,0 »	11,8	8,6	0,1	0,2	0,3	0,1	12,2	8,9
10,1— 20,0 »	7,2	5,1	0,3	0,2	0,4	0,2	7,9	5,5
20,1— 30,0 »	4,7	3,2	0,4	0,1	0,3	0,2	5,4	3,5
30,1— 50,0 »	3,1	1,8	0,6	0,1	0,4	0,2	4,1	2,1
50,1—100,0 »	1,8	0,8	1,2	0,1	0,4	0,2	3,4	1,1
Över 100,0 »	0,5	0,1	2,3	0,1	0,3	0,1	3,1	0,3
Totalt	5,7	4,0	0,7	0,1	0,3	0,2	6,7	4,3

Tab. 21. Antal i jordbruket den 1 oktober 1965, 1 mars, 1 juni och 3 oktober 1966 sysselsatta personer över 15 år. Hela riket

Avser bruksenheter med mer än 2 hektar åker

Tidpunkt	Brukaren jämte familjemedlemmar		Lejd arbetskraft				Samtliga sysselsatta	
			Fast anställda		Tillfälligt anställda			
	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor
Oktober 1965	194 780	139 310	24 170	5 450	14 690	8 970	233 640	153 730
Mars 1966	185 500	128 440	20 860	3 600	5 940	1 690	212 300	133 730
Juni »	179 090	123 620	22 370	4 430	10 410	5 250	211 870	133 300
Oktober »	179 140	122 880	22 420	4 210	11 160	9 290	212 720	136 380

3. Löneförhållandena för lantarbetare

Inledning

Officiella uppgifter rörande lantarbetarlönerna har insamlats alltsedan 1911. Ifrågavarande statistik har tidigare utarbetats av socialstyrelsen men är från och med 1 juli 1963 överförd till statistiska centralbyrån.

De i föreliggande redogörelse införda uppgifterna avser i huvudsak inkomståret 1965.

Undersökningens genomförande

Omfattning

Till undersökningen av lantarbetarnas löneförhållanden 1954 begärdes uppgifter från 4 324 brukningsenheter med över 2 hektar åker, uttagna genom systematiskt urval ur statistiska centralbyråns primärmaterial till 1954 års arealinventering. Vid de för åren 1955—1965 utförda undersökningarna har i huvudsak samma urval av brukningsenheter som för 1954 års undersökning använts. Enligt särskilda regler har dock vissa enheter sedermera uteslutits från det ursprungliga urvalet. I följande tablå redovisas uppgiftsmaterialets omfattning för undersökningen avseende inkomståret 1965.

Storleksgrupp (hektar åker)	Antal uttagna brukningsenheter	Bortfall (procent)
2—10	825	25,8
10—20	917	25,6
20—50	933	27,0
Över 50	1 023	34,9
Summa	3 698	28,6

Lejd arbetskraft hade under året anlitats vid 938 av de brukningsenheter för vilka

uppgift inkommit. Totalt redovisades för dessa brukningsenheter cirka 3 500 arbetare.

Blankett, definitioner m. m.

Liksom tidigare begärdes vid 1965 års undersökning uppgifter om arbetstid och löner för lejda arbetare (exkl. brukarens familjemedlemmar). Skogsarbetare, trädgårdsarbetare och arbetare vid maskinstationer skulle ej redovisas. Av lantarbetare utfört skogsarbete skulle medräknas endast om det utförts mot samma lön som jordbruksarbetet.

Särskilda uppgifter inhämtades om hur den kontanta lönen för ackordsarbete fördelats på olika slag av ackordsarbete. »Fria naturaprodukter» — t. ex. mjölk eller bränsle — skulle av uppgiftslämnaren värderas enligt gällande marknadspriser. För fritt logi, fri bostad, fri kost etc. skulle anges under vilken tidsperiod resp. förmån åtnjutits.

Blanketterna utsändes direkt till de berörda brukarna, medan insamlingen skedde under medverkan av hushållnings-sällskapen i resp. län.

Resultatberäkning

De 2 641 brukningsenheter, för vilka användbara svar inkommit, uppdelades vid bearbetningen på fyra storleksgrupper med ledning av uppgifter om brukningsenheternas areal vid 1954 års inventering. För varje redovisad arbetare överfördes flertalet uppgifter från blanketten till ett hålkort. Innan hålkortsmassan användes

Tab. 22. Genomsnittliga timförtjänster samt timförtjänsternas spridning år 1965 för manliga lantarbetare i åldern 18—64 år

m. k. = med kollektivavtal; u. k. = utan kollektivavtal

Kategori	Timförtjänst, öre			
	Genomsnittlig förtjänst ¹	Undre kvartil ²	Median ²	Övre kvartil ²
Arbetare utan naturaförmåner				
Rättare m. k.	825	745	810	891
Egentliga lantarbetare m. k.	699	606	680	733
..... u. k.	611	500	600	700
Traktorförare m. k.	723	686	717	753
Ladugårdsförmän m. k.	887	794	872	967
Djurskötare m. k.	774	706	757	810
Arbetare med fri kost				
Egentliga lantarbetare u. k.	457	421	581	688
Samtliga arbetare (oavsett löneform) m. k.	745	672	721	781
..... u. k.	560	500	600	691
Totalt	686	537	644	723
Rättare m. k.	841	750	821	921
Egentliga lantarbetare m. k.	685	603	679	736
..... u. k.	540	500	600	688
Traktorförare m. k.	723	687	717	753
..... u. k.	637	500	675	786
Ladugårdsförmän m. k.	892	793	866	970
Djurskötare m. k.	765	701	756	810
Specialarbetare m. k.	788	723	773	810

¹ Se texten. — ² Om arbetare i en viss grupp ordnas i stigande följd efter förtjänstens storlek, är undre kvartilen, medianen och övre kvartilen den förtjänst som uppnås eller överskrides av resp. 75, 50 och 25 % av samtliga arbetare i gruppen.

för bearbetning mångfaldigades hålkorten i de tre mindre storleksklasserna, så att antalet hålkort inom varje klass blev lika med det antal arbetare, för vilka uppgifter uppskattningsvis skulle ha erhållits, om man i resp. klass haft samma urvalskvot och svarsprocent som i storleksklassen över 50 hektar åker. För olika grupper av arbetare framräknades uppgifter om genomsnittliga tim- och årsförtjänster samt om arbetarnas fördelning efter de individuella tim- och årsförtjänsternas storlek. Den *genomsnittliga timförtjänsten* för olika grupper

framräknades på så sätt att lönesumman för samtliga arbetare inom resp. grupp dividerades med det antal arbetstimmar som mot tidlön utförts av dessa arbetare. Den *individuella genomsnittliga timförtjänsten* definierades som kvoten mellan en arbetares lönesumma och det antal arbetstimmar han utfört mot tidlön. Den *genomsnittliga årsförtjänsten* erhöles genom att dividera summan av arbetarnas förtjänster under året med antalet arbetare; vid dessa beräkningar medtogs dock endast arbetare med minst 250 arbets-

Tab. 24. Genomsnittliga timförtjänster samt tim- och årsförtjänsternas spridning år 1965 för manliga lantarbetare i åldern 18—64 år på brukningsenheter av olika storlek

m. k. = med kollektivavtal; u. k. = utan kollektivavtal

Storleksgrupp (hektar åker); kategori	Timförtjänst, öre				Årsförtjänst, kronor		
	Genomsnittlig förtjänst ¹	Undre kvartil ²	Median ²	Övre kvartil ²	Undre kvartil ²	Median ²	Övre kvartil ²
<i>Brukningenheter med 2—20 hektar åker</i>							
Samtliga arbetare (oavsett yrke)	496	500	600	629	..	..	..
Egentliga lantarbetare .. u. k.	494	500	600	688	..	..	..
<i>Brukningenheter med 20—50 hektar åker</i>							
Samtliga arbetare (oavsett yrke)	728	605	705	791	..	..	..
.. u. k.	563	500	600	688	..	..	..
Egentliga lantarbetare ... u. k.	564	500	600	684	..	..	..
<i>Brukningenheter med över 50 hektar åker</i>							
Samtliga arbetare (oavsett yrke)	747	681	723	780	15 110	16 730	18 630
.. u. k.	666	555	638	737	11 483	14 200	17 033
Rättare	832	746	811	899	16 280	18 000	19 580
Egentliga lantarbetare ... m. k.	684	620	677	719	14 185	15 340	16 340
.. u. k.	593	500	600	677	..	..	..
Traktorförare	725	689	719	756	14 780	15 705	17 070
Ladugårdsförmän	888	786	851	990	..	..	..
Djurskötare	766	707	759	813	16 215	18 140	19 840
Specialarbetare	788	723	773	810	..	..	..

¹ Se texten. — ² Se not till tab. 22.**Tab. 25. Timförtjänsternas sammansättning år 1965 för manliga lantarbetare i åldern 18—64 år (oavsett löneform)**

m. k. = med kollektivavtal; u. k. = utan kollektivavtal

Kategori	Total genomsnittlig timförtjänst ¹ , öre	Därav (öre)				
		Kontant tidlön ² (exkl. övertids-tillägg)	Övertids-tillägg	Kontant semesterlön och semester-ersättn.	Provisioner och övr. kontanta ersättn.	Naturaför-månernas värde
Rättare	841	739	20	53	19	10
Egentliga lantarbetare m. k.	685	615	9	48	6	7
.. u. k.	540	464	1	14	0	61
Traktorförare	723	649	16	53	3	2
.. u. k.	637	561	5	28	1	42
Ladugårdsförmän	892	749	15	65	56	7
Djurskötare	765	668	13	57	18	9
Specialarbetare	788	702	20	55	6	5

¹ Se texten. — ² Här ingår grundlön, ackordskompensation vid ersättartjänstgöring på sön- och helgdagar, vid förberedelse- och avslutningsarbete eller vid annat övertidsarbete, skifttillägg, tillägg för oökväm arbetstid och månadstillägg för skolas rättare, reparatör eller skolas djurskötare i förmansställning.

Tab. 26. Årsförtjänsternas sammansättning år 1965 för manliga lantarbetare i åldern 18—64 år (oavsett löneform)

m. k. = med kollektivavtal; u. k. = utan kollektivavtal

Kategori	Total genomsnittlig års- förtjänst ¹ , kronor	Därav (kronor)				
		Kontant tidlön ¹ (inkl. över- tidstillägg)	Kontant ackordslön	Kontant semester- lön och semester- ersättn.	Provisioner och övr. kontanta ersättn.	Naturaför- månernas värde
Rättare	18 187	16 444	60	1 063	295	325
Egentliga lantarbetare .. m. k.	14 773	13 097	200	996	260	220
u. k.	9 631	7 347	10	272	1	2 001
Traktorförare	15 961	14 537	186	1 136	74	28
Djurskötare	17 811	14 716	1 210	1 219	452	214

¹ Se texten. — ² Se not till tab. 25.

Tab. 27. Genomsnittliga tim- och årsförtjänster åren 1961—1965 för lantarbetare i åldern 18—64 år

År	Män										Kvinnor	
	Oavsett löneform		Egentliga lantarbetare utan naturaförmåner		Djurskötare utan naturaförmåner		Egentliga lantarbetare med fri kost		Egentliga lantarbetare m. kost o. logi		Oavsett löneform	
	Öre resp. kronor	Index ¹	Öre resp. kronor	Index ¹	Öre resp. kronor	Index ¹	Öre resp. kronor	Index ¹	Öre resp. kronor	Index ¹	Öre resp. kronor	Index ¹
<i>Timförtjänster, öre</i>												
1965	686	242	656	234	766	248	463	173	459	198	..	..
1964	627	221	585	209	712	230	490	184	397	171	..	..
1963	584	206	552	197	639	207	428	160	397	171	405	219
1962	531	187	500	179	583	189	413	155	366	158	399	216
1961	479	169	458	164	534	173	378	142	334	144	358	194
<i>Årsförtjänster, kronor</i>												
1965	14 911	221	13 311	198	17 933	223	..	..	..	..	..	..
1964	13 848	206	13 695	204	16 782	209	..	..	..	..	..	..
1963	12 902	191	12 550	187	15 461	192	..	..	7 024	143	..	..
1962	11 819	175	11 243	167	14 163	176	..	..	7 131	145	..	..
1961	10 551	157	10 419	155	12 988	161	..	..	6 280	127	..	..

¹ År 1954 = 100.

4. Sysselsättningen inom enskilt skogsbruk

Inledning

Statistiska centralbyrån — tidigare arbetsmarknadsstyrelsen — utför varje år i februari, maj, augusti och november särskilda undersökningar rörande sysselsättningen inom det enskilda skogsbruket. Dessa undersökningar baseras på uppgifter för ett slumpmässigt urval av brukningsenheter i RLFs jordbruksregister (se sid. 4).

Undersökningarnas genomförande

Omfattning m. m.

I det ursprungliga urvalet (uttaget år 1957), ingick sammanlagt 6 010 brukningsenheter, motsvarande 1/28 av de i RLF-registret medtagna enheterna med minst 25 hektar skogsmark i norra Sverige och med minst 10 hektar skogsmark i mellersta och södra Sverige. Av de ursprungligen uttagna brukningsenheterna har en del enheter på grund av olika slags förändringar, t. ex. sammanslagning med andra brukningsenheter eller uppdelning på flera enheter, borttagits ur undersökningsurvalet. För åren 1962—1966 har totalantalet uppgiftslämnare vid undersökningarna varierat mellan 5 400 och 5 800.

Innehåll

På särskilda blanketter, vilka utsänds direkt till uppgiftslämnarna, skall vid varje undersökningstillfälle uppgifter lämnas om sysselsättningen i skogsarbete för gårdens räkning under en viss angiven

vecka. Uppgifterna skall avse antalet dagsverken som utförts på gårdens skogsareal beträffande leverans- och husbehovsvirke samt skogsvård och andra skogsarbeten (som ett dagsverke räknas 6 à 8 timmars arbetsdag). Skilda uppgifter anges för å ena sidan skogsägaren och dennes familjemedlemmar över 15 år, å andra sidan fast och tillfälligt lejd arbetskraft.

Resultatberäkning

Vid bearbetningen multipliceras de redovisade uppgifterna om antalet dagsverken med talet 28, dvs. med inverterade värdet av den ursprungliga urvalskvoten.

Resultat

I *tab. 28* redovisas resultat från undersökningarna för åren 1962—1966. Av uppgifterna framgår bl. a. att antalet dagsverken totalt sett, som utförts under resp. mätveckor, varierar starkt under året.

Antalet dagsverken var lägst i augusti under samtliga år och högst i februari alla år utom 1966, då det högsta antalet redovisas i november.

Övrig publicering

Resultaten från undersökningarna rörande sysselsättningen inom enskilt skogsbruk redovisas i Statistiska meddelanden. Uppgifter från 1966 års undersökningar finns publicerade i Statistiska meddelanden Am 1967:9.

Tab. 28. Sysselsättningen inom enskilt skogsbruk åren 1962—1966: Totala antalet under en vecka utförda dagsverken

Vecka	Antal dagsverken, i 1 000-tal, utförda av lejd arbetskraft				Antal dagsverken, i 1 000-tal, utförda av skogsägarna och deras familjemedlemmar				Summa dagsverken, i 1 000-tal			
	Södra Sve-rige ¹	Meller-sta Sve-rige ²	Norra Sverige	Hela riket	Södra Sve-rige ¹	Meller-sta Sve-rige ²	Norra Sverige	Hela riket	Södra Sve-rige ¹	Meller-sta Sve-rige ²	Norra Sverige	Hela riket
<i>1966</i>												
7—12 nov.	42	44	35	121	112	84	115	311	154	128	150	432
8—13 aug.	34	29	16	79	87	54	55	196	121	83	71	275
9—14 maj	54	37	31	122	117	69	86	272	171	106	117	394
7—12 febr.	36	33	21	90	95	55	64	214	131	88	85	304
<i>1965</i>												
8—13 nov.	43	44	38	125	52	32	80	164	95	76	118	289
9—14 aug.	33	27	23	83	41	17	37	95	74	44	60	178
10—15 maj	60	44	25	129	58	25	54	137	118	69	79	266
8—13 febr.	102	78	45	225	157	75	80	312	259	153	125	537
<i>1964</i>												
9—14 nov.	49	52	40	141	64	37	83	184	113	89	123	325
10—15 aug.	31	34	19	84	43	21	37	101	74	55	56	185
11—16 maj	58	45	29	132	50	26	47	123	108	71	76	255
10—15 febr.	85	82	45	212	162	76	87	325	247	158	132	537
<i>1963</i>												
11—16 nov.	47	40	29	116	61	33	75	169	108	73	104	285
12—17 aug.	30	29	17	76	47	19	39	105	77	48	56	181
13—18 maj	76	48	33	157	52	24	49	125	128	72	82	282
11—16 febr.	73	83	53	209	121	68	83	272	194	151	136	481
<i>1962</i>												
12—17 nov.	40	57	38	135	43	28	89	160	83	85	127	295
13—18 aug.	36	41	31	108	41	18	39	98	77	59	70	206
7—12 maj	73	75	29	177	61	37	60	158	134	112	89	335
12—17 febr.	90	95	36	221	165	76	71	312	255	171	107	533

¹ Omfattar Götalands södra slättbygder, Götalands mellanbygder, Götalands skogsbygder samt Götalands norra slättbygder. — ² Omfattar Svealands slättbygder samt Svealands skogsbygder.

IV. Fastigheter och byggnader

1. Jordbruksfastigheternas taxeringsvärden

Inledning

Uppgifter över taxeringsutfallet (enligt taxeringsnämndernas beslut) sammanställs och publiceras årligen av statistiska centralbyrån. I föreliggande avsnitt redovisas vissa data rörande jordbruksfastigheternas taxeringsvärden enligt statistiken

Tab. 29. Jordbruksfastigheternas taxeringsvärden enligt fastighetstaxeringen år 1966,

Område	Skattepliktig jordbruksfastighet ägd av fysisk person eller annan juridisk person än svenskt aktiebolag				Skattepliktig jordbruksfastig- aktiebolag	
	Jordbruks- värde	Skogsvärde	Tomt- och industrivärde	Summa	Jordbruks- värde	Skogsvärde
<i>Län</i>						
Stockholms stad o. län	497 746,9	181 795,5	85 763,0	765 305,4	22 434,8	30 309,2
Uppsala »	437 670,3	118 744,8	16 031,7	572 446,8	55 237,3	84 393,5
Södermanlands »	572 316,5	234 850,2	15 410,6	822 577,3	16 977,5	18 436,8
Östergötlands »	1 007 188,2	457 590,0	20 212,0	1 484 990,2	42 273,6	87 870,4
Jönköpings »	642 539,9	612 230,9	11 069,6	1 265 840,4	16 843,9	35 730,7
Kronobergs »	563 817,7	450 760,0	3 155,9	1 017 733,6	29 407,7	66 319,0
Kalmar »	719 940,2	582 554,9	7 552,5	1 310 047,6	23 481,1	41 114,4
Gotlands »	226 844,9	37 257,9	1 155,3	265 258,1	2 801,0	950,9
Blekinge »	318 889,8	132 415,4	6 037,4	457 342,6	5 221,7	7 121,8
Kristianstads »	1 277 053,5	177 239,4	15 404,9	1 469 697,8	14 657,3	7 690,8
Malmöhus »	2 135 052,2	48 029,8	22 338,5	2 205 420,5	71 686,7	465,9
Hallands »	747 313,2	128 920,8	16 821,0	893 055,0	5 107,4	3 545,7
Göteborgs o. Bohus »	415 634,0	79 139,0	28 961,2	523 734,2	5 785,8	1 697,4
Älvsborgs »	819 034,2	542 662,3	35 955,9	1 397 652,4	18 737,1	34 251,7
Skaraborgs »	1 049 535,4	293 636,8	6 761,7	1 349 933,9	28 772,1	28 542,6
Värmlands »	663 362,1	537 167,6	4 736,8	1 205 266,5	113 503,5	313 955,4
Örebro »	481 620,3	280 400,0	9 457,3	771 477,6	54 266,5	135 164,0
Västmanlands »	437 747,5	198 820,4	5 996,1	642 564,0	40 514,8	74 055,6
Kopparbergs »	541 808,7	495 114,8	5 785,7	1 042 709,2	72 845,4	344 441,0
Gävleborgs »	381 322,1	363 606,6	7 489,1	752 417,8	68 260,8	319 897,3
Västernorrlands »	363 485,8	293 598,1	5 645,0	662 728,9	33 939,5	260 053,0
Jämtlands »	323 790,9	227 401,9	1 427,3	552 620,1	58 190,7	205 185,4
Västerbottens »	577 896,4	425 599,3	4 380,3	1 007 876,0	15 262,9	163 453,4
Norrbottens »	101 680,6	327 876,1	5 714,4	735 271,1	4 962,1	51 886,8
<i>Hela riket</i>						
1966	15 603 291,3	7 227 412,5	343 263,2	23 173 967,0	821 171,2	2 316 532,7
1965	15 619 134,3	7 242 394,7	362 805,0	23 224 334,0	809 461,3	2 320 553,1
1964	12 046 905,5	7 078 245,6	117 789,8	19 242 940,9	579 938,9	2 175 060,7
1963	12 058 923,9	7 078 625,2	126 981,6	19 264 530,7	582 422,3	2 176 145,6
1962	12 066 165,2	7 083 424,1	130 351,8	19 279 941,1	575 391,5	2 173 914,6

för taxeringsåret 1966. Ytterligare resultat från taxeringsstatistiken finns intagna i kapitlet »Jordbruksekonomiska uppgifter» (sid. 185).

Huvuddelen av primärmaterialet till statistiken över taxeringsutfallet utgörs av sammandrag över den av taxeringsnämnderna verkställda taxeringen, vilka jämlikt taxeringskungörelsen den 27 juni 1957

(svensk författningssamling nr 513) insända till statistiska centralbyrån av de lokala skattemyndigheterna.

Undersökningens genomförande

De senaste allmänna fastighetstaxeringarna har ägt rum 1957 och 1965. I fortsättningen kommer de att utföras vart femte år.

i 1 000-tal kronor, inom län och hela riket

het ägd av svenskt		Summa skattepliktig jordbruksfastighet			
Tomt- och industrivärde	Summa	Jordbruksvärde	Skogsvärde	Tomt- och industrivärde	Summa
18 958,1	71 702,1	520 181,7	212 104,7	104 721,1	837 007,5
4 164,6	143 795,4	492 907,6	203 138,3	20 196,3	716 242,2
2 191,2	37 605,5	589 294,0	253 287,0	17 601,8	860 182,8
1 805,0	131 949,0	1 049 461,8	545 460,4	22 017,0	1 616 939,2
2 877,5	55 452,1	659 383,8	647 961,6	13 947,1	1 321 292,5
123,0	95 849,7	593 225,4	517 079,0	3 278,9	1 113 583,3
608,8	65 204,3	743 421,3	623 669,3	8 161,3	1 375 251,9
756,9	4 508,8	229 645,9	38 208,8	1 912,2	269 766,9
747,3	13 090,8	324 111,5	139 537,2	6 784,7	470 433,4
935,3	23 283,4	1 291 710,8	184 930,2	16 340,2	1 492 981,2
4 204,5	76 357,1	2 206 738,9	48 495,7	26 543,0	2 281 777,6
1 347,0	10 000,1	752 420,6	132 466,5	18 168,0	903 055,1
7 173,3	14 656,5	421 419,8	80 836,4	36 134,5	538 390,7
3 249,5	56 238,3	837 771,3	576 914,0	39 205,4	1 453 890,7
1 068,5	58 383,2	1 078 307,5	322 179,4	7 830,2	1 408 317,1
356,0	427 814,9	776 865,6	851 123,0	5 092,8	1 633 081,4
1 237,8	190 668,3	535 886,8	415 564,0	10 695,1	962 145,9
934,3	115 504,7	478 262,3	272 876,0	6 930,4	758 068,7
8 156,8	425 443,2	614 654,1	839 555,8	13 942,5	1 468 152,4
5 368,9	393 527,0	449 582,9	683 503,9	12 858,0	1 145 944,8
926,1	294 918,6	397 425,3	553 651,1	6 571,1	957 647,5
684,0	264 060,1	381 981,6	432 587,3	2 111,3	816 680,2
823,0	179 539,3	593 159,3	589 052,7	5 203,3	1 187 415,3
808,6	57 657,5	406 642,7	379 762,9	6 523,0	792 928,6
69 506,0	3 207 209,9	16 424 462,5	9 543 945,2	412 769,2	26 381 176,9
71 065,2	3 201 079,6	16 428 595,6	9 562 947,8	433 870,2	26 425 413,6
21 347,1	2 776 346,7	12 626 844,4	9 253 306,3	139 136,9	22 019 287,6
21 334,5	2 779 902,4	12 641 346,2	9 254 770,8	148 316,1	22 044 433,1
21 807,9	2 771 114,0	12 641 556,7	9 257 338,7	152 159,7	22 051 055,1

Under år då allmän fastighetstaxering icke sker skall i vissa fall s. k. särskild fastighetstaxering verkställas. De vanligaste fallen av dylik taxering är nytaxering av avstyckade tomter samt omtaxering av fastighet, vars värde genom ny-, till- eller ombyggnad väsentligt förhöjts. Om nytaxering icke ägt rum upptas vid taxeringen fastighetens värde till det vid den senaste allmänna fastighetstaxeringen åsatta. Detta innebär att förändringarna är från år i fråga om fastighetsvärdena — bortsett från år då allmän taxering äger rum — blir förhållandevis små.

Resultat

I tab. 29 lämnas med fördelning på olika ägarekategorier uppgifter om de vid 1966 års fastighetstaxering åsatta värdena på jordbruksfastigheter. Enligt sammanställningen uppgick de skattepliktiga jordbruksfastigheternas sammanlagda taxeringsvärden 1966 till 26 381 milj. kronor, varav 23 174 milj. belöpte sig på fastigheter ägda av fysisk person eller annan juridisk person än svenskt aktiebolag. Jämfört med 1965, då den senaste all-

männa fastighetstaxeringen utfördes, var 1966 års fastighetsvärden obetydligt lägre. Sedan 1957, dvs. det år då närmast föregående allmänna taxering utförts, redovisas en ökning med 4 248 milj. kronor (19,2 %).

Av det totala fastighetsvärdet 1966 (för skattepliktig jordbruksfastighet) utgjorde jordbruksvärdet 62 %, skogsvärdet 36 % samt tomt- och industrivärdet 2 %. Med jordbruksvärdet förstås fastighetens värde utom värdet av växande skog (skogsvärdet) och med tomt- och industrivärde det värde som fastigheten eller del därav äger utöver jordbruksvärdet och skogsvärdet, på grund av att till fastigheten hörande mark kan tillgodogöras för annat ändamål än jordbruk med binäringar eller skogsbruk.

Övrig publicering

Detaljuppgifter om taxeringsutfallet 1966 har redovisats i den av statistiska centralbyrån utgivna publikationen Skatt-taxeringarna samt fördelningen av inkomst och förmögenhet taxeringsåret 1966 (SOS).

2. Jordbruksfastigheternas priser

Inledning

Statistiska centralbyrån upprättar årligen en sammanställning av priserna på de jordbruksfastigheter, för vilka lagfart söks på grund av köp vid frivillig försäljning. Resultaten härifrån redovisas för områden, som i stort ansluter till indelningen i övrig jordbruksstatistik.

Undersökningens genomförande¹

Primäruppgifterna erhålles dels ur de lagfartsunderrättelser som finns tillgängliga

¹ Från och med redovisningsåret 1965 har en omläggning skett av statistiken över fastighetspriserna. Den i föreliggande avsnitt lämnade redogörelsen för prisstatistikens uppläggning återger de förhållanden som gällt till och med redovisningsåret 1964.

Tab. 30. Köpeskillingar och taxeringsvärden för år 1964 frivilligt försålda jordbruksfastigheter, inom län, produktionsområden och hela riket

Område	Antal köp	Köpeskilling, 1 000-tal kronor	Taxerings- värde, 1 000-tal kronor	Överpris ¹ , procent
<i>Län</i>				
Stockholms stad o. län	23	2 301,0	1 543,6	49,1
Uppsala »	54	6 427,3	4 153,5	54,7
Södermanlands »	54	6 045,0	3 841,9	57,3
Östergötlands »	126	12 771,7	8 098,4	57,7
Jönköpings »	106	10 172,7	6 745,8	50,8
Kronobergs »	92	6 690,0	3 763,7	77,8
Kalmar »	80	6 495,4	4 403,7	47,5
Gotlands »	35	1 579,3	1 044,6	51,2
Blekinge »	51	2 240,3	1 560,6	43,6
Kristianstads »	175	13 337,5	7 595,3	75,6
Malmöhus »	337	30 105,5	17 369,8	73,3
Hallands »	65	5 427,4	3 573,5	51,9
Göteborgs o. Bohus »	39	2 455,7	1 496,1	64,1
Älvsborgs »	186	12 356,2	8 144,9	51,7
Skaraborgs »	242	15 105,3	9 848,8	53,4
Värmlands »	126	7 782,6	4 840,7	60,8
Örebro »	99	7 625,4	4 910,6	55,3
Västmanlands »	56	5 252,4	3 264,0	60,9
Kopparbergs »	35	2 324,5	1 523,4	52,6
Gävleborgs »	107	5 166,7	3 383,0	52,7
Västernorrlands »	95	2 851,1	1 853,3	53,8
Jämtlands »	66	2 381,0	1 645,4	44,7
Västerbottens »	59	1 999,3	1 347,2	48,4
Norrbottens »	44	1 617,0	1 046,9	54,5
<i>Produktionsområden</i>				
Götalands södra slättbygder	282	29 152,8	16 935,3	72,1
» mellanbygder	266	17 661,8	10 743,5	64,4
» norra slättbygder	318	23 045,8	15 156,7	52,1
Svealands slättbygder	295	28 821,4	18 629,7	54,7
Götalands skogsbygder	601	44 794,6	28 171,8	59,0
Mellersta Sveriges skogsbygder	237	14 082,9	8 993,5	56,6
Nedre Norrland	236	8 782,9	5 661,6	55,1
Övre Norrland	117	4 168,1	2 706,6	54,0
<i>Hela riket</i>				
1964	2 352	170 510,3	106 998,7	59,4
1963	2 504	158 270,0	107 654,1	47,0
1962	2 620	171 265,3	119 542,9	43,3
1961	2 595	162 267,5	116 951,6	38,7
1960	2 491	154 563,2	114 773,0	34,7

¹ Se texten.

Tab. 31. Köpeskillingar och taxeringsvärden för år 1964 frivilligt försålda jordbruks-

Område	Taxeringsvärde, 1 000-tal kronor						
	5 100—10 000				10 100—50 000		
	Antal köp	Köpeskilling, 1 000-tal kronor	Tax.-värde, 1 000-tal kronor	Överpris ¹ , procent	Antal köp	Köpeskilling, 1 000-tal kronor	Tax.-värde, 1 000-tal kronor
<i>Län</i>							
Stockholms stad o. län...	1	9,0	6,9	30	9	386,5	230,1
Uppsala »...	2	20,7	14,7	41	28	1 167,5	801,3
Södermanlands »...	1	10,0	7,9	27	28	1 576,8	888,4
Östergötlands »...	8	98,7	65,3	51	63	2 568,3	1 718,7
Jönköpings »...	6	82,0	45,7	79	55	2 356,0	1 685,7
Kronobergs »...	7	89,7	51,1	76	66	2 732,8	1 614,5
Kalmar »...	4	63,5	35,4	79	39	1 819,2	1 128,8
Gotlands »...	7	81,8	49,1	67	20	722,5	471,7
Blekinge »...	14	198,0	113,4	75	27	1 042,9	693,4
Kristianstads »...	8	136,5	63,2	116	117	4 930,8	2 865,4
Malmöhus »...	13	181,9	106,9	70	206	9 332,8	5 530,9
Hallands »...	2	26,0	16,6	57	33	1 662,4	1 135,9
Göteborgs o. Bohus »...	2	23,5	16,3	44	26	1 286,5	774,4
Älvsborgs »...	6	85,2	52,8	61	129	5 411,3	3 621,0
Skaraborgs »...	18	227,6	139,5	63	158	6 487,8	4 166,5
Värmlands »...	17	211,8	136,0	56	86	3 476,4	2 156,0
Örebro »...	5	57,0	44,9	27	72	2 709,4	1 848,9
Västmanlands »...	4	56,0	27,8	101	29	1 313,3	829,4
Kopparbergs »...	4	47,4	26,7	78	21	917,4	581,2
Gävleborgs »...	17	197,1	124,1	59	77	2 620,4	1 697,3
Västernorrlands »...	29	328,1	220,3	49	62	2 076,0	1 330,1
Jämtlands »...	3	76,1	25,4	200	56	1 675,2	1 213,3
Västerbottens »...	11	147,6	79,9	85	48	1 851,7	1 267,3
Norrbottnens »...	7	78,0	50,0	56	33	1 170,5	753,8
<i>Hela riket</i>							
1964.....	196	2 533,2	1 519,9	66,7	1 488	61 294,4	39 004,0
1963.....	249	3 119,3	1 986,9	57,0	1 627	62 164,9	42 149,3
1962.....	248	2 965,8	1 958,5	51,4	1 633	60 480,6	42 565,5
1961.....	274	3 121,3	2 143,3	45,6	1 602	57 045,5	41 108,1
1960.....	282	3 200,0	2 222,1	44,0	1 560	52 271,0	39 113,7

¹ Se texten.

hos häradskrivarna, dels ur fastighets-taxeringslängderna. Uppgifter inhämtas dock endast beträffande fastigheter som under redogörelseåret (a) lydde under häradsrätt, (b) var taxerade som jordbruksfastighet och (c) var åsatta ett taxeringsvärde överstigande 5 000 kronor. Förvärv på exekutiv auktion eller konkursauktion, genom inlösen, expropriation eller annat s. k. exstinktivt fång faller enligt anvisningarna helt utanför redovis-

ningen. Även vissa frivilliga köp, vilka inte kan anses representativa för prisbildningen på den allmänna fastighetsmarknaden, lämnas utanför statistiken. Hit hör bl. a. de s. k. släktköpen.

Resultat

Definitiva resultat avseende kalenderåret 1964 meddelas i tab. 30—32. Den första tabellen visar för län och produktionsområden antalet försålda fastigheter,

fastigheter, inom län och hela riket: Fördelning efter taxeringsvärdet

Överpris¹, procent	50 100—100 000				Överpris¹, procent	Över 100 000			
	Antal köp	Köpeskil- ling, 1 000- tal kronor	Tax.-värde, 1 000-tal kronor	Överpris¹, procent		Antal köp	Köpeskil- ling, 1 000- tal kronor	Tax.-värde, 1 000-tal kronor	Överpris¹, procent
68	8	870,5	537,0	62	5	1 035,0	769,6	34	
46	14	1 185,1	921,9	29	10	4 054,0	2 415,6	68	
77	16	1 474,0	1 091,1	35	9	2 984,2	1 854,5	61	
49	32	3 470,7	2 284,9	52	23	6 634,0	4 029,5	65	
40	28	2 939,0	1 946,0	51	17	4 795,7	3 068,4	56	
69	12	1 487,5	880,0	69	7	2 380,0	1 218,1	95	
61	27	2 627,0	1 797,7	46	10	1 985,7	1 441,8	38	
53	7	585,0	383,3	53	1	190,0	140,5	35	
50	9	864,0	623,5	39	1	135,4	130,3	4	
72	34	3 589,7	2 137,0	68	16	4 680,5	2 529,7	85	
69	77	9 082,1	5 293,6	72	41	11 508,7	6 438,4	79	
46	25	2 586,5	1 700,2	52	5	1 152,5	720,8	60	
66	10	893,7	590,3	51	1	252,0	115,1	119	
49	40	4 291,7	2 749,2	56	11	2 568,0	1 721,9	49	
56	54	5 020,8	3 558,7	41	12	3 369,1	1 984,1	70	
61	15	1 335,0	954,2	40	8	2 759,4	1 594,5	73	
47	14	1 499,0	875,7	71	8	3 360,0	2 141,1	57	
58	13	1 306,5	834,4	57	10	2 576,6	1 572,4	64	
58	8	789,7	527,0	50	2	570,0	388,5	47	
54	10	858,3	673,1	28	3	1 490,9	888,5	68	
56	3	325,0	187,9	73	1	122,0	115,0	6	
38	7	629,7	406,7	55	—	—	—	—	
46	—	—	—	—	—	—	—	—	
55	4	368,5	243,1	52	—	—	—	—	
57,1	467	48 079,0	31 196,5	54,1	201	58 603,7	35 278,3	66,1	
47,5	436	43 734,0	30 257,0	44,5	192	49 251,8	33 260,9	48,1	
42,1	537	51 097,0	36 230,5	41,0	202	56 721,9	38 788,4	46,2	
38,8	510	47 353,8	35 220,8	34,4	209	54 746,9	38 479,4	42,3	
33,6	445	39 515,4	30 644,7	28,9	204	59 576,8	42 792,5	39,2	

den totala köpeskillingen, det sammanlagda taxeringsvärdet samt den s. k. överprisprocenten, dvs. förhållandet mellan å ena sidan skillnaden mellan köpeskillning och taxeringsvärde samt å andra sidan taxeringsvärdet. I tab. 31 lämnas motsvarande uppgifter med fördelning efter taxeringsvärdet och i tab. 32 med fördelning efter åkerarealen.

Enligt tab. 30 steg överprisprocenten från totalt 47 till 59 % mellan 1963 och

1964. Fastigheter med taxeringsvärden högre än 100 000 kronor visade ökning med 18 procentenheter, medan för övriga fastigheter uppgången stannade vid cirka 10 enheter.

Övrig publicering

Detaljerade resultat från undersökningen ges årligen i Statistiska meddelanden. Redovisningen har skett dels i preliminär, dels i definitiv form, varvid i de prelimi-

Tab. 32. Köpeskillingar och taxeringsvärden för år 1964 frivilligt försålda jordbruksfastigheter storlek

Område	Storleksgrupp, hektar åker									
	Under 5				5—10				10—20	
	Antal köp	Köpe- skilling, 1 000-tal kronor	Tax.- värde, 1 000-tal kronor	Över- pris ¹ , procent	Antal köp	Köpe- skilling, 1 000-tal kronor	Tax.- värde, 1 000-tal kronor	Över- pris ¹ , procent	Antal köp	Köpe- skilling, 1 000-tal kronor
Län										
Stockholms stad o. län	3	289,0	142,5	103	8	476,0	286,9	66	—	—
Uppsala »	6	159,0	85,9	85	7	190,6	135,6	41	10	550,8
Södermanlands »	3	106,0	49,6	114	2	105,0	50,4	108	7	537,5
Östergötlands »	23	543,2	360,4	51	11	542,8	331,2	64	11	929,0
Jönköpings »	13	380,0	269,9	41	6	279,5	212,3	32	1	36,0
Kronobergs »	17	423,7	253,6	67	3	172,0	70,4	144	1	82,5
Kalmar »	9	231,0	126,1	83	2	120,0	59,6	101	7	361,5
Gotlands »	10	150,8	91,0	66	6	184,5	126,7	46	8	452,0
Blekinge »	11	239,0	156,2	53	6	396,3	216,2	83	4	289,0
Kristianstads »	63	1 867,6	1 068,5	75	37	2 044,5	1 231,3	66	34	3 062,2
Malmöhus »	126	4 139,1	2 369,3	75	83	5 293,2	3 118,2	70	88	10 381,7
Hallands »	11	603,4	392,5	54	8	536,5	386,0	39	27	2 525,0
Göteborgs o. Bohus »	7	229,0	126,1	82	5	280,5	135,7	107	6	447,0
Älvsborgs »	21	436,2	254,3	72	11	384,7	259,6	48	20	1 132,7
Skaraborgs »	35	812,7	491,3	65	50	1 522,0	1 032,0	47	48	2 881,9
Värmlands »	27	600,3	386,9	55	8	276,0	158,9	74	4	167,5
Örebro »	31	702,2	458,1	53	10	289,0	219,3	32	13	781,0
Västmanlands »	7	174,5	94,5	85	3	60,0	52,3	15	9	439,3
Kopparbergs »	5	86,5	48,6	78	1	38,5	19,5	97	2	115,0
Gävleborgs »	43	861,6	558,7	54	9	287,5	191,1	50	2	80,0
Västernorrlands »	55	993,2	607,6	63	4	105,5	85,5	23	2	48,4
Jämtlands »	29	680,2	433,9	57	11	428,2	308,1	39	4	223,6
Västerbottens »	21	429,1	299,4	43	13	370,6	323,4	15	5	226,0
Norrbottnens »	17	295,0	221,3	33	6	295,5	217,0	36	2	120,0
Hela riket										
1964.....	593	15 432,3	9 346,2	65,1	310	14 678,9	9 227,2	59,1	315	25 869,6
1963.....	695	16 102,5	10 458,6	54,0	360	14 927,6	10 173,4	46,7	314	24 483,3
1962.....	691	15 357,9	10 609,8	44,8	377	15 800,4	10 931,1	44,5	340	25 638,1
1961.....	721	15 136,9	10 677,2	41,8	363	14 793,6	10 550,5	40,2	306	23 173,8
1960.....	720	15 001,1	10 821,4	38,6	329	12 820,2	9 412,2	36,2	295	19 764,2

¹ Se texten.

nära uppgifterna ej inkluderats fastigheter för vilka lagfart söktes efter utgången av redogörelseåret.

Beträffande undersökningen för 1964 hänvisas till den definitiva redovisning som skett i Statistiska meddelanden R 1966:4.

(med högst 25 procent skogsmark), inom län och hela riket: Fördelning efter åkerarealens

		20—50				50—100				Över 100			
Tax.- värde, 1 000-tal kronor	Över- pris', procent	Antal köp	Köpe- skilling, 1 000-tal kronor	Tax.- värde, 1 000-tal kronor	Över- pris', procent	Antal köp	Köpe- skilling, 1 000-tal kronor	Tax.- värde, 1 000-tal kronor	Över- pris', procent	Antal köp	Köpe- skilling, 1 000-tal kronor	Tax.- värde, 1 000-tal kronor	Över- pris', procent
—	—	3	441,0	324,0	36	—	—	—	—	—	—	—	—
373,4	48	7	861,0	604,2	43	3	1 062,0	592,1	79	1	1 300,0	824,4	58
325,5	65	3	348,0	248,5	40	1	300,0	235,0	28	1	950,0	468,8	103
620,6	50	7	1 486,0	975,7	52	2	858,0	507,8	69	2	1 240,0	706,9	75
32,0	13	1	257,2	141,9	81	—	—	—	—	—	—	—	—
65,5	26	1	160,0	102,2	57	—	—	—	—	—	—	—	—
267,5	35	2	235,7	220,4	7	—	—	—	—	—	—	—	—
293,4	54	1	100,0	71,4	40	1	190,0	140,5	35	—	—	—	—
231,4	25	1	135,4	130,3	4	—	—	—	—	—	—	—	—
1 814,2	69	14	2 781,0	1 622,6	71	3	1 700,0	885,3	92	—	—	—	—
6 150,9	69	34	9 470,5	5 238,7	81	1	500,0	342,7	46	—	—	—	—
1 641,6	54	1	125,0	104,7	19	1	400,0	244,3	64	—	—	—	—
311,6	43	1	90,0	57,5	57	—	—	—	—	—	—	—	—
821,0	38	6	676,0	461,2	47	1	250,0	146,7	70	—	—	—	—
1 968,0	46	27	3 068,9	2 053,0	49	—	—	—	—	—	—	—	—
111,6	50	4	327,0	205,3	59	—	—	—	—	—	—	—	—
567,7	38	5	455,0	366,2	24	2	750,0	462,8	62	1	750,0	391,5	92
316,7	39	6	587,5	389,6	51	1	302,5	156,1	94	2	595,0	375,0	59
78,2	47	2	335,0	157,1	113	1	300,0	279,7	7	—	—	—	—
70,7	13	1	84,0	84,0	±0	—	—	—	—	—	—	—	—
34,0	42	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
168,4	33	1	22,0	14,4	53	—	—	—	—	—	—	—	—
189,5	19	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
74,9	60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16 528,3	56,5	128	22 046,2	13 572,9	62,4	17	6 612,5	3 993,0	65,6	7	4 835,0	2 766,6	74,8
16 191,3	51,2	152	20 720,6	14 013,6	47,9	19	5 440,0	4 042,3	34,6	2	2 400,0	1 885,1	27,3
18 268,0	40,3	143	21 101,3	14 900,3	41,6	13	4 215,2	2 943,2	43,2	11	7 276,8	4 818,6	51,0
16 863,1	37,4	156	21 787,7	16 414,6	32,7	22	7 601,0	5 299,1	43,4	3	2 230,0	1 645,6	35,5
15 392,5	28,4	140	18 979,7	14 470,0	31,2	21	7 763,0	5 504,3	41,0	13	10 187,0	6 934,0	46,9

3. Nybyggnadsverksamheten inom jordbruket

Inledning

Sedan 1943 har inom statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader, numera statens lantbruksbyggnadsförsök, företagits årliga undersökningar för att belysa nybyggnadsverksamheten inom jordbruket. Genom dessa undersökningar, vilka utförts under medverkan av hushållningssällskapens gillesombud i för undersökningen utvalda socknar, erhålls statistik över bl. a. antalet nyuppförda byggnader av olika slag samt kostnaderna för nybyggnadsverksamheten.

Undersökningens genomförande

Omfattning

Primäruppgifter till undersökningen har för 1966 insamlats från 480 socknar (församlingar), vilka uttagits från en population omfattande samtliga socknar i riket. Uppgiftslämnandet, vilket enligt reglerna för undersökningen skall avse brukningsenheter med mer än 2 hektar åker, berörde drygt 48 000 gårdar representerande cirka 20 % av landets totala åkerareal.

Innehåll

För uppgiftsinsamlingen används särskilda frågeformulär, fastställda av statens lantbruksbyggnadsförsök. Uppgifterna gäller dels rena nybyggnader, dels byggnader som uppförts på gammal grund eller på gamla murar. I princip har 1966 års undersökning endast omfattat nybyggda ekonomibyggnader. Tidigare år har även bostadshus ingått.

Resultatberäkning

Skattningar av totalsummor för de undersökta variablerna har utförts med utgångspunkt från relationen mellan antalet brukningsenheter enligt 1961 års allmänna jordbruksräkning och antalet i undersökningen ingående brukningsenheter. Vid beräkningarna uppdelas materialet på fyra större produktionsområden — se not till tab. 34 — samt storleksgrupperna 2—10, 10—20, 20—50 och över 50 hektar åker.

Kostnaderna för den i undersökningen redovisade byggnadsverksamheten uppskattas med ledning av enhetspriser, vilka framräknas inom statens lantbruksbyggnadsförsök. Utgångspunkt för bestämningen av dessa priser har varit kostnadsläget för byggnader projekterade under 1950. En justering för under mellantiden inträffade kostnadsförändringar görs med hjälp av jordbrukets byggnadskostnadsindex (se sid. 54).

Resultatens tillförlitlighet

För flertalet av undersökningsvariablerna redovisas årligen uppgifter om resultatens medelfel. Av denna redovisning framgår att slumpfelen i vissa fall är av betydande storlek.

Resultat

I tab. 33 har för åren 1962—1966 sammanställts uppgifter om antalet nyuppförda byggnader av olika slag. Tab. 34 innehåller beräknade värden för antalet ny-

Tab. 33. Nybyggnadsverksamheten inom jordbruket åren 1962—1966: Antal nyuppförda byggnader av olika slag samt antal nyuppförda ladugårdar och mangårdsbyggnader i procent av totalantalet byggnader av resp. slag

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Typ av byggnad	1962~	1963	1964	1965	1966
<i>Antal nyuppförda byggnader</i>					
Ladugårdar	599	510	485	401	566
Häststall	45	19	32	20	37
Svinhus	343	350	416	363	369
Hus för fjäderfä	..	..	119	78	96
Maskinhallar	260	281	305	265	249
Logar och lador	332	325	259	151	194
Magasin	95	109	105	58	73
Gödselstäder	190	168	297	259	153
Urinbrunnar ¹	82	83	209	238	531
Traktorgarage	564	545	533	366	449
Spannmålstorkar	828	1 487	2 452	2 644	1 935
Ensilagesilor	..	..	..	509	276
Mangårdsbyggnader ...	544	551	626	435	..
Övriga bostadshus	106	151	149	103	..
<i>Antal nyuppförda byggnader i procent av totalantalet byggnader av resp. slag</i>					
Ladugårdar	0,22	0,19	0,21	0,17	0,24
Mangårdsbyggnader ...	0,20	0,21	0,27	0,19	..

¹ Gödselbehållare ingår.**Tab. 34. Nybyggnadsverksamheten inom jordbruket åren 1962—1966: Antal nyuppförda kreatursplatser resp. rumsenheter inom riksområden och hela riket**

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Område	1962	1963	1964	1965	1966
<i>Antal nyuppförda kreatursplatser¹</i>					
Södra Sveriges slättbygder ²	4 149	5 457	9 397	8 439	10 388
Mellersta Sveriges slättbygder ³ ...	2 711	4 110	7 891	8 699	7 658
Södra och mellersta Sveriges skogs- och dalbygder	7 482	4 323	6 250	3 769	6 854
Norra Sverige	3 146	2 853	2 947	3 028	5 343
Hela riket	17 488	16 743	26 485	23 935	30 243
<i>Antal nyuppförda rumsenheter¹</i>					
Södra Sveriges slättbygder ²	164	566	377	294	..
Mellersta Sveriges slättbygder ³ ...	816	696	1 011	757	..
Södra och mellersta Sveriges skogs- och dalbygder	1 040	1 091	1 419	795	..
Norra Sverige	650	462	401	347	..
Hela riket	2 670	2 815	3 208	2 193	..

¹ Se not till texten. — ² Omfattar Skåne-Hallands slättbygder samt sydsvenska mellanbygden. —³ Omfattar Öland, Gotland, Östgötaslätten, Vänerslätten samt Mälar- och Hjälmnarbygden.

Tab. 35. Nybyggnadsverksamheten inom jordbruket åren 1962—1966: Kostnader i milj. kronor för den totala nybyggnaden

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Prisnivå	1962	1963	1964	1965	1966 ¹
Löpande priser	95	99	138	124	131
1949 års priser	45	43	60	49	57

¹ Bostadshus ingår ej.

uppförda kreatursplatser¹ och rumsenheter² inom vissa större jordbruksområden. Tab. 35 slutligen ger data rörande kostnaderna för den i tab. 33 redovisade

¹ En kreatursplats=så stor del av en stallbyggnad som erfordras för ett fullvuxet nötkreatur motsvarande 2 ungdjur eller kalvar, $\frac{2}{3}$ häst, $\frac{4}{3}$ unghäst eller föl, $\frac{10}{3}$ får eller get, 5 svin eller 20 höns. — ² Inkl. kök.

byggnadsverksamheten uttryckta i såväl löpande som fasta priser.

Övrig publicering

Resultaten från 1966 års undersökning återfinns i stenciltryck nr 1007 från statens lantbruksbyggnadsförsök.

4. Jordbrukets byggnadskostnader

Inledning

Indexserier över jordbrukets byggnadskostnader med uppdelning på arbets- och materialkostnader beräknas årligen av statens lantbruksbyggnadsförsök. Med hjälp av dessa data är det möjligt att följa utvecklingen av byggnadskostnaderna inom jordbruket. Den nu tillämpade beräkningsmetodik infördes 1964, vilket också är basår för indexserierna.

Beräkningsmetodik

Tre olika indexserier — alla av Laspeyre's typ — beräknas, en byggnadsdelsindex, en gårdsindex och en totalindex (general-

index). Byggnadsdelsindex beskriver kostnadsutvecklingen för ladugårdar av sten resp. trä samt av logar och magasin, medan gårdsindex belyser kostnadsutvecklingen för de olika byggnadsdelarna sammanförda till en totalbyggnad. Dessa index redovisas för fem naturliga jordbruksområden enligt särskild indelning med uppdelning på höga och låga byggnader. Totalindex är en sammanvägning av gårdsindex till riksnivå, varvid antalet kreatursplatser i resp. område använts som vikter.

Till grund för beräkningarna ligger uppgifter rörande material- och arbetskost-

nader som insamlas under juli månad varje år. Data om materialpriserna (riktpriser) erhålles genom hänvändelse till ett stort antal tillverkare och försäljare av byggnadsmaterial medan arbetskostnaderna beräknas med utgångspunkt från gällande ackordsprislista.

Resultat

Byggnadsdelsindex beräknas enligt åtta olika alternativ beroende på byggnadsmaterial m. m. Utvecklingen av denna index under perioden 1964—1966 enligt ett av alternativen samt av gårdsindex redovisas i *tab. 36*. Av tabellen kan utläsas att byggnadsdelsindex under perioden totalt steg med 9—14 % för ladugårdar och med

12—17 % för logar och magasin. Vidare framgår att gårdsindex under samma tid steg med 11—15 %. Genomgående steg materialkostnaden mer än arbetskostnaden.

Utvecklingen av totalindex under samma tid framgår av nedanstående tablå.

År	Arbete	Material	Totalt
1966	108	115	112
1965	105	111	109
1964	100	100	100

Övrig publicering

En utförligare redogörelse för undersökningens resultat ges i stenciltryck nr 1006 från statens lantbruksbyggnadsförsök.

Tab. 36. Jordbrukets byggnadskostnader åren 1964—1966: Byggnadsdelsindex

Byggnadstyp; område ¹	Byggnadsdelsindex					
	Ladugård, sten			Ladugård, trä		
	Arbete	Material	Totalt	Arbete	Material	Totalt
<i>Höghus</i>						
Södra Sveriges slättbygder	1966 108	113	111	108	114	112
	1965 105	108	107	105	109	108
Sydsvenska höglandet	1966 108	114	111	108	116	113
	1965 105	109	108	105	111	109
Västra Mellansverige	1966 108	111	110	108	113	111
	1965 105	111	109	105	113	110
Östra Mellansverige	1966 108	112	111	108	113	111
	1965 105	108	107	105	109	108
Nordsverige	1966 108	116	113	108	118	114
	1965 105	110	108	105	113	110
<i>Låghus</i>						
Södra Sveriges slättbygder	1966 108	111	110	108	113	111
	1965 105	106	106	105	108	107
Sydsvenska höglandet	1966 108	112	110	108	114	112
	1965 105	107	106	105	109	108
Västra Mellansverige	1966 108	109	109	108	112	110
	1965 105	108	107	105	111	109
Östra Mellansverige	1966 108	111	109	108	112	110
	1965 105	105	105	105	107	106
Nordsverige	1966 108	113	111	108	116	113
	1965 105	107	106	105	111	108

¹ Beträffande områdesindelningen, se meddelande nr 9 från statens forskningsanstalt för lant-

och gårdsindex (1964=100)

						Gårdsindex					
Løge			Magasin			Ladugård, sten			Ladugård, træ		
Arbete	Material	Totalt	Arbete	Material	Totalt	Arbete	Material	Totalt	Arbete	Material	Totalt
108	115	113	108	116	113	108	114	112	108	114	112
106	110	109	106	110	109	105	109	107	105	109	108
108	117	114	108	118	115	108	115	112	108	116	113
106	113	110	106	115	112	105	111	109	105	112	110
108	115	112	108	116	113	108	113	111	108	114	112
106	114	111	106	118	114	105	113	110	105	114	111
108	115	113	108	116	113	108	114	111	108	114	112
106	111	109	106	112	110	105	109	108	105	110	108
109	119	115	109	121	117	108	118	114	108	118	115
106	115	111	106	118	114	105	113	110	105	114	111
108	115	113	108	116	114	108	114	112	108	114	112
106	111	109	106	111	109	105	109	107	105	109	108
108	118	114	108	119	115	108	115	112	108	116	113
106	113	111	106	115	112	105	111	109	105	112	109
108	115	113	108	116	114	108	113	111	108	114	112
106	115	112	106	118	114	105	113	110	105	114	111
108	116	113	108	116	114	108	114	111	108	114	112
106	112	110	106	113	111	105	109	108	105	110	108
109	120	116	109	122	117	108	117	114	108	118	114
106	116	112	106	118	114	105	113	110	105	114	111

mannabyggnader.

V. Maskiner och anläggningar m. m.

1. 1961 års allmänna jordbruksräkning

Inledning

Till 1961 års jordbruksräkning — se närmare sid. 3 — skulle även lämnas vissa upplysningar rörande innehavet av maskiner och anläggningar. På blanketten skulle brukaren sålunda dels uppge antalet ägda traktorer, skördetröskor och självbindare, dels meddela om skultork, spannmålstork eller silo fanns vid brukningsenheten.

Resultat

Redovisningen av maskininnehavet m. m. 1961 har uppdelats på två tabeller. I den första — *tab. 37* — ingår uppgifter om antalet brukningsenheter med maskiner och anläggningar av olika slag. I den

andra — *tab. 38* — redovisas antalet maskiner.

Resultaten visar att traktor fanns vid drygt hälften av samtliga brukningsenheter med mer än 2 hektar åker. Självbindare förekom på 42 % och skördetröska på 11 % av gårdarna.

Övrig publicering

En utförlig redogörelse för innehavet 1961 av maskiner och anläggningar återfinns i publikationen *Jordbruksräkningen 1961 (SOS)*. Utöver de i *tab. 37* och *tab. 38* redovisade resultaten lämnas där data för bl. a. olika storleksgrupper av jordbruk.

Tab. 37. Antal bruksenheter med olika slag av maskiner m. m., år 1961, inom län, produktionsområden och hela riket
Avser bruksenheter med mer än 2 hektar åker

Område	Antal bruksenheter med egen (egna) eller samägd(-a) maskin(-er) av nedanstående slag					Antal bruksenheter med anläggningar av nedanstående slag					
	Traktor	Skördetröska			Självb-bindare	Skulltork	Spannmålstork		Silo för ensilering		
		Självgående	Bogserad, med hjälpmotor	Bogserad, utan hjälpmotor			Med varmluft	Med kallluft	Tornsilos av betong	Tornsilos av trä, plåt etc.	Gropsilos, plansilos etc.
Län											
Stockholms stad o. län	3 806	283	56	860	3 298	86	205	205	395	249	321
Uppsala »	4 091	273	49	1 318	3 601	52	326	305	450	168	369
Södermanlands »	4 339	335	65	1 192	4 015	65	232	261	494	609	600
Östergötlands »	6 790	513	76	2 258	6 031	106	176	235	600	1 185	860
Jönköpings »	4 841	51	9	220	4 585	112	36	134	629	495	326
Kronobergs »	3 124	29	8	199	3 085	47	29	135	322	187	237
Kalmar »	5 983	274	63	975	5 015	71	51	258	597	368	751
Gotlands »	3 250	97	110	1 107	1 670	21	18	118	340	103	536
Blekinge »	1 763	104	28	355	1 311	27	10	79	154	82	374
Kristianstads »	8 657	231	69	1 126	6 990	160	80	421	370	158	1 948
Malmöhus »	10 446	463	233	2 981	7 603	293	209	604	369	172	2 858
Hallands »	5 801	93	58	668	5 625	88	36	259	1 048	725	1 756
Göteborgs o. Bohus »	3 867	34	7	208	3 836	80	33	166	241	95	177
Älvsborgs »	7 850	110	18	586	7 663	175	103	419	561	302	309
därav norra delen	4 896	82	14	435	4 616	119	74	268	274	71	150
» södra »	2 954	28	4	151	3 047	56	29	151	287	231	159
Skaraborgs län	11 387	307	48	1 964	10 260	254	269	496	892	327	798
Värmlands »	5 202	116	62	665	4 135	105	111	256	166	287	132
Örebro »	4 846	255	54	1 263	4 092	67	216	241	240	186	162
Västmanlands »	4 619	280	58	1 833	3 911	62	360	514	365	205	253
Kopparbergs »	3 694	92	44	570	2 894	78	253	212	345	77	319
Gävleborgs »	3 882	64	27	329	3 325	48	81	176	235	61	87
Västernorrlands »	2 941	43	12	150	1 351	80	51	267	71	99	48
Jämtlands »	2 082	6	8	64	1 366	56	12	81	164	111	57
Västerbottens »	4 771	74	10	26	2 131	104	22	246	380	59	182
Norrbottens »	2 666	23	1	55	1 026	54	17	120	131	13	85
Produktionsområden											
Götalands södra slättbygder . .	12 804	561	300	3 624	9 532	301	263	839	1 014	598	4 072
» mellanbygder	13 195	542	215	2 834	9 478	216	110	613	950	310	2 638
» norra slättbygder	16 339	765	103	3 941	14 610	376	444	798	1 315	975	1 338
Svealands slättbygder	21 897	1 453	303	6 605	18 973	319	1 371	1 558	1 924	1 453	1 706
Götalands skogsbygder	29 205	387	93	1 954	27 979	513	201	1 014	2 681	2 152	2 733
Mellersta Sveriges skogsbygder	10 864	230	102	1 447	9 000	190	352	502	684	495	527
Nedre Norrland	8 484	115	45	483	5 962	199	156	514	420	238	225
Övre Norrland	7 910	97	12	84	3 285	177	39	370	571	102	306
Hela riket	120 698	4 150	1 173	20 972	98 819	2 291	2 936	6 208	9 559	6 323	13 545

Tab. 38. Antal maskiner, år 1961, inom län, produktionsområden och hela riket

Avser bruksenheter med mer än 2 hektar åker

Område	Traktorer	Skördetröskor				Självlindare
		Självgående	Bogserade, med hjälpmotor	Bogserade, utan hjälpmotor	Summa	
<i>Län</i>						
Stockholms stad o. län	5 224	306	58	876	1 240	3 305
Uppsala »	5 884	296	49	1 380	1 725	3 591
Södermanlands »	6 289	365	66	1 236	1 667	4 058
Östergötlands »	9 987	527	82	2 339	2 948	6 046
Jönköpings »	5 128	47	11	211	269	4 068
Kronobergs »	3 209	32	8	193	233	2 505
Kalmar »	7 289	238	54	945	1 237	4 794
Gotlands »	3 866	58	84	949	1 091	1 610
Blekinge »	2 159	68	23	331	422	1 202
Kristianstads »	11 388	257	71	1 186	1 514	6 785
Malmöhus »	16 536	525	236	3 165	3 926	7 598
Hallands »	6 548	99	58	671	828	5 209
Göteborgs o. Bohus »	3 938	31	8	202	241	3 207
Älvsborgs »	8 374	107	18	582	707	6 803
därav norra delen	5 261	80	14	432	526	4 149
» södra »	3 113	27	4	150	181	2 654
Skaraborgs län	13 679	336	49	1 980	2 365	10 051
Värmlands »	5 680	114	60	635	809	3 364
Örebro »	6 162	267	54	1 275	1 596	4 012
Västmanlands »	6 529	298	59	1 862	2 219	3 921
Kopparbergs »	3 930	69	41	518	628	2 442
Gävleborgs »	4 003	52	16	292	360	2 843
Västernorrlands »	2 997	18	9	130	157	1 021
Jämtlands »	2 051	3	7	47	57	768
Västerbottens »	4 746	34	6	23	63	1 140
Norrbottnens »	2 649	7	2	34	43	570
<i>Produktionsområden</i>						
Götalands södra slättbygder ..	19 800	627	307	3 844	4 778	9 442
» mellanbygder	17 053	473	177	2 659	3 309	9 155
» norra slättbygder ..	21 291	805	109	4 032	4 946	14 349
Svealands slättbygder	30 356	1 557	305	6 755	8 617	18 833
Götalands skogsbygder	31 350	362	92	1 919	2 373	25 019
Mellersta Sveriges skogsbygder	12 003	223	99	1 382	1 704	7 934
Nedre Norrland	8 533	66	31	412	509	4 414
Övre Norrland	7 859	41	9	59	109	1 767
<i>Hela riket</i>						
1961	148 245	4 154	1 129	21 062	26 345	90 913
1951	69 292	..	..	..	8 347	101 608

2. Jordbrukets inköp av maskiner, redskap m. m.

Inledning

Inom Jordbrukets utredningsinstitut utarbetas årligen statistik över jordbrukets och trädgårdsbrukets anskaffning av maskiner, redskap och varaktiga inventarier för driften. Primärmaterialet härför insamlas från tillverkare och importörer, som uppger försäljningsvärdet på den svenska marknaden beräknat i förbrukarpriser (riktpriser, katalogpriser o. d.).

För att förenkla undersökningen tillskrivs företag, vilkas omsättning under tre år understiger ett visst belopp per år, endast vart tredje år. Vid 1966 års undersökning var detta belopp 100 000 kronor och antalet ej tillskrivna företag 83. Deras sammanlagda leveransvärde 1965 uppgick till 3,4 milj. kronor, vilket belopp påförts resp. maskingrupper. Antalet faktiska uppgiftslämnare till den senaste undersökningen var 204 av vilka 11 var nytilkomna tillverkare resp. importörer.

För vissa maskingrupper har det av olika skäl inte ansetts möjligt att erhålla uppgifter till undersökningen. De viktigaste av dessa grupper är elektriska motorer, pumpar, hydroforer, kälkar samt äggläckningsmaskiner och annan utrustning för hönsgräddar.

Uppgifter om anskaffningen av vagnar har inforrats i de fall tillverkarnas adresser kunnat erhållas. Sannolikt har därvid praktiskt taget alla större tillverkare blivit medtagna. Däremot torde uppgifter från ett stort antal småtillverkare saknas. Hur stor del av den årliga omsättningen av transportredskap,

som härigenom saknas i redovisningen, kan emellertid inte fastställas utan närmare undersökningar.

Resultat

Jordbrukets kända inköp av maskiner, redskap etc. under åren 1962—1966 framgår av *tab. 39*. Värdesummor för investeringarna redovisas dels i löpande priser, dels — för varugrupperna som helhet — även i konstant prisnivå.

Vid användningen av undersökningsresultaten bör observeras att ev. rabatter på de av tillverkarna och importörerna angivna riktpiserna (katalogpriserna) i regel ej kunnat beaktas i undersökningen. Vidare bör erinras om att möjligheter saknats att för vissa var för sig mindre betydande grupper av inventarier frilägga jordbrukets andel (gäller bl. a. utrustning till traktorer, handredskap o. d.). I sådana fall har beloppen i sin helhet upptagits som hörande till jordbruket, såvida det ansetts att huvudparten i själva verket gått till detta, men utelämnats om största delen antagits gå till andra områden (trädgårdsodling, skogsbruk etc.).

Anskaffningen till jordbruket av nya traktorer åren 1962—1966 belyses närmare i *tab. 40*. Därav framgår att försäljningen under 1966 omfattat cirka 10 650 traktorer till ett genomsnittligt pris av ungefär 22 000 kronor.

Tab. 39. Jordbrukets totala inköp av maskiner och redskap åren 1962—1966, i milj. kronor

Varuslag	1962	1963	1964	1965	1966
<i>Löpande priser</i>					
Traktorer och jeepar					
Egentliga traktorer	193,1	224,9	211,5	258,3	234,0
Övriga traktorer	12,3	14,0	16,0	28,2	22,9
Jordbearbetningsredskap	29,2	33,6	40,9	44,5	41,5
Redskap för sådd, spridning m. m.	32,0	31,3	34,8	39,7	37,9
» » skörd och tröskning	116,6	124,4	143,0	160,2	157,5
Kombivagnar	1,7	3,8	5,6	7,5	7,6
Torkar, kvarnar, rensningsmaskiner och stationära skärmaskiner	10,4	12,2	14,7	23,9	26,8
Potatis- och rotfruktsredskap	8,0	11,8	12,5	13,6	12,8
Transportredskap och lastapparater ¹ ...	30,2	31,6	34,0	34,3	42,6
Mjölkningsmaskinanläggningar jämte andra fasta och lösa invent. i djurstallar	10,3	9,9	9,7	12,4	11,6
Mjolktransportkärl ²	3,8	7,8	8,6	14,7	15,6
Diverse	14,7	15,5	16,7	17,7	16,6
Summa ²	462,3	520,8	548,0	655,0	627,4
<i>1966 års priser</i>					
Traktorer	213,0	240,0	221,4	265,0	234,0
Övriga maskiner och redskap ²	296,4	319,3	356,9	405,4	393,4
Summa ²	509,4	559,3	578,3	670,4	627,4

¹ Exkl. vagnar. — ² I uppgifterna för 1963—1966 ingår till skillnad från tidigare år även inköp av gårdstankar.

Tab. 40. Jordbrukets inköp av traktorer¹ åren 1962—1966: Antal levererade traktorer samt medelpris per traktor

År	Antal levererade traktorer	Medelpris per traktor, kronor
1966.....	10 652	21 971
1965.....	12 227	21 037
1964.....	11 023	19 184
1963.....	12 004	18 734
1962.....	11 078	17 430

¹ Exkl. s. k. dragbilar.

Övrig publicering

Resultaten från Jordbrukets utredningsinstituts undersökningar av maskininköpen m. m. publiceras i två stencilerade redogörelser, vanligen 4 å 5 månader efter undersökningsårets utgång. I den ena rapporten redogörs för anskaffningen av traktorer, medan den andra innehåller en sammanfattande redovisning för samtliga i undersökningen ingående varuslag.

VI. Förnödenheter

1. Förbrukningen av handelsgödsel

Inledning

Inom statens jordbruksnämnd görs årligen en sammanställning över den inhemska förbrukningen av handelsgödsel. Som basmaterial för beräkningarna används uppgifter erhållna från tillverkare och importörer. Förutom denna statistik över förbrukningen redovisar jordbruksnämnden på grundval av uppgifter från Svenska Superfosfatförsäljnings Aktiebolaget även prisuppgifter för vissa gödselslag (avser förbrukarpriser).

Resultat

Förbrukningen av handelsgödsel under gödselåren 1961/62—1965/66, uttryckt i milj. kilogram fosforsyra (P_2O_5), kali (K_2O) resp. kväve (N), redovisas i *tab. 41*. Därav framgår bl. a. att användningen av sammansatta gödselmedel ökat under hela perioden och att dessa 1965/66 svarade för 87, 95 resp. 22 % av den totala fosfor-, kalium- resp. kvävegödselförbrukningen.

Uppgifter om prisutvecklingen lämnas i *tab. 42*.

Tab. 41. Inhemsk förbrukning av handelsgödselmedel gödselåren¹ 1961/62—1965/66, i milj. kilogram

Avser mängd fosforsyra (P_2O_5), kali (K_2O) resp. kväve (N)

Gödselslag	1961/62	1962/63	1963/64	1964/65	1965/66
<i>Fosforgödsel</i>					
Enkla gödselmedel	34	26	22	20	16
Sammansatta gödselmedel	72	77	88	101	104
Summa	106	103	110	121	120
<i>Kaliumgödsel</i>					
Enkla gödselmedel	20	13	9	7	5
Sammansatta gödselmedel	66	72	84	96	101
Summa	86	85	93	103	106
<i>Kvävegödsel</i>					
Enkla gödselmedel	102	103	109	122	126
Sammansatta gödselmedel	10	14	21	27	35
Summa	112	117	130	149	161

¹ Gödselåret omfattar tiden 1 juni — 31 maj.

Tab. 42. Priser¹ på vissa slag av handelsgödselmedel åren 1961/62—1965/66 samt 1962—1966, i kronor per deciton

År	Chile-salpeter	Kalk-salpeter	Kalk-kväve ²	Ammoni-umsulfat	Kalkam-monsal-peter ³	Super-fosfat ⁴	Thomas-fosfat	Kalisalt ⁵
1965/66	32,46	22,65	—	33,66	35,53	19,30	12,95	31,35
1964/65	31,95	22,65	—	30,69	35,53	18,10	12,58	29,80
1963/64	31,28	22,69	35,02	27,78	35,60	17,75	12,58	29,25
1962/63	30,49	23,14	35,02	28,11	36,36	17,35	12,58	28,75
1961/62	30,88	23,13	34,12	28,62	36,41	16,33	12,08	28,27
1966	32,68	22,80	—	32,75	35,45	19,53	12,97	30,84
1965	32,32	22,65	—	32,43	35,53	18,78	12,82	30,70
1964	31,60	22,65	36,05	29,36	35,53	17,85	12,58	29,57
1963	30,75	22,90	35,02	27,91	35,93	17,58	12,58	..
1962	30,77	23,11	34,64	28,36	36,36	16,88	12,38	28,51

¹ Förbrukarpris banfritt Stockholm (med ev. tariffhamnstillägg). — ² Kornat, 18 %. — ³ 26 %. T. o. m. juni 1966 saluförd 25 %-ig vara omräknad att avse 26 % halt. — ⁴ Kornat, 19—20 %. — ⁵ Kornat, 60 %. T. o. m. maj 1963 saluförd 48/52 %-ig pulveriserad vara omräknad att avse 60 % halt (kornad vara). Priserna är dock ej helt jämförbara eftersom den kornade varan beräknas vara något dyrare än den pulveriserade.

Övrig publicering

En utförlig redogörelse rörande försörjningen med handelsgödsel publiceras varje år i Jordbruksekonomiska Meddelanden. I tabelldelen till denna publikation

ges dessutom i varje nummer uppgifter om priserna för olika gödselslag.

Beträffande förbrukning, priser m. m. gödselåret 1965/66 hänvisas till den särskilda redogörelsen i häfte nr 1966:12 av tidskriften.

2. Försäljningen av växtskyddsmedel m. m.

Inledning

Uppgifter rörande försäljningen av växtskyddsmedel m. m. till jordbruk och trädgårdsodling insamlas varje år av Jordbrukets utredningsinstitut. Primärmaterial till denna undersökning utgörs av sammanställningar över leveransernas storlek och värde, upprättade av de företag som under resp. kalenderår haft import eller tillverkning av berörda preparat. Under senare år har ett 60-tal företag medverkat som uppgiftslämnare.

Resultat

I tab. 43 och tab. 44 har för åren 1962—1966 sammanställts data rörande jordbrukets resp. trädgårdsbrukets inköp av växtskyddsmedel m. m.

I undersökningen har en så exakt fördelning som möjligt av försäljningen till jordbruk resp. trädgårdsbruk eftersträvat. Vissa preparat används emellertid inom båda produktionsgrenarna. I sådana fall har varje vara, som inte kunnat fördelas, påförts den produktionsgren där

Tab. 43. Jordbrukets totala inköp av växtskyddsmedel m. m. åren 1962—1966

Preparattyp	Kvantitet, ton					Värde, 1 000-tal kronor				
	1962	1963	1964	1965	1966	1962	1963	1964	1965	1966
Växtskyddsmedel										
Insektsmedel	1 182	1 242	1 337	1 217	876	4 428	5 556	5 145	5 995	5 085
Medel mot växtsjukdomar ¹	2 672	2 452	2 154	1 957	2 002	8 745	10 649	9 418	8 198	7 638
Ogräsmedel	3 345	3 671	3 866	3 987	4 286	17 190	19 783	22 726	23 989	26 745
Baljväxtbakterier ...	..	..	..	..	..	88	125	100	80	70
Rengörings- och desinfektionsmedel ..	2 102	2 020	2 168	2 229	2 284	4 491	4 372	4 687	4 861	4 900

¹ Inkl. betningsmedel, förbrukade av företag inom utsädesbranschen.

den haft sin huvudsakliga användning. Detta innebär exempelvis att ett preparat, som till största delen använts i jordbruket men också i viss utsträckning inom trädgårdsodling, helt påförts jordbruket.

De leveransvärden som redovisas i tabellerna skall i princip grundas på förbrukarpriserna. Vissa svårigheter torde dock ha förelegat för uppgiftslämnarna att ange dessa priser eftersom de av återförsäljarna ev. lämnade rabatterna ej varit kända.

Enligt tab. 43 ökade det sammanlagda värdet av till jordbruket inköpta växtskyddsmedel från 38,2 milj. kronor under 1965 till 39,5 milj. under 1966.

Övrig publicering

En detaljerad redogörelse för jordbrukets och trädgårdsbrukets inköp av växtskyddsmedel m. m. utges årligen i stencilform av Jordbrukets utredningsinstitut. Dessa resultat föreligger i regel 4 à 5 månader efter redogörelseårets utgång.

Tab. 44. Trädgårdsbrukets totala inköp av växtskyddsmedel åren 1962—1966

Preparattyp	Kvantitet, ton					Värde, 1 000-tal kronor				
	1962	1963	1964	1965	1966	1962	1963	1964	1965	1966
Insektsmedel	291	285	277	264	272	2 147	2 037	2 175	2 129	2 467
Medel mot växtsjukdomar ¹	396	406	409	315	304	2 583	2 561	2 501	2 642	2 828
Ogräsmedel	66	70	106	66	90	670	714	798	235	1 331
Övriga preparat för växtodling och lagring	14	8	18	22	22	66	54	114	141	140

¹ Se not till tab. 43.

3. Förbrukningen av fodermedel

Inledning

Sammanställningar över förbrukningen av s. k. köpfodermedel upprättas varje år av statens jordbruksnämnd. Till grund för denna statistik ligger uppgifter som av jordbruksnämnden erhållits direkt från resp. tillverkare och importörer¹.

Resultat

Förbrukningen av vissa huvudtyper av fodermedel åren 1961/62—1965/66 åskådliggörs i tab. 45. Uppgifter om produktionen av foderblandningar för höns, svin m. fl. djurslag samt om de använda råvarorna lämnas i tab. 46 (för åren 1964/65 och 1965/66).

Tab. 45 visar att användningen av oljekraftfoder och fiskmjöl ökade kontinuerligt under hela perioden. I fråga om fiskmjöl var förbrukningen 1965/66 nästan dubbelt så stor som vid periodens början.

¹ Härutöver hämtas vissa uppgifter från den officiella handelsstatistiken.

Det svenska jordbrukets behov av proteinrika fodermedel täcks till stor del genom import. Omfattningen härav framgår av tab. 110 (sid. 157), som för kalenderåren 1962—1966 innehåller uppgifter om utrikeshandeln med jordbruksprodukter.

Förbrukningen av köpfodermedel påverkas i väsentlig utsträckning av den aktuella tillgången på foderspannmål. I tab. 60 (sid. 89) belyses närmare storleken av de fodersädsskördar som erhållits under perioden 1962—1966.

Övrig publicering

Uppgifter om inhemsk tillverkning, utrikeshandel, förbrukning m. m. beträffande fodermedel meddelas årligen av statens jordbruksnämnd i stencilform. En motsvarande sammanfattning över fodermedelsförsörjningen under åren 1938/39—1963/64 återfinns i Jordbruksekonomiska Meddelanden 1965:5.

Tab. 45. Beräknad förbrukning av fodermedel åren 1961/62–1965/66¹, i milj. kilogram

Slag av fodermedel	1961/62	1962/63	1963/64	1964/65	1965/66
Fiskmjöl	27,7	32,5	40,1	47,2	53,3
Köttfodermjöl	18,5	19,0	20,1	20,7	20,3
Fodertran	2,3	2,3	2,5	2,8	2,9
Diverse vitaminfodermedel	18,4	16,2	15,8	17,6	19,8
Foderfosfater	37,5	35,4	35,6	37,2	37,4
Därav foderbenmjöl	5,7	5,4	5,7	6,3	6,0
» dikalciumfosfat	24,6	22,3	22,4	23,1	23,8
» trikalciumfosfat	0,6	1,7	1,5	1,8	1,6
» dinatriumfosfat	6,4	5,5	5,6	5,5	5,3
» mononatriumfosfat	0,2	0,5	0,4	0,5	0,7
Oljekraftfoder	331,5	355,4	373,3	448,8	508,0
Därav bomullsfrökakor/expeller	73,0	82,0	88,1	97,1	111,7
» jordnötskakor/expeller	39,6	39,3	47,9	51,0	57,7
» sojamjöl	109,3	120,0	126,1	156,7	178,4
» kokoskakor/expeller	37,4	27,3	48,6	62,0	53,0
» annat oljekraftfoder ²	72,2	86,8	62,6	82,0	107,2

¹ Redovisningsåret omfattar tiden 1 juli–30 juni. — ² Häri ingår bl. a. raps-, rybs- och senapsmjöl.

Tab. 46. Produktion av foderblandningar för höns, svin m. fl. djurslag samt råvaror ingående i dessa blandningar åren 1964/65 och 1965/66, i milj. kilogram

Slag av blandning; råvara	1964/65	1965/66
<i>Produktion</i>		
Blandningar för fjäderfän	357,0	360,2
» » svin m. fl.	490,8	578,7
<i>I ovanstående blandningar ingående råvaror</i>		
Blandningar för fjäderfän		
Majs	43,1	44,4
Annan spannmål	158,9	165,0
Vetekli	21,8	15,3
Andra kvarnbiprodukter	4,3	3,3
Oljekraftfoder	61,7	66,5
Fiskmjöl	20,6	19,2
Köttfodermjöl	4,2	4,1
Hömjöl	15,0	15,4
Andra råvaror	27,4	27,0
Blandningar för svin m. fl.		
Majs	0,3	0,1
Annan spannmål	298,8	360,9
Vetekli	28,3	20,1
Andra kvarnbiprodukter	20,0	18,5
Oljekraftfoder	52,2	78,4
Fiskmjöl	24,1	31,4
Köttfodermjöl	13,3	13,1
Hömjöl	11,1	6,1
Andra råvaror	42,7	50,1

VII. Växtodling. Vegetabilisk produktion

1. Jordbruksinventeringarna

Inledning

I ett tidigare kapitel — se sid. 17 — har utförligt redogjorts för uppläggnings- och statistiska centralbyråns årliga jordbruksinventeringar. Föreliggande avsnitt är begränsat till en sammanfattning av de resultat beträffande åkerjordens användning, höstsådda arealer etc. som framkommit vid dessa undersökningar.

Resultat

Åkerarealens användning

Vissa huvuddata från undersökningen i juni 1966 lämnas i *tab. 47* och *tab. 48*. I den första tabellen redovisas för brukningsenheter med mer än 2 hektar åker arealer av olika växtslag med fördelning på län, produktionsområden och hela riket. I *tab. 48* redogörs för åkerjordens användning 1966 inom olika storleksgrupper av jordbruk (riksiffror).

Den totala åkerarealen 1966 vid brukningsenheter med mer än 2 hektar åker uppgick enligt juniundersökningen till 3 133 000 hektar, vilket innebar en minskning sedan föregående år med 51 000 hektar (2 %). I fråga om arealdispositionen förelåg jämfört med 1965 minskning av arealerna för brödsäd (33 %), baljväxter (19 %), oljeväxter (43 %), potatis (9 %) och sockerbeter (6 %) samt ökning av arealen fodersäd (8 %). Minskningen av

brödsädsarealen kom uteslutande på höstvete och höstråg, medan arealen vårsädd brödsäd ökade något.

Enligt *tab. 48* föreligger vissa karakteristiska skillnader mellan de olika storleksgrupperna i fråga om åkerjordens användning. Odlingen av brödsäd, baljväxter och oljeväxter samt förekomsten av helträda synes sålunda vara förhållandevis större vid de stora brukningsenheter än vid de mindre. Ett motsatt förhållande kännetecknar odlingen av potatis och rotfrukter samt foderväxter. Fodersädsarealens relativa andel av åkerarealen är något mindre i de lägsta storleksgrupperna men varierar endast obetydligt mellan övriga grupper.

I *tab. 49* har sammanställts uppgifter om olika växtslagsgruppers procentuella andel av den odlade åkerarealen under tiden 1913—1966 i femårsmedeltal (utom för perioden 1913—1915 och för året 1966). Enligt tabellen har brödsädsarealens andel inte företett någon märkbar långtidsutveckling. Fodersädsodlingen däremot kännetecknades till och med sista hälften av 1940-talet av en beständ nedgång, men utvidgades under 1950-talet åter till den omfattning, som redovisas under åren omedelbart före första världskriget. Odlingen av potatis och rotfrukter utvidgades till början av

1920-talet. Bortsett från en obetydlig ökning under de sista krigsåren har emellertid sedan dess en tillbakagång ägt rum. Odlingen av foderväxter ökade starkt i förhållande till övriga växter till och med slutet av 1940-talet, men har därefter begränsats; fortfarande upptar den dock drygt två femtedelar av den odlade arealen.

Arealer för skörd av vallfrö

I samband med jordbruksinventeringen i oktober 1966 inhämtades definitiva uppgifter om storleken av den areal som använts för skörd av vallfrö under sommaren. Fram till 1963 insamlades preliminära uppgifter om arealerna för olika vallfröväxter i anslutning till inventeringen i juni. För många uppgiftslämnare var det emellertid svårt att lämna en redovisning så tidigt på sommaren. I avsikt att erhålla preliminära arealuppgifter vid en något senare tidpunkt prövades under 1962 möjligheten att inhämta motsvarande uppgifter i samband med de objektiva skördeuppskattningarna. Under 1963 skedde en övergång till detta förfarande, varvid den särskilda arealredovisningen i juni slopades.

I tab. 50 redovisas rikssiffror för odlingen av vallfrö under perioden 1963—1966. Uppgifterna avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker och grundar sig på undersökningarna i oktober resp. år.

Höstsådda arealer

Jordbruksinventeringen i oktober innefattar varje år en undersökning av de arealer som under hösten besåts med höstvet, höstråg, höstraps och höstrybs.

I samband med 1963 års undersökning utsträcktes denna inventering att avse hela riket, medan tidigare i regel endast Svealand, Götaland och Gävleborgs län medtagits.

Omfattningen av höstsådda arealer av dessa grödor redovisas i tab. 51. Av tabellen framgår att variationerna år från år är avsevärda.

Köksväxtarealens fördelning

På begäran av statens jordbruksnämnd intogs i juniinventeringen 1964 en specificerad redovisning av köksväxtarealen på olika slag av köksväxter. Granskningen och bearbetningen av detta speciella avsnitt utfördes separat.

Resultatredovisningen — se tab. 52 — har i fråga om populationsavgränsningen anpassats till den i tab. 47 för 1964 redovisade totala köksväxtarealen. Detta innebär att storleksgruppen 0,26—2,0 hektar åker endast ingår i resultaten för hela riket, medan läsuppgifterna avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker.

Totalarealen köksväxter på åker i hela riket uppskattades i specialundersökningen till 11 843 hektar, vilket är något mindre än arealen enligt huvudundersökningen. Differensen beror huvudsakligen på korrigeringar i primärmaterialet i samband med den detaljerade granskningen av specialavsnittet.

Enligt specialundersökningen utgjordes större delen av köksväxtarealen av »andra arter än kokärter och foderärter», dvs. främst konservärter och sockerärter. Mer än 63 % av dessa odlingar föll på gårdar med mer än 50 hektar åker inom slättbygden i Malmöhus län. Även i Gotlands

Tab. 47. Åkerjordens användning, i hektar, år 1966, inom län, produktionsområden och hela riket

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Område	Höst-vete	Vår-vete	Höst-råg	Vår-råg	Korn	Havre	Bland-säd	Kök-ärter	Foder-ärter och vickor	Höst-raps	Vår-raps	Höst-rybs	Vår-rybs
Län													
Stockholms stad o. län	6 615	4 502	369	—	20 924	18 952	10 348	277	23	302	511	1 048	203
Uppsala »	6 371	5 042	1 150	—	34 685	20 875	13 893	328	34	138	777	1 177	189
Södermanlands »	11 483	3 067	807	6	28 496	39 375	3 741	634	53	85	1 151	314	161
Östergötlands »	20 919	9 725	1 864	61	42 403	41 977	14 747	2 548	402	2 462	401	1 137	92
Jönköpings »	832	797	291	27	10 555	20 855	7 071	—	100	34	29	85	6
Kronobergs »	405	286	476	46	6 714	12 979	3 855	—	65	8	11	78	—
Kalmar »	9 010	2 180	5 690	227	26 729	16 393	6 510	145	25	1 184	62	121	15
Gotlands »	8 877	584	3 849	30	19 218	1 608	771	576	56	1 090	67	619	128
Blekinge »	1 274	1 817	1 479	118	8 762	2 445	1 396	—	50	80	191	8	3
Kristianstads »	7 834	5 748	8 408	737	46 517	11 068	9 854	22	562	3 487	727	652	389
Malmöhus »	35 453	17 175	9 197	577	71 335	22 191	11 477	27	801	14 549	2 420	1 612	206
Hallands »	351	3 614	1 066	22	28 203	25 307	6 495	—	355	3	703	—	60
Göteborgs o. Bohus »	248	1 471	107	3	8 795	14 923	3 763	40	77	—	149	—	—
Älvsborgs »	997	1 256	329	17	22 814	41 233	4 542	14	159	71	720	31	82
därav norra delen	878	1 067	268	17	16 158	28 690	1 433	14	140	71	701	12	82
» södra »	119	189	61	—	6 656	12 543	3 109	—	19	—	19	—	—
Skaraborgs län	11 622	1 878	1 270	10	49 384	94 935	6 852	219	351	473	1 603	927	154
Värmlands »	1 987	374	229	18	22 220	20 660	1 298	4	74	—	99	11	1 208
Örebro »	2 104	1 217	452	—	35 179	32 632	1 468	65	39	74	1 212	298	179
Västmanlands »	4 549	2 757	780	4	42 124	36 521	6 450	243	40	24	2 738	152	563
Kopparbergs »	836	30	162	23	20 510	7 376	963	9	7	—	4	119	308
Gävleborgs »	431	146	138	3	17 074	7 981	3 329	36	12	28	26	159	82
Västernorrlands »	15	10	8	—	12 143	1 395	2 051	—	—	—	—	—	—
Jämtlands »	—	10	1	—	7 763	701	683	—	—	—	—	—	—
Västerbottens »	—	17	—	—	18 928	482	2 978	—	—	—	—	—	—
Norrbottnens »	—	—	3	—	6 640	438	449	—	—	—	—	—	—
Produktionsområden													
Götalands s:a slättbygder	36 961	21 826	9 911	284	90 272	35 972	12 140	44	1 182	16 017	3 012	2 042	503
» mellanbygder	22 549	7 125	17 916	1 284	78 729	16 480	11 644	642	552	4 131	951	916	293
» n:a slättbygder	29 317	11 038	2 766	31	87 717	131 842	13 837	2 477	701	2 786	2 469	1 968	263
Svealands slättbygder	31 770	16 719	3 563	20	162 905	152 277	36 133	1 522	205	593	6 363	2 925	2 305
Götalands skogsbygder	7 080	6 054	3 194	246	77 732	109 503	37 536	278	477	478	642	310	58
Mellersta Sveriges skogsb.	4 160	897	663	61	49 466	36 982	4 768	190	156	60	141	220	606
Nedre Norrland	376	27	109	3	35 134	9 208	5 344	34	12	27	23	167	—
Övre Norrland	—	17	3	—	26 160	1 038	3 582	—	—	—	—	—	—
Hela riket													
1966	132 213	63 703	38 125	1 929	608 115	493 302	124 984	5 187	3 285	24 092	13 601	8 548	4 028
1965	228 292	59 576	61 461	1 502	498 485	477 904	156 430	7 024	3 427	55 991	13 956	16 865	3 081
1964	188 391	81 517	41 573	1 788	469 893	509 771	176 988	7 205	4 414	45 583	16 825	17 745	2 375
1963	161 951	82 479	38 414	1 971	482 001	517 246	190 505	6 802	4 014	37 402	7 365	10 630	1 646
1962	208 273	105 600	72 312	2 984	368 814	513 653	198 666	9 231	4 740	46 208	4 838	11 973	1 580

¹ Gruppen »övriga oljväxter» omfattar i huvudsak vitsenap. — ² Beträffande vallfröarealens fördelning på olika

Olje- lin	Övriga olje- växter ¹	Grön- foder av säd, ärter och vicker	Övriga grön- foder- och ensi- lage- växter	Slätter- vall på åker	Vall till frö- skörd ²	Betes- vall på åker	Potatis	Socke- r- betor	Foder- rot- frukter	Köks- väx- ter på åker	Frukt- träd och bär- bus- kar på åker	Andra växt- slag	Hel- träda	Obru- kad åker	Summa åker
—	75	450	536	26 247	601	7 997	1 438	—	35	92	59	62	13 233	2 490	117 389
—	153	615	680	24 412	622	7 539	846	—	29	21	71	177	12 348	864	133 036
—	107	736	1 141	31 249	2 092	11 348	827	—	16	48	141	48	11 531	1 861	150 518
—	963	1 126	1 102	43 187	3 956	7 086	1 880	142	121	98	40	57	17 205	1 543	217 244
—	22	876	748	49 875	316	8 101	2 617	—	177	23	133	72	1 138	882	105 662
—	8	771	488	32 913	42	9 021	2 094	—	126	50	81	24	806	1 661	73 008
—	169	1 105	1 519	47 334	893	14 957	3 469	2 435	297	1 433	41	178	5 069	2 587	149 777
7	407	315	555	22 211	822	8 502	966	3 150	660	708	58	70	3 827	512	80 243
—	47	383	247	12 509	62	5 432	5 221	609	89	187	97	84	570	878	44 038
21	680	2 503	1 315	45 983	1 277	24 619	12 989	9 416	1 318	1 406	2 172	836	2 136	1 145	203 821
81	3 504	3 600	1 687	40 250	2 732	22 289	6 464	23 511	2 195	6 532	678	917	4 825	1 976	308 261
—	68	1 734	1 475	38 481	572	16 102	3 512	716	633	378	103	132	1 199	567	131 851
—	—	571	171	28 730	322	10 341	1 705	—	71	88	25	99	3 146	1 499	76 344
—	—	1 054	728	71 068	856	19 021	2 962	—	61	108	25	54	3 918	3 535	175 655
—	—	770	557	41 802	717	12 589	1 334	—	29	106	18	13	3 675	3 104	114 245
—	—	284	171	29 266	139	6 432	1 628	—	32	2	7	41	243	431	61 410
—	84	1 473	1 383	72 499	1 696	23 371	2 962	—	41	133	83	129	14 057	2 263	289 852
—	—	837	903	53 613	2 292	17 960	2 392	—	7	54	38	75	6 686	8 623	141 662
—	—	421	389	26 947	2 623	9 663	1 362	—	29	220	20	243	6 519	2 280	125 635
—	36	370	641	27 719	2 037	9 054	493	—	7	20	12	13	9 301	1 925	148 573
—	8	549	569	26 277	232	6 314	1 201	—	21	7	7	97	2 269	2 731	70 629
—	—	322	672	40 054	388	7 528	1 952	—	10	25	19	40	1 839	4 203	86 497
—	—	829	711	42 487	394	7 076	2 369	—	25	35	23	10	618	5 884	76 083
—	—	659	1 043	34 552	151	4 824	1 629	—	6	13	—	76	256	3 392	55 759
—	—	671	1 336	67 823	398	6 751	2 924	—	24	14	7	24	713	6 710	109 800
—	—	201	498	38 080	219	4 058	1 920	—	10	25	—	27	1 073	8 049	61 690
102	3 503	4 144	2 357	45 843	3 646	26 884	8 413	26 992	1 593	7 434	1 226	1 252	5 370	1 816	370 741
7	1 242	2 697	3 132	80 105	1 890	36 265	17 267	12 051	2 759	2 844	1 686	811	8 868	2 560	337 396
—	1 005	2 267	2 196	102 463	5 176	30 405	3 818	135	142	285	124	109	29 191	4 313	468 841
—	371	2 543	3 489	140 343	9 059	48 948	4 962	—	118	444	322	461	55 380	11 618	695 358
—	193	5 926	3 524	256 970	2 348	69 834	16 588	794	1 276	569	489	414	12 046	9 076	623 635
—	17	1 780	1 715	94 911	1 978	27 055	3 934	7	36	35	36	317	9 055	10 175	249 421
—	—	1 632	2 172	109 123	772	17 664	6 031	—	49	65	43	129	2 576	12 936	203 656
—	—	1 182	1 952	114 742	726	11 899	5 181	—	35	42	7	51	1 796	15 566	183 979
109	6 331	22 171	20 537	944 500	25 595	268 954	66 194	39 979	6 008	11 718	3 933	3 544	124 282	68 060	3 133 027
181	9 118	24 593	20 594	965 312	23 506	252 209	72 901	42 733	7 793	10 823	3 412	4 833	109 705	52 232	3 183 939
291	23 093	26 977	19 001	1 024 435	24 923	258 017	81 199	44 452	9 500	11 668	3 926	6 348	122 543	52 710	3 273 151
395	21 662	27 969	16 370	1 055 466	29 223	250 743	93 717	40 578	12 115	12 237	3 719	7 055	131 705	47 751	3 293 131
750	18 142	..	..	..	34 638	..	92 484	46 402	16 803	12 116	..	..	..	..	3 487 998

fröslag, se tab. 50 (sid. 73). — ³ Summa åker enligt 1956 års jordbruksräkning.

Tab. 48. Åkerjordens användning, i hektar, år 1966, inom olika storleksgrupper. Hela riket

Gröda	Storleksgrupp, hektar åker								Summa
	0,26-2,0	2,1-5,0	5,1-10,0	10,1-20,0	20,1-30,0	30,1-50,0	50,1-100,0	Över 100,0	
Höstvete	46	760	3 235	13 872	18 167	28 551	31 246	36 382	132 259
Vårvete	36	785	2 727	7 790	7 177	12 381	14 513	18 330	63 739
Höstråg	27	376	2 132	5 671	6 255	8 482	7 938	7 271	38 152
Vårråg	—	112	169	215	173	460	397	403	1 929
Summa brödsäd	109	2 033	8 263	27 548	31 772	49 874	54 094	62 386	236 079
Korn	1 216	12 459	48 153	111 307	98 783	124 897	112 609	99 907	609 331
Havre	794	15 505	51 451	99 793	78 444	91 187	81 897	75 025	494 096
Blandsäd	348	6 370	22 365	41 089	23 221	17 379	10 982	3 578	125 332
Summa fodersäd	2 358	34 334	121 969	252 189	200 448	233 463	205 488	178 510	1 228 759
Kokärter	—	84	73	466	605	1 017	1 524	1 418	5 187
Foderärter och vicker	28	157	413	640	337	532	566	640	3 313
Summa baljväxter	28	241	486	1 106	942	1 549	2 090	2 058	8 500
Höstraps	23	100	241	1 429	3 380	5 618	6 554	6 770	24 115
Vårraps	—	15	64	490	701	2 026	3 332	6 973	13 601
Höstrybs	—	—	68	528	758	1 879	2 449	2 866	8 548
Vårrybs	—	55	5	218	333	689	1 093	1 635	4 028
Oljelin	—	—	—	—	19	30	40	20	109
Övriga oljeväxter ¹	12	—	88	386	880	1 370	1 589	2 018	6 343
Summa oljeväxter	35	170	466	3 051	6 071	11 612	15 057	20 282	56 744
Grönfoder av säd, ärter och vicker	256	2 620	5 020	6 397	3 123	2 323	1 356	1 332	22 427
Övriga grönfoder- och ensilageväxter	27	935	2 180	4 253	3 222	4 083	2 925	2 939	20 564
Summa grönfoder- och ensilageväxter	283	3 555	7 200	10 650	6 345	6 406	4 281	4 271	42 991
Slättvall på åker	11 373	101 831	210 902	251 030	138 578	117 318	70 460	54 381	955 873
Vall till fröskörd	39	431	986	3 108	3 149	5 166	6 331	6 424	25 634
Betesvall på åker	2 278	17 109	39 301	62 547	43 760	41 996	30 182	34 059	271 232
Summa vall	13 690	119 371	251 189	316 685	185 487	164 480	106 973	94 864	1 252 739
Potatis	1 442	7 672	13 592	15 641	8 693	9 180	6 467	4 949	67 636
Sockerbeter	269	586	2 001	8 057	8 291	9 600	6 452	4 992	40 248
Foderrotfrukter	51	517	1 295	2 295	958	624	240	79	6 059
Summa potatis och rotfrukter	1 762	8 775	16 888	25 993	17 942	19 404	13 159	10 020	113 943
Köksväxter på åker	184	425	512	1 502	1 145	2 231	2 460	3 443	11 902
Frukträd o. bärbuskar på åker	113	376	473	1 172	431	293	663	525	4 046
Andra växtslag	142	461	582	429	291	533	747	501	3 686
Summa övriga växtslag	439	1 262	1 567	3 103	1 867	3 057	3 870	4 469	19 634
Helträda	538	3 415	7 406	16 877	16 640	24 593	26 637	28 714	124 820
Obrukad åker	5 671	20 462	18 602	11 318	5 371	4 918	4 201	3 188	73 731
Summa åker	24 913	193 618	434 036	668 520	472 885	519 356	435 850	408 762	3 157 940

¹ Gruppen »övriga oljeväxter» omfattar i huvudsak vitsenap.

Tab. 49. Arealer för olika växtslag i procent av hela åkerarealen¹ under tiden 1913—1966

Grödgrupp	1913/ 15	1916/ 20	1921/ 25	1926/ 30	1931/ 35	1936/ 40	1941/ 45	1946/ 50	1951/ 55	1956/ 60	1961/ 65	1966
Brödsäd	15,0	14,5	13,8	14,4	14,4	14,2	13,8	12,8	14,1	13,1	10,7	8,0
Fodersäd	33,9	33,4	33,4	31,3	29,2	29,1	27,1	25,4	27,9	32,3	36,1	41,5
Baljväxter	0,9	1,1	1,3	0,9	0,8	0,6	1,0	0,7	0,6	0,6	0,4	0,3
All säd	49,8	49,0	48,5	46,6	44,4	43,9	41,9	38,9	42,6	46,0	47,2	49,8
Potatis och rotfrukter....	7,7	8,0	8,3	7,7	7,4	7,2	7,4	7,1	6,2	5,9	4,7	3,8
Foderväxter	42,4	42,7	42,8	45,4	47,9	48,6	49,4	50,8	47,0	45,3	44,5	43,8
Oljeväxter	—	—	—	—	—	—	—	2,6	3,6	2,0	2,8	1,9
Övriga växtslag	0,1	0,3	0,4	0,3	0,3	0,3	1,3	0,6	0,6	0,8	0,8	0,7
Summa åker ¹	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

¹ Exkl. helträda och obrukad åker.**Tab. 50. Arealer för skörd av vallfrö åren 1963—1966, i hektar. Hela riket**

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

År	Timotejfrö	Rödklöverfrö	Alsikeklöverfrö	Annat vallfrö	Summa vallfrö
1966	14 436	7 891	1 462	3 883	27 672
1965	13 209	10 034	951	3 767	27 961
1964	13 177	8 929	726	3 397	26 229
1963	13 870	13 759	1 183	4 161	32 973

Tab. 51. Höstsädda arealer åren 1963—1966, i hektar. Hela riket

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

År	Höstvete	Höstråg	Höstraps	Höstrybs
1966	206 255	58 780	53 860	19 417
1965	178 463	55 137	43 595	18 923
1964	233 231	63 600	59 786	21 904
1963	195 565	43 334	56 653	25 121

län utgjorde konservärterna en dominerande del av köksväxterna. Närmast i storlek bland de enskilda växtslagen kom morötter och bruna bönor, varav de förra till drygt 60 % odlades i Skåne och de senare till mer än 95 % på Öland.

Övrig publicering

Detaljuppgifter avseende åkerjordens användning 1966 finns införda i Statistiska

meddelanden J 1966:37. Oktoberundersökningens resultat rörande höstsädda arealer och skördade vallfröarealer återfinns i nr J 1966:40 och data från den särskilda bearbetningen rörande köksväxtarealernas fördelning 1964 i nr J 1965:18. Resultat från de inventeringar som utförts under 1966 har även publicerats i sammandrag i Jordbruksekonomiska Meddelanden 1966:7—8 och 10 samt 1967:3 och 4.

Tab. 52. Köksväxtarealens fördelning på olika växtslag, i hektar, år 1964, inom län och hela riket

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Område	Vitkål	Blomkål	Mo-rötter	Rödbetor	Gul och röd lök	Andra arter än kokärter och foderarter	Bruna bönor	Gurkor	Spenat	Övriga köksväxter	Summa köksväxter på åker
Kalmar län.....	5	—	46	61	158	110	960	190	29	21	1 580
Gotlands ».....	—	—	101	21	2	394	11	59	..	41	629
Kristianstads ».....	75	32	316	242	12	113	11	202	171	192	1 366
Malmöhus ».....	419	305	530	134	48	3 757	22	49	236	734	6 234
Övriga Götaland.....	68	51	124	42	10	351	—	2229	4	197	1 076
Svealand.....	32	51	227	43	4	14	—	10	2	87	470
Norrland.....	26	38	25	44	1	20	—	—	—	35	189
Hela riket ¹	655	496	1 417	610	249	4 759	1 014	779	443	1 421	11 843

¹ Inkl. brukningsenheter med 0,26—2,0 hektar åker. — ² Därav 146 hektar i Blekinge län.

2. Årsväxtrapporteringen

Inledning

Rapporter om årsväxten och skörden har i någon form årligen insamlats sedan 1799 och denna rapportserie utgör därmed den äldsta alltså existerande grenen av den svenska jordbruksstatistiken. Rapporteringen har dock under årens lopp haft växlande innehåll och omfattning.

Undersökningarnas genomförande¹

Författning

Uppgiftsinsamlingen under 1966 ägde rum med stöd av Kungl. Maj:ts kungörelser

den 13 april 1956 (nr 116) och 21 februari 1964 (nr 22).

Tidpunkter

Årsväxtrapporter avgavs vid tre tillfällen under året, nämligen den 15 maj, 15 juli och 15 oktober. Tidigare omfattade rapporteringen även en rapport i januari i vilken definitiva uppgifter lämnades om föregående års skörd. Från och med 1963 har denna rapport kunnat utgå eftersom motsvarande data — med vissa undantag — numera erhålles genom de objektiva skördeuppskattningarna (se sid. 80).

Innehåll

Rapporteringarnas innehåll vid de olika rapporttillfällena under 1966 framgår av följande sammanställning.

¹ För en närmare beskrivning av undersökningsmetodiken, se Bengt Malmås: Översyn av årsväxt- och skörderapporteringen. Statistisk tidskrift 1964:3.

15 maj

Omdöme om övervintringen
 Omfattning av ev. utvintring
 Orsaker till ev. utvintring
 Tidpunkt för vårsådden
 Orsaker till ev. senare vårsådd än normalt
 Utsikter för vårsådda grödor

15 juli

Omdöme om skördeutsikterna
 Växtligheten under tiden 16 maj—15 juli
 1966
 Tidpunkt för höbärgningen
 Höets kvalitet

15 oktober

Omdöme om skördeutfallet
 Växtligheten under tiden 16 juli—15 oktober 1966
 Tidpunkt för bärgning av skörden
 Skördens kvalitet
 Tidpunkt för höstsådden
 Orsaker till ev. senare höstsådd än normalt

Omdömena den 15 maj om övervintringen uttrycktes med siffervärden enligt följande skala: 4 = mycket god övervintring, 3 = god (normal) övervintring, 2 = övervintring sämre än normal, 1 = fullständig eller nästan fullständig utvintring. Uppgifterna vid samma tillfälle om utvintringens omfattning avsåg storleken av den på grund av utvintring upplöjda (uppharvade) arealen. Värdena angavs här i procent av besädd areal. Uppgifterna i juli och oktober om skördeutsikterna resp. skördeutfallet lämnades enligt följande sifferskala: 5 = mycket god skörd, 4 = god skörd, 3 = medelmåttig skörd (medelskörd), 2 = betydligt under medel-

måttig skörd, 1 = nära missväxt, 0 = fullständig missväxt.

Rapporteringens övriga uppgifter inhämtades med utnyttjande av fasta svarsalternativ. Utformningen av de under 1966 utnyttjade blanketterna framgår av bil. 6—8.

Insamling av primäruppgifter

Enligt gällande bestämmelser skall rapporterna avges av hushållningssällskapens underavdelningar. Dessa utgörs av sockengillen, vilka i regel omfattar minst en socken. Inom gillet utses i allmänhet ett ombud, som för varje socken resp. församling inom gillet område lämnar uppgifterna om årsväxten.

Distributionen av blanketter skedde liksom tidigare genom hushållningssällskapen, som även handhade insamlingen av rapporterna. Efter granskning av materialet översände sällskapen rapporterna till statistiska centralbyrån.

Komplettering och granskning

På centralbyrån verkställdes erforderliga kompletteringar av uppgiftsmaterialet samt en ytterligare granskning av primäruppgifterna. Denna granskning, vilken främst avsåg s. k. logiska kontroller, skedde så gott som helt med datamaskin.

Resultatberäkning

Även bearbetningen gjordes med datamaskin. Härvid erhöles vägda medeltal för dels omdömena om övervintring, skördeutsikter och skördeutfall, dels andelen upplöjd (utvintrad) areal. Övriga resultatberäkningar avsåg ovägda tal.

Tab. 53. Årsväxtrapporten i maj 1966: Medeltal för län, huvudområden och hela riket av sifferomdömen¹ för övervintringen

Område	Höstvete	Höstråg	Höstraps	Höstrybs	Första års slättervall
<i>Län</i>					
Stockholms stad o. län.....	1,9	1,5	1,4	1,6	2,3
Uppsala »	2,0	1,4	1,4	1,7	2,3
Södermanlands »	2,3	1,6	1,3	1,6	2,6
Östergötlands »	1,9	1,2	1,5	1,6	2,5
Jönköpings »	2,3	2,2	1,6	2,3	2,6
Kronobergs »	2,4	2,3	—	2,5	2,7
Kalmar »	1,9	2,2	1,8	1,4	2,6
Gotlands »	2,7	2,2	2,2	2,2	2,7
Blekinge »	2,0	2,1	1,4	1,0	2,3
Kristianstads »	2,1	2,1	1,8	1,6	2,3
Malmöhus »	2,5	2,6	1,9	1,5	2,6
Hallands »	1,1	1,8	1,0	1,0	2,0
Göteborgs o. Bohus »	1,8	2,0	1,1	—	2,6
Älvsborgs läns norra del	1,9	1,6	1,5	1,2	2,7
» » södra »	2,0	2,1	—	—	2,7
Skaraborgs län.....	2,0	1,9	1,3	1,3	2,6
Värmlands »	2,3	1,9	—	—	2,8
Örebro »	1,7	1,7	1,3	1,6	2,9
Västmanlands »	2,3	2,1	1,3	1,4	2,9
Kopparbergs »	1,7	1,5	—	1,9	2,9
Gävleborgs »	1,6	1,7	—	2,0	2,6
Västernorrlands »	—	—	—	—	2,8
Jämtlands »	—	—	—	—	2,9
Västerbottens »	—	—	—	—	2,6
Norrbottnens »	—	—	—	—	2,9
<i>Huvudområden</i>					
Svealand	2,1	1,6	1,4	1,6	2,7
Götaland	2,2	2,1	1,8	1,5	2,5
Norrland	1,6	1,7	—	2,0	2,7
<i>Hela riket</i>					
Maj 1966.....	2,1	2,0	1,7	1,6	2,6
» 1965.....	3,1	3,1	3,0	2,6	3,0
» 1964.....	3,2	3,2	2,5	2,4	2,9
» 1963.....	3,0	2,6	2,2	2,0	3,0
» 1962.....	2,7	3,0	2,4	1,9	..

¹ Omdömena om övervintringen har i de enskilda rapporterna uttryckts med siffervärden enligt följande skala: 4 = mycket god övervintring, 3 = god (normal) övervintring, 2 = övervintring sämre än normalt, 1 = fullständig eller nästan fullständig utvintring.

Tab. 54. Årsväxtrapporten i maj 1966: Procentuell andel upplöjd areal inom huvudområden och hela riket

Gröda	Svealand	Götaland	Norrland	Hela riket
Höstvete	30	26	38	27
Höstråg	52	25	46	29
Höstraps	67	44	—	45
Höstrybs	56	53	18	54
Första års slättervall	4	5	1	4

Tab. 55. Årsväxtrapporten i juli 1966: Medeltal för län, huvudområden och hela riket av sifferomdömen¹ för skördeutsikterna

Område	Höst- vete	Vår- vete	Höst- råg	Vår- råg	Korn	Havre	Bland- säd	Kök- ärter	Foder- ärter och vicker	Höst- råps	Vår- råps	Höst- rybs	Vår- rybs	Olje- lin	Vit- senap	Pota- tis	Socker- betor	Foder- rot- fruk- ter	Hö från vall	Bete
Län																				
Stockholms stad o. län	2,1	2,2	1,8	—	2,3	2,4	2,3	2,2	2,0	1,7	1,7	1,9	1,7	1,0	1,9	2,5	—	2,3	2,2	2,1
Uppsala »	2,2	1,8	2,1	2,0	2,0	2,0	2,1	1,9	1,9	1,6	1,9	1,7	1,5	—	1,7	2,4	—	2,0	2,4	2,0
Södermanlands »	2,5	2,0	2,2	..	2,0	2,2	2,1	2,3	2,1	1,5	1,8	1,7	1,7	1,0	1,8	2,4	—	2,1	2,6	1,9
Östergötlands »	2,5	2,8	2,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	2,2	2,7	2,3	1,8	2,0	2,6	3,1	..	3,0	2,9	3,0
Jönköpings »	2,6	3,0	2,7	2,9	3,2	3,2	3,2	—	3,1	2,5	2,8	2,6	..	—	2,5	3,2	—	3,1	3,4	3,5
Kronobergs »	2,9	2,9	2,7	3,0	3,1	3,0	3,0	—	3,1	2,8	3,0	2,5	..	—	..	3,1	—	2,9	3,5	3,4
Kalmar »	2,3	2,8	2,3	2,4	2,9	2,8	2,8	2,8	3,0	2,1	2,4	2,1	..	—	2,8	3,0	2,8	2,9	3,2	3,3
Gotlands »	3,0	2,5	2,7	2,0	2,5	2,5	2,4	2,5	2,5	2,7	2,5	2,5	2,4	2,0	2,5	2,9	2,9	2,9	3,7	2,8
Blekinge »	2,2	2,9	2,6	..	2,9	2,8	2,8	—	3,4	2,2	2,6	2,0	..	—	2,0	3,0	2,9	2,8	2,8	3,1
Kristianstads »	2,7	3,0	2,4	2,8	3,0	3,1	3,1	2,9	3,0	2,4	2,7	2,4	2,7	3,0	2,8	2,8	2,7	2,7	3,1	3,4
Malmöhus »	3,2	3,2	3,0	2,9	3,1	3,2	3,1	3,2	3,2	2,4	2,8	2,4	2,6	3,0	2,9	3,1	2,8	2,8	3,3	3,4
Hållands »	1,8	3,2	2,5	3,0	3,4	3,3	3,2	3,0	3,2	0,8	3,2	—	1,5	—	3,1	3,2	3,0	3,0	2,9	3,1
Göteborgs o. Bohus »	3,3	3,2	2,5	..	3,2	3,2	3,0	3,0	3,1	2,6	2,9	—	—	—	2,5	3,1	—	3,0	3,3	3,0
Älvsborgs läns n:a del	2,1	2,8	2,1	2,0	3,0	3,0	3,0	2,8	3,0	2,2	3,1	2,2	3,0	—	—	3,0	—	3,0	3,1	3,1
» » s:a »	2,7	3,1	2,5	3,0	3,2	3,1	3,1	3,0	3,1	1,0	2,9	..	—	—	—	3,2	—	3,1	3,3	3,4
Skaraborgs län	2,3	2,3	2,3	3,0	2,7	2,7	2,6	2,5	2,6	1,9	2,3	2,1	2,0	—	2,5	3,0	—	2,7	2,8	2,6
Värmlands »	2,0	2,0	1,8	..	2,1	2,0	2,0	..	2,1	—	1,8	..	1,8	—	—	2,8	—	3,0	2,5	2,4
Örebro »	2,1	2,5	2,1	..	2,3	2,5	2,5	2,6	2,3	2,2	2,4	2,2	2,1	—	—	2,7	—	2,9	2,7	2,4
Västmanlands »	2,4	1,9	2,3	..	1,8	2,0	2,0	2,4	1,9	1,4	1,7	1,5	1,4	1,5	1,9	2,4	—	..	2,3	1,9
Kopparbergs »	2,0	1,8	1,8	..	2,5	2,4	2,5	1,5	..	—	3,0	2,1	2,1	—	..	2,9	—	2,8	2,6	2,7
Gävleborgs »	2,0	2,5	1,9	..	2,8	2,5	2,6	2,7	2,5	3,0	..	2,9	2,5	—	—	2,9	—	3,0	2,8	2,6
Västernorrlands »	1,8	1,5	..	—	2,5	2,2	2,5	—	2,0	3,0	2,5	—	—	—	—	2,9	—	2,5	2,6	2,8
Jämtlands »	—	..	..	—	2,3	2,2	2,2	—	2,5	—	3,0	—	—	—	—	2,8	—	2,5	2,3	2,4
Västerbottens »	—	..	—	—	3,0	2,9	3,0	—	—	3,0	3,1	—	—	—	—	3,1	—	2,8	2,6	2,9
Norrbottens »	—	—	..	—	2,8	2,1	2,8	—	—	—	—	—	—	—	—	3,0	—	3,0	2,4	2,9
Huvudområden																				
Svealand	2,3	2,0	2,0	2,0	2,1	2,2	2,2	2,2	2,1	1,7	2,0	2,0	1,7	1,1	1,8	2,7	—	2,4	2,5	2,2
Götaland	2,6	3,0	2,5	2,7	3,0	3,0	3,0	2,8	3,0	2,3	2,8	2,3	2,4	2,4	2,8	3,0	2,8	2,9	3,1	3,2
Norrland	2,0	2,5	1,9	—	2,7	2,4	2,6	2,7	2,4	3,0	2,9	2,9	2,5	—	—	3,0	—	2,8	2,6	2,8
Hela riket																				
Juli 1966	2,5	2,6	2,4	2,7	2,7	2,7	2,8	2,6	2,9	2,3	2,3	2,3	2,0	2,3	2,7	3,0	2,8	2,9	2,9	2,9
» 1965	3,3	3,0	3,2	2,9	3,1	3,1	3,1	3,1	3,1	2,9	2,8	2,9	2,8	2,8	3,0	2,6	2,8	3,0	3,0	3,2
» 1964	3,5	3,2	3,1	2,6	3,2	3,2	3,2	3,0	3,0	2,8	3,1	2,7	2,8	2,9	3,1	3,1	3,3	3,0	3,0	2,9
» 1963	3,0	2,8	2,6	2,8	3,0	3,0	2,9	2,9	2,9	2,3	2,9	2,4	2,6	2,7	2,5	3,2	2,7	2,8	2,9	3,1
» 1962	3,1	3,1	3,1	2,8	3,1	2,9	3,1	3,1	3,0	3,1	2,9	2,5	2,8	2,9	..	2,9	2,8	2,8	3,3	..

¹ Omdömena om skördeutsikterna har i de enskilda rapporterna uttryckts med siffervärden enligt följande skala: 5 = mycket god skörd, 4 = god skörd, 3 = medelmåttig skörd, 2 = betydligt under medelmåttig skörd, 1 = nära missväxt, 0 = fullständig missväxt.

Tab. 56. Årsväxtrapporten i oktober 1966: Medeltal för län, huvudområden och hela riket av sifferomdömen¹ för skördeutfallet

Område	Höst- vete	Vår- vete	Höst- råg	Vår- råg	Korn	Havre	Bland- säd	Kök- ärter	Foder- ärter och vicker	Höst- råps	Vår- råps	Höst- rybs	Vår- rybs	Olje- lin	Vit- senap	Pota- tis	Soc- ker- betor	Foder- rot- fruk- ter	Hö från vall	Bete på slätter- vall	Övrigt bete
<i>Län</i>																					
Stockholms stad o. län	1,9	2,0	1,8	—	2,1	2,1	2,1	2,2	2,0	1,5	1,8	1,8	1,8	—	1,9	3,0	—	2,5	2,3	2,4	2,2
Uppsala »	1,8	1,6	1,5	2,0	2,0	1,8	2,0	1,8	1,9	1,5	2,1	1,6	1,9	—	1,7	2,9	—	2,8	2,5	2,4	2,3
Södermanlands »	2,2	1,9	2,1	..	2,1	2,0	1,9	2,2	2,0	1,6	2,2	1,8	1,9	—	2,1	2,5	—	1,9	2,5	1,9	1,9
Östergötlands »	2,4	2,9	2,1	2,5	3,1	3,0	3,0	2,9	2,8	2,1	2,7	2,3	2,0	—	2,6	3,2	..	3,1	2,8	2,9	2,9
Jönköpings »	2,6	2,8	2,7	2,8	3,1	2,9	3,0	—	3,0	2,3	3,0	2,6	..	—	..	3,3	—	3,1	3,4	3,2	3,3
Kronobergs »	2,8	2,9	2,6	3,0	2,9	2,8	2,9	—	3,1	2,9	3,3	2,0	—	—	..	3,2	—	3,0	3,4	3,2	3,2
Kalmar »	2,2	2,5	2,2	2,3	2,7	2,5	2,6	2,8	2,8	2,0	2,3	2,3	..	—	2,6	3,1	3,1	2,9	3,2	3,1	3,0
Gotlands »	2,7	2,4	2,3	2,4	2,3	2,2	2,3	2,4	2,4	2,2	1,9	2,1	2,0	2,2	2,3	2,9	2,8	2,8	3,6	2,5	2,5
Blekinge »	2,0	2,6	2,3	2,9	2,7	2,5	2,7	—	3,3	2,1	2,6	..	..	—	2,0	3,1	2,9	2,9	2,8	2,9	3,0
Kristianstads »	2,3	2,6	2,5	2,5	2,6	3,0	2,9	2,6	2,7	2,2	2,6	2,4	2,2	2,7	2,4	2,9	2,9	2,9	3,1	3,3	3,3
Malmöhus »	3,0	2,7	2,9	3,0	2,7	3,3	3,0	2,8	2,9	2,4	2,5	2,4	2,5	2,0	2,6	3,2	3,1	2,9	3,2	3,3	3,2
Hallands »	1,3	3,0	2,6	3,0	2,9	3,0	3,0	3,0	3,2	3,0	2,8	—	2,9	—	2,5	3,4	3,1	3,1	2,9	3,0	3,0
Göteborgs o. Bohus »	2,4	3,1	2,6	..	3,1	3,2	3,0	..	3,0	2,4	2,9	—	3,0	—	2,5	3,4	—	3,2	3,2	3,1	3,1
Älvsborgs läns n:a del	2,2	2,7	2,1	2,0	2,7	2,8	2,7	3,3	3,1	2,5	3,0	2,1	2,9	—	—	3,6	—	3,0	3,0	2,8	2,9
» » s:a »	2,7	3,0	2,5	3,0	3,0	3,0	3,1	—	3,2	1,8	2,9	..	—	—	—	3,5	—	3,4	3,3	3,2	3,1
Skaraborgs län	2,3	2,4	2,3	3,0	2,5	2,6	2,5	2,6	2,6	1,9	2,5	2,1	2,0	—	2,3	3,1	—	2,7	2,9	2,5	2,5
Värmlands »	1,9	1,8	1,7	..	1,9	1,7	2,0	..	2,4	—	2,3	..	2,1	—	—	3,1	—	4,0	2,6	2,5	2,5
Örebro »	1,9	2,2	1,8	—	2,1	2,0	2,1	2,3	3,0	2,0	2,6	2,2	2,1	—	—	3,2	—	3,1	2,8	2,7	2,6
Västmanlands »	2,3	2,0	2,3	..	2,0	1,8	2,3	2,4	2,7	1,9	2,6	2,0	2,3	—	1,8	3,0	—	..	2,5	2,7	2,4
Kopparbergs »	2,0	1,1	1,9	..	2,3	1,9	2,0	1,5	..	2,5	..	3,1	2,5	—	..	3,2	—	2,5	2,8	3,0	2,7
Gävleborgs »	1,7	2,5	2,0	..	2,2	1,8	2,1	2,3	3,0	..	..	2,7	2,0	—	—	3,2	—	3,0	2,7	2,9	2,8
Västernorrlands »	0,5	1,0	..	—	2,2	1,5	2,1	—	1,7	2,3	3,0	—	—	—	—	3,0	—	2,5	2,8	2,7	2,6
Jämtlands »	—	..	..	—	1,8	1,5	1,5	—	1,8	—	—	—	—	—	—	3,0	—	2,3	2,3	2,6	2,5
Västerbottens »	—	—	—	—	2,8	2,8	2,9	—	—	—	—	—	—	—	—	3,3	—	3,0	2,7	2,9	2,8
Norrbottens »	—	—	..	—	2,5	2,0	2,5	—	—	—	—	—	—	—	—	3,2	—	3,9	2,5	2,6	2,6
<i>Huvudområden</i>																					
Svealand	2,0	1,9	1,9	2,0	2,1	1,9	2,1	2,1	2,2	1,6	2,5	2,0	2,1	—	1,9	3,0	—	2,5	2,6	2,5	2,4
Götaland	2,5	2,8	2,5	2,6	2,7	2,8	2,9	2,8	2,8	2,3	2,7	2,2	2,3	2,4	2,5	3,2	3,0	3,0	3,1	3,0	3,0
Norrland	1,7	2,4	2,0	—	2,4	1,7	2,3	2,3	1,8	2,3	3,0	2,7	2,0	—	—	3,1	—	2,9	2,6	2,8	2,7
<i>Hela riket</i>																					
Oktober 1966	2,3	2,4	2,4	2,6	2,5	2,5	2,6	2,5	2,8	2,3	2,6	2,2	2,2	2,4	2,5	3,1	3,0	2,9	2,9	2,9	2,9
» 1965	3,3	3,0	3,1	2,8	3,4	3,3	3,3	2,5	2,8	3,2	2,8	2,8	2,6	2,8	2,7	3,2	2,6	2,8	3,1	3,2	3,2
» 1964	3,8	3,4	3,3	2,6	3,3	3,4	3,3	3,2	3,1	3,2	3,1	2,9	2,8	2,9	3,0	2,9	3,2	3,0	3,0	2,6	2,7
» 1963	2,8	2,6	2,4	2,6	2,9	2,9	2,9	2,7	2,5	2,5	3,0	2,4	2,7	2,7	2,4	3,4	3,2	3,2	3,1	3,3	3,2
» 1962	3,1	2,7	2,9	2,6	3,0	2,6	2,9	2,0	2,3	3,1	2,5	2,8	2,3	2,8	..	2,7	2,6	2,5	3,2	..	..

¹ Omdömena om skördeutfallet har i de enskilda rapporterna uttryckts med siffervärden enligt följande skala: 5 = mycket god skörd, 4 = god skörd, 3 = medelmåttig skörd, 2 = betydligt under medelmåttig skörd, 1 = nära missväxt, 0 = fullständig missväxt.

Tab. 57. Årsväxtrapporten i oktober 1966: Skördens kvalitet inom huvudområden och hela riket

Område; gröda (grödgrupp)	Antal församlingar efter uppgift om skördens kvalitet					
	Bättre kvalitet än normalt	Normal kvalitet	Sämre kvalitet än normalt	Uppgift saknas	Blankett ej in- kommen	Summa
Svealand						
Höstsäd	86	296	82	81	32	577
Vårsäd	29	186	309	21	32	577
Oljeväxter	16	218	97	214	32	577
Potatis	84	399	10	52	32	577
Hö	89	420	16	20	32	577
Götaland						
Höstsäd	293	805	163	315	97	1 673
Vårsäd	310	1 071	156	39	97	1 673
Oljeväxter	86	629	119	742	97	1 673
Potatis	297	1 133	43	103	97	1 673
Hö	355	1 135	33	53	97	1 673
Norrland						
Höstsäd	—	16	15	205	5	241
Vårsäd	2	98	114	22	5	241
Oljeväxter	—	10	2	224	5	241
Potatis	12	197	22	5	5	241
Hö	14	175	33	14	5	241
Hela riket						
Höstsäd	379	1 117	260	601	134	2 491
Vårsäd	341	1 355	579	82	134	2 491
Oljeväxter	102	857	218	1 180	134	2 491
Potatis	393	1 729	75	160	134	2 491
Hö	458	1 730	82	87	134	2 491

Resultatens tillförlitlighet

Trots att årsväxtrapporterna underkastats granskning av hushållningssällskapen kvarstår vissa brister, när statistiska centralbyrån övertar materialet. Dessa brister undanröjs delvis genom de maskinellt utförda logiska kontrollerna. På grund av den korta tid som står till förfogande, måste man likväl räkna med att en del brister kvarstår i materialet efter granskningen.

I allmänhet har vissa svårigheter föreläggat att erhålla uppgifter från samtliga uppgiftsskyldiga. Sälunda har vid rapporteringarna i maj, juli och oktober 1966

uppgifter ej inkommit för 7,8, 6,8 resp. 5,4 % av församlingarna.

Resultat*Majrapporten*

Uppgiftslämnandet i maj omfattade bl. a. allmänna omdömen om övervintringen 1965/66 samt uppgifter om storleken av den på grund av utvintring upplöjda arealen. Ifrågavarande resultat lämnas i tab. 53 och tab. 54.

Av tabellerna framgår att övervintringen för samtliga grödor varit sämre än

normalt. Den upplöjda arealen uppgår för vete och råg till över en fjärdedel och för oljeväxterna till omkring hälften av de höstsådda arealerna.

Julirapporten

Rapporteringen i juli avsåg bl. a. allmänna omdömen om skördeutsikterna. Enligt resultaten — se *tab. 55* — förutsågs medelskörd ej komma att uppnås för någon gröda utom potatis. Avsevärt sämre skördar än normalt förutsågs för framför allt oljeväxter.

Oktoberrapporten

Enligt de i oktober avgivna omdömena blev skördeutfallet — se *tab. 56* — sämre än normalt för spannmål och oljeväxter

och omkring normalt för rotfrukter, potatis, sockerbetor och bete. Av tabellen framgår att de regionala variationerna är avsevärda. Sålunda har utfallet för de flesta grödor blivit bättre i Götaland än i övriga delar av riket.

Skörden uppgavs i stor utsträckning vara av normal kvalitet, vilket framgår av *tab. 57*.

Övrig publicering

Utförliga redogörelser för årsväxtrapporteringen under 1966 har publicerats i Statistiska meddelanden J 1966:17, 23 och 33.

Resultaten från kommande rapporteringar beräknas bli publicerade omkring den 30:e i resp. rapporteringsmånad.

3. De objektiva skördeuppskattningarna

Inledning

Kvantitativa uppgifter om skördens storlek per hektar har fram till skördeåret 1963 erhållits i samband med den s. k. årsväxtrapporteringen. Som framgått av den tidigare redogörelsen — se sid. 74—80 — är de metoder som ligger till grund för årsväxtrapporterna emellertid av subjektiv karaktär och de har därför inte lämnat ett helt tillfredsställande underlag för skördeberäkningar. För att få objektiva och exaktare uppskattningar av skörden har statistiska centralbyrån därför successivt övergått till undersökningar enligt den s. k. provytemetoden. De första försöken med denna metod gjordes 1952, då central-

byrån utförde provundersökningar i samarbete med lantbrukshögskolan. Åren 1953 och 1954 prövades metoden i fältmässiga former i Södermanlands och Östergötlands län. En utvidgning till hela Svealand och Götaland företogs år 1955 och till hela riket år 1956. De starkt ökade kraven på skördeuppskattningarnas omfattning, som framfördes av 1953 års skördeskadeutredning, föranledde 1957 en kraftig utbyggnad, som pågick fram till 1960. I samband med det år 1961 införda skördeskadeskyddet (se sid. 112) har de objektiva skördeuppskattningarna fått permanent karaktär.

Uppskattningarna omfattade under 1966 liksom de närmast föregående åren dels en huvudundersökning avseende den s.k. biologiska skörden¹ per hektar, dels en serie särskilda undersökningar för bestämning av spill, bärgningsförluster, kvalitet m. m.

Huvudundersökning

Omfattning

Skördeuppskattningarna avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker och omfattar för närvarande nio grödor, nämligen höstvetete, höstråg, vårvete, korn, havre, blandsäd, slättervall, matpotatis och fabrikspotatis.

Urval av brukningsenheter

Undersökningarna berör inom varje skördeuppskattningsområde — se sid. 1 — ett urval brukningsenheter, vilka uttagits slumpmässigt med sannolikheten proportionell mot åkerarealens storlek. Sammanlagt har cirka 12 900 brukningsenheter ingått i 1966 års urval.

Fälтарbetets genomförande

Den centrala ledningen av skördeuppskattningarna utövas av statistiska centralbyrån, medan fälтарbetet genomförs i samarbete med hushållningssällskapen. Hos varje sällskap anställs dels en ledare, dels ett antal provtagare bosatta i olika delar av länet². I vissa län, där fälтарbetet haft större omfattning, anställs även en assistent till ledaren.

¹ = på fältet befintlig skörd.

² Antalet provtagare 1966 uppgick totalt till omkring 450.

Fälтарbetet omfattar i huvudsak två moment, nämligen utläggning av provytor samt provtagning.

Sedan centralbyrån verkställt urvalet av provytegårdar och upprättat förteckningar över dessa sker utläggningen av provytor under våren och försommaren. För varje gröda, som ingår i skördeuppskattningarna (se ovan) och som finns representerad vid gården, skall ett fält utväljas för provtagning. Även detta sker slumpmässigt med sannolikheten proportionell mot fältarealen. Efter uppmätning av de uttagna fältens längd och bredd väljs med hjälp av slumpaltastabell två punkter ut, vilka bildar mittpunkter i provytorerna.

Vid provtagningen, som skall utföras i så nära anslutning till jordbrukarens skörd som möjligt, avgränsas provytorerna för spannmål och vall, vilka omfattar 1 kvadratmeter med hjälp av cirkelinstrument. För potatis utgör provytan 4 längdmeter av en fåra. All skörd på provytan tillvaratas vid provtagningen, dvs. spill skall i möjligaste mån undvikas. Anslutningen till jordbrukarens skörd kan ibland vara svår att uppnå. Sålunda kan exempelvis regn orsaka uppskov med skörden. Speciellt i fråga om vallarna kan detta få betydelse för kvantiteten och särskilda uppgifter inhämtas därför för dessa om tidsdifferensen mellan provyteskörd och jordbrukarens skörd (att användas vid korrelationsberäkningar, se sid. 86).

Proven av spannmål och hö förtorkas hos provtagarna och insamlas därefter länsvis i särskilda lagerlokaler, där ytterligare torkning eventuellt sker. Proven skickas sedan till centralbyråns skördestation i närheten av Stockholm, vilken togs i bruk under 1965. I samband med

att den nya stationen togs i bruk ändrades metoderna för bestämning av provyteskörden. Med hjälp av en speciellt konstruerad torkanläggning torkas nu hela provyteskörden ned till torrsubstans varefter den vägs. Tidigare vägdes proven och samtidigt uttogs av den vägda skörden ett separat prov för vattenhaltsbestämning.

Provyteskörden av potatis vägs i omedelbar anslutning till provtagningen. Två slag av biologisk skörd beräknas för denna gröda dels total biologisk skörd, dels skörd efter reducering för stora och små samt rötskadade och grönfärgade knölar¹.

Granskning och bearbetning

Bearbetningen av det stora antalet uppgifter sker centralt efter att ledarna för fältarbetet utfört viss kontroll av uppgiftsprotokollen.

Vid centralbyrån granskas materialet mer ingående varefter den biologiska skörden per hektar skattas på grundval av provyteskördarna.

Uppgifterna för spannmål och slättervall omräknas samtidigt till att gälla 16,5 % vattenhalt. Med ledning av de särskilda undersökningarna rörande spill, bärgningsförluster och tillväxt på slättervall (se sid. 83) sker slutligen en omräkning av resultaten till att avse bärgad skörd.

Skattningarna av de biologiska hektarskördarna utförs i första hand för varje skördeuppskattningsområde. Genom ytterligare sammanvägningar erhålles sedan skattningar för större områden (produktionsområden, län) och hela riket. Prak-

tiskt taget all granskning och bearbetning utförs i centralbyråns datamaskiner.

Resultatens tillförlitlighet

För att möjliggöra en bedömning av resultatens tillförlitlighet ges nedan kortfattade redogörelser för avgångar och bortfall.

Avgångar och bortfall

Totalt uttogs för 1966 års skördeuppskattningar 12 899 brukningsenheter. Härav visade sig senare 622 gårdar vara nedlagda, uppdelade på flera brukningsenheter e. d. och dessa avfördes därför ur undersökningsurvalet (s. k. avgångar). Bortfall av uttagen brukningsenhet—beroende på vägran från vederbörande jordbrukare att medverka i undersökningen—förekam i 118 fall.

Eftersom de uttagna gårdarna i regel ej odlar samtliga undersökta grödor, blir antalet fält per gröda betydligt lägre än antalet provytegårdar. I vissa fall förekommer dessutom bortfall av provtagning av utlagda provytor, varför antalet fält med skördeuppgift reduceras ytterligare något. Provytefält, som blivit obärgade, har dessutom uteslutits i samband med att separat korrigering för obärgad areal blivit gjord. I följande tablå (avseende 1966) anges för olika grödor dels antalet uttagna fält, dels bortfallet med fördelning efter orsaker.

Medelfel

Eftersom undersökningarna utförs enligt stickprovsmetodik är resultaten behäftade med vissa slumpfel. I fråga om spannmål

¹ För fabrikspotatis reducering endast för rötskador.

Gröda	Antal uttagna fält	Bortfall av uttagna fält	
		Ej provtaget	Obärgat eller annan orsak
Höstvete	3 033	66	27
Vårvete	1 856	40	11
Höstråg	1 239	35	7
Korn	8 654	201	78
Havre	7 357	127	116
Blandsäd	2 440	69	33
Slättervall	10 823	404	24
Matpotatis	3 085	106	47
Fabrikspotatis	611	9	5

varierade det för 1966 uppskattade medelfelet för den biologiska skörden per hektar i riket mellan 0,6 och 1,8 %. För slättervall utgjorde medelfelet 0,4 %, för matpotatis 1,4 % och för fabrikspotatis 1,7 %. Medelfelens relativa storlek hos länstalen varierade med odlingsfrekvensen för resp. grödor. För växtslag med ojämn förekomst är skattningarna sålunda i vissa fall relativt osäkra, vilket bör beaktas vid användningen av uppgifterna.

Resultat

I *tab. 58* redovisas för län, produktionsområden och hela riket den på grundval av provytorna skattade biologiska skörden per hektar för olika grödor. *Tab. 59* innehåller uppgifter om bärgad skörd. Denna har, som tidigare nämnts, erhållits genom korrigering av den biologiska skörden med avseende på det spill och de bärgningsförluster m. m. som redovisats i specialundersökningarna.

Den bärgade skörden per hektar i genomsnitt för hela riket 1966 var mindre än 1965 för alla grödor utom matpotatis. De regionala variationerna är dock avsevärda.

Specialundersökningar av spill, bärgningsförluster m. m.

Flertalet specialundersökningar har berört ett underurval av de i huvudundersökningen ingående brukningsenheterna (i vissa fall har samtliga gårdar i huvudundersökningen medtagits). Härvid har i regel en särskild områdesindelning tillämpats. Skördeuppskattningsområdena — se sid. 1 — har sålunda sammanförts till 11 s. k. spillområden. Vid denna gruppering har man i huvudsak utgått från den i jordbruksstatistiken använda indelningen i naturliga jordbruksområden (se sid. 1). Från och med 1966 års skörd har spillet för spannmål primärt skattats för de naturliga jordbruksområdena.

Nedan ges kortfattade beskrivningar av de specialundersökningar, vars resultat utnyttjas vid beräkning av den bärgade skörden per hektar (se ovan). För övriga specialundersökningar lämnas särskilda redogörelser på annan plats i denna publikation.

Spill för spannmål

Särskilda undersökningar av spillet för spannmål utfördes under 1966 på omkring

Tab. 58. Biologisk skörd¹, i kilogram per hektar, år 1966, inom län, produktionsområden och hela riket

Område	Höst-vete	Vår-vete	Höst-råg	Korn	Havre	Bland-säd	Slättervall	Mat-potatis	Fabriks-potatis
Län									
Stockholms stad o. län	2 820	2 340	..	2 670	2 460	2 090	3 300	19 370	—
Uppsala »	2 560	2 140	2 370	2 350	2 340	2 200	3 070	18 960	—
Södermanlands »	2 840	2 140	2 460	2 390	2 340	2 120	3 660	21 340	—
Östergötlands »	3 930	3 550	2 580	3 580	3 360	3 240	3 860	28 750	—
Jönköpings »	2 680	1 970	..	2 630	2 320	2 390	4 490	24 350	..
Kronobergs »	2 390	1 910	1 970	2 630	2 570	2 430	4 900	27 210	32 130
Kalmar »	2 700	2 440	1 920	2 610	2 700	2 310	4 600	25 580	..
Gotlands »	3 100	..	2 230	2 290	2 160	..	5 030	20 530	..
Blekinge »	2 900	3 230	2 100	3 010	3 120	2 390	4 070	23 100	29 280
Kristianstads »	3 580	3 080	2 280	3 220	3 440	2 930	4 460	29 570	27 540
Malmöhus »	4 270	3 310	3 150	3 500	4 080	3 370	4 880	31 540	26 530
Hallands »	..	3 410	2 540	3 390	3 590	3 280	4 130	31 820	..
Göteborgs o. Bohus »	..	2 640	..	3 070	2 990	2 730	4 290	22 730	..
Älvsborgs läns norra del	2 810	2 280	..	2 860	2 660	2 490	3 940	26 450	—
» » södra »	..	2 370	..	2 510	2 550	2 480	4 620	29 190	..
Skaraborgs län	2 900	2 500	2 100	2 960	2 890	2 180	4 210	26 800	..
Värmlands »	1 290	..	..	1 660	1 460	1 550	3 210	22 380	—
Örebro »	2 000	2 460	1 850	2 340	2 360	2 290	3 880	24 150	..
Västmanlands »	2 590	2 220	2 300	2 290	2 320	1 990	3 200	..	—
Kopparbergs »	1 490	..	..	2 040	1 890	1 460	3 840	21 260	..
Gävleborgs »	..	..	..	1 870	1 560	1 390	3 840	23 800	—
Västernorrlands »	..	..	..	1 850	1 230	1 700	3 600	25 080	—
Jämtlands »	..	..	..	1 180	..	..	3 290	24 860	—
Västerbottens »	..	..	..	2 010	..	1 940	3 290	18 390	—
Norrbottnens »	..	..	..	1 630	..	..	2 840	25 240	—
Produktionsområden									
Götalands södra slättbygder ..	4 310	3 370	3 220	3 560	4 050	3 420	4 360	33 230	33 760
» mellanbygder	3 070	2 910	2 150	2 820	3 190	2 900	4 700	27 780	27 480
» norra slättbygder ..	3 670	3 390	2 520	3 290	3 040	2 920	4 030	27 270	..
Svealands slättbygder	2 680	2 210	2 260	2 360	2 310	2 110	3 380	20 800	..
Götalands skogsbygder	2 500	2 430	1 770	2 840	2 690	2 630	4 510	25 930	27 990
Mellersta Sveriges skogsbygder	2 020	2 350	1 110	2 040	2 050	2 110	3 630	24 530	..
Nedre Norrland	..	..	..	1 700	1 300	1 470	3 580	22 730	—
Övre Norrland	..	..	..	1 890	..	1 800	3 120	22 040	—
Hela riket									
1966	3 390	2 920	2 410	2 710	2 720	2 520	3 920	26 530	28 140
1965	4 070	3 290	3 060	3 320	3 220	3 030	4 250	25 250	30 550
1964	4 480	3 620	3 120	3 300	3 210	2 940	4 160	22 310	25 630
1963	3 520	2 630	2 380	2 810	2 660	2 560	3 920	24 130	28 880
1962	3 570	2 570	2 580	2 870	2 670	2 720	4 380	19 250	24 130

¹ Uppgifterna i denna tabell bygger på resultaten från huvudundersökningen, varvid talen för spannmål och slättervall omräknats att avse 16,5 % vattenhalt. I fråga om slättervall har endast den s. k. första skörden beaktats. För potatis har reducering gjorts för stora och små samt rötskadade och grönfärgade knölar (för fabrikspotatis reducering endast för rötskador).

Tab. 59. Bärgad skörd¹, i kilogram per hektar, år 1966, inom län, produktionsområden och hela riket

Område	Höst-vete	Vår-vete	Höst-råg	Korn	Havre	Bland-säd	Slättervall ²	Mat-potatis ³	Fabriks-potatis ⁴
<i>Län</i>									
Stockholms stad o. län.....	2 610	2 150	..	2 420	2 300	1 880	3 180	18 380	—
Uppsala ».....	2 290	1 910	2 180	2 120	2 140	1 940	2 960	17 800	—
Södermanlands ».....	2 670	1 990	2 320	2 180	2 170	1 900	3 540	20 370	—
Östergötlands ».....	3 690	3 230	2 420	3 310	3 050	3 020	3 770	27 720	..
Jönköpings ».....	2 540	1 830	..	2 450	2 220	2 300	4 390	23 190	..
Kronobergs ».....	2 250	1 790	1 850	2 390	2 420	2 320	4 820	26 040	29 680
Kalmar ».....	2 540	2 310	1 820	2 380	2 500	2 140	4 490	24 850	..
Gotlands ».....	2 990	..	2 090	2 170	1 970	..	4 830	20 040	..
Blekinge ».....	2 770	3 000	1 970	2 720	2 890	2 130	3 940	21 870	27 250
Kristianstads ».....	3 360	2 870	2 130	2 920	3 170	2 630	4 290	28 090	24 570
Malmöhus ».....	4 110	3 130	2 990	3 260	3 810	3 080	4 660	30 260	23 620
Hallands ».....	..	3 130	2 370	3 130	3 360	3 090	4 030	30 570	..
Göteborgs o. Bohus ».....	..	2 440	..	2 860	2 820	2 510	4 400	21 630	..
Älvsborgs läns norra del.....	2 550	2 040	..	2 570	2 410	2 290	3 920	25 380	—
» » södra ».....	..	2 180	..	2 270	2 360	2 360	4 500	28 040	..
Skaraborgs län.....	2 730	2 390	1 930	2 720	2 710	2 010	4 090	25 460	..
Värmlands ».....	1 130	..	..	1 490	1 340	1 360	3 230	21 310	—
Örebro ».....	1 840	2 300	1 740	2 080	2 130	2 070	3 910	22 040	..
Västmanlands ».....	2 440	2 090	2 120	2 110	2 150	1 820	3 120	..	—
Kopparbergs ».....	1 320	..	..	1 860	1 730	1 290	3 980	20 030	..
Gävleborgs ».....	..	..	..	1 630	1 350	1 220	3 780	22 060	—
Västernorrlands ».....	—	..	..	1 680	990	1 510	3 500	23 500	—
Jämtlands ».....	—	—	—	970	..	..	3 160	22 960	—
Västerbottens ».....	—	—	—	1 840	..	1 780	3 160	17 900	—
Norrbottnens ».....	—	—	..	1 370	..	..	2 740	21 170	—
<i>Produktionsområden</i>									
Götalands södra slättbygder..	4 140	3 170	3 060	3 320	3 790	3 150	4 150	31 870	31 690
» mellanbygder.....	2 920	2 700	2 010	2 580	2 930	2 570	4 510	26 740	24 720
» norra slättbygder..	3 440	3 090	2 350	3 030	2 810	2 690	3 890	26 250	..
Svealands slättbygder.....	2 490	2 020	2 100	2 140	2 140	1 890	3 260	19 360	..
Götalands skogsbygder.....	2 340	2 260	1 650	2 610	2 520	2 470	4 440	24 770	25 290
Mellersta Sveriges skogsbygder	1 850	2 170	1 000	1 820	1 850	1 920	3 750	23 170	..
Nedre Norrland.....	..	..	..	1 490	1 080	1 300	3 480	21 260	—
Övre Norrland.....	—	—	..	1 690	..	1 650	3 010	19 720	—
<i>Hela riket</i>									
1966.....	3 210	2 710	2 260	2 490	2 520	2 310	3 830	25 250	25 460
1965.....	3 910	3 170	2 880	3 080	3 020	2 820	4 290	24 030	28 620
1964.....	4 350	3 510	2 990	3 120	3 050	2 770	4 210	21 070	24 080
1963.....	3 260	2 520	2 090	2 570	2 410	2 400	3 950	22 660	26 470
1962.....	3 370	2 450	2 420	2 690	2 480	2 420	4 470	18 200	22 030

¹ = biologisk skörd minus spill. Reducering har gjorts för obärgad areal. — ² Avser bärgad första skörd. Den biologiska skörden har korrigerats för tillväxt, bärgningsförluster samt obärgad areal. — ³ Efter reducering för stora, små och skadade knölar. — ⁴ Efter reducering för rötskadade knölar.

hälften av de i huvudundersökningen uttagna brukningsenheter. Vid dessa undersökningar, vilka ägde rum omedelbart efter jordbrukarens egen skörd, fastställdes genom noggrann kontroll av ett antal små provytor hur stor mängd spannmål som blivit kvarlämnad på fältet efter skörden. Spillet storlek åren 1964—1966 för de olika grödorna framgår av följande tablå (avser rikssiffror).

Gröda	1964	1965	1966
Höstvete	150	175	186
Vårvete	127	143	208
Höstråg	152	174	163
Körn	199	246	222
Havre	181	225	199
Blandsäd	179	240	222

Före 1964 har spillundersökningarna beträffande spannmål utförts enligt en annan metod än den ovan beskrivna (spiltalen erhöles därvid i princip som skillnaden mellan provyteskörd och av jordbrukaren bärgad skörd). Jämförelser har visat att de båda metoderna resultatmässigt ger förhållandevis små skillnader.

Tillväxt för slättervall

I fråga om slättervall skall den biologiska skörden justeras för tillväxten mellan provytesköörden och jordbrukarens skörd. För varje provyfefält inhämtades uppgift om tidsskillnaden mellan provtagning och skörd. Med ledning därav skattades genomsnittlig tidsskillnad för varje skördeuppskattningsområde. Denna tidsskillnad multiplicerades med den genomsnittliga tillväxten. Det använda tillväxttalet för 1966 har beräknats som riksmedelstal av resultaten vid undersökningarna 1960—1965, vilket uppgår till 2,4 % per dag.

Bärgningsförluster på slättervall

För bestämning av bärgningsförlusterna på slättervall utlades på fält (eller del av fält) vid drygt 750 provytegårdar ett stort antal provytor. I samband med jordbrukarens bärgning fastställdes sedan den bärgade skörden på denna areal. Vidare uppmättes arealen för beräkning av bärgad skörd per hektar. Skillnaden mellan provyteskörd — justerad för tillväxten mellan provtagningen och jordbrukarens skörd — och bärgad skörd utgör den s. k. bärgningsförlusten¹. Resultaten för 1966 visar att bärgningsförlusterna totalt sett utgjorde 242 kilogram per hektar eller 5,5 % av den biologiska skörden.

Återväxt på slättervall

Återväxten på slättervall bestämdes genom att man på cirka 2 000 fält i huvudundersökningen valde ut två nya ytor, där återväxten skördades i anslutning till betesgången. Då provtagning endast utfördes på fält, där återväxten utnyttjades till bete kom antalet provtagna fält att reduceras till omkring 1 100. För att kunna beakta ofullständig betning skördades provytor även på betade fält.

Återväxten per hektar utnyttjad slättervall 1966 beräknas totalt för hela riket ha uppgått till 1 380 kilogram eller 35 % av den biologiska första skörden.

Vallåterväxtens tillvaratagande²

Uppgift om vallåterväxtens användning inhämtades från samtliga provytegårdar,

¹ Bärgningsförlusten beror till viss del även av skillnader i stubbhöjd m. m. vid jordbrukarens skörd resp. provytesköörden.

² Uppgifterna om vallåterväxtens tillvaratagande har använts för beräkning av utnyttjad återväxt per hektar slättervall.

där slåttervall förekom. Av resultaten för riket framgår att omkring 75 % av återväxten 1966 användes till bete och grönfoder medan 20 % av arealen ej utnyttjades.

Spill för potatis

Genom undersökningar på cirka var fjärde provytegård (efterskörd på tre provytor) fastställdes spillet för potatis, dvs. den i jorden kvarlämnade kvantiteten. För matpotatis utgjorde det totala spillet 1966 2 160 kilogram per hektar (7,0 % av den biologiska skörden) och för fabrikspotatis 2 150 kilogram per hektar (7,5 %).

Obärgad areal

Från varje provytegård inhämtades i likhet med tidigare uppgifter om obärgad areal av olika grödor (avsåg förhållandena den 1 januari 1967). Resultaten från undersökningen visar att endast obetydliga arealer blev obärgade 1966.

Övrig publicering

Resultaten från 1966 års objektiva skördeuppskattningar (huvudundersökningen samt vissa specialundersökningar) har redovisats i Statistiska meddelanden J 1967:12.

4. Totalskörden av spannmål, slåttervall och potatis

Inledning

Uppgifter om hektarskördens storlek 1966 har för spannmål, slåttervall och potatis lämnats i tab. 58 och tab. 59. I föreliggande avsnitt presenteras beräkningar av totalskörden för dessa grödor.

Resultat

Eftersom resultaten enligt de objektiva skördeuppskattningarna avser skörd på enbart besädd areal har jordbruksinventeringarnas arealdata — se tab. 47 — ej kunnat utnyttjas för totalskördeberäkningar förrän vissa justeringar blivit utförda. I syfte att erhålla underlag för sådana justeringar genomförs i anslutning till de objektiva skördeuppskattningarna från och med sommaren 1963 fältmätningar på ett underurval av de i jord-

bruksinventeringen i juni ingående brukningsenheter¹. Resultaten från mätningarna 1963—1965 har utnyttjats vid fastställandet av följande korrigeringstal, som anger med hur många procent arealinventeringens uppgifter för åren 1961—1966 reducerats i syfte att ge motsvarande besädd areal resp. år.

Vid bearbetningen har de reducerade arealerna för naturliga jordbruksområden summerats till länstal, varefter totalskörden av varje gröda erhållits genom multiplicering med länsmedeltalen för den bärgade skörden per hektar.

De på angivet sätt framräknade totalskördarna för 1966 redovisas länsvis i tab. 60, som även innehåller uppgifter om de arealer som använts i beräkningarna.

¹ Se not sid. 20.

Tab. 60. Total skörd, i ton, av spannmål, slättervall och potatis, år 1966, inom län och Avser bruksenheter med mer än 2 hektar åker

Område	Höstvete		Vårvete		Höstråg	
	Total skörd ¹ , ton	Beräknad besädd areal ¹ , hektar	Total skörd ¹ , ton	Beräknad besädd areal ¹ , hektar	Total skörd ¹ , ton	Beräknad besädd areal ¹ , hektar
<i>Län</i>						
Stockholms stad o. län	16 920	6 483	9 490	4 412	..	..
Uppsala »	14 300	6 244	9 440	4 941	2 460	1 127
Södermanlands »	30 050	11 253	5 980	3 006	1 830	791
Östergötlands »	74 900	20 297	30 590	9 469	4 360	1 800
Jönköpings »	1 940	765	1 340	733	..	..
Kronobergs »	840	373	470	263	810	438
Kalmar »	22 040	8 677	4 780	2 070	10 070	5 532
Gotlands »	26 010	8 699	..	..	7 880	3 772
Blekinge »	3 410	1 232	5 320	1 774	2 830	1 435
Kristianstads »	25 770	7 669	16 140	5 622	17 480	8 206
Malmöhus »	142 730	34 728	52 600	16 806	26 920	9 002
Hallands »	..	..	11 020	3 521	2 450	1 036
Göteborgs o. Bohus »	..	..	3 300	1 353	..	..
Älvsborgs »	2 440	958	2 450	1 191	..	..
Skaraborgs »	31 010	11 357	4 380	1 834	2 390	1 239
Värmlands »	2 150	1 906	..	..	..	..
Örebro »	3 730	2 029	2 730	1 186	760	437
Västmanlands »	10 860	4 451	5 640	2 700	1 620	763
Kopparbergs »	1 010	768	..	..	..	..
Gävleborgs »	..	..	..	..	..	..
Västernorrlands »	..	..	..	..	..	..
Jämtlands »	—	—	..	..	..	..
Västerbottens »	—	—	..	..	—	—
Norrbottnens »	—	—	—	—	..	..
<i>Hela riket</i>						
1966	410 110	128 863	165 670	62 008	81 860	37 123
1965	856 250	219 619	181 760	57 204	169 060	58 920
1964	789 440	181 128	275 070	78 219	119 260	39 795
1963	499 320	152 862	196 180	77 671	75 450	36 105
1962	662 620	196 623	243 710	99 475	164 350	67 913

¹ = bärgad skörd per hektar × besädd areal. Samtliga tal omräknade att motsvara 16,5 % vattenhalt, sådd areal. Reducering har gjorts för stora och små samt rötskadade och grönfärgade knölar.

hela riket

Korn		Havre		Blandeäd		Slätterrval, första skörd		Potatis	
Total skörd ¹ , ton	Beräknad besädd areal ² , hektar	Total skörd ¹ , ton	Beräknad besädd areal ² , hektar	Total skörd ¹ , ton	Beräknad besädd areal ² , hektar	Total skörd, ton	Beräknad besädd areal ² , hektar	Total skörd ² , ton	Beräknad besädd areal ² , hektar
48 100	19 878	41 410	18 004	18 480	9 831	77 620	24 410	25 110	1 366
69 860	32 951	42 440	19 831	25 600	13 198	67 200	22 703	14 310	804
59 010	27 071	81 170	37 406	6 750	3 554	102 880	29 062	16 010	786
131 690	39 784	119 450	39 165	41 210	13 646	151 420	40 164	45 270	1 633
23 280	9 500	41 670	18 770	14 640	6 364	203 620	46 384	46 560	1 963
14 440	6 043	28 270	11 681	8 050	3 470	147 540	30 609	41 620	1 571
59 360	24 943	37 400	14 960	12 790	5 976	197 650	44 021	74 250	2 970
39 620	18 257	3 010	1 528	..	..	99 770	20 656	18 350	918
22 400	8 237	6 610	2 286	2 740	1 286	45 830	11 633	123 000	4 738
127 940	43 815	32 960	10 396	24 080	9 155	183 460	42 764	300 570	11 815
220 020	67 490	79 960	20 987	33 380	10 838	174 440	37 433	173 770	6 015
82 630	26 398	79 220	23 577	18 710	6 055	144 220	35 787	96 610	3 147
22 640	7 916	37 880	13 431	8 500	3 387	117 560	26 719	27 680	1 279
52 310	21 094	91 450	38 105	9 670	4 131	274 950	66 093	62 620	2 339
126 880	46 648	242 960	89 652	12 950	6 442	275 760	67 424	67 550	2 646
30 830	20 693	25 880	19 310	1 650	1 212	161 050	49 860	40 000	1 877
68 500	32 930	65 160	30 593	2 840	1 374	97 990	25 061	25 310	1 151
84 160	39 887	74 350	34 583	11 130	6 116	80 430	25 779	..	..
34 330	18 459	11 480	6 638	1 120	867	97 260	24 438	16 400	812
25 050	15 367	9 700	7 183	3 660	2 996	140 810	37 250	28 040	1 271
18 360	10 929	1 240	1 256	2 790	1 846	138 300	39 513	33 390	1 421
6 780	6 987	..	..	..	..	101 540	32 133	22 430	977
31 340	17 035	..	..	4 770	2 680	199 320	63 075	31 400	1 754
8 190	5 976	..	..	..	..	97 030	35 414	24 390	1 152
1 407 720	568 288	1 153 670	460 801	265 510	116 175	3 377 650	878 385	1 354 640	54 860
1 436 720	465 033	1 340 330	445 387	410 230	145 370	3 859 400	897 737	1 542 430	62 072
1 374 560	438 680	1 447 700	474 860	456 290	164 579	4 014 910	952 724	1 477 080	69 101
1 155 350	450 230	1 156 330	481 830	428 450	177 417	3 882 000	981 586	1 907 750	82 082
925 720	344 135	1 184 040	477 436	448 050	185 143	4 120 240	921 752	1 515 550	80 700

—² Beträffande innebörden i begreppet »besädd areal», se texten. —³ = bärgad skörd per hektar × be-

Gröda (grödgrupp)	Riks- område ¹	Reduceringstal, procent		
		1966	1964— 1965	1961— 1963
Brödsäd	1	2	3	5
	2	8	} 10	10
	3	10		
Fodersäd	1	5	5	5
	2 och 3	10	10	10
Slåttervall	Samtliga	7	7	7
Potatis	1	5	5	5
	2	25	} 25	20
	3	40		
Oljeväxter ²	Samtliga	5	5	5

¹ Riksområde 1 = södra och mellersta Sveriges slättbygder; Riksområde 2 = södra och mellersta Sveriges skogs- och dalbygder; Riksområde 3 = norra Sverige. — ² I fråga om oljeväxter har den reducerade arealen använts vid beräkning av hektarskörden. Se närmare härom sid. 93.

Av tabellen framgår att 1966 års skörd är mindre än 1965 års för alla grödor. För höstveten och höstråg uppgår skörden till mindre än hälften av föregående års. Till övervägande del sammanhänger nedgången med både sämre avkastning per hektar och minskade arealer.

Övrig publicering

Resultaten från totalskördeberäkningarna för 1966 har tidigare presenterats i Statistiska meddelanden J 1967:17. I denna redogörelse lämnas även uppgifter om hektar- och totalskörden för sockerbeter resp. oljeväxter (jfr tab. 63 och tab. 64 i föreliggande publikation).

5. Förmalningen av spannmål. Producentpriserna på vegetabilieprodukter m. m.

Inledning

Kvantitetsuppgifter rörande jordbrukarnas leveranser av brödsäd, kvarnarnas förmalning, saluförd produktion av mjöl etc. sammanställs och redovisas varje månad av statens jordbruksnämnd. Vidare lämnas — likaledes för varje månad — uppgifter om prisutvecklingen för olika vegetabilieprodukter. Nämnade redovisning ingår som en del i jordbruksnämndens löpande månadsstatistik över produktion, försäljning, lagerhållning, utrikeshandel samt priser rörande jordbrukets produkter och förnödenheter.

Större delen av den löpande vegetabiliestatistiken baseras på uppgifter som insamlas i jordbruksnämndens egen regi.

Uppgiftsinsamlingen beträffande priserna sker dock huvudsakligen av jordbrukets organisationer.

Resultat

I tab. 61 och tab. 62 har för åren 1961/62—1965/66 samt 1962—1966 sammanställts uppgifter om produktionen av vegetabilier etc. samt om prisutvecklingen för dessa.

Den första tabellen innehåller kvantitetsdata rörande jordbrukarnas leveranser av brödsäd, återlevererat utsäde, kvarnarnas förmalning samt saluförd produktion av mjöl. Vidare ingår vissa uppgifter

Tab. 61. Jordbrukares leveranser av spannmål, återförsålt utsäde, förmalning, framställning av mjöl till avsalu samt lager av vete och råg, i milj. kilogram åren 1961/62—1965/66 samt 1962—1966

Slag av spannmål	1961/62	1962/63	1963/64	1964/65	1965/66	1962	1963	1964	1965	1966
<i>Jordbrukares leveranser¹</i>										
Höstvete	460	510	381	651	763	499	405	583	743	427
Vårvete	240	182	139	217	131	186	146	195	153	135
Råg	126	120	49	94	139	120	56	90	136	78
<i>Återförsålt utsäde</i>										
Höstvete	17	17	19	22	26	..	..	..	..	..
Vårvete	15	16	13	10	14	..	..	..	..	..
Råg	8	5	6	8	9	..	..	..	..	..
<i>Förmalning²</i>										
Vete	518	510	505	498	509	515	508	506	503	492
Råg	140	142	144	139	138	142	139	143	140	136
Havre	27	26	26	25	25	26	26	27	24	26
<i>Därav löneförmalning</i>										
Vete	9	5	4	4	3	7	5	4	4	2
Råg	1	1	0	1	0	1	1	1	1	0
<i>Framställning av mjöl till avsalu³</i>										
Summa vete och råg	501	497	498	495	500	500	496	497	500	492
<i>Lager av spannmål⁴</i>										
Vete	308	403	379	461	565	745	682	839	850	718
Råg	49	78	63	71	68	134	114	128	150	126
<i>Därav lager hos handelskvarnar</i>										
Vete	89	95	106	127	128	158	150	189	179	189
Råg	29	48	41	52	41	55	71	74	69	80

¹ Leveranser till handelskvarnar och spannmålshandlare. — ² Förmalning av inhemsk och utländsk spannmål vid handelskvarnar (inkl. s. k. löneförmalning). — ³ Leveranser från handelskvarnar. —

⁴ Lager hos handelskvarnar, Svensk Spannmålshandel samt spannmåls- och utsädeshandlare. Avser lager av inhemsk och utländsk spannmål sista dagen resp. år.

om lagren av vete och råg (avseende lagren den sista dagen resp. år). Redovisningen i tabellen baseras dels på uppgifter som jordbruksnämnden insamlat direkt från handelskvarnarna, dels på statistik som sammanställts i samarbete med föreningen Svensk Spannmålshandel.

De i tab. 62 redovisade producentpriserna¹ på vegetabilieprodukter avser i

samtliga fall ovägd årsgenomsnitt av resp. månadsvärden. För vete och råg utgör priserna medeltal av Sveriges Lantbruksförbunds noteringar (exkl. förmalningsavgift) eller, om sådana noteringar ej funnits, gällande inlösenpriser. För fodersäd redovisas likaledes genomsnitt av Lantbruksförbundets noteringar och för vallhö priset till producent för pressad vara på stationer i mellersta Sverige. Priset för matpotatis avser engrospriset i

¹ Engrospris för matpotatis.

Tab. 62. Producentpriser på spannmål, vallhö, fabrikspotatis och sockerbetor samt partipris på matpotatis, i kronor per deciton, åren 1961/62—1965/66 samt 1962—1966¹

År	Vete	Råg	Havre	Korn	Vallhö	Mat-potatis	Fabriks-potatis ²	Socker-betor ³
1965/66	54,61	54,61	44,38	46,31	25,99	39,62	15,90	10,38
1964/65	53,71	51,82	42,44	43,37	24,40	34,87	15,65	9,48
1963/64	51,89	49,03	39,92	40,87	18,69	25,43	15,15	10,06
1962/63	49,93	46,04	40,03	41,21	16,44	44,18	14,50	8,22
1961/62	44,02	40,17	34,57	36,01	14,84	42,97	13,50	6,80
1966	54,96	54,96	44,79	46,92	25,90	39,99	15,92	11,36
1965	53,94	52,65	43,35	44,78	26,55	35,23	15,73	10,38
1964	52,44	49,85	41,10	42,03	20,58	26,35	15,31	9,48
1963	50,56	47,03	39,97	41,06	17,24	40,32	14,67	10,06
1962	45,93	42,09	37,12	38,65	15,28	46,28	13,83	8,22

¹ Beträffande den närmare innebörden i redovisade priser, se texten. — ² Inkl. skördeskadeavgift (fr. o. m. september 1961). — ³ Inkl. skördeskadeavgift. Samma priser är insatta för kalenderår och det regleringsår, som börjar under kalenderåret. Regleringsåret avser under åren 1961/62—1964/65 och 1962—1964 tiden februari—januari och därefter maj—januari. Periodindelningen sammanhänger med den speciella sockerregleringen.

Stockholm för prima välsorterad vara (sortklass I) och priset för fabrikspotatis det av samarbetsorganet för stärkelseproducenter och bränneriätkare fastställda priset vid 17,5 % stärkelsehalt och 70 kilogram hektolitervikt. Prisuppgifterna för sockerbetor slutligen utgör grundpriset till producent för vara med 16 % sockerhalt.

Övrig publicering

Fortlöpande uppgifter om försörjningen med vegetabilieprodukter och om prisutvecklingen redovisas varje månad i Jordbruksekonomiska Meddelanden. I samma tidskrift införs dessutom årligen sammanfattande artiklar rörande produktionen m. m. av jordbruksprodukter.

6. Odlingen av sockerbetor

Inledning

Av redogörelsen i avsnitt VII:3 (sid. 80) har framgått att de objektiva skördeuppskattningarna för närvarande ej omfattar sockerbetor. De officiella skördeuppgifterna för dessa bygger i stället på Svenska Sockerfabriks Aktiebolagets s. k. kontrakt- och leveransstatistik.

Resultat

I tab. 63 har data rörande arealstorlek och skördeutfall 1966 sammanställts för de län, där sockerbetsodling förekommer.

Arealuppgifterna avviker något från motsvarande uppgifter enligt jordbruksinventeringen i juni — se tab. 47. Dessa skillnader torde i huvudsak sammanhånga med slumpfel i inventeringsresultaten.

Under senare år har Sockerbolagets kontraktsteckning omfattat även vissa odlingar i Danmark. Från dessa har dock bortsetts vid sammanställningen av tabelluppgifterna¹.

¹ Avkastningen från de danska odlingarna redovisas som import. Se tab. 110.

Tab. 63. Sockerbetsodlingen 1966: Skördad areal, skörd per hektar samt total skörd, inom län och hela riket

Område	Skördad areal, hektar	Skörd per hektar, kilogram	Total skörd, ton
<i>Län</i>			
Östergötlands län.....	146	33 040	4 820
Kalmar »	2 600	31 350	81 510
Gotlands »	3 369	30 620	103 180
Blekinge »	646	35 180	22 730
Kristianstads »	9 334	33 900	316 440
Malmöhus »	24 616	35 960	885 100
Hallands »	637	31 540	20 090
<i>Hela riket</i>			
1966	41 348	34 680	1 433 870
1965	41 727	32 100	1 339 860
1964	44 072	39 300	1 730 870
1963	40 380	39 000	1 573 950
1962	46 762	30 800	1 442 030

Tabellen visar att totalskörden sockerbeter 1966 var närmare 100 000 ton större än 1965, trots att arealen var i det närmaste oförändrad.

Övrig publicering

Detaljuppgifter om sockerbetsodlingen lämnas fortlöpande i Sockerbolagets må-

nadsrapporter samt i dess årsberättelser. Utöver de i föreliggande publikation meddelade resultaten ges där bl. a. uppgifter om försäljningen av socker och sirap samt om avkastningens råsockervärde.

Beträffande 1966 års sockerbetsodling har i Statistiska meddelanden J 1967:17 tidigare lämnats uppgifter om skördad areal samt hektar- och totalskörd.

7. Odlingen av oljeväxter

Inledning

Detaljerad information om oljeväxtodlingen redovisas årligen i föreningen Sveriges Oljeväxtintressenters s. k. kontrakts- och leveransstatistik. För olika grödor och län lämnas sålunda data rörande bl. a. kontrakterad areal, totalskörd samt skördens vatten- resp. oljehalt. Eftersom odlingen av oljeväxter till viss del sker utanför kontrakt¹ företer arealstatistiken vissa avvikelser i förhållande till resultaten från jordbruksinventeringarna (se tab. 47).

¹ Av 1966 års totala skörd av oljeväxter hörde 1—7 % från icke kontrakterade arealer.

Resultat

Uppgifter länsvis om skörden av oljeväxter 1966 meddelas i tab. 64. Under kolumnrubriken »Total skörd» redovisas i tabellen de av Sveriges Oljeväxtintressenter mottagna kvantiteterna. Hektarskördetalen utgör kvoten mellan dessa totalskördar och motsvarande besådda arealer¹.

För alla oljeväxter utom vârrybs blev skördarna 1966 mindre än 1965. Nedgången sammanhängde främst med reducerade arealer och var för vissa grödor mycket stor. Skörden av höstraps 1966

¹ Se närmare sid. 87.

Tab. 64. Oljevåxtodlingen 1966: Skörd per hektar¹, beräknad besådd areal² samt total skörd^{1,3}, inom län och hela riket. Preliminära resultat

Område	Hösttraps			Vårtraps			Hösttrybs		
	Skörd per hektar, kilogram	Beräknad besådd areal, hektar	Total skörd, ton	Skörd per hektar, kilogram	Beräknad besådd areal, hektar	Total skörd, ton	Skörd per hektar, kilogram	Beräknad besådd areal, hektar	Total skörd, ton
Län									
Stockholms stad o. län	..	..	250	..	..	640	980	996	970
Uppsala »	..	..	30	1 380	738	1 020	1 130	1 118	1 260
Södermanlands »	..	..	50	1 640	1 093	1 790	..	..	440
Östergötlands »	1 970	2 339	4 600	..	..	690	2 100	1 080	2 260
Jönköpings »	..	..	80	..	..	40	..	..	120
Kronobergs »	..	..	20	..	..	20	..	..	140
Kalmar »	1 800	1 125	2 020	..	..	120	..	..	150
Gotlands »	1 470	1 035	1 520	..	..	30	1 490	588	880
Blekinge »	..	..	170	..	..	310	..	..	..
Kristianstads »	2 560	3 313	8 470	1 360	691	940	2 110	619	1 310
Malmöhus »	2 510	13 821	34 730	1 570	2 299	3 610	2 220	1 531	3 400
Hallands »	..	..	10	1 730	668	1 160	—	—	—
Göteborgs o. Bohus »	..	..	..	..	..	280	—	—	—
Älvsborgs »	..	..	50	1 460	684	1 000	..	..	40
Skaraborgs »	..	..	720	1 530	1 523	2 330	1 840	881	1 620
Värmlands »	—	—	—	..	..	130	..	..	..
Örebro »	..	..	60	1 980	1 151	2 280	..	..	420
Västmanlands »	..	..	10	1 740	2 601	4 540	..	..	130
Kopparbergs »	—	—	—	..	..	10	..	..	100
Gävleborgs »	..	..	10	..	..	..	..	..	120
Västernorrlands »	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jämtlands »	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Västerbottens »	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norrbottens »	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hela riket									
1966.....	2 310	22 887	52 800	1 620	12 921	20 940	1 640	8 119	13 360
1965 ⁴	2 980	53 193	158 490	1 610	13 260	21 380	2 090	16 023	33 550
1964 ⁴	2 680	43 305	115 890	1 710	15 988	27 280	2 090	16 858	35 240
1963 ⁴	2 090	35 532	74 370	1 580	6 997	11 030	1 550	10 100	15 670
1962 ⁴	2 640	43 898	115 840	1 210	4 596	5 550	2 050	11 374	23 330

¹ Avser frö med 18 % vattenhalt. — ² Se sid. 87. — ³ = levererade kvantiteter (leveranser efter den 1 februari 1967 delvis ej beaktade). — ⁴ Definitiva resultat.

Tab. 64 (forts.). Oljeväxtodlingen 1966: Skörd per hektar, beräknad besädd areal samt total skörd, inom län och hela riket

Område	Vårrybs			Oljelin			Vitsenap		
	Skörd per hektar, kilogram	Beräknad besädd areal, hektar	Total skörd, ton	Skörd per hektar, kilogram	Beräknad besädd areal, hektar	Total skörd, ton	Skörd per hektar, kilogram	Beräknad besädd areal, hektar	Total skörd, ton
Län									
Stockholms stad o. län	..	..	70	—	—	—	..	..	40
Uppsala	»	..	110	—	—	—	..	..	50
Södermanlands	»	..	220	—	—	—	..	..	60
Östergötlands	»	..	100	—	—	—	1 610	915	1 480
Jönköpings	»	..	40	—	—	—	..	..	..
Kronobergs	»	—	—	—	—	—	..	..	..
Kalmar	»	..	..	—	—	—	..	..	160
Cotlands	»	..	80	..	..	..	..	..	370
Blekinge	»	..	20	—	—	—	..	..	40
Kristianstads	»	..	380	..	..	20	1 220	646	790
Malmöhus	»	..	300	..	..	100	1 300	3 329	4 340
Hallands	»	..	80	—	—	—	..	..	50
Göteborgs o. Bohus	»	..	10	—	—	—	..	..	20
Älvsborgs	»	..	120	—	—	—	..	..	..
Skaraborgs	»	..	180	..	..	..	..	..	100
Värmlands	»	1 140	1 148	—	—	—	—	—	—
Örebro	»	..	160	—	—	—	—	—	—
Västmanlands	»	1 320	535	—	—	—	..	..	10
Kopparbergs	»	..	120	—	—	—	..	..	..
Gävleborgs	»	..	100	—	—	—	—	—	—
Västernorrlands	»	—	—	—	—	—	—	—	—
Jämtlands	»	—	—	—	—	—	—	—	—
Västerbottens	»	—	—	—	—	—	—	—	—
Norrbottens	»	—	—	—	—	—	—	—	—
Hela riket									
1966.....	1 070	3 827	4 110	1 150	104	120	1 250	6 014	7 510
1965 ¹	1 040	2 930	3 040	1 390	173	240	1 400	8 663	12 130
1964 ¹	1 200	2 258	2 710	1 200	276	330	1 810	21 940	39 640
1963 ¹	1 130	1 564	1 760	960	375	360	1 370	20 579	28 120
1962 ¹	780	1 501	1 170	670	713	480	1 460	17 235	25 200

¹ Definitiva resultat.

uppgick sålunda till en tredjedel av för-
gående års.

Övrig publicering

Uppgifter för 1966 om skörden av olje-
växter har av statistiska centralbyrån

redovisats i Statistiska meddelanden J
1967:17. Motsvarande arealuppgifter (en-
ligt jordbruksinventeringen i juni 1966)
återfinns i meddelande nr J 1966:37 i
samma serie.

8. Odlingen av spånadsväxter

Inledning

Det statliga stödet till spånadsväxtod-
lingen har dragits in från och med skörde-
året 1966 och någon odling av spånads-
växter rapporteras ej ha ägt rum detta år.
Tidigare har statistiska uppgifter om od-
lingen av spånadsväxter årligen lämnats
av centralorganisationen för landets od-
lare, Riksförbundet Lin och Hampa. I
statistiken, vilken baserats på uppgifter
från de enskilda odlareföreningarna, har
bl. a. erhållits upplysningar om besädd
areal och om totalskörd (specificerad på
repad halm samt frö).

Resultat

Arealernas omfattning samt skördens
storlek åren 1961—1965 belyses i *tab. 65*
(avser rikssiffror). Beträffande odlingens
förläggning kan nämnas att hampa under
senare år odlats enbart på Gotland,
medan odlingen av spånadslin varit kon-
centrerad till Skåne och Halland.

Övrig publicering

Utförlig information om spånadsväxtod-
lingen har varje år meddelats i särskild
årsredovisning från Riksförbundet Lin
och Hampa, i regel 4 à 5 månader efter ut-
gången av resp. redogörelseår.

Tab. 65. Spånadsväxtodlingen åren 1961—1965: Odlad areal samt total skörd. Hela riket

År	Spånadslin			Hampa		
	Odlad areal, hektar	Totala skörd, ton		Odlad areal, hektar	Total skörd, ton	
		Frö	Repad halm		Frö	Repad halm
1965	1 405	1 800	6 800	386	— ¹	2 198
1964	2 220	2 687	11 071	530	— ¹	3 336
1963	1 937	2 084	8 869	667	— ¹	4 031
1962	1 875	2 054	10 906	858	— ¹	3 817
1961	1 837	1 911	8 750	863	25	4 597

¹ Under åren 1962—1965 har odlats en sydeuropeisk hampsort, som icke lämnar moget frö i vårt klimat.

9. Statsplomberingen av utsäde

Inledning

I den s. k. frölagen från år 1928 stadgas om skyldighet för försäljare av utsäde att lämna vissa uppgifter, som är av betydelse för bedömandet av det utbudna utsädets kvalitet. Härutöver finns ytterligare kontroll, bl. a. i form av de särskilda statsplomberingsbestämmelserna. Statsplombering av utsäde är obligatorisk i fråga om stråsäd och trindsäd men frivillig beträffande övriga växtslag.

Plomberingsverksamhetens organisation m. m.

I särskild kungörelse har Kungl. Maj:t fastställt vilka organ som äger utföra statsplombering och vilka grundläggande krav som dessa organ skall uppfylla. Förutom av statens centrala frökontrollanstalt, som är centralt organ för den statliga och den med statsunderstöd bedrivna frökontrollverksamheten inom riket, får plombering sålunda utföras av sådan lokal frökontrollanstalt som lantbruksstyrelsen förklarat behörig härtill. Sådan behörighet hade under verksamhetsåret 1965/66 frökontrollanstalterna i Örebro, Linköping och Skara.

Det ankommer vidare på lantbruksstyrelsen att utfärda närmare föreskrifter rörande plomberingsförfarandet. Med stöd härav har lantbruksstyrelsen som grundläggande villkor för statsplombering föreskrivit att vederbörande uppdragsgivare skall disponera lokaler och anordningar för rensning av utsädet. Varuparti provtages i sådan lokal av provtagare från frökontrollanstalt, behörig att utföra statsplombering.

Plomberingen utförs enligt någon av följande plomberingsklasser.

Statsplomb	Original ¹
»	KOB
»	A
»	B
»	U

För var och en av plomberingsklasserna utom klass Statsplomb U gäller särskilt fastställda kvalitetsfordringar, strängast för klass Statsplomb Original och mildast för klass Statsplomb B. Plombering i klass Statsplomb U förekommer främst under bristsituationer. Kvalitetskrav för klassen bestäms därför först då sådan plombering behöver tillgripas.

Enligt gällande bestämmelser får statsplombering ske endast av utsäde av sådan sort som en av lantbruksstyrelsen tillsatt nämnd — den s. k. originalutsädesnämnden — prövat vara lämplig för odling inom landet (eller för export). Där ur försörjningssynpunkt så är påkallat äger lantbruksstyrelsen dock medge att statsplombering får ske även av annat utsäde.

Enligt bestämmelserna skall partiet för att kunna statsplomberas uppfylla vissa krav avseende

sortäktethet,
sortrenhet,
inblandning av främmande gagn-
växtfrön,
grobarhet,
vattenhalt,

¹ Rätten att plombera såsom Statsplomb Original tillkommer främst förädlaren, sortägaren eller dennes representant.

Tab. 66. Statsplomberat utsäde år 1965/66: Total plomberad kvantitet, i deciton

Växtslag	Slag av bevis ¹							
	Statsplomb Original	Statsplomb KOB	Statsplomb A	Statsplomb B	Statsplomb U	Provtagningsbevis	Partiellt bevis	Summa
Stråsäd	265 646	345 804	908 782	316 976	17 509	33 331	47 031	1 935 079
Baljväxter	4 591	2 203	9 769	13 826	11 036	—	120	41 545
Vallväxter	3 051	4 625	20 501	18 526	—	—	117	46 820
Oljeväxter, spånadsväxter...	3 360	2 362	4 194	961	—	—	71	10 948
Summa 1965/66	276 648	354 994	943 246	350 289	28 545	33 331	47 339	2 034 392
» 1964/65	176 117	312 683	876 697	312 894	24 959	17 306	49 480	1 770 136
» 1963/64	168 846	265 313	656 301	372 074	50 824	43 597	87 963	1 644 918

¹ Se texten.

sundhet,
renhetsgrad,
ogräshalt,
rensningsgrad,
sorteringsgrad samt
halt av skalade frön.

Varje kolli med statsplomberat utsädesvara förses med plomberingsbevis innehållande uppgift om plomberingsklass, renhetsgrad i viktprocent, antal främmande gagnväxtfrön per kilogram, antal ogräsfrön per kilogram, rent grott frö i procent, vattenhalt m. m. Tre olika former av plomberingsbevis förekommer, nämligen dels bevis för vara som undergått fullständig undersökning, dels partiellt plomberingsbevis för vara, där alla undersökningar utom grobarhetsundersökning verkställt samt dels s. k. provtagningsbevis för vara som icke undergått undersökning avseende frökvaliteten.

På bevis finns uppgift om plomberingens giltighet. Plombering som verkställts under tiden 1 oktober ett år—30 april

följande år äger i regel giltighet till den 30 juni sistnämnda år.

Resultat

Omfattningen av statsplomberingsverksamheten året 1965/66 belyses i tab. 66. Dessa uppgifter har erhållits genom summering av uppgifter för den centrala verksamheten samt för de lokala anstalterna i Örebro, Linköping och Skara.

Tabellen visar att något mindre än hälften av hela den för statsplombering godkända kvantiteten 1965/66 statsplomberats enligt plomberingsklass A. Plomberingen enligt klasserna KOB och B omfattade vardera omkring 17 % och plomberingen enligt klass Original cirka 13 %.

Övrig publicering

I de olika frökontrollanstalternas årsredogörelser återfinns detaljuppgifter om plomberingsverksamhetens omfattning.

10. Utsädesmängderna för spannmål

Inledning

De beräkningar av utsädet för spannmål som redovisats i den officiella statistiken¹ har under lång tid grundats på äldre uppgifter om utsädet per hektar, nämligen från en undersökning 1946. För att erhålla kännedom om därefter inträffade förändringar utförde statistiska centralbyrån en ny utsädesundersökning under 1965. Undersökningen, vilken genomfördes i samband med de objektiva skördeuppskattningarna (se sid. 80), omfattade grödorna höstvetete, vårvete, höstråg, korn, havre och blandsäd.

Undersökningen av utsädesmängden baserades på samma urval av gårdar som skördeuppskattningarna (sammanlagt cirka 12 700). Uppgifterna om utsädeskvantiteten per hektar inhämtades av fältper-

¹ Se t. ex. Jordbruk och Boskapsskötsel 1962 (SOS), sid. 20.

sonalen genom förfrågan hos brukaren vid besök för utläggning av provytor.

Resultat

De skattade utsädeskvantiteterna per hektar 1965 inom län och hela riket redovisas i *tab. 67*, som också innehåller uppgifter om de beräknade totala utsädesmängderna samma år.

Som framgår av tabellen föreligger vissa regionala skillnader i fråga om utsädesmängderna per hektar. Sålunda konstateras för Norrland något lägre tal än för landet i övrigt.

Övrig publicering

En fullständigare redogörelse för utsädesundersökningen 1965 har lämnats i Statistiska meddelanden J 1966:5.

11. Skördesättet för spannmål

Inledning

Statistiska centralbyrån genomför i avslutning till de objektiva skördeuppskattningarna (se sid. 80) årligen en särskild undersökning rörande skördesättet för spannmål. Undersökningen omfattar samtliga gårdar i huvudundersökningen med förekomst av spannmålsodling.

Resultat

Skördesättet 1965 inom olika län och hela riket redovisas grödis i *tab. 68*. Som synes skördades arealerna höstvetete, vårvete,

höstråg, korn och havre till övervägande delen med skördeetröska, medan skörden av blandsäd huvudsakligen skedde med bindare.

Övrig publicering

Resultaten från undersökningen av skördesättet för spannmål framläggs årligen i Statistiska meddelanden. Beträffande 1965 års undersökning hänvisas till nr J 1966:30 i denna serie.

Tab. 67. Utsädesmängderna för spannmål år 1965, inom län och hela riket

Avser bruksningsenheter med mer än 2 hektar åker

Län	Utsädesmängd per hektar, kilogram						Total utsädesmängd, ton					
	Höstvete	Vårvete	Höstråg	Korn	Havre	Blandsäd	Höstvete	Vårvete	Höstråg	Korn	Havre	Blandsäd
Stockholms län	225	242	207	220	225	233	3 105	1 063	270	3 419	3 755	2 748
Uppsala »	222	241	207	217	222	231	3 619	1 318	564	5 273	3 792	6 647
Södermanlands »	221	249	197	219	222	225	4 811	788	274	4 969	8 148	1 032
Östergötlands »	218	229	201	210	217	223	10 126	889	1 333	5 169	7 535	3 895
Jönköpings »	219	211	205	210	221	222	323	210	148	1 760	5 019	1 877
Kronobergs »	208	211	200	208	249	215	143	90	159	1 094	3 959	1 061
Kalmar »	213	229	198	204	223	220	3 023	494	1 588	4 019	3 980	1 971
Gotlands »	216	222	199	193	187	196	1 864	146	992	3 387	280	159
Blekinge »	215	240	204	211	214	218	470	445	485	1 395	510	528
Kristianstads »	219	244	196	203	204	211	2 459	1 139	1 991	7 400	2 070	2 843
Malmöhus »	216	243	199	203	201	214	7 645	4 067	1 726	11 821	3 420	3 403
Hallands »	212	232	200	202	212	217	600	728	409	5 163	5 384	1 599
Göteborgs o. Bohus »	211	226	201	212	222	223	438	309	123	1 655	3 403	837
Älvsborgs läns norra del	215	221	200	211	227	232	757	279	199	3 168	6 565	483
» » södra »	219	200	195	205	214	214	53	71	37	1 298	2 918	730
Skaraborgs län	223	225	204	216	229	228	5 853	247	1 069	8 791	19 694	1 756
Värmlands »	208	211	193	210	222	213	853	144	141	4 099	5 298	368
Örebro »	206	234	200	215	224	229	1 170	524	304	6 148	7 536	436
Västmanlands »	217	243	190	218	223	221	1 938	1 133	288	7 145	8 229	1 871
Kopparbergs »	204	201	177	201	222	221	340	10	114	3 887	1 898	340
Gävleborgs »	222	226	198	213	226	221	195	63	31	3 593	2 186	932
Västernorrlands »	—	..	—	186	187	200	—	..	—	2 072	337	653
Jämtlands »	—	—	—	158	157	141	—	—	—	1 341	109	154
Västerbottens »	—	—	..	155	138	155	—	—	..	2 999	65	501
Norrbottens »	—	—	—	152	142	151	—	—	—	1 154	46	112
Hela riket	218	238	199	204	221	219	49 768	14 179	12 231	101 691	105 617	34 258

Tab. 68. Spannmålsarealernas fördelning efter skördesättet år 1965, i procent, inom län, produktionsområden och hela riket

Område		Höstvete				Vårvete				Höstråg			
		Skörde- tröska	Bindare	Övriga skördesätt	Summa	Skörde- tröska	Bindare	Övriga skördesätt	Summa	Skörde- tröska	Bindare	Övriga skördesätt	Summa
Län													
Stockholms	län ...	96,3	3,4	0,3	100	92,8	7,2	—	100	93,8	2,9	3,3	100
Uppsala	» ...	95,0	5,0	—	100	91,7	8,3	—	100	97,7	2,1	0,2	100
Södermanlands	» ...	93,7	6,3	—	100	84,7	15,0	0,3	100	87,3	12,7	—	100
Östergötlands	» ...	96,5	3,4	0,1	100	90,2	9,6	0,2	100	96,9	2,7	0,4	100
Jönköpings	» ...	64,9	30,6	4,5	100	12,7	79,6	7,7	100	63,5	22,7	13,8	100
Kronobergs	» ...	61,6	31,8	6,6	100	18,0	66,1	15,9	100	59,3	21,2	19,5	100
Kalmar	» ...	91,5	8,5	—	100	60,1	35,9	4,0	100	91,2	8,0	0,8	100
Gotlands	» ...	98,2	1,8	—	100	94,2	2,5	3,3	100	99,0	1,0	—	100
Blekinge	» ...	94,9	4,1	1,0	100	94,9	2,4	2,7	100	85,1	9,4	5,5	100
Kristianstads	» ...	95,9	4,1	—	100	93,8	6,1	0,1	100	95,2	4,8	—	100
Malmöhus	» ...	98,7	1,3	—	100	99,6	0,4	—	100	96,8	3,2	—	100
Hallands	» ...	91,6	8,4	—	100	79,2	20,8	—	100	67,9	32,1	—	100
Göteborgs o. Bohus	» ...	69,2	29,8	1,0	100	47,6	51,6	0,8	100	66,8	29,0	4,2	100
Älvsborgs läns norra del	» ...	76,2	21,9	1,9	100	45,7	50,0	4,3	100	71,7	25,0	3,3	100
» » södra	» ...	60,7	35,3	4,0	100	20,0	72,8	7,2	100	63,9	21,1	15,0	100
Skaraborgs	län ...	90,0	9,8	0,2	100	62,7	30,7	6,6	100	83,5	15,6	0,9	100
Värmlands	» ...	73,2	24,8	2,0	100	43,2	47,7	9,1	100	70,6	18,1	11,3	100
Örebro	» ...	96,2	3,8	—	100	87,7	11,4	0,9	100	90,0	9,8	0,2	100
Västmanlands	» ...	96,5	3,4	0,1	100	99,0	1,0	—	100	99,1	0,9	—	100
Kopparbergs	» ...	74,3	25,5	0,2	100	..	..	..	..	82,5	17,5	—	100
Gävleborgs	» ...	92,3	7,7	—	100	..	..	..	..	..	..	..	..
Västernorrlands	» ...	—	—	—	—	..	..	..	..	..	..	..	..
Jämtlands	» ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Västerbottens	» ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norrbottnens	» ...	—	—	—	—	—	—	—	—	..	..	..	..
Produktionsområden													
Götalands södra slättbygder		98,5	1,5	—	100	97,9	2,1	—	100	95,7	4,3	—	100
» mellanbygder	...	96,3	3,7	—	100	95,6	3,8	0,6	100	95,9	4,0	0,1	100
» norra slättbygder	...	95,2	4,6	0,2	100	85,5	13,7	0,8	100	92,4	7,1	0,5	100
Svealands slättbygder	...	94,7	5,2	0,1	100	92,2	7,7	0,1	100	94,6	4,6	0,8	100
Götalands skogsbygder	...	79,0	20,0	1,0	100	39,7	55,1	5,2	100	68,4	24,4	7,2	100
Mellersta Sveriges skogs- bygder	...	77,3	21,0	1,7	100	58,0	32,7	9,3	100	80,0	16,1	3,9	100
Nedre Norrland	...	77,3	22,2	0,5	100	20,5	78,4	1,1	100	89,5	10,5	—	100
Övre Norrland	...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hela riket													
1965	...	93,9	5,9	0,2	100	86,8	12,2	1,0	100	91,0	7,7	1,3	100
1964	...	90,9	9,0	0,1	100	85,8	13,4	0,8	100	83,7	14,8	1,5	100

Tab. 68 (forts.). Spannmålsarealernas fördeln. efter skördesättet år 1965, i procent, inom län, prod.områden o. hela riket

Område	Korn				Havre				Blandsäd			
	Skörde- tröska	Bindare	Övriga skördesätt	Summa	Skörde- tröska	Bindare	Övriga skördesätt	Summa	Skörde- tröska	Bindare	Övriga skördesätt	Summa
Län												
Stockholms län ...	97,3	2,5	0,2	100	85,8	13,3	0,9	100	45,0	53,2	1,8	100
Uppsala » ...	94,8	5,1	0,1	100	89,1	10,7	0,2	100	55,5	43,3	1,2	100
Södermanlands » ...	98,5	1,2	0,3	100	72,8	26,6	0,6	100	40,7	58,1	1,2	100
Östergötlands » ...	96,5	3,2	0,3	100	75,8	24,0	0,2	100	46,5	52,9	0,6	100
Jönköpings » ...	86,1	11,5	2,4	100	30,6	64,6	4,8	100	22,4	70,3	7,3	100
Kronobergs » ...	85,7	11,1	3,2	100	37,6	54,1	8,3	100	27,9	65,8	6,3	100
Kalmar » ...	91,0	8,8	0,2	100	52,8	43,1	4,1	100	38,0	57,2	4,8	100
Gotlands » ...	98,6	1,2	0,2	100	98,8	1,2	—	100	92,4	4,7	2,9	100
Blekinge » ...	95,7	2,9	1,4	100	69,3	18,0	12,7	100	51,6	29,8	18,6	100
Kristianstads » ...	95,0	4,8	0,2	100	77,3	20,5	2,2	100	31,1	67,3	1,6	100
Malmöhus » ...	98,3	1,7	—	100	95,3	4,7	—	100	55,2	44,3	0,5	100
Hallands » ...	95,3	4,5	0,2	100	65,2	33,8	1,0	100	38,4	60,9	0,7	100
Göteborgs o. Bohus » ...	90,3	8,6	1,1	100	38,5	59,0	2,5	100	27,8	63,5	8,7	100
Älvsborgs läns norra del ...	91,7	6,1	2,2	100	45,4	50,4	4,2	100	31,1	67,9	1,0	100
» » södra » ...	85,7	12,2	2,1	100	35,8	57,3	6,9	100	27,7	66,6	5,7	100
Skaraborgs län ...	96,2	3,3	0,5	100	61,8	36,5	1,7	100	48,0	45,5	6,5	100
Värmlands » ...	93,9	5,2	0,9	100	56,1	37,3	6,6	100	59,4	38,2	2,4	100
Örebro » ...	98,1	1,8	0,1	100	81,0	18,6	0,4	100	61,8	33,0	5,2	100
Västmanlands » ...	98,9	0,6	0,5	100	91,3	8,2	0,5	100	81,7	16,9	1,4	100
Kopparbergs » ...	91,4	7,9	0,7	100	59,2	38,3	2,5	100	44,7	49,4	5,9	100
Gävleborgs » ...	79,9	19,1	1,0	100	53,0	46,1	0,9	100	48,1	49,4	2,5	100
Västernorrlands » ...	67,6	23,3	9,1	100	41,4	38,0	20,6	100	34,1	52,6	13,3	100
Jämtlands » ...	46,0	49,4	4,6	100	44,2	47,5	8,3	100	22,8	73,3	3,9	100
Västerbottens » ...	34,8	61,8	3,4	100	..	..	..	..	32,0	65,2	2,8	100
Norrbottnens » ...	63,8	25,5	10,7	100	..	..	..	..	50,0	38,8	11,2	100
Produktionsområden												
Götalands södra slättbygder	98,6	1,3	0,1	100	88,3	11,7	—	100	57,8	42,2	—	100
» mellanbygder ...	95,8	4,1	0,1	100	86,9	12,5	0,6	100	46,3	52,1	1,6	100
» norra slättbygder	96,8	2,7	0,5	100	66,3	32,2	1,5	100	59,5	39,0	1,5	100
Svealands slättbygder ...	97,7	2,0	0,3	100	82,9	16,4	0,7	100	56,4	42,2	1,4	100
Götalands skogsbygder ...	88,7	9,9	1,4	100	40,0	55,2	4,8	100	26,3	68,0	5,7	100
Mellersta Sveriges skogs- bygder	92,8	6,4	0,8	100	54,7	40,8	4,5	100	41,9	50,9	7,2	100
Nedre Norrland	67,2	28,6	4,2	100	44,4	51,1	4,5	100	36,4	55,4	8,2	100
Övre Norrland	42,6	51,6	5,8	100	34,8	56,6	8,6	100	36,8	58,0	5,2	100
Hela riket												
1965	90,8	8,0	1,2	100	66,0	31,7	2,3	100	44,5	51,9	3,6	100
1964	88,0	10,8	1,2	100	58,7	39,8	1,5	100	35,4	62,6	2,0	100

12. Brödsädens kvalitet

Inledning

I anslutning till de objektiva skördeuppskattningarna (se sid. 80) utför statistiska centralbyrån vissa undersökningar av brödsädens kvalitet. Undersökningarna är avsedda att ge såväl underlag för skördeskadeskyddets prisberäkningar (se sid. 112) som allmän information om skördens kvalitet.

Undersökningarnas genomförande

Kvalitetsuppgifterna erhålls dels från leveransbesked, dels genom analys av särskilt uttagna prov. På grundval av de förstnämnda uppgifterna görs bestämningar för den levererade brödsäden, medan de senare används för beräkningar avseende totalskörden.

Upplysningar om den levererade brödsädsskörden insamlas från samtliga provyttegårdar där leverans skett före den 1 januari. Till grund för undersökningen ligger leveransbeskedens uppgifter om avräkningspriser, torkningskostnader och falltal.

Beträffande den totala skörden baseras undersökningarna på prov uttagna på ett urval av provyttegårdar. Analyser av dessa prov utförs vid Cereallaboratoriet i Svalöv, varvid i första hand falltal och proteinhalt fastställs. Vidare bestäms genom analyserna brödsädens renhet och hektolitervikt.

Resultat

Vissa huvudresultat från 1965 och 1966 års undersökningar av den levererade brödsädens kvalitet ingår i *tab. 69*, där en fördelning gjorts av skörden på olika kvalitetsgrupper. Fördelningen visar tydligt de stora kvalitetsmässiga skillnader som föreligger mellan de båda årens skördar.

Övrig publicering

Uppgifter om den levererade brödsädens kvalitet 1966 återfinns i Statistiska meddelanden J 1967:21, där resultat även beträffande den totala skördens kvalitet redovisas.

Tab. 69. Den levererade brödsädens fördelning på olika kvalitetsgrupper åren 1965 och 1966, i procent. Hela riket

Kvalitetsgrupp	Höstvete		Vårvete		Höstråg	
	1965	1966	1965	1966	1965	1966
Ej inlösenbar brödsäd	0,5	0,2	1,0	0,2	1,6	0,2
Inlösenbar brödsäd	99,5	99,8	99,0	99,8	98,4	99,8
Därav avräknad till bottenpris av andra skäl än lågt falltal....	16,2	2,8	4,1	3,7	7,9	2,4
» avräknad till bottenpris på grund av lågt falltal ¹	25,7	0,0	21,0	0,8	26,9	6,9
» med falltal i intervallen 80—189 (vete) resp. 70—99 (råg) ..	28,4	5,0	31,9	8,9	16,7	32,7
» med falltal över 189 (vete) resp. 99 (råg)	29,2	92,0	42,0	86,4	46,9	57,8

¹ Lägre än 80 (vete) resp. 70 (råg).

13. Vallarealens åldersfördelning och avkastning

Inledning

Fortlöpande information om slåttervallarnas åldersfördelning och avkastning erhålls genom en specialundersökning varje år i anslutning till de objektiva skördeuppskattningarna (se sid. 80). I undersökningen har ingått alla brukningsenheter i huvudundersökningen där slåttervall förekommit.

Resultat

I tab. 70 och tab. 71 redovisas vallarealens procentuella fördelning efter vallålder

samt avkastningen från vall av olika ålder. Avkastningen avser biologisk första skörd. Av tabellerna framgår att vallåldern är lägre i södra Sverige än i norra och att tvåårsvallarna normalt ger den största avkastningen.

Övrig publicering

Resultaten från undersökningen av vallarnas åldersfördelning och avkastning 1966 finns redovisade i Statistiska meddelanden J 1967:14.

Tab. 70. Fördelning av arealen slåttervall på olika åldersgrupper år 1966, i procent, inom produktionsområden och hela riket

Område	Vallålder, år									
	1	2	3	4	5	6	7	8	Över 8	Summa
<i>Produktionsområden</i>										
Götalands södra slättbygder . . .	57,1	31,8	8,2	2,1	0,6	0,0	0,0	0,0	0,2	100
» mellanbygder	38,4	32,2	14,5	5,9	3,3	1,8	1,4	0,9	1,6	100
» norra slättbygder . . .	37,1	39,5	15,7	4,7	1,4	1,1	0,1	0,0	0,4	100
Svealands slättbygder	35,1	35,7	19,2	6,6	2,1	0,5	0,0	0,3	0,5	100
Götalands skogsbygder	32,0	30,6	21,6	9,2	3,6	1,4	0,7	0,4	0,5	100
Mellersta Sveriges skogsbygder	29,9	29,4	23,5	10,6	3,3	2,2	0,6	0,2	0,3	100
Nedre Norrland	25,3	24,2	24,9	12,7	6,8	1,8	1,0	1,4	1,9	100
Övre Norrland	24,0	24,2	23,3	12,1	6,3	3,7	1,2	0,8	4,4	100
<i>Hela riket</i>										
1966	32,6	30,8	20,2	8,7	3,7	1,6	0,7	0,5	1,2	100
1965	32,4	31,1	21,8	8,2	2,7	1,5	0,7	0,5	1,1	100
1964	30,3	33,5	21,7	8,2	2,9	1,4	0,6	0,4	1,0	100
1963	31,8	32,3	21,8	7,8	3,0	1,3	0,5	0,5	1,0	100
1962	33,2	34,9	18,8	7,3	2,9	1,2	0,6	0,3	0,8	100

Tab. 71. Biologisk första skörd från slättervall av olika ålder, i kilogram per hektar, år 1966, inom produktionsområden och hela riket

Område	Vallålder, år				
	1	2	3	Över 3	Samtliga
<i>Produktionsområden</i>					
Götalands södra slättbygder ..	4 140	4 770	4 730	3 480	4 370
» mellanbygder	4 700	4 880	4 390	4 640	4 700
» norra slättbygder ..	3 420	4 540	4 270	3 760	4 030
Svealands slättbygder	2 720	3 840	3 730	3 380	3 380
Götalands skogsbygder	4 190	4 980	4 630	4 050	4 510
Mellersta Sveriges skogsbygder	3 270	4 290	3 630	3 130	3 630
Nedre Norrland	3 480	4 150	3 670	3 060	3 580
Övre Norrland	3 180	3 490	3 080	2 790	3 120
<i>Hela riket</i>					
1966.....	3 660	4 410	3 970	3 460	3 920
1965.....	4 270	4 650	4 140	3 540	4 250
1964.....	4 330	4 490	3 940	3 340	4 150
1963.....	3 880	4 400	3 830	3 100	3 920
1962.....	4 650	4 630	4 030	3 520	4 380

14. Höskördens botaniska sammansättning och kvalitet

Inledning

I samband med de objektiva skördeuppskattningarna (se sid. 80) utförs årligen vissa undersökningar av höskördens kvalitet. Genom dessa erhålles information om dels skördens botaniska sammansättning, dels skördens fodervärde.

Undersökningarnas genomförande

För bestämning av den *botaniska sammansättningen* 1966 utfördes på de provytegårdar som ingick i bärgningsförlustundersökningarna¹ analys av skörden från två provtytor. Denna analys, vilken skedde centralt vid statistiska centralbyråns skördestation, omfattade uppdelning av skörden på följande huvudgrupper.

Klöver

Lusern

Sådda gräs

Ej sådda gräs

Halvgräs

Örtartade ogräs

Sedan skörden fördelats på botaniska grupper fastställdes vikten för varje prov och grupp. De erhållna vikttaleten omräknades till gemensam vattenhalt (torrsubstans) och användes sedan för skattning av kvantiteten per hektar för resp. grupper.

Undersökningen av skördens *fodervärde* baserades på särskilda höprov uttagna vid de förut nämnda provytegårdarna. Ana-

¹ Se sid. 86.

lyserna av dessa prov avsåg fastställande av växttrådhalt resp. proteinhalt.

Med ledning av analysresultaten erhöles en uppskattning av antalet foderenheter (fe/sk) per kilogram hos undersökta prov. Dessa uppgifter användes senare för beräkning av foderenhetsinnehållet hos den totala höskörden.

klöver minskat från 1965 till 1966. I fråga om fodervärdet framgår att antalet foderenheter per kilogram hö 1966 var oförändrat jämfört med 1965 men lägre än tidigare år.

Övrig publicering

En separat redogörelse för undersökningarna av höskördens botaniska sammansättning och kvalitet har lämnats i Statistiska meddelanden J 1966:35. Vissa sammanfattande uppgifter återfinns dessutom i nr J 1967:12 (huvudredogörelsen för de objektiva skördeuppskattningarna 1966).

Resultat

I tab. 72 redovisas för riket uppgifter om den botaniska sammansättningen av höskörden 1963—1966. Tab. 73 ger för samma år upplysningar om skördens fodervärde.

Beträffande den botaniska sammansättningen visar resultaten att andelen

Tab. 72. Höskördens botaniska sammansättning åren 1963—1966. Medeltal för hela riket

År	Skördens fördelning på olika botaniska grupper, procent					
	Klöver ¹	Lusern ²	Sådda gräs ³	Ej sådda gräs ⁴	Halvgräs ⁵	Örtartade ogräs ⁶
1966.....	21,2	1,1	54,1	15,0	1,1	7,5
1965.....	24,2	1,1	51,5	16,1	0,6	6,5
1964.....	17,6	0,5	58,5	12,8	3,8	6,8
1963.....	25,0	0,6	46,0	21,7	..	6,7

¹ Rödklöver, alsikeklöver, vitklöver och vildväxande klöver. — ² Vanlig lusern och humle-lusern. — ³ Timotej, ängsvingel, hundäxing, engelskt rajgräs, italienskt rajgräs, renlösta, foderlösta, ängskavle m. fl. — ⁴ Kvickrot, krypven, kärrgröe, ängsgröe m. fl. — ⁵ Inkl. tuvtätel, kärrkavle och bladvass. — ⁶ T. ex. baldersbrå. — ⁷ Inkl. halvgräs.

Tab. 73. Höskördens fodervärde åren 1963—1966. Medeltal för hela riket

År	Råproteinhalt, procent	Växttrådhalt, procent	Antal foderenheter (fe/sk) per kilogram hö
1966.....	7,8	27,0	0,49
1965.....	8,9	27,1	0,49
1964.....	7,9	26,3	0,51
1963.....	8,4	26,1	0,52

15. Bärningsmetoder för slättervall och potatis

Inledning

I anslutning till de objektiva skördeuppskattningarna har under tidigare år undersökningar gjorts av omfattningen av ensilering på slättervall. För 1965 års skörd utsträcktes undersökningen till att gälla uppgifter om alla bärningsmetoder för första skörden från slättervall. Samtidigt insamlades även uppgifter om bärningsmetoder för potatis.

För slättervall omfattade undersökningen samtliga provyttegårdar där vallodling förekom och för potatis alla provyttegårdar där potatisodlingen omfattade mer än 0,15 hektar.

Resultat

Resultaten från undersökningen presen-

teras i *tab. 74* och *tab. 75*. Ur dessa kan utläsas hur stor del av resp. grödas areal som år 1965 bärgats med olika metoder. Det framgår att hässjning var den vanligaste bärningsmetoden för vallhö och att den vanligaste skördemetoden för både mat- och fabrikspotatis var medelst samlingsupptagare.

Vidare framgår att de regionala variationerna i fråga om skördemetod för alla tre grödorna var avsevärda.

Övrig publicering

Resultaten från undersökningarna av bärningsmetoder för vallhö och potatis år 1965 finns redovisade i Statistiska meddelanden J 1966:22.

Tab. 74. Arealen¹ av mat- resp. fabrikspotatis fördelad efter bärningsmetod, år 1965, i procent, inom produktionsområden och hela riket

Produktionsområde	Handupp- tagning	Kasthjul- maskin	Sållmatte- upptagare	Samlings- upptagare	Annan upptagare	Summa
<i>Matpotatis</i>						
Götalands södra slättbygder ..	2,2	10,6	46,9	40,3	—	100
» mellanbygder	10,8	19,0	40,3	29,9	—	100
» norra slättbygder ..	6,2	10,7	16,0	67,1	—	100
Svealands slättbygder	20,7	8,3	33,7	37,2	0,1	100
Götalands skogsbygder	19,7	46,1	22,0	12,0	0,2	100
Mellersta Sveriges skogsbygder	15,0	19,7	16,7	48,6	—	100
Nedre Norrland	5,3	49,3	26,1	19,3	—	100
Övre Norrland	37,5	31,1	11,6	19,8	—	100
Hela riket	14,5	26,7	28,4	30,3	0,1	100
<i>Fabrikspotatis</i>						
Götalands södra slättbygder ..	0,7	13,7	19,8	65,8	—	100
» mellanbygder	2,6	21,7	20,6	55,1	—	100
» norra slättbygder ..	—	56,3	—	43,7	—	100
Svealands slättbygder	—	—	—	—	—	—
Götalands skogsbygder	7,9	55,4	27,2	9,5	—	100
Mellersta Sveriges skogsbygder	—	—	..	—	—	100
Nedre Norrland	—	—	—	—	—	—
Övre Norrland	—	—	—	—	—	—
Hela riket	3,2	26,2	21,4	49,2	—	100

¹Resultaten avser endast potatisodlingar med minst 0,15 hektar.

Tab. 75. Arealen slätterrvald fördelad efter härgningsmetod, år 1965, i procent, inom län, produktionsområden och hela riket

Område	Häsej- ning	Krak- ning	Volm- ning	Tork- ning på slag	Skull- tork- ning	Ensile- ring	Annan metod	Ej till- vara taget	Summa
<i>Län</i>									
Stockholms län.....	78,3	—	1,9	2,8	5,7	10,3	1,0	0,0	100
Uppsala ».....	75,3	—	8,4	2,6	5,3	8,4	—	—	100
Södermanlands ».....	78,6	—	0,3	2,0	2,7	16,2	—	0,2	100
Östergötlands ».....	69,8	3,5	—	2,5	6,1	17,6	—	0,5	100
Jönköpings ».....	79,7	6,6	0,9	2,6	4,7	4,9	0,6	—	100
Kronobergs ».....	84,6	3,7	1,5	4,6	1,3	4,3	—	—	100
Kalmar ».....	35,0	26,8	19,6	4,9	2,8	10,0	0,7	0,2	100
Gotlands ».....	0,4	—	45,4	49,9	0,7	3,3	—	0,3	100
Blekinge ».....	48,8	16,1	10,4	11,8	—	12,9	—	—	100
Kristianstads ».....	49,0	0,8	10,5	24,6	2,6	11,9	0,2	0,4	100
Malmöhus ».....	16,5	—	23,5	34,4	5,3	18,4	1,7	0,2	100
Hallands ».....	64,9	1,9	1,2	1,1	3,4	27,2	0,3	—	100
Göteborgs o. Bohus ».....	48,5	31,8	4,4	4,8	7,9	0,7	0,4	1,5	100
Älvsborgs läns norra del	37,1	30,2	18,6	2,2	7,0	4,3	0,1	0,5	100
» » södra ».....	68,1	1,5	9,9	11,1	4,5	4,9	—	—	100
Skaraborgs län.....	52,0	20,6	5,4	2,6	10,0	8,5	0,7	0,2	100
Värmlands ».....	78,2	3,7	6,5	1,4	3,6	5,1	—	1,5	100
Örebro ».....	85,6	0,1	0,2	2,7	4,3	6,5	0,2	0,4	100
Västmanlands ».....	85,8	1,7	0,6	4,1	4,3	3,5	—	—	100
Kopparbergs ».....	90,9	—	—	0,4	1,2	7,5	—	—	100
Gävleborgs ».....	95,0	—	—	0,7	2,5	0,9	—	0,9	100
Västernorrlands ».....	94,2	—	—	1,5	2,3	1,1	—	0,9	100
Jämtlands ».....	87,7	—	—	0,9	1,6	7,6	—	2,2	100
Västerbottens ».....	90,1	—	—	4,0	4,9	0,9	—	0,1	100
Norrbottnens ».....	82,5	—	1,4	8,8	1,7	3,1	0,3	2,2	100
<i>Produktionsområden</i>									
Götalands södra slättbygder ..	34,0	1,3	11,2	24,4	3,8	23,5	1,6	0,2	100
» mellanbygder	19,1	6,5	30,9	28,5	1,8	12,7	0,1	0,4	100
» norra slättbygder ..	47,6	23,0	6,2	2,7	9,1	10,8	0,5	0,1	100
Svealands slättbygder	79,1	1,6	2,6	2,6	4,3	9,2	0,2	0,4	100
Götalands skogsbygder	67,9	11,0	3,9	5,0	4,6	7,0	0,3	0,3	100
Mellersta Sveriges skogsbygder	80,3	1,4	6,5	1,5	3,4	6,0	0,1	0,8	100
Nedre Norrland	92,6	—	—	1,0	2,3	2,9	—	1,2	100
Övre Norrland	87,6	—	0,5	5,6	3,6	1,7	0,1	0,9	100
<i>Hela riket</i>									
1965.....	68,8	6,2	5,9	6,5	4,2	7,6	0,3	0,5	100
1964.....	..	..	..	..	..	7,6	..	..	..
1963.....	..	..	..	..	..	6,6	..	..	..
1962.....	..	..	..	..	..	5,1	..	..	..
1961.....	..	..	..	..	..	3,8	..	..	..

16. Skörd av potatis samt potatisarealens fördelning

Inledning

Det material som insamlats i anslutning till de objektiva skördeuppskattningarna (se sid. 80) har utnyttjats för särskilda bearbetningar med syfte att belysa potatisarealens fördelning med hänsyn till odlingarnas storlek samt avkastningen inom olika storleksgrupper. I bearbetningen har i princip ingått alla provytgårdar med en potatisareal överstigande 0,15 hektar.

Resultat

Den procentuella fördelningen inom produktionsområden 1965 av arealen mat- resp. fabrikspotatis på odlingar av olika storlek framgår av tab. 76. Jämförelser

med tidigare år försvåras då arealklassindelningen ej helt överensstämmer. I nedanstående tablå redovisas indelningen i storleksgrupper de olika åren.

Storleksgrupper i hektar

1965	1964	1962—1963
0,2—0,3	0,15—0,30	0,15—0,25
0,4—0,8	0,31—0,80	0,26—0,75
0,9—1,5	0,81—1,50	Över 0,75
Över 1,5	Över 1,50	

Av tabellen kan utläsas att odlingarna år 1965 var genomsnittligt större i södra Sverige än i norra.

I tab. 77 redovisas skörd per hektar inom olika storleksgrupper. Även här har klassindelningen varierat från år till år enligt ovanstående tablå. Av tabellen

Tab. 76. Arealen av mat- resp. fabrikspotatis fördelad efter odlingens storlek, år 1965, i procent, inom produktionsområden och hela riket

Område	Matpotatis					Fabrikspotatis				
	Storleksgrupp, hektar åker					Storleksgrupp, hektar åker				
	0,2—0,3	0,4—0,8	0,9—1,5	Över 1,5	Summa	0,2—0,3	0,4—0,8	0,9—1,5	Över 1,5	Summa
Produktionsområden										
Götalands södra slättbygder	4,8	6,6	15,7	72,9	100	0,8	2,5	16,1	80,6	100
» mellanbygder ...	9,5	18,2	15,4	56,9	100	0,9	3,2	12,0	83,9	100
» norra slättbygder	8,6	8,4	7,4	75,6	100	—	—	—	—	—
Svealands slättbygder	15,6	13,2	12,4	58,8	100	—	—	—	—	—
Götalands skogsbygder	34,8	30,1	13,0	22,1	100	19,5	21,3	28,7	30,5	100
Mellersta Sveriges skogsbygder	22,4	12,7	9,7	55,2	100	—	—	—	—	—
Nedre Norrland	35,6	20,6	7,6	36,2	100	—	—	—	—	—
Övre Norrland	45,7	18,4	7,8	28,1	100	—	—	—	—	—
Hela riket										
1965	22,1	18,1	12,1	47,7	100	3,7	5,8	14,9	75,6	100
1964 ¹	18,8	19,8	15,6	45,8	100	3,2	6,5	11,7	78,6	100
1963 ¹	12,4	27,1	60,5	..	100	..	..	..	..	..
1962 ¹	15,6	29,8	54,6	..	100	..	..	..	..	..

¹ Indelningen i grupper efter odlingens storlek varierar. Se tablå i texten.

framgår att avkastningen av matpotatis är högre vid större odlingar speciellt i de södra delarna av landet, medan för fabriks-potatis något motsvarande samband ej kan konstateras.

De angivna skördesiffrorna avser biologisk skörd utan reducering för stora och små eller skadade knölar. Eftersom spillet kan variera mellan odlingar av olika storlek är det möjligt att skillnaderna i fråga om bärgad skörd avviker från de här redovisade.

Övrig publicering

Resultaten från bearbetningen av areal och avkastning av potatis har redovisats i Statistiska meddelanden J 1967:3. Tidigare har i anslutning till jordbruksinventeringen i juni 1964 inhämtats uppgifter om potatisarealens fördelning. Resultaten från denna specialundersökning har publicerats i Statistiska meddelanden J 1964: 32 och i sammandrag i Jordbruksstatistisk årsbok 1966 (sid. 65).

Tab. 77. Biologisk skörd av mat- resp. fabrikspotatis, i kilogram per hektar, vid odlingar av olika storlek, år 1965, inom produktionsområden och hela riket

Område	Matpotatis					Fabrikspotatis				
	Storleksgrupp, hektar åker					Storleksgrupp, hektar åker				
	0,2-0,3	0,4-0,8	0,9-1,5	Över 1,5	Totalt	0,2-0,3	0,4-0,8	0,9-1,5	Över 1,5	Totalt
Produktionsområden										
Götalands södra slättbygder	29 670	34 650	40 070	39 840	39 050	36 290	32 710	35 490	34 220	34 400
» mellanbygder ...	24 210	28 300	31 970	33 450	31 400	32 510	26 110	29 040	31 200	30 790
» norra slättbygder	23 470	25 740	30 740	38 750	35 750	—	—	—	—	—
Svealands slättbygder	22 490	26 190	26 950	28 600	27 130	—	—	—	—	—
Götalands skogsbygder	28 260	29 070	30 960	35 590	30 470	34 490	29 650	30 000	30 990	31 100
Mellersta Sveriges skogsbygder	24 030	21 730	28 750	30 530	27 790	—	—	—	—	—
Nedre Norrland	25 130	25 310	23 580	25 900	25 330	—	—	—	—	—
Övre Norrland	22 400	24 700	27 850	23 010	23 420	—	—	—	—	—
Hela riket										
1965	25 710	27 740	31 600	33 810	30 670	34 150	28 330	30 070	31 600	30 670
1964 ¹	24 020	25 420	27 350	28 910	27 050	29 760	25 910	26 320	25 500	25 760
1963 ¹	24 560	26 820	31 420	..	29 340	..	..	..	..	..
1962 ¹	20 170	22 390	27 580	..	24 870	..	..	..	..	..

¹ Se not till tab. 76.

17. Arealen av olika matpotatissorter

Inledning

Statistiska centralbyrån företog i samband med de objektiva skördeuppskattningarna 1966 (se sid. 80) en undersökning av hur

odlingen av matpotatis var fördelad på olika sorter. Dessa uppgifter insamlades av provtagarna vid utläggning av prov-

Tab. 78. Odlingen av matpotatis år 1966: Arealens fördelning på olika sorter, i procent, inom län, produktionsområden och hela riket

Område		Potatissort												Summa
		Bintje	King Edward	Magnum Bonum	Up to date	Majestic	British Queen	Eigenheimer	Mandelgul	Aquila	Elsa	Övriga sorter	Sort okänd eller uppgift saknas	
Län														
Stockholms län...		11,0	2,4	59,9	0,6	—	—	—	—	1,1	0,2	23,5	1,3	100
Uppsala »...		27,6	10,8	39,0	1,6	0,3	—	—	—	1,0	—	16,3	3,4	100
Södermanlands »...		19,6	12,3	44,6	2,5	1,5	4,1	—	—	0,7	—	4,4	10,3	100
Östergötlands »...		33,5	14,8	35,2	6,2	5,7	—	0,6	—	0,6	—	2,0	1,4	100
Jönköpings »...		14,8	25,7	30,9	2,9	1,7	0,5	0,3	1,3	7,8	0,9	8,7	4,5	100
Kronobergs »...		12,4	52,2	3,6	6,0	0,2	—	—	2,3	9,1	1,2	8,2	4,8	100
Kalmar »...		53,8	6,1	5,5	18,1	1,2	0,1	—	—	5,3	4,4	2,4	3,1	100
Gotlands »...		67,0	0,8	9,2	10,1	0,5	—	—	—	—	—	7,1	5,3	100
Blekinge »...		16,4	11,4	1,2	5,1	0,8	—	—	0,9	9,0	43,5	10,5	1,2	100
Kristianstads »...		67,3	15,6	1,6	0,4	1,0	—	—	—	2,9	0,8	9,2	1,2	100
Malmöhus »...		86,5	0,5	1,3	0,8	—	—	—	—	—	0,3	10,1	0,5	100
Hallands »...		33,7	47,0	0,6	—	4,8	—	—	0,3	6,3	0,1	4,9	2,3	100
Göteborgs o. Bohus »...		1,7	47,7	4,6	0,9	3,1	1,9	—	1,8	14,1	1,3	13,4	9,5	100
Älvsborgs läns norra del »		3,5	69,7	1,1	1,1	0,4	1,3	—	1,4	8,7	—	6,7	6,1	100
» » södra »...		1,0	45,8	2,3	1,3	—	1,7	—	1,5	7,3	—	33,7	5,4	100
Skaraborgs län »...		35,4	21,8	23,6	7,8	—	—	—	0,2	3,6	1,1	3,0	3,5	100
Värmlands »...		4,7	30,5	6,7	1,3	0,1	42,9	1,5	0,7	2,7	—	3,0	5,9	100
Örebro »...		36,4	21,6	17,8	5,1	9,0	1,4	—	—	1,4	1,3	2,4	3,6	100
Västmanlands »...		22,8	22,8	19,0	—	0,1	—	—	0,4	8,4	—	15,7	10,8	100
Kopparbergs »...		17,9	40,6	24,8	0,4	0,2	2,1	—	4,3	0,3	0,6	3,1	5,7	100
Gävleborgs »...		35,1	12,0	29,2	0,6	0,5	1,4	—	3,9	1,1	1,3	4,2	10,7	100
Västernorrlands »...		41,4	29,4	14,1	1,8	—	0,5	—	6,5	—	—	1,5	4,8	100
Jämtlands »...		72,8	4,9	0,2	0,1	—	—	0,1	8,4	0,4	—	11,9	1,2	100
Västerbottens »...		30,1	0,7	1,6	—	—	0,2	1,2	61,0	—	—	1,8	3,4	100
Norrbottnens »...		61,0	3,1	—	—	—	—	4,2	30,5	—	—	0,6	0,6	100
Produktionsområden														
Götalands södra slättbygder »		68,2	23,2	1,2	0,7	2,4	—	—	0,2	1,0	0,3	2,1	0,7	100
» mellanbygder »...		74,4	4,7	1,2	2,9	0,4	—	—	0,1	2,4	7,3	5,2	1,4	100
» norraslättbygder »...		37,3	24,0	21,7	5,8	2,0	—	—	0,3	2,8	—	3,3	2,8	100
Svealands slättbygder »...		19,8	16,5	36,2	1,3	2,1	5,2	—	0,3	1,6	0,1	12,2	4,7	100
Götalands skogsbygder »...		16,6	31,6	10,6	6,6	1,5	0,5	0,1	1,0	8,9	2,2	15,8	4,6	100
Mellersta Sveriges skogsbygder »...		18,3	27,6	23,0	2,7	0,7	12,0	0,9	0,2	2,3	1,7	4,5	6,1	100
Nedre Norrland »...		38,9	23,4	14,6	1,0	0,1	6,8	—	6,1	0,1	0,2	3,1	5,7	100
Övre Norrland »...		46,5	2,0	0,7	—	—	0,1	2,7	44,2	—	—	1,9	1,9	100
Hela riket														
1966 »...		40,8	20,2	11,5	3,1	1,2	2,3	0,3	4,4	3,3	2,1	7,4	3,4	100
1965 ¹ »...		32,3	22,2	12,9	3,3	1,2	1,8	0,5	15,9	..	..	114,6	5,3	100

¹ För 1965 har arealen mandelpotatis i Svealand (utom Kopparbergs län) och Götaland redovisats under »Övriga sorter».

ytor på de gårdar i huvudundersökningen som under 1966 hade odling av matpotatis.

I undersökningen, vilken ej omfattade s. k. tidig potatis, tillämpades följande sortfördelning.

Bintje
King Edward
Magnum Bonum
Up to date
Majestic
British Queen
Eigenheimer
Mandel, gul
Aquila
Elsa
Övriga sorter

Resultat

Matpotatisarealens fördelning 1966 på olika sorter inom län, produktionsområdet och hela riket framgår av *tab. 78*. Undersökningen visade att sorterna Bintje, King Edward och Magnum Bonum dominerade kraftigt och att de tillsammans omfattade närmare tre fjärdedelar av den samlade matpotatisarealen.

Övrig publicering

Detaljuppgifter om matpotatisarealens fördelning på olika sorter 1966 finns publicerade i Statistiska meddelanden J 1967:9.

18. Jordbrukets skördeskadeskydd

Inledning

Genom beslut av Kungl. Maj:t 1953 be-
myndigades chefen för jordbruksdeparte-
mentet att tillkalla sakkunniga för att
utreda frågan om en permanent stödform
för jordbrukare, som drabbats av skörde-
skador. De sakkunniga avlämnade senare
betänkande med förslag till skördeskade-
skydd (SOU 1958:5). I mars 1961
framlade Kungl. Maj:t proposition angä-
ende införande av ett system för perma-
nent skördeskadeskydd, vilken sedermera
bifölls av riksdagen. Huvudmyndighet för
skördeskadeskyddet blev statens jord-
bruksnämnd, medan ersättningsberäk-
ningar skulle utföras vid statistiska cen-
tralbyrån.

I närmast följande avsnitt lämnas en
allmän beskrivning av skördeskadeskyd-
dets utformning, finansiering m. m.¹ Där-
efter redogörs i ett särskilt avsnitt för ut-
fallet av skördeskadeskyddet under 1966.

Skördeskadeskyddets utformning m. m.

Omfattning

I skördeskadeskyddet ingår samtliga jord-
bruk i riket med en åkerareal av minst 2
hektar.

¹ Beträffande skördeskadeskyddets uppbyggnad
m. m., se även Sture Kristiansson och Eje Sand-
qvist: Skördeskadeskyddet. Hushållningssällska-
pens Förbunds småskrifter, häfte nr 56 (1964).

För närvarande omfattar skyddet spannmål, potatis, oljeväxter, sockerbeter och vallskörd, men möjligheterna undersöks att utvidga det till att gälla även andra grödor.

Anmälan, blankett, definitioner

För att kunna ifrågakomma för tilldelning av skördeskadeersättning erfordras att brukaren inlämnat särskild anmälan. Sådan anmälan skall göras på fastställd blankett. Uppgifter lämnas där om åkerarealens användning varvid även åkermark, som används till grödor som ej ingår i skyddet, ligger i träda eller är tillfälligt obrukad, skall anges. Definitionen av begreppet »åker» avviker något från den som tillämpas i jordbruksinventeringarna. I skördeskadeanmälan skall sålunda ej medtagas mångåriga slätter- och betesvallar, vilka endast undantagsvis utnyttjas eller som inte väntas bli plöjda på nytt.

Anmälan inges till lantbruksnämnden, som efter granskning av uppgifterna skickar den vidare till statistiska centralbyrån. Allt eftersom lantbruksnämnderna översänder anmälningarna stansas uppgifterna på hålkort. Numeriska begrepp i korten kontrollstansas, medan den alfabetiska stansningen listas och läses mot anmälningarna. Efter erforderlig rättning överförs uppgifterna på magnetband. Maskinellt utförs därefter vissa kontroller av de lämnade uppgifterna.

I fråga om arealuppgifterna görs varje år en speciell kontroll. För detta syfte uttas slumpmässigt ett antal anmälningar. Vid de uttagna gårdarna sker sedan kontrollen genom fältmätningar av de aktuella arealerna.

Ersättningsberäkningar

Områdesvis har för varje gröda primärt fastställts dels *normskördevärden*, som motsvarar normal avkastning inom området, dels *aktuella skördevärden*, som avser det aktuella årets skörd. Dessa värden, uttryckta i kronor per hektar, multipliceras med motsvarande arealuppgifter, varvid för varje brukningsenhet ett normskördevärde och ett aktuellt skördevärde erhålls för de i skyddet ingående grödorna. Totala skördevärden för brukningsenheten räknas fram genom addering av skördevärdena för de enskilda grödorna. Skillnaden mellan brukningsenhetens totala normskördevärde och dess totala aktuella skördevärde utgör det beräknade värdet av skördeskadan vid enheten.

Ersättningsområden

För skördeskadeskyddets syften har riket indelats i cirka 430 s. k. skördeuppskattningsområden (ersättningsområden). Enligt statsmakternas beslut skall den fastställda områdesindelningen i regel inte kunna ändras under löpande skördeår. Vissa begränsade möjligheter finns dock att tillfälligt anpassa områdesindelningen efter skadornas utbredning. Denna möjlighet får tillgripas, då det uppstått »lokalt koncentrerade totalskador» på skörden. En förutsättning för att en sådan anpassning skall kunna göras är bl. a. att erforderlig skördestatistik kan erhållas för de tillfälliga områdena och dessa måste därför i regel vara minst lika stora som de fastställda ersättningsområdena.

Aktuellt skördevärde

Uppgifter rörande områdets aktuella skörd, uttryckt i kilogram/hektar, erhålls

Tab. 79. Resultat av ersättningsberäkningarna för 1966 års skörd

Område	Skattad total försäkrad areal, hektar	Antal godkända anmälningar	Antal ersättningar
<i>Län</i>			
Stockholms stad o. län.....	99 885	2 200	430
Uppsala »	117 883	3 019	1 960
Södermanlands »	134 024	3 168	1 933
Östergötlands »	194 572	3 368	22
Jönköpings »	102 078	1 170	11
Kronobergs »	70 310	797	1
Kalmar »	138 828	2 407	182
Cotlands »	73 041	1 385	83
Blekinge »	42 006	1 251	562
Kristianstads »	192 702	3 679	689
Malmöhus »	288 649	4 156	464
Hallands »	127 604	1 349	41
Göteborgs o. Bohus »	70 438	2 628	22
Älvsborgs läns norra del.....	106 664	4 376	1 045
» » södra »	59 709	796	15
Skaraborgs län.....	270 938	6 894	1 490
Värmlands »	125 131	5 069	4 220
Örebro »	114 339	3 428	1 643
Västmanlands »	135 771	3 665	2 802
Kopparbergs »	64 919	1 867	590
Gävleborgs »	80 259	3 174	1 471
Västernorrlands »	69 576	1 571	1 076
Jämtlands »	52 629	2 604	2 491
Västerbottens »	102 166	3 719	2 758
Norrbottnens »	52 253	1 910	1 727
<i>Hela riket</i>			
1966.....	2 886 374	69 650	27 728
1965.....	2 979 171	84 117	5 833
1964.....	3 011 221	52 861	17 266
1963.....	3 064 018	31 955	11 408
1962.....	3 119 703	127 411	31 693

¹ För ersättningsberättigade brukningsenheter.

dels genom de objektiva skördeuppskattningarna (spannmål, vall och potatis), dels från Sveriges Oljeväxtintressenter (oljeväxter) och Svenska Sockerfabriks Aktiebolaget (sockerbetor).

I fråga om brödsäd, oljeväxter, fabrikspotatis och sockerbetor utgjordes de aktuella priserna 1966 av s. k. inlösenpriser eller motsvarande, vilka justerats med hänsyn till skördens kvalitet inom området. För fodersäd utnyttjades vid

värderingen ett genomsnitt av de noterade priserna under åren 1964—1966 och för matpotatis de under året gällande engrosprisonoteringarna (i Stockholm). Vid värderingen av matpotatisskörden användes ett genomsnittspris för konsumtionsduglig resp. ej konsumtionsduglig vara, erhållet genom uppdelning av skörden på konsumtion inkl. utsäde, svinn och foder. I fråga om vallhö och foderpotatis beräknades skördevärdet med utgångspunkt från näringsinnehållet.

Summa ersättning, kronor	Genomsnittlig normskörd, kronor per hektar	Genomsnittlig aktuell skörd, kronor per hektar	Genomsnittlig självriak, kronor per hektar	Genomsnittlig självriak, procent	Genomsnittlig ersättning, kronor per hektar ¹
765 000	1 165	1 021	208	17,8	48
12 314 000	1 234	929	219	17,7	146
8 890 300	1 205	978	215	17,9	122
3 100	1 372	1 387	214	15,6	13
1 800	1 165	1 114	146	12,5	15
400	1 201	1 209	202	16,9	..
359 100	1 250	1 194	207	16,5	85
77 000	1 252	1 216	248	19,8	43
972 800	1 997	1 734	281	14,1	87
2 933 600	1 816	1 594	250	13,8	188
878 100	1 968	1 839	276	14,0	55
23 100	1 455	1 377	237	16,3	18
4 600	1 221	1 177	206	16,9	21
555 600	1 135	1 004	183	16,1	31
3 500	1 177	1 163	153	13,0	13
1 567 800	1 226	1 129	192	15,6	40
5 646 300	948	745	164	17,3	76
2 703 100	1 136	983	178	15,6	56
7 075 500	1 146	921	178	15,5	72
730 400	1 027	894	182	17,7	74
1 475 500	996	851	143	14,3	68
648 300	1 083	919	137	12,7	58
3 896 800	1 096	822	160	14,6	142
2 753 000	1 062	815	170	16,0	93
3 772 200	1 092	798	154	14,1	168
58 050 900	1 318	1 180	204	15,5	93
4 032 600	1 217	1 264	189	15,5	62
18 965 200	1 168	1 264	181	15,5	104
23 988 200	1 204	1 119	187	15,5	82
28 183 000	1 085	1 048	168	15,5	66

Normskördevärde

Den normala avkastningen (normskörden) för området har vid 1966 års beräkningar erhållits på följande sätt.

För spannmål, konsumtionsduglig potatis samt första skörden av vall beräknades för varje hushållningssällskapsområde den genomsnittliga skörden per hektar för perioden 1922—1960 på basis av gillesombudens årsväxt- och skörderapporter (se sid. 74—80). Detta genomsnitt ökades

med den beräknade skördeökningen fram till och med 1966. Erhållna värden uppräknades därefter till s. k. objektiv nivå genom multiplicering med en faktor, som anger förhållandet mellan hektarskörden enligt de objektiva skördeuppskattningarna och motsvarande hektarskörd enligt årsväxt- och skörderapporteringen. Inom resp. hushållningssällskapsområde differentierades normskördarna sedan på ersättningsområden med ledning av särskilda relationstal.

Normskörden på tillvaratagen vallåterväxt bestämdes som ett genomsnitt för åren 1959—1965 enligt de objektiva skördeuppskattningarna.

Normskörden för sockerbeter beräknades för varje ersättningsområde som ett medeltal för perioden 1950—1965 på basis av uppgifter från Svenska Sockerfabriks Aktiebolaget.

För oljeväxter saknas i huvudsak skördestatistik för åren före 1956. Genomsnittsskördar för perioderna 1956—1965 (våroljeväxter utom vitsenap), 1957—1965 (höstoljeväxter) samt 1961—1965 (vitsenap) har därför använts som normskördar 1966. Differentieringen på ersättningsområden av dessa normskördar, vilka framräknats på grundval av material från Sveriges Oljeväxtintressenter och statistiska centralbyråns arealinventeringar, har skett länsvis med hjälp av särskilda relationstal.

I fråga om den ej konsumtionsdugliga potatisen har som normskörd använts den genomsnittliga skörden för åren 1957—1965 enligt de objektiva skördeuppskattningarna. Fördelningen av den totala normskörden av potatis på fabrikspotatis resp. mat- och foderpotatis har även skett med ledning av uppgifter från skördeuppskattningarna.

Liksom i fråga om de aktuella priserna har normpriser 1966 för avsalugrödorna beräknats med ledning av inlösenpriser, mittpriser eller motsvarande, vilka omräknats att motsvara genomsnittskvalitet för en längre period. För fodersäd har priset bestämts som ett medeltal av priserna under åren 1964—1966, medan för vallhø och foderpotatis motsvarande värden fastställts med hänsyn till näringsinnehållet. I fråga om matpotatis har

värdet beräknats med utgångspunkt från mittpriset, varvid samma uppdelning på konsumtionspotatis resp. annan potatis tillämpats som vid beräkningen av det aktuella priset.

Självrisk. Utbetalning av ersättning

Enligt bestämmelserna skall brukaren själv svara för viss del av de förluster som inträder vid skördeskada. Självriskens skall stå i direkt proportion till den normala skördevariationen för brukningsenheten. Denna har framräknats med ledning av områdesvis bestämda skördevariationer mellan olika år (för grödgrupper) samt brukningsenhetens arealfördelning. Härigenom blir självrisken storlek beroende dels av odlingsinriktningen vid brukningsenheten, dels av enhetens geografiska läge. I genomsnitt för samtliga brukningsenheter uppgår självrisken för närvarande till 15,5 % av normskördevärdet.

Sedan underlaget för beräkningarna färdigställt och överförs till magnetband, utförs i elektronisk datamaskin ersättningsberäkningar för samtliga brukare. Detaljerade beräkningsresultat utskrivs för varje brukningsenhet.

Samtliga brukare, som lämnat anmälan i laga tid, får så snart ersättningsberäkningarna är slutförda, ett besked från statens jordbruksnämnd om utfallet. Eventuell ersättning utbetalas genom postgiro.

Skördeskadeskyddets finansiering

För finansiering av skördeskadeskyddet har bildats en särskild skördeskadefond, vilken förvaltas av statens jordbruksnämnd. Av de 30 milj. kronor som varje år

tillförs denna fond svarar staten och jordbrukarna för vardera hälften. De senares andel läggs på produktionen och tas ut i form av skördeskadeavgifter. I följande tablå har för 1965/66 angivits avgifternas fördelning på olika produkter.

Produkt	Andel i procent av jordbrukarnas bidrag till skördeskadefonden
Brödsäd	31,0
Fabrikspotatis	3,2
Oljeväxter	17,4
Sockerbetor	7,1
Mjolk och grädde	21,3
Slaktboskap	20,0
	100

Vid ingången till budgetåret 1966/67 fanns i fonden totalt omkring 86 milj. kronor.

Utöver det årliga tillskottet till fonden har staten lämnat en garanti om 75 milj. kronor, avsedd att tillgripas om så stora skördeskadador skulle uppstå, att fondmedlen blir otillräckliga.

Utfallet av ersättningsberäkningarna för 1966 års skörd

I tab. 79 ges en sammanfattning av ersättningsberäkningarna för 1966 års skörd. Totalt inkom cirka 70 000 anmälningar för skördeskadeersättning. Antalet utbetalda ersättningar uppgick till omkring 28 000 och det totala ersättningsbeloppet till cirka 58 milj. kronor.

På grund av lokala skador bildades för 1966 års skörd två tillfälliga ersättningsområden, ett i Kristianstads län (Åhus-kärrområdet) och ett i Malmöhus län (Ilstorp—Vombområdet). I båda fallen förorsakades skadorna av mycket stora nederbördsmängder under sommaren.

Övrig publicering

En mera ingående beskrivning av skördeskadeskyddets uppbyggnad och funktion 1966 har lämnats i Statistiska meddelanden J 1967:13. Beträffande metodiken m. m. i de objektiva skördeuppskattningarna, vilka ligger till grund för ersättningsberäkningarna i skördeskadeskyddet, hänvisas dels till den på sid. 80—87 i denna publikation lämnade redogörelsen, dels till Statistiska meddelanden J 1967:12.

VIII. Husdjursskötsel. Animalisk produktion

1. Jordbruksinventeringarna

Inledning

Liksom tidigare insamlades vid jordbruksinventeringarna under 1966 särskilda uppgifter om antalet husdjur av olika slag. Den metodik som användes i dessa undersökningar har utförligt beskrivits i kap. II (sid. 17) och föreliggande avsnitt innehåller därför endast en sammanfattning av de resultat som framkommit.

Undersökningarnas innehåll

Uppgiftsinsamlingens omfattning vid de olika undersökningstillfällena under 1966 har redovisats i tablå på sid. 17. Specifieringen av husdjuren på olika kategorier och åldersgrupper framgår i detalj av bil. 3—5. Den nuvarande klassificeringen, vilken började tillämpas vid juniinventeringen 1963¹, innebär en konsekvent genomförd uppdelning på kön och ålder. Kvigor och kvigkalvar specificeras dessutom efter avsedd användning för pålägg eller slakt. För hästar har den tidigare uppdelningen efter ålder ersatts med uppdelning efter födelseår.

¹ En närmare redogörelse för innebörden i de under 1963 införda klassificeringsändringarna har lämnats i Statistiska meddelanden J 1963:23.

Resultat

Antalet husdjur

I tab. 80—84 lämnas vissa huvudresultat om antalet husdjur 1966. I tab. 82 och tab. 83 finns uppgifter även för storleksgruppen 0,26—2,0 hektar åker, medan redovisningen i övriga tabeller är begränsad till brukningsenheter med mer än 2 hektar åker.

Tab. 80 innehåller uppgifter om antalet husdjur i juni 1966 inom de olika länen och hela riket. För att närmare belysa utvecklingen under året har i tab. 81 sammanställts totalsummor för olika djurslag enligt de tre jordbruksinventeringarna. I denna tabell ingår dessutom uppgifter om djurantalet i juni närmast föregående år. Antalet husdjur i juni 1966 inom olika storleksgrupper av jordbruk framgår av tab. 82 och tab. 83. Tab. 84 slutligen innehåller beräknade värden för antalet nötkreatursenheter 1966 (se nedan).

Antalet *hästar* minskade från juni 1965 till juni 1966 med cirka 15 %. Av tab. 83 framgår att det i förhållande till åkerarealen största antalet hästar påträffas i storleksgruppen 2—5 hektar åker. Med ökande åkerareal minskar sedan antalet hästar kontinuerligt.

Det totala antalet *nötkreatur* var i juni 1966 omkring 2 % lägre än vid samma tidpunkt föregående år. Bakom nedgången låg i huvudsak en minskning av antalet kor. I förhållande till åkerarealen var antalet *nötkreatur* — liksom antalet hästar — störst i de lägre storleksgrupperna.

Antalet *svin* var något högre än föregående år. Liksom tidigare var uppfödningen i stor utsträckning förlagd till de medelstora brukningsenheterna såsom tab. 83 utvisar.

Totalantalet *höns* och *kycklingar* minskade med 8 % från juni 1965 till juni 1966.

Antalet *får*, vilket ökat kontinuerligt sedan 1958, visade mellan 1965 och 1966 en uppgång med 8 %. Som framgår av tab. 83 var fåruppfödningen liksom tidigare i stor utsträckning förlagd till de mindre jordbruken.

För att erhålla jämförbara siffror för den totala kreatursskötselns omfattning inom skilda områden har de olika slagen av husdjur omräknats till en gemensam enhet, *nötkreatursenhet*, enligt de sedan länge inom jordbruksstatistiken tillämpade grunderna¹. Av resultaten för 1966 — se tab. 84 — framgår, att totalantalet *nötkreatursenheter* i riket minskat något jämfört med 1965.

¹ 1 *nötkreatursenhet* = 1 fullvuxet *nötkreatur*, 2 ungnöt eller kalvar, 2/3 vuxen häst, 4/3 unghäst eller föl, 4 *svin* resp. 10 *får*.

Husdjursbesättningarnas storlek

Jordbruksinventeringarnas primäruppgifter rörande antalet husdjur har tidigare huvudsakligen använts för skattning av totalantalet djur inom olika områden. Från och med 1964 görs på grundval av junimaterialet vissa ytterligare beräkningar, varvid uppgifter framkommer om brukningsenheternas fördelning efter *husdjursbesättningarnas storlek*. Dessa utvidgningar har möjliggjorts genom ändring av den tidigare skattningsmetodiken och genom övergång till automatisk databehandling (se närmare sid. 19).

Resultaten från bearbetningen av 1966 års material har i sammanfattning införts i tab. 85 och tab. 86 (avser *nötkreatur* resp. *svin*). Enligt den första tabellen fanns i juni 1966 *nötkreatur* vid 76 % av det totala antalet brukningsenheter med mer än 2 hektar åker. Antalet brukningsenheter utan *svin* — se tab. 86 — var avsevärt högre än antalet enheter utan *nötkreatur*; *svin* saknades sålunda vid 61 % av gårdarna.

Övrig publicering

Definitiva resultat från *husdjursräkningar* 1966 finns införda i Statistiska meddelanden J 1966:12, 37, 40 och 42. Härutöver publiceras sammanfattande översikter i *Jordbruksekonomiska Meddelanden* 1965:7—8 och 10 samt 1966:3.

Tab. 80. Antal husdjur den 1 juni 1966 inom län, produktionsområden och hela riket

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Område	Hästar				Nötkreatur				
	Födda 1963 och tidigare	Ung- hästar födda 1964 och 1965	Föl	Summa hästar	Tjurar, tjurkalvar och stutar		Kor		
					1 år och däröver	Under 1 år	Kor som kalvat endast en gång	Övriga kor	Summa kor
Län									
Stockholms stad o. län	1 638	390	180	2 208	3 618	4 458	5 806	18 274	24 080
Uppsala	1 215	134	123	1 472	2 946	4 856	6 244	20 285	26 529
Södermanlands »	1 483	154	100	1 737	4 931	8 716	9 724	28 397	38 121
Östergötlands »	2 984	175	183	3 342	11 875	16 261	12 576	39 981	52 557
Jönköpings »	5 924	441	264	6 629	10 657	15 420	12 510	44 998	57 508
Kronobergs »	4 931	357	272	5 560	6 261	8 467	8 168	27 860	36 028
Kalmar »	4 086	367	225	4 678	11 465	18 203	13 226	42 326	55 552
Gotlands »	869	305	173	1 347	7 599	9 448	5 163	13 947	19 110
Blekinge »	1 857	167	90	2 114	5 091	6 619	3 423	11 039	14 462
Kristianstads »	3 391	603	431	4 425	22 158	27 168	15 416	46 052	61 468
Malmöhus »	3 451	1 325	834	5 610	24 681	28 299	16 011	44 768	60 779
Hallands »	2 564	321	182	3 067	9 532	18 568	13 892	39 022	52 914
Göteborgs o. Bohus »	2 937	210	249	3 396	3 526	7 401	6 842	25 142	31 984
Älvsborgs »	7 271	998	412	8 681	11 944	15 924	14 384	56 535	70 919
därav norra delen	3 604	570	215	4 389	4 289	7 279	7 349	31 788	39 137
» södra »	3 667	428	197	4 292	7 655	8 645	7 035	24 747	31 782
Skaraborgs län	3 301	504	301	4 106	14 539	25 288	19 652	64 021	83 673
Värmlands »	4 406	479	248	5 133	3 492	6 641	6 367	26 778	33 145
Örebro »	2 044	177	96	2 317	3 705	8 303	5 551	19 165	24 716
Västmanlands »	1 633	202	95	1 930	4 773	5 540	6 176	21 545	27 721
Kopparbergs »	2 917	169	53	3 139	1 298	3 771	4 305	16 383	20 688
Gävleborgs »	4 229	256	122	4 607	1 748	4 627	5 154	20 013	25 167
Västernorrlands »	4 978	448	91	5 517	1 007	5 864	6 117	24 191	30 308
Jämtlands »	4 016	434	176	4 626	1 945	5 631	5 403	20 848	26 251
Västerbottens »	4 285	201	78	4 564	2 308	12 149	10 590	38 589	49 179
Norrbottnens »	2 664	36	29	2 729	827	3 110	4 887	19 127	24 014
Produktionsområden									
Götalands södra slättbygder	3 157	1 096	567	4 820	28 364	36 419	19 227	53 022	72 249
» mellanbygder	4 612	1 150	714	6 476	33 036	43 605	25 974	73 382	99 356
» norra slättbygder	5 052	740	477	6 269	20 524	35 051	27 242	88 993	116 235
Svealands slättbygder	7 554	1 147	611	9 312	19 601	32 123	33 373	107 484	140 857
Götalands skogsbygder	28 963	2 640	1 822	33 425	54 598	78 122	64 879	225 783	290 662
Mellersta Sveriges skogsbygder	9 091	684	306	10 081	8 116	13 775	14 833	56 899	71 732
Nedre Norrland	12 649	1 089	395	14 133	4 157	15 227	15 596	60 714	76 310
Övre Norrland	7 996	307	115	8 418	3 530	16 410	16 463	63 009	79 472
Hela riket									
1966.	79 074	8 853	5 007	92 934	171 926	270 732	217 587	729 286	946 873
1965.	¹ 93 121	² 9 856	5 722	108 699	159 940	271 103	223 728	763 690	987 418
1964.	³ 112 871	⁴ 13 012	6 871	132 754	148 191	248 549	222 371	832 304	1 054 675
1963.	⁵ 127 955	⁶ 14 439	6 796	149 190	155 806	228 661	248 960	882 901	1 131 861
1962.	⁷ 142 350	⁸ 14 810	6 000	163 160	..	..	239 130	968 900	1 208 030

¹ Avser »Hästar födda 1962 och tidigare». — ² Avser »Unghästar födda 1963 och 1964». — ³ Avser »Hästar tidigare». — ⁴ Avser »Unghästar födda 1961 och 1962». — ⁵ Avser »Hästar 3 år och däröver». — ⁶ Avser »Hästar 3 år och däröver». — ⁷ Avser »Hästar 3 år och däröver». — ⁸ Avser »Hästar 3 år och däröver».

					Får och lamm	Svin			Höns och kycklingar		
Kvigor 1 år och däröver		Kvigor och kvigkalvar under 1 år		Summa nötkreatur		Avels-svin	Övriga svin	Summa svin	Höns	Kycklingar	Summa höns och kycklingar
För pålägg	För slakt	För pålägg	För slakt								
9 654	1 288	7 739	1 139	51 976	6 387	1 835	21 880	23 715	117 640	22 069	139 709
10 640	1 188	7 962	1 639	55 760	2 062	5 867	30 483	36 350	171 219	78 481	249 700
18 121	1 274	13 698	1 654	86 515	7 279	4 237	30 033	34 270	118 092	40 034	158 126
24 563	3 309	18 393	4 169	131 127	11 314	5 712	43 015	48 727	215 412	297 404	512 816
23 182	4 530	17 640	5 647	134 584	7 114	7 395	36 655	44 050	163 538	64 154	227 692
14 058	3 760	10 880	3 716	83 170	5 925	6 717	41 566	48 283	219 306	125 818	345 124
25 168	4 363	19 889	4 693	139 333	13 874	12 691	79 091	91 782	200 948	80 243	281 191
9 441	1 992	7 653	2 218	57 461	69 485	7 107	41 275	48 382	123 836	55 821	179 657
5 954	2 160	4 764	1 691	40 741	4 085	4 369	52 880	57 249	131 659	68 196	199 855
29 749	9 057	25 358	7 326	182 284	6 256	41 431	353 919	395 350	545 234	319 214	864 448
34 015	8 863	27 696	5 871	190 204	5 558	42 590	347 910	390 500	501 688	432 511	934 199
25 056	3 210	20 456	4 583	134 319	6 372	32 065	225 846	257 911	647 875	467 639	1 115 514
11 290	3 239	9 452	3 521	70 413	9 568	4 809	28 788	33 597	212 302	88 245	300 547
24 076	5 150	18 449	8 102	154 564	5 456	12 687	67 254	79 941	342 861	174 999	517 860
11 564	2 039	9 061	4 173	77 542	3 800	5 853	30 729	36 582	228 509	127 785	356 294
12 512	3 111	9 388	3 929	77 022	1 656	6 834	36 525	43 359	114 352	47 214	161 566
37 266	7 626	29 192	6 653	204 237	8 669	23 819	144 647	168 466	542 804	273 826	816 630
7 763	1 071	6 262	3 956	62 330	10 503	2 464	20 858	23 322	150 936	72 782	223 718
9 050	1 599	7 067	2 109	56 549	4 135	2 605	24 328	26 933	208 799	118 113	326 912
10 461	1 232	7 690	1 489	58 906	1 220	5 400	32 416	37 816	172 632	58 821	231 453
5 955	559	4 394	1 520	38 185	8 442	1 043	7 436	8 479	91 512	43 572	135 084
6 888	404	5 864	1 580	46 278	10 744	937	6 837	7 774	49 051	14 077	63 128
5 418	580	5 958	2 879	52 014	7 062	969	5 460	6 429	66 351	17 392	83 743
6 255	523	6 652	1 374	48 631	10 259	269	2 420	2 689	28 387	4 888	33 275
8 725	1 461	10 714	7 474	92 010	12 514	2 843	19 616	22 459	57 446	24 145	81 591
4 038	507	4 711	2 020	39 227	4 151	208	3 129	3 337	18 128	8 381	26 509
39 594	9 826	32 212	7 886	226 550	7 598	60 195	539 053	599 248	897 816	726 505	1 624 321
50 601	10 582	42 320	9 122	288 622	82 650	47 257	374 051	421 308	569 610	288 169	857 779
51 353	9 170	40 118	9 631	282 082	13 369	29 698	190 828	220 526	740 119	538 773	1 278 892
57 738	6 304	43 961	8 303	308 887	21 256	21 036	146 695	167 731	799 813	338 146	1 137 959
115 650	26 660	90 315	29 863	685 870	47 958	63 798	355 107	418 905	1 564 911	842 873	2 407 784
20 951	2 930	16 370	6 681	140 555	19 776	2 897	23 997	26 894	300 680	143 979	444 659
16 977	1 424	16 433	5 446	135 974	22 365	2 137	15 022	17 159	141 582	39 834	181 416
13 922	2 049	16 804	10 091	142 278	23 462	3 051	22 989	26 040	83 125	32 546	115 671
366 786	68 945	298 533	87 023	2 210 818	238 434	230 069	1 667 742	1 897 811	5 097 656	2 950 825	8 048 481
372 367	68 354	303 488	87 478	2 250 148	220 176	228 060	1 656 247	1 884 307	5 462 813	3 315 284	8 778 097
384 625	74 911	307 071	93 189	2 311 211	218 127	221 727	1 643 286	1 865 013	5 658 889	3 956 105	9 614 994
411 401	75 604	317 105	101 226	2 421 664	183 729	208 271	1 582 334	1 790 605	5 421 230	4 073 475	9 494 705
458 340	..	..	..	2 551 020	165 360	234 740	1 763 290	1 998 030	5 590 000	4 059 140	9 649 140

födda 1961 och tidigare». — ⁴ Avser »Unghästar födda 1962 och 1963». — ⁵ Avser »Hästar födda 1960 och »Unghästar 1 och 2 år».

Tab. 81. Antal husdjur den 1 juni 1965, 1 mars, 1 juni och 15 oktober 1966.
Hela riket

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Djurslag	Juni 1965	Mars 1966	Juni 1966	Oktober 1966
Hästar födda 1963 ¹ och tidigare	93 121	..	79 074	..
Unghästar födda 1964 ¹ och 1965 ¹	9 856	..	8 853	..
Föl	5 722	..	5 007	..
Summa hästar	108 699	..	92 934	..
Tjurar och stutar 1 år och däröver	159 940	167 731	171 926	165 202
Tjurar, tjurkalvar och stutar under 1 år	271 103	268 778	270 732	240 270
Kor	987 418	977 603	946 873	920 155
Därav kor som kalvat endast en gång ..	223 728	221 576	217 587	215 669
» övriga kor	763 690	756 027	729 286	704 486
Kvigor 1 år och däröver	440 721	413 985	435 731	426 295
Därav för pålägg	372 367	350 141	366 786	351 780
» » slakt	68 354	63 844	68 945	74 515
Kvigor och kvigkalvar under 1 år	390 966	377 881	385 556	371 742
Därav för pålägg	303 488	300 484	298 533	291 527
» » slakt	87 478	77 397	87 023	80 215
Summa nötkreatur	2 250 148	2 205 978	2 210 818	2 123 664
Får och lamm	220 176	..	238 434	..
Galtar för avel 6 månader och däröver ..	8 470	9 446	9 708	9 399
Modersuggor	219 590	221 448	220 361	223 574
Därav första gången dräktiga	50 751	48 413	46 946	43 930
» övriga dräktiga	100 249	107 186	104 783	105 076
» digivande samt icke dräktiga ..	60 479	58 445	61 463	67 104
» utslagssuggor	8 111	7 404	7 169	7 464
Summa avelssvin	228 060	230 894	230 069	232 973
Övriga svin (inräknat s. k. hushållssvin)	1 656 247	1 651 336	1 667 742	1 829 210
Därav 3 månader och däröver	794 208	846 804	786 198	920 432
» under 3 månader	862 039	804 532	881 544	908 778
Summa svin	1 884 307	1 882 230	1 897 811	2 062 183
Höns	5 462 813	..	5 097 656	..
Därav kläckta 1964 ¹ och tidigare	1 975 635	..	1 912 682	..
» » 1965 ¹	3 487 178	..	3 184 974	..
Kycklingar	3 315 284	..	2 950 825	..
Summa höns och kycklingar	8 778 097	..	8 048 481	..

¹ Årtalen avser 1966 års uppgifter. För 1965 gäller motsvarande åldersgränser.

Tab. 82. Antal husdjur den 1 juni 1966 inom olika storleksgrupper. Hela riket

Djurslag	Storleksgrupp, hektar åker							
	0,26—2,0	2,1—5,0	5,1—10,0	10,1—20,0	20,1—30,0	30,1—50,0	50,1—100,0	Över 100,0
Hästar födda 1963 och tidigare	1 805	14 821	28 552	20 023	5 874	4 342	2 975	2 487
Unghästar födda 1964 och 1965	30	784	1 750	2 293	862	1 130	1 126	908
Föl	22	318	1 157	1 200	567	550	608	607
Summa hästar	1 857	15 923	31 459	23 516	7 303	6 022	4 709	4 002
Tjurar och stutar 1 år och däröver	357	5 024	17 251	36 494	28 424	33 707	27 317	23 709
Tjurar, tjurkalvar och stutar under 1 år...	940	11 359	37 405	66 975	46 118	45 855	35 163	27 857
Kor	7 026	75 860	198 662	277 749	151 376	119 954	67 960	55 312
Därav som kalvat endast en gång	1 119	14 898	36 089	60 970	37 342	31 168	19 422	17 698
Därav övriga kor ..	5 907	60 962	162 573	216 779	114 034	88 786	48 538	37 614
Kvigor 1 år o. däröver	1 552	19 376	65 187	116 634	77 534	71 179	46 483	39 338
Därav för pålägg...	998	14 847	51 784	99 847	65 555	59 458	39 738	35 557
» » slakt	554	4 529	13 403	16 787	11 979	11 721	6 745	3 781
Kvigor och kvigkalvar under 1 år	2 038	21 173	66 697	109 583	66 493	57 315	35 319	28 976
Därav för pålägg...	972	10 742	45 087	84 734	54 451	47 461	30 262	25 796
» » slakt	1 066	10 431	21 610	24 849	12 042	9 854	5 057	3 180
Summa nötkreatur ...	11 913	132 792	385 202	607 435	369 945	328 010	212 242	175 192
Får och lamm	4 583	32 701	48 168	52 438	30 437	26 623	22 611	25 456
Galtar för avel 6 månader och däröver....	40	132	648	2 410	2 177	2 343	1 376	622
Modersuggor	1207	6 273	27 805	72 600	46 925	37 500	19 124	10 134
Övriga svin	8 501	38 655	154 215	422 415	331 751	329 921	209 586	181 199
Därav 3 månader och däröver	2 480	13 344	55 329	148 464	150 860	179 239	119 340	119 622
Därav under 3 månader	6 021	25 311	98 886	273 951	180 891	150 682	90 246	61 577
Summa svin	9 748	45 060	182 668	497 425	380 853	369 764	230 086	191 955
Höns	141 143	598 266	1 146 879	1 468 687	689 984	612 749	300 802	280 289
Därav kläckta 1964 och tidigare	55 484	227 834	476 996	581 716	265 692	219 408	99 950	41 086
Därav kläckta 1965	85 659	370 432	669 883	886 971	424 292	393 341	200 852	239 203
Kycklingar	196 103	306 665	518 253	684 004	327 586	409 120	206 117	499 080
Summa höns och kycklingar	337 246	904 931	1 665 132	2 152 691	1 017 570	1 021 869	506 919	779 369

Tab. 83. Antal husdjur den 1 juni 1966 per 100 hektar åker inom olika storleksgrupper. Hela riket

Djurslag	Storleksgrupp, hektar åker								
	0,26— 2,0	2,1— 5,0	5,1— 10,0	10,1— 20,0	20,1— 30,0	30,1— 50,0	50,1— 100,0	Över 100,0	Totalt
Hästar födda 1963 och tidigare	7,3	7,6	6,6	3,0	1,2	0,8	0,7	0,6	2,5
Unghästar födda 1964 och 1965	0,1	0,4	0,4	0,3	0,2	0,2	0,3	0,2	0,3
Föl	0,1	0,2	0,3	0,2	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2
Summa hästar	7,5	8,2	7,3	3,5	1,5	1,1	1,1	1,0	3,0
Tjurar och stutar 1 år och däröver	1,4	2,6	4,0	5,5	6,0	6,5	6,3	5,8	5,5
Tjurar, tjurkalvar och stutar under 1 år...	3,8	5,9	8,6	10,0	9,8	8,8	8,1	6,8	8,6
Kor	28,2	39,2	45,7	41,5	32,0	23,1	15,6	13,5	30,2
Därav som kalvat endast en gång.....	4,5	7,7	8,3	9,1	7,9	6,0	4,5	4,3	6,9
Därav övriga kor ..	23,7	31,5	37,4	32,4	24,1	17,1	11,1	9,2	23,3
Kvigor 1 år o. däröver	6,2	10,0	15,0	17,4	16,4	13,7	10,6	9,6	13,8
Därav för pålägg...	4,0	7,7	11,9	14,9	13,9	11,4	9,1	8,7	11,6
» » slakt.....	2,2	2,3	3,1	2,5	2,5	2,3	1,5	0,9	2,2
Kvigor och kvigkalvar under 1 år	8,2	10,9	15,4	16,4	14,0	11,0	8,1	7,1	12,3
Därav för pålägg...	3,9	5,5	10,4	12,7	11,5	9,1	6,9	6,3	9,5
» » slakt.....	4,3	5,4	5,0	3,7	2,5	1,9	1,2	0,8	2,8
Summa nötkreatur ...	47,8	68,6	88,7	90,8	78,2	63,1	48,7	42,8	70,4
Får och lamm	18,4	16,9	11,1	7,8	6,4	5,1	5,2	6,2	7,7
Galtar för avel 6 månader och däröver	0,2	0,1	0,2	0,4	0,5	0,5	0,3	0,2	0,3
Modersuggor	4,8	3,2	6,4	10,9	9,9	7,2	4,4	2,5	7,0
Övriga svin	34,1	20,0	35,5	63,1	70,2	63,5	48,1	44,3	53,1
Därav 3 månader och däröver	9,9	6,9	12,7	22,2	31,9	34,5	27,4	29,2	25,0
Därav under 3 månader	24,2	13,1	22,8	40,9	38,3	29,0	20,7	15,1	28,1
Summa svin	39,1	23,3	42,1	74,4	80,6	71,2	52,8	47,0	60,4
Höns	566,5	308,9	264,1	219,6	145,9	117,9	69,0	68,5	165,9
Därav kläckta 1964 och tidigare	222,7	117,6	109,8	87,0	56,2	42,2	22,9	10,0	62,3
Därav kläckta 1965	343,8	191,3	154,3	132,6	89,7	75,7	46,1	58,5	103,6
Kycklingar	787,2	158,4	119,4	102,2	69,3	78,8	47,3	122,1	99,7
Summa höns och kycklingar	1 353,7	467,3	383,5	321,8	215,2	196,7	116,3	190,6	265,6

Tab. 84. Beräknat antal nötkreatursenheter den 1 juni 1966 inom län, produktionsområden och hela riket

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Område	Antal nötkreatursenheter	Område	Antal nötkreatursenheter
<i>Län</i>		Västernorrlands län	51 850
Stockholms stad o. län	49 290	Jämtlands »	46 590
Uppsala »	53 920	Västerbottens »	85 250
Södermanlands »	76 490	Norrbottnens »	37 330
Östergötlands »	115 840		
Jönköpings »	122 510	<i>Produktionsområden</i>	
Kronobergs »	83 260	Götalands södra slättbygder	320 130
Kalmar »	134 080	» mellanbygder	332 420
Gotlands »	62 790	» norra slättbygder	274 380
Blekinge »	47 850	Svealands slättbygder	291 380
Kristianstads »	238 280	Götalands skogsbygder	671 880
Malmöhus »	242 810	Mellersta Sveriges skogsbygder . .	133 280
Hallands »	167 720	Nedre Norrland	134 830
Göteborgs o. Bohus »	67 070	Övre Norrland	133 810
Älvsborgs »	151 210		
därav norra delen	76 000	<i>Hela riket</i>	
» södra »	75 210	1966	2 292 110
Skaraborgs län	199 770	1965	2 343 220
Värmlands »	63 520	1964	2 429 320
Örebro »	52 900	1963	2 528 570
Västmanlands »	57 950	1962	2 636 390
Kopparbergs »	37 590		
Gävleborgs »	46 240		

Tab. 85. Nötkreatursbesättningarnas storlek år 1966: Antalet bruksenheter fördelat efter antalet kor vid enskilda bruksenheter inom storleksgrupper, produktionsområden och hela riket

Avser bruksenheter med mer än 2 hektar åker

Område; storleksgrupp, hektar åker	Antal bruksenheter						Summa
	Utan nötkreatur	Med nötkreatur					
		Utan kor	Med kor				
			1—3	4—9	10—24	Över 24	
<i>Storleksgrupper (hektar åker)</i>							
2,1— 5,0	21 874	2 005	19 008	7 336	54	—	50 277
5,1— 10,0	12 431	2 423	12 540	29 061	846	—	57 301
10,1— 20,0	5 743	2 080	3 892	24 472	8 883	—	45 070
20,1— 30,0	2 420	1 136	1 352	5 668	8 265	42	18 883
30,1— 50,0	2 449	1 305	852	2 002	6 416	327	13 351
50,1—100,0	1 669	953	416	359	2 057	938	6 392
Över 100,0	723	339	77	63	146	943	2 291
<i>Produktionsområden</i>							
Götalands södra slättbygder	3 195	1 671	1 898	4 427	2 157	250	13 598
» mellanbygder ..	1 985	972	2 456	6 138	3 419	250	15 220
» norra slättbygder	4 501	1 335	2 785	5 665	4 289	382	18 957
Svealands slättbygder	6 607	1 352	2 272	5 432	4 988	741	21 392
Götalands skogsbygder	6 625	3 149	12 256	24 538	7 862	403	54 833
Mellersta Sveriges skogsb.	6 821	606	4 803	5 245	1 725	156	19 356
Nedre Norrland	9 208	552	5 553	8 472	1 149	40	24 974
Övre Norrland	8 367	604	6 114	9 044	1 078	28	25 235
<i>Hela riket</i>							
1966	47 309	10 241	38 137	68 961	26 667	2 250	193 565
1965	46 138	9 395	43 083	77 215	26 048	2 090	203 969
1964	44 359	8 524	48 164	85 679	26 752	1 932	215 410

Tab. 86. Svinbesättningarnas storlek år 1966: Antalet brukningsenheter fördelat efter antalet svin vid enskilda brukningsenheter inom storleksgrupper, produktionsområden och hela riket

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Område; storleksgrupp, hektar åker	Antal brukningsenheter						Summa
	Utan svin	Med svin					
	1—2	3—10	11—50	51—200	Över 200		
<i>Storleksgrupper (hektar åker)</i>							
2,1— 5,0	41 471	5 704	1 903	1 118	75	6	50 277
5,1— 10,0	38 042	8 192	5 651	4 988	424	4	57 301
10,1— 20,0	20 828	5 237	6 558	10 363	1 975	109	45 070
20,1— 30,0	7 220	1 628	2 799	5 094	2 039	103	18 883
30,1— 50,0	5 838	799	1 434	3 084	1 905	291	13 351
50,1—100,0	3 565	230	474	962	897	264	6 392
Över 100,0	1 669	13	35	114	190	270	2 291
<i>Produktionsområden</i>							
Götalands södra slättbygder	3 392	351	1 197	5 469	2 762	427	13 598
» mellanbygder...	3 840	1 636	2 645	5 148	1 679	272	15 220
» norra slättbygder	11 123	1 138	2 163	3 624	798	111	18 957
Svealands slättbygder	14 549	2 089	2 199	1 826	621	108	21 392
Götalands skogsbygder	28 054	7 824	8 675	8 718	1 470	92	54 833
Mellersta Sveriges skogsb.	15 971	2 059	875	356	84	11	19 356
Nedre Norrland	20 222	4 133	372	200	43	4	24 974
Övre Norrland	21 482	2 573	728	382	48	22	25 235
<i>Hela riket</i>							
1966.....	118 633	21 803	18 854	25 723	7 505	1 047	193 565
1965.....	120 638	24 204	22 455	28 727	7 037	908	203 969
1964.....	122 483	27 519	25 642	32 139	6 907	720	215 410

2. Nötkreaturens rasfördelning

Inledning

I programmet för 1961 års jordbruksräkning — se sid. 3 — ingick bl. a. en specialundersökning rörande nötkreaturens rasfördelning, baserad på material som insamlades i samband med statistiska centralbyråns ordinarie husdjursräkning i oktober 1961. Med hjälp av oktoberma-

terialet erhöles skattningar av nötkreaturens relativa fördelning på olika raser; dessa uppgifter utnyttjades sedan för beräkning av motsvarande fördelning — i absoluta tal — av antalet nötkreatur enligt jordbruksräkningen.

Tab. 87. Nötkreaturens rasfördelning år 1961: Antal kor och ungnöt¹ av olika raser inom

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Område	Svensk röd och vit boskap (SRB)		Svensk låglandsboskap (SLB)		Svensk kullig boskap (SKB)	
	Kor	Ungnöt	Kor	Ungnöt	Kor	Ungnöt
Län						
Stockholms stad o. län.....	31 973	28 972	88	740	68	30
Uppsala »	33 962	28 249	224	238	7	—
Södermanlands »	45 090	41 508	94	228	8	—
Östergötlands »	60 698	65 944	1 915	4 311	121	20
Jönköpings »	66 967	61 414	1 972	1 706	47	61
Kronobergs »	43 834	37 547	725	1 041	—	—
Kalmar »	61 399	69 033	659	1 505	—	—
Gotlands »	19 537	30 062	140	235	—	—
Blekinge »	17 860	19 494	260	1 847	—	—
Kristianstads »	24 605	29 629	44 643	79 844	—	—
Malmöhus »	8 298	9 441	70 859	128 226	—	—
Hallands »	26 352	26 694	28 005	38 622	15	10
Göteborgs o. Bohus »	36 690	32 806	931	1 012	18	15
Älvsborgs »	82 199	63 295	2 471	3 444	403	112
Skaraborgs »	90 174	88 891	8 251	11 691	64	19
Värmlands »	32 984	23 002	179	1 491	3 233	1 359
Örebro »	31 989	27 982	85	179	119	66
Västmanlands »	34 138	28 478	128	582	50	61
Kopparbergs »	15 870	9 730	184	104	8 749	4 024
Gävleborgs »	26 229	17 555	—	—	1 545	715
Västernorrlands »	10 822	6 858	—	—	25 324	12 159
Jämtlands »	2 973	2 863	—	10	25 739	14 612
Västerbottens »	6 371	4 413	332	207	49 911	30 787
Norrbottnens »	7 636	4 367	127	72	22 184	10 908
Produktionsområden						
Götalands södra slättbygder	13 758	17 200	75 875	143 183	15	10
» mellanbygder	61 980	86 265	45 881	75 240	—	—
» norra slättbygder	127 912	126 232	9 419	15 102	83	64
Svealands slättbygder	175 737	155 496	617	2 803	247	121
Götalands skogsbygder	314 368	287 306	29 292	39 467	245	103
Mellersta Sveriges skogsbygder.....	75 578	53 568	453	1 142	5 075	2 203
Nedre Norrland	34 668	23 100	276	115	53 426	27 180
Övre Norrland	14 649	9 060	459	283	78 514	45 277
Hela riket	818 650	758 227	162 272	277 335	137 605	74 958

¹ Ungnöt omfattar kvigor, kvigkalvar, ungtjurar och stutar (se närmare bil. 2). ² SJB = Svensk Hfd = Hereford, Ch = Charolais.

Resultat

En översikt över nötkreaturens rasfördelning 1961 — med särredovisning av kor resp. ungnöt — lämnas i *tab. 87*. Enligt denna sammanställning var drygt 70 % av de kor som redovisats i jordbruksräkningen av SRB-ras (Svensk röd och vit boskap). Motsvarande andel för ungnöt var cirka 65 %.

Övrig publicering

För en närmare beskrivning av den särskilda undersökningen rörande nötkreaturens rasfördelning hänvisas dels till Jordbruksräkningen 1961 (SOS), dels till avsnitt II:2 i föreliggande publikation (behandlar metodiken m. m. i de årliga jordbruksinventeringarna).

län, produktionsområden och hela riket

Övriga mjölkkraser (SJB, SAB, RB) ¹		Köttkraser (AA, Hfd, Ch) ²		Korsningsdjur i första generationen		Annan eller okänd ras		Summa	
Kor	Ungnöt	Kor	Ungnöt	Kor	Ungnöt	Kor	Ungnöt	Kor	Ungnöt
180	239	80	103	123	440	155	50	32 667	30 574
14	27	73	145	56	176	338	318	34 674	29 153
284	237	136	210	520	951	85	160	46 217	43 294
554	524	89	266	566	2 088	124	224	64 067	73 377
736	797	3	26	270	735	532	336	70 527	65 075
296	217	81	121	263	513	222	201	45 421	39 640
1 011	763	57	187	425	1 203	414	413	63 965	73 104
181	219	26	61	80	744	151	202	20 115	31 523
390	228	25	32	97	512	—	26	18 632	22 139
778	525	413	592	727	2 076	797	1 296	71 963	113 962
338	414	140	209	379	1 000	205	302	80 219	139 592
766	943	55	100	277	696	386	448	55 856	67 513
601	317	48	123	139	262	35	76	38 462	34 611
455	248	50	130	393	1 647	836	584	86 807	69 460
269	156	101	183	494	1 407	388	284	99 741	102 631
527	291	51	68	569	540	3 127	1 292	40 670	28 043
295	103	73	154	36	180	251	124	32 848	28 788
276	179	3	11	362	603	50	381	35 007	30 295
130	86	60	89	273	484	220	62	25 486	14 579
329	148	—	—	342	156	2 761	990	31 206	19 564
851	559	—	—	909	1 028	1 851	847	39 757	21 451
43	37	—	—	373	507	609	319	29 737	18 348
259	81	—	—	520	722	2 290	1 012	59 683	37 222
12	—	—	—	780	504	942	491	31 681	16 342
627	769	403	616	495	2 138	398	408	91 571	164 324
1 095	911	232	435	558	2 283	640	1 250	110 386	166 384
556	307	189	365	467	2 862	452	349	139 078	145 281
939	800	416	691	1 217	2 401	881	1 019	180 054	163 331
3 725	2 957	247	568	2 233	5 130	2 150	2 182	352 260	337 713
1 020	667	19	48	933	1 277	4 142	1 681	87 220	60 586
1 317	846	58	87	1 722	1 825	4 652	1 886	96 119	55 039
296	81	—	—	1 348	1 258	3 454	1 663	98 720	57 622
9 575	7 338	1 564	2 810	8 973	19 174	16 769	10 438	1 155 408	1 150 280

jerseyboskap, SAB = Svensk ayrshireboskap, RB = Dansk röd boskap. — ³ AA = Aberdeen Angus,

3. Antalet galtar och betäckta suggor

Inledning

Statistiska centralbyrån redovisar för varje månad uppgifter om antalet galtar samt antalet under månaden betäckta suggor. Till grund för denna redovisning ligger sammandrag för de olika länen upprättade vid resp. hushållningssällskap.

Författning

Bestämmelserna rörande uppgiftsskyldighet m. m. återfinns i Kungl. Maj:ts kungörelse den 30 december 1953 (nr 758).

Insamling av primäruppgifter

Enligt ovannämnda författning skall varje innehavare av galt, som utnyttjas för avelsändamål, föra journal med förlöpande uppgifter om betäckningar samt om försäljning och inköp av fargalt. Vidare skall galthållaren första dagen efter varje kalendermånads utgång till vederbörande hushållningssällskap insända kopia av de uppgifter som under månaden införts i betäckningsjournalen.

Det åligger varje hushållningssällskap att kontrollera galthållarnas redovisning, att upprätta sammandrag för sällskapets område och insända detta till statistiska centralbyrån senast 10 dagar efter kalendermånadens utgång.

Resultat

Uppgifter om antalet tjänstbara galtar resp. antalet betäckta suggor åren 1962—1966 redovisas i sammandrag i *tab. 88*. Av dessa resultat framgår att betäckningarna ökat med totalt cirka 3 % från 1965 till 1966.

Övrig publicering

Uppgifter för län och hela riket redovisas månadsvis i Statistiska meddelanden omkring 14 dagar efter utgången av resp. rapportmånad. En sammanfattande redovisning ges dessutom i tabellavdelningen i Jordbruksekonomiska Meddelanden.

Tab. 88. Antal tjänstbara galtar och betäckta suggor åren 1962—1966. Hela riket

År	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Medeltal per år resp. summa
Tjänst- bara galtar													
1966.....	7 841	7 870	7 903	7 954	7 802	7 782	7 962	7 932	7 945	8 014	8 089	8 142	7 936
1965.....	7 358	7 381	7 438	7 493	7 528	7 579	7 595	7 632	7 507	7 711	7 635	7 615	7 539
1964.....	6 830	6 973	7 002	7 125	7 131	7 199	7 190	7 241	7 243	7 198	7 196	7 305	7 136
1963.....	6 862	6 785	6 839	6 911	6 817	6 783	6 754	6 864	6 708	6 739	6 815	6 882	6 813
1962.....	6 970	6 952	7 175	7 007	7 062	7 103	7 024	7 099	6 923	6 896	6 834	6 799	6 987
Betäckta suggor													
1966.....	33 239	29 528	31 883	31 352	32 438	31 718	31 940	31 875	28 563	31 907	34 975	36 056	385 474
1965.....	34 381	30 110	30 720	30 413	32 986	32 833	32 158	30 936	26 652	28 600	31 880	33 612	375 281
1964.....	33 824	30 563	30 438	28 913	29 948	29 779	30 186	29 876	25 912	27 544	30 511	32 495	359 989
1963.....	28 798	28 195	28 494	27 548	27 449	27 070	27 355	28 606	25 165	26 366	28 682	30 372	334 100
1962.....	35 160	29 894	30 522	29 718	30 936	28 685	29 118	28 463	22 643	24 232	26 426	28 744	344 541

4. Hästpremieringen

Inledning

Den med statsmedel understödda hästpremieringen har till ändamål att »verka för åstadkommande av goda och för olika trakter och ändamål fullt lämpliga hästar». Premieringen, vilken står under överinseende av lantbruksstyrelsen, sker i två särskilda former, nämligen dels som sommarpremiering, dels som vårpremiering.

Närmare bestämmelser rörande hästpremieringen finns meddelade i Kungl. Maj:ts kungörelser den 2 december 1949 (nr 703), 27 juni 1957 (nr 484), 20 januari 1961 (nr 3) samt 12 januari 1962 (nr 3).

Premieringens utförande

Hästpremieringen äger rum vid särskilda premieringsmöten på platser inom länet som bestäms av lantbruksstyrelsen efter förslag av resp. hushållningssällskap. Bedömningen av hästarna verkställs vid dessa möten av särskilt utsedda premieringsnämnder.

För att häst skall kunna komma under bedömning vid premieringsmöte krävs att den uppfyller vissa villkor i fråga om ras-tillhörighet och härstamning. Anmälan om deltagande i premieringen skall av hästens ägare (eller ägarens representant) göras till resp. hushållningssällskap.

I fråga om fölston och äldre hingstar (fyra år och däröver) omfattar bedömningen dels hästens egenskaper som individ, dels avkommans beskaffenhet. För övriga grupper av hästar är bedömningen begränsad att gälla enbart de individuella egenskaperna.

De vid hästpremieringen förekommande belöningarna är värdebokstav, vitsord om godkännande, skådepenning, diplom och frisedel. I vissa fall är belöningarna kombinerade med penningpris.

Belöningen av ettåriga och tvååriga unghästar, vilka undergår s. k. förbedömning, ges i form av skådepenning. För treåriga ungston utgår frisedel samt ev. diplom medan treåriga unghingstar premieras med vitsordet godkänd.

Premieringen av fölston sker med någon av värdebokstäverna B, AB eller A, av vilka A utgör den högsta belöningen. Gruppen fyraåriga och äldre hingstar slutligen premieras med värdebokstav eller med vitsord om godkännande.

På basis av uppgifter som insänds från premieringsnämndernas ordföranden upprättar lantbruksstyrelsen årligen en särskild sammanställning över premieringsverksamheten.

Resultat

Vissa huvudresultat från hästpremieringarna 1966 meddelas i *tab. 89*. Av tabellen framgår att det sammanlagda antalet förbedömda eller premierade hästar 1966 var något lägre än närmast föregående år.

Övrig publicering

En detaljerad redogörelse för premieringsverksamhetens omfattning och resultat 1966 återfinns i lantbruksstyrelsens meddelande nr 68 serie B.

Tab. 89. Hästpremieren år 1966: Antal förbedömda eller premierade hästar, beslutade belöningar¹ m. m., inom län och hela riket

Område	Antal förbedömda el. premierade hästar	Fyraåriga och äldre hingstar				Unghingstar		Fölston			Ungston		
		A	AB	B	Vitsord om Gdk.	Skådepenning	Vitsord om Gdk.	A	AB	B	Skådepenning	Frisedel	Diplom
Län													
Stockholms stad o. län	479	7	12	22	9	9	1	30	44	161	145	33	6
Uppsala »	179	1	5	8	2	—	—	8	29	66	37	21	2
Södermanlands »	241	2	5	13	2	13	—	14	30	70	65	22	5
Östergötlands »	287	5	4	8	2	5	2	13	35	104	74	30	5
Jönköpings »	448	3	11	19	—	5	—	17	44	164	127	53	5
Kronobergs »	338	5	4	15	1	—	—	16	48	125	77	42	5
Kalmar »	345	2	7	14	1	2	—	25	44	135	82	31	2
Gotlands »	504	8	7	16	1	6	6	35	59	159	150	50	7
Blekinge »	148	—	2	6	—	—	—	10	17	41	46	25	1
Kristianstads »	469	2	6	15	1	1	6	21	59	159	130	59	10
Malmöhus »	904	10	10	26	8	2	—	123	110	311	216	66	22
Hallands »	289	4	2	9	1	—	1	31	18	106	80	25	12
Göteborgs o. Bohus »	455	4	11	17	1	1	3	31	38	172	119	44	14
Älvsborgs läns norra del	353	7	8	14	1	4	4	26	34	120	89	31	15
» » södra »	345	8	4	5	2	—	3	39	22	122	95	27	18
Skaraborgs län	449	10	5	18	1	2	4	44	37	171	106	37	14
Värmlands »	321	2	9	15	5	—	1	8	49	74	114	40	4
Örebro »	113	2	2	6	3	—	—	7	7	37	33	10	6
Västmanlands »	199	1	5	9	—	4	—	8	19	66	64	19	4
Kopparbergs »	141	1	1	7	5	2	—	2	14	48	37	21	2
Gävleborgs »	139	3	4	10	2	2	—	2	7	43	43	19	4
Västernorrlands »	107	1	2	7	3	—	—	4	16	17	47	10	—
Jämtlands »	287	2	7	12	7	—	4	7	41	66	86	52	3
Västerbottens »	151	2	4	7	1	2	1	4	23	34	50	21	2
Norrbottnens »	43	1	1	3	1	1	—	—	2	7	18	9	—
Hela riket													
1966.....	7 734	93	138	301	60	61	36	525	846	2 578	2 130	797	168
1965.....	8 744	85	150	331	44	47	40	521	879	2 979	2 467	1 043	158
1964.....	10 139	87	153	328	30	39	67	567	953	3 492	2 950	1 280	193
1963.....	10 664	78	156	354	34	40	65	562	936	3 667	3 250	1 327	195

¹ Se texten.

5. Mjölkboskapskontrollen

Inledning

Liksom tidigare år disponerade lantbruksstyrelsen under 1965/66 särskilda medel för kontrollverksamhet rörande mjölkboskapen. Närmare bestämmelser om kontrollverksamhetens organisation meddelas i Kungl. Maj:ts kungörelse den 2 juni 1950 angående statsbidrag till kontrollföreningsverksamhet m. m. (nr 501).

Kontrollens genomförande

För tillsynen av verksamheten, vilken står under överinseende av lantbruksstyrelsen, svarar en särskild nämnd, den s. k. kontrollnämnden. Lokalt leds och övervakas kontrollen av hushållningssällskapen genom konsulenter på husdjursområdet och överkontrollassistenter. Som egentliga huvudmän för verksamheten står dock särskilda kontrollföreningar, vilkas verksamhetsområden i flertalet fall sammanfaller med länen. Själva kontrollarbetet utförs av hos dessa föreningar anställda kontrollassistenter.

För att kontrollresultaten skall tillräcknas officiellt vitsord erfordras att kontrollföreningsmedlem tolv gånger om året med regelbundna mellanrum ombesörjer mjölmängdsbestämning och uttagning av mjölkprov för fetthaltsundersökning samt att kompletterande kontroll sker genom besök av kontrollassistent det antal gånger per år och besättning, som lantbruksstyrelsen bestämmer.

Vid sidan av den officiella kontrollen utförs s. k. enskild kontroll. Denna skiljer sig från den förra därigenom att kom-

pletterande kontroll av assistent ej förekommer.

Bearbetningen av primäruppgifterna från mjölkboskapskontrollen sker numera centralt vid organisationen Svensk husdjursskötsels datacentral.

Resultat

I tab. 91 redovisas för kontrollåret 1965/66 uppgifter om verksamhetens totala omfattning (med fördelning på de båda kontrollformerna). Det framgår bl. a. att cirka 367 000 kor omfattats av kontrollen under året, dvs. närmare 40 % av samtliga kor vid brukningsenheter med mer än 2 hektar åker (enligt jordbruksinventeringen i juni 1966, se närmare tab. 80).

Tab. 90 innehåller upplysningar om medelavkastning m. m. i officiell kontroll. Resultaten särredovisas där på olika raser.

Vid bedömningen av resultaten från mjölkboskapskontrollen bör beaktas att dessa ej ger genomsnittsvärden för det totala koantalet. Detta beror bl. a. på att de i kontrollen deltagande besättningarna ej utgör en representativ bild av den totala kostammen. Sålunda är exempelvis besättningar vid små brukningsenheter anslutna till kontrollen i väsentligt mindre utsträckning än besättningar vid de större. Vidare torde man kunna räkna med att medelavkastningen inom en och samma storleksgrupp av jordbruk är större vid de brukningsenheter som deltar i kontrollen än vid de som står utanför.

**Tab. 90. Mjölkboskapskontrollens resultat år 1965/66, inom län och hela riket: Medel-
Avser officiell kontroll**

Område	SRB ¹			SLB ²		
	Antal kor	Mjök, kilogram	Fetthalt, procent	Antal kor	Mjök, kilogram	Fetthalt, procent
<i>Län</i>						
Stockholms stad o. län	10 484	4 905	4,2	79	5 126	3,9
Uppsala »	12 518	4 843	4,2	48	5 613	4,0
Södermanlands »	24 920	5 081	4,1	46	5 957	3,9
Östergötlands »	26 208	4 966	4,2	1 180	5 639	3,9
Jönköpings »	11 455	4 870	4,2	170	5 325	4,0
Kronobergs »	6 660	4 862	4,2	73	5 142	4,1
Kalmar läns norra del	6 548	4 914	4,1	100	5 853	4,1
» » södra »	12 015	4 957	4,1	258	4 642	3,9
Gotlands län	6 333	4 675	4,2	331	5 306	4,1
Blekinge »	2 595	4 671	4,1	53	4 761	3,8
Kristianstads »	4 202	4 797	4,2	15 226	5 311	4,0
Malmöhus »	1 870	4 793	4,1	29 649	5 433	4,0
Hallands »	7 505	5 166	4,2	16 751	5 670	4,1
Göteborgs o. Bohus »	6 162	4 787	4,1	304	5 388	3,9
Älvsborgs läns norra del	7 798	4 884	4,0	474	5 185	3,9
» » södra »	7 566	4 674	4,1	816	5 229	4,0
Skaraborgs län	26 284	4 912	4,1	4 532	5 436	3,9
Värmlands »	7 901	4 676	4,1	149	5 112	4,0
Örebro »	10 541	4 931	4,2	216	5 692	4,0
Västmanlands »	11 668	4 943	4,2	50	5 379	4,0
Kopparbergs »	6 274	4 976	4,2	63	5 634	4,0
Gävleborgs »	8 732	4 767	4,2	7	6 264	3,7
Västernorrlands »	3 873	4 460	4,2	97	5 632	4,0
Jämtlands »	1 530	4 629	4,2	175	6 087	4,0
Västerbottens »	1 512	4 611	4,2	206	5 506	4,0
Norrbottnens »	2 594	4 571	4,1	210	5 101	3,9
<i>Hela riket</i>						
1965/66	235 748	4 891	4,1	71 263	5 460	4,0
1964/65	227 567	4 833	4,1	66 521	5 407	4,0
1963/64	215 531	4 628	4,2	61 977	5 163	4,0
1962/63	201 598	4 535	4,1	64 205	5 029	4,0
1961/62	196 268	4 508	4,2	64 374	5 114	4,0

¹ = Svensk röd och vit boskap. — ² = Svensk låglandsboskap. — ³ = Svensk kullig boskap. — korsningar.

avkastning per ko och år inom olika raser

SKB*			SJB*			SAB*			Samtliga kor*		
Antal kor	Mjölk, kilogram	Fetthalt, procent	Antal kor	Mjölk, kilogram	Fetthalt, procent	Antal kor	Mjölk, kilogram	Fetthalt, procent	Antal kor	Mjölk, kilogram	Fetthalt, procent
2	4 636	3,9	30	3 550	6,1	5	5 847	4,0	10 881	4 899	4,2
—	—	—	15	4 010	5,9	4	4 793	4,3	12 664	4 844	4,2
—	—	—	277	3 880	5,9	32	5 212	4,2	26 724	5 062	4,1
—	—	—	401	3 756	6,0	—	—	—	28 319	4 971	4,2
—	—	—	185	3 740	5,9	—	—	—	12 002	4 857	4,2
—	—	—	32	3 528	5,9	51	5 013	4,2	7 088	4 859	4,2
—	—	—	203	3 779	5,7	—	—	—	7 161	4 903	4,2
—	—	—	242	3 561	6,0	19	5 325	4,4	12 916	4 920	4,2
—	—	—	26	3 688	5,9	—	—	—	8 262	4 786	4,2
—	—	—	8	3 632	5,9	23	4 904	4,5	2 799	4 674	4,1
—	—	—	231	3 410	6,1	37	4 955	4,3	20 247	5 169	4,1
1	3 244	3,4	51	3 364	5,9	83	4 893	4,7	32 005	5 387	4,0
2	3 189	4,1	48	3 355	6,0	484	5 113	4,3	26 306	5 482	4,1
2	3 135	4,4	55	3 659	5,8	30	5 525	4,5	6 647	4 801	4,1
1	4 391	3,8	90	3 812	5,7	35	5 073	4,3	8 563	4 893	4,1
—	—	—	30	3 751	5,9	56	4 874	4,2	9 522	4 736	4,1
1	4 991	4,0	171	3 743	5,9	46	5 267	4,6	31 507	4 984	4,1
82	3 794	4,1	43	3 198	5,9	9	4 043	3,9	8 273	4 665	4,1
—	—	—	150	3 790	6,0	3	5 252	4,7	10 978	4 930	4,2
—	—	—	212	3 723	6,0	38	4 934	4,3	13 354	4 904	4,3
685	3 862	4,5	94	3 931	5,9	3	4 557	4,1	7 528	4 846	4,3
51	3 741	4,3	102	3 590	5,9	15	4 702	4,4	9 033	4 746	4,2
3 133	3 585	4,4	717	3 535	5,9	367	4 578	4,4	9 583	4 083	4,4
6 027	3 773	4,4	541	3 556	6,0	243	4 408	4,5	9 429	4 003	4,4
6 014	3 835	4,5	483	3 473	6,1	359	4 468	4,6	8 881	4 024	4,5
2 144	3 657	4,2	21	3 797	5,9	130	4 605	4,3	5 422	4 214	4,2
18 145	3 751	4,4	4 458	3 627	6,0	2 072	4 756	4,4	346 094	4 926	4,2
17 626	3 698	4,4	3 630	3 606	6,0	1 305	4 716	4,4	328 466	4 870	4,2
17 171	3 615	4,4	3 049	3 455	6,0	809	4 597	4,4	308 501	4 667	4,2
13 203	3 453	4,4	1 077	3 655	6,4	..	..	..	296 887	4 565	4,1
13 933	3 408	4,4	1 067	3 601	6,0	..	..	..	290 760	4 571	4,1

* = Svensk jerseyboskap. — ⁵ = Svensk ayrshireboskap. — ⁶ Inkl. kor av RB-ras (röd boskap) samt

Tab. 91. Mjölkboskapskontrollens omfattning år 1965/66¹, inom län och hela riket: Antal besättningar och kor i officiell resp. enskild kontroll

Område	Officiell kontroll		Enskild kontroll		Summa	
	Antal besättningar	Antal kor	Antal besättningar	Antal kor	Antal besättningar	Antal kor
Län						
Stockholms stad o. län.....	584	10 881	92	1 086	676	11 967
Uppsala »	737	12 664	—	—	737	12 664
Södermanlands »	1 420	26 724	167	1 814	1 587	28 538
Östergötlands »	1 732	28 319	135	1 437	1 867	29 756
Jönköpings »	978	12 002	220	2 102	1 198	14 104
Kronobergs »	681	7 088	68	435	749	7 523
Kalmar läns norra del	439	7 161	37	373	476	7 534
» » södra »	906	12 916	28	326	934	13 242
Gotlands län.....	841	8 262	18	129	859	8 391
Blekinge »	157	2 799	136	1 152	293	3 951
Kristianstads »	1 748	20 247	252	1 995	2 000	22 242
Malmöhus »	2 546	32 005	195	1 454	2 741	33 459
Hallands »	2 173	26 306	616	4 682	2 789	30 988
Göteborgs o. Bohus »	607	6 647	—	—	607	6 647
Älvsborgs läns norra del	659	8 563	99	1 048	758	9 611
» » södra »	976	9 522	—	—	976	9 522
Skaraborgs län.....	2 122	31 507	6	68	2 128	31 575
Värmlands »	554	8 273	71	482	625	8 755
Örebro »	773	10 978	41	396	814	11 374
Västmanlands »	856	13 354	—	—	856	13 354
Kopparbergs »	725	7 528	113	1 036	838	8 564
Gävleborgs »	1 038	9 033	21	167	1 059	9 200
Västernorrlands »	1 319	9 583	—	—	1 319	9 583
Jämtlands »	1 102	9 429	55	416	1 157	9 845
Västerbottens »	1 083	8 881	92	648	1 175	9 529
Norrbottnens »	554	5 422	—	—	554	5 422
Hela riket						
1965/66	27 310	346 094	2 462	21 246	29 772	367 340
1964/65	26 535	328 466	2 994	25 151	29 529	353 617
1963/64	25 042	308 501	3 912	32 178	28 954	340 679
1962/63	23 858	296 887	6 563	56 073	30 421	352 960
1961/62	23 178	290 760	7 993	67 180	31 171	357 940

¹ Kontrollåret omfattar tiden 1 oktober—30 september.**Övrig publicering**

Varje år ges i meddelande från lantbruksstyrelsen en redogörelse för kontrollföreningsverksamheten under det sistlidna kontrollåret. I denna redogörelse, vilken sammanställs av kontrollnämnden, läm-

nas data rörande verksamhetens organisation och omfattning, kontrollkostnader, rastillhörigheten hos de kontrollerade besättningarna, mjölkornas avkastning m. m.

6. Mejerihanteringen. Producentpriset på mjölk

Inledning

Fortlöpande uppgifter om mejerinäringen ges i Svenska Mejeriernas Riksförenings (SMR) detaljstatistik. Åtskilliga av dessa uppgifter ingår i statens jordbruksnämnds månatliga redovisning av produktion, priser m. m. beträffande jordbruksprodukter (se sid. 90).

Resultat

Uppgifter lämnas i tab. 92 för åren 1961/62—1965/66 och 1962—1966 om antalet mejerier och leverantörer till dessa, om kvantiteten mjölk, som vägts in vid mejerier samt om mjölkens fetthalt, användning och pris. Den närmare innebörden i redovisade uppgifter framgår av noter till tabellen.

Enligt tabellen har såväl antalet mejerier som leverantörer minskat starkt under perioden, medan nedgången i kvantitet invägd mjölk varit måttlig.

Övrig publicering

Detaljuppgifter om mejerihanteringen meddelas av SMR i särskild tabellavdelning i dess årsredovisning. Rikssiffror över leveranser av mjölk, mejeriproduktion, priser m. m. lämnas varje månad i Jordbruksekonomiska Meddelanden. I den senare publikationen införs dessutom separata årliga redogörelser för produktionen m. m. av olika jordbruksprodukter.

Tab. 92. Mejerihanteringen åren 1961/62—1965/66 samt 1962—1966: Antal mejerier och mejerileverantörer, vid mejerier invägd mjölk, mejerimjölakens medelfetthalt, användning av invägd mjölk samt pris på mejerimjölk

År	Antal mejerier ¹	Antal mejerileverantörer ¹	Invägd mjölk, ton	Medelfetthalt, procent	Användning av invägd mjölk, ton			Pris för mejerimjölk ⁴ , öre per kilogram
					Till produktberedning	Till konsumtionsmjölk ³	Till gräddesamt svinn	
1965/66	..	132 752	3 268 082	3,97	2 073 161	794 810	400 111	54,45
1964/65	..	144 256	3 296 258	3,96	2 118 060	777 957	400 241	54,57
1963/64	..	156 547	3 308 782	3,95	2 161 698	759 465	387 619	49,26
1962/63	..	169 239	3 401 191	3,91	2 266 099	757 342	377 750	44,22
1961/62	..	179 328	3 533 116	3,90	2 397 646	760 957	374 513	43,26
1966.....	260	129 234	3 239 001	3,97	2 036 014	800 909	402 078	53,93
1965.....	280	141 159	3 311 161	3,97	2 129 899	779 970	401 292	55,47
1964.....	313	152 800	3 272 664	3,96	2 111 198	768 848	392 618	50,80
1963.....	339	165 812	3 386 712	3,91	2 248 081	758 658	379 973	45,26
1962.....	367	176 880	3 496 911	3,91	2 368 529	752 513	375 869	43,30

¹ Avser antalet mejerier den 31/12 resp. år. — ² Uppgifterna avser medeltal av månadssiffror, vägda med mjölkinvägningen per leverantör och månad. — ³ Omräknad till helmjölk. — ⁴ Medelavräkningspris till producent vid årets fetthalt och fodermjölksåtertagen betalda, hämtad vid leveransplats (gården). Inkl. efterlikvid och leveranstillägg. — ⁵ Preliminär uppgift.

7. Mjolkproduktionen och dess användning

Inledning

Efter framställning från statens jordbruksnämnd inhämtade statistiska centralbyrån vid jordbruksinventeringen i mars 1965 uppgifter om mjolkproduktionen och dess användning under 1964. Undersökningar med samma syfte hade tidigare genomförts för åren 1937/38, 1949, 1952, 1955, 1958 och 1961. .

Undersökningsmetodiken vid jordbruksinventeringarna beskrivs utförligt i ett tidigare avsnitt — se sid. 17 — till vilket hänvisas.

Undersökningens genomförande

Omfattning

Urvalet av brukningsenheter för inventeringen i mars 1965 omfattade ca 12 700 brukningsenheter med mer än 2 hektar åker, vilket innebar en väsentlig minskning av antalet uttagna enheter jämfört med föregående undersökningar. Liksom vid tidigare tillfällen omfattade undersökningen hela riket.

Innehåll

I uppgiftsblanketten skulle den under kalenderåret 1964 producerade mjölken särredovisas på följande poster:

Levererad till mejeri

Försäld till arbetare och övriga anställda vid brukningsenheten

Försäld till andra

Förbrukad i hushållet samt utlämnad som födoråd (undantag)

Använd till beredning av lantsmör och lantost

Använd till utfodring (ej skummjolk)

Komplettering och granskning

Trots förenklingar i blanketten hade ett betydande antal jordbrukare lämnat frågorna helt eller delvis obesvarade. I relativt stor utsträckning hade för båda undersökningarna svar utelämnats trots att de ordinarie djurräkningarna visat att djur förekommit på brukningsenheten. Erforderliga kompletteringar av primärmaterial utfördes mestadels efter telefonsamtal med uppgiftslämnaren, men även i viss utsträckning genom uppskattning baserad på tillgängliga uppgifter om djurantal etc.

Resultatberäkning

Vid skattningarna av den totala mjolkproduktionen och dess användning 1964 grupperades de uttagna brukningsenheterna i storleksklasser inom naturliga jordbruksområden. Kvantiteterna för brukningsenheter inom varje grupp summerades och multiplicerades med genomsnittet av de inverterade urvalssannolikheterna för brukningsenheterna i resp. grupp. En korrektion för bortfall gjordes, varvid brukningsenheter för vilka uppgifter ej förelåg tilldelades resp. grupps kvantitetsmedeltal.

För brukningsenheter med mindre än 2 hektar åker, vilka icke omfattades av undersökningen, gjordes uppskattningar på grundval av förhållanden i den närmast högre storleksgruppen (2—5 hektar åker).

Resultat

Uppgifter om den totala mjolkproduktionens storlek samt om produktionens

Tab. 93. Totala mjölkproduktionen och dess användning, i milj. kilogram, åren 1952, 1955, 1958, 1961 och 1964. Hela riket

År	Total produktion	Användning					
		Leveranser till mejeri	Försäljning till arbetare och övriga anställda	Övrig försäljning	Förbrukning i hushållet m. m.	Produktion av lantsmör och ost	Utfodring
1964	3 605	3 228	8	46	157	5	161
1961	3 721	3 273	16	55	200	9	168
1958	3 976	3 353	21	74	282	22	224
1955	4 053	3 385	26	94	325	18	205
1952	4 397	3 591	38	119	402	40	207

Tab. 94. Mjölkproduktionen och dess användning, i milj. kilogram, år 1964, inom olika storleksgrupper. Hela riket

Användning	Storleksgrupp, hektar åker							
	2,1— 5,0	5,1— 10,0	10,1— 20,0	20,1— 30,0	30,1— 50,0	50,1— 100,0	Över 100,0	Summa
Leveranser till mejeri	199	644	994	510	406	245	223	3 221
Försäljning till arbetare och övriga anställda	..	..	1	1	1	2	3	8
Övrig försäljning	5	11	11	6	4	4	3	44
Förbrukning i hushållet m. m.	28	47	40	16	10	4	1	146
Produktion av lantsmör och ost	2	2	1	..	..	..	..	5
Utfodring	20	38	44	21	15	8	9	155
Summa	254	742	1 091	554	436	263	239	3 579

Tab. 95. Mjölkproduktionens storlek, i milj. kilogram, åren 1952, 1955, 1958, 1961 och 1964, inom produktionsområden och hela riket

Avser bruksningsenheter med mer än 2 hektar åker

Produktionsområde	1952	1955	1958	1961	1964
Götalands södra slättbygder	418	400	401	377	327
» mellanbygder	394	407	399	399	379
» norra slättbygder	529	497	472	470	479
Svealands slättbygder	753	644	640	601	586
Götalands skogsbygder	1 158	1 116	1 151	1 073	1 056
Mellersta Sveriges skogsbygder	344	297	287	255	257
Nedre Norrland	602	285	256	248	248
Övre Norrland		251	244	250	247
Hela riket	4 198	3 897	3 850	3 673	3 579

användning åren 1952, 1955, 1958, 1961 och 1964 redovisas i tab. 93. Tab. 94 och tab. 95 innehåller specificerade data för storleksgrupper (avser 1964) och produktionsområden (avser samma år som tab. 93).

Enligt tab. 93 levererades till mejerierna under 1964 sammanlagt cirka 3 228 milj. kilogram mjölk, vilket är omkring 45 milj.

kilogram mindre än den kvantitet som redovisats i mejeriorganisationens egen löpande statistik (se tab. 92).

Övrig publicering

Resultaten av undersökningen för 1964 har redovisats i Jordbruksekonomiska Meddelanden 1967:2.

8. Kalvslaktens omfattning

Inledning

I samband med jordbruksinventeringen i juni 1963 insamlade statistiska centralbyrån på begäran av statens jordbruksnämnd uppgifter om antalet under 1962 slaktade och till slakt försålda kalvar. Liknande uppgifter hade tidigare inhämtats för åren 1950, 1954 och 1957. Undersökningens syfte var främst att fastställa hems slaktens omfattning. Då uppgiftsinsamlingen emellertid bl. a. av tekniska skäl omfattade samtliga slag av kalvslakt gav undersökningen även uppgifter om den totala kalvslakten i hela riket med fördelning på storleksgrupper av jordbruk och på produktionsområden.

Uppläggningsen av de årliga jordbruksinventeringarna har ingående beskrivits i kap. II (sid. 17). Undersökningen rörande kalvslaktens storlek 1962 skedde enligt samma metod som dessa.

uppgifter inkom sedermera från 24 029 (94,7 %) av dessa.

Innehåll

Slakten av kalv under kalenderåret 1962 skulle i undersökningen redovisas i antal enligt följande rubriker:

- Kalvar levererade för slakt
 - Till slakteri
 - Till andra
- Hemslaktade kalvar
 - Köttet veterinärbesiktigat
 - Köttet ej veterinärbesiktigat

Tab. 96. Totala antalet slaktade kalvar åren 1950, 1954, 1957 och 1962. Hela riket

År	Marknadsförd slakt ¹	Ej veterinärbesiktigad hems slakt	Summa
1962	509 548	46 511	556 059
1957	704 741	68 884	773 625
1954	865 066	62 991	928 057
1950	972 751	103 828	1 076 579

¹ Inkl. besiktigad hems slakt.

Undersökningens genomförande

Omfattning

I urvalet ingick 25 376 brukningsenheter med mer än 2 hektar åker. Användbara

Tab. 97. Antal slaktade kalvar inom olika storleksgrupper åren 1950, 1954, 1957 och 1962, i procent av den totala kalvslakten resp. år

År	Storleksgrupp, hektar åker								Summa
	0,0—2,0 ¹	2,1—5,0	5,1—10,0	10,1—20,0	20,1—30,0	30,1—50,0	50,1—100,0	Över 100,0	
1962	1	13	30	29	12	8	4	3	100
1957	5	16	29	28	10	6	4	2	100
1954	5	16	28	27	9	6	5	4	100
1950	6	17	27	24	9	7	5	5	100

¹ För 1962 avses 0,26—2,0 hektar.

Beträffande kalvarnas ålder (vid leverans för slakt resp. vid hemsakt) skulle följande klassificering ske:

Spädkalv ej äldre än 10 dagar
 Gödkalv ej äldre än 12 veckor
 Övriga kalvar till slakt

Resultat

Uppgifter om den totala kalvslaktens storlek, med fördelning på marknadsförd slakt resp. ej veterinärbesiktigad hemsakt, redovisas för åren 1950, 1954, 1957 och 1962 i tab. 96. Antalet slaktade kalvar vid brukningsenheter med högst 2 hektar åker, vilka ingår i tabellen, har för 1962 beräknats med utgångspunkt från relationen

mellan antalet levande kalvar vid brukningsenheter med 0,26—2,0 och 2—5 hektar åker enligt 1961 års jordbruksräkning. Dessa relationstal har sedan applicerats på antalet slaktade kalvar vid brukningsenheter med 2—5 hektar åker enligt undersökningen för 1962.

Särskilda data rörande kalvslaktens omfattning inom olika storleksgrupper har sammanställts i tab. 97 och inom produktionsområdena i tab. 98.

Den enligt undersökningen framräknade marknadsförda slakten — redovisad i tab. 96 — visar vid jämförelse med veterinärstyrelsens statistik avseende totalantalet för slakt besiktigade kalvar — se tab. 104 — endast obetydliga avvikelser (differens

Tab. 98. Antal slaktade kalvar inom olika produktionsområden åren 1950, 1954, 1957 och 1962, i procent av den totala kalvslakten resp. år

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Produktionsområde	1950	1954	1957	1962
Götalands södra slättbygder	6	6	5	3
» mellanbygder	7	7	6	5
» norra slättbygder	11	11	11	12
Svealands slättbygder	18	16	16	18
Götalands skogsbygder	30	30	31	31
Mellersta Sveriges skogsbygder	10	10	9	9
Nedre Norrland	11	10	11	11
Övre Norrland	7	10	11	11
Hela riket	100	100	100	100

mindre än 1 %). För spädkalv (= mindre kalv) överstiger antalet enligt undersökningen motsvarande antal enligt veterinärstatistiken med 2,5 %, medan för summan av gödkalv och övrig kalv (= större kalv) redovisas en underskattning med 2,6 %. Samma tendenser har konstaterats i samband med tidigare undersökningar.

Övrig publicering

För varje undersökning rörande kalvslakten brukar en sammanfattande redogörelse införas i Jordbruksekonomiska Meddelanden. Resultaten från undersökningen avseende 1962 finns meddelade i nr 1964:11.

9. Svinstamkontrollen

Inledning

Enligt Kungl. Maj:ts kungörelse den 16 maj 1958 (nr 244) rörande stamboksföring och kontroll av avelssvin skall som underlag för riksstamboksföring av svin anordnas kontroll av avelsdjur genom prövning av avkommans beskaffenhet (svinstamkontroll). Kontrollen skall äga rum vid av lantbruksstyrelsen godkänd kontrollstation och verkställas i enlighet med de föreskrifter som lantbruksstyrelsen meddelar. För samråd med lantbruksstyrelsen i frågor rörande svinstamkontrollen skall finnas en särskild nämnd, den s. k. svinkontrollnämnden.

Kontrollens genomförande

Anmälan om prövning i svinstamkontroll skall ske till lantbruksstyrelsen senast tio dagar efter kullens födelse. Som allmänna villkor för uttagning till kontroll gäller vissa bestämmelser rörande bl. a. besättningsstorlek, härstamning, rastillhörighet och hälsotillstånd. Ur varje för kontroll godkänd kull uttages fyra grisar till prövning (två av vardera könet), varvid särskilt skall tillses att de uttagna djuren har ungefär samma medelvikt som kullen i dess helhet.

Leverans till kontrollstationen sker då den uttagna gruppen uppnått en levande vikt av i genomsnitt lägst 15 och högst 18 kilogram per djur.

På kontrollstationen utfodras grisarna enligt en för samtliga kontrollstationer gemensam foderplan, omfattande två skilda foderstater avsedda för kontrollgrupper med en medelvikt per gris av resp. 15—50 kilogram och 51—90 kilogram.

Omedelbart efter kontrollgruppens ankomst till kontrollstationen vägs och märks samtliga grisar inom gruppen. Vägningen upprepas därefter med lämpliga mellanrum tills grisarna uppnått en medelvikt av 20 kilogram, då kontrollen tar sin början.

Under kontrolltiden vägs samtliga grisar vid stationen i bestämd ordningsföljd och på bestämda tidpunkter. Slakten av grisarna verkställs sedan efter hand som de uppnått härför fastställd levande vikt (omkring 90 kilogram).

Grisarnas foderförbrukning och levande vikt antecknas varje vecka i kontrollstationens huvudliggare, där särskilt konto finns upplagt för varje grupp. När samtliga grisar inom gruppen slaktats av-

Tab. 99. Svinstamkontrollen åren 1961/62—1965/66¹: Verksamhetens omfattning samt medeltal av uppnådda resultat

Ras; år	Antal kontroll- rade avin	Tillväxt per djur och dag, gram	Förbrukat antal foder- enheter per kilogram tillväxt	Slaktresultat (medeltal)			
				Kropp- längd, centimeter	Ryggs- späckets tjocklek, millimeter	Buk- väggens tjocklek, millimeter	Slakt- kroppens köttfullhet, poäng¹
<i>Lantras</i>							
1965/66	3 604	721	2,93	96,5	25,4	34,0	13,2
1964/65	3 351	721	2,93	96,4	26,3	33,8	13,2
1963/64	3 095	718	2,95	96,2	27,0	33,8	13,3
1962/63	3 277	715	2,97	95,9	27,7	34,2	13,2
1961/62	3 254	705	3,01	96,3	28,6	35,2	13,0
<i>Yorkshireras</i>							
1965/66	1 069	723	2,92	96,8	26,4	33,3	13,0
1964/65	1 093	716	2,95	96,5	27,9	33,4	12,9
1963/64	1 001	719	2,96	96,3	28,1	33,7	13,0
1962/63	970	718	2,97	96,4	28,6	33,7	13,1
1961/62	939	708	3,01	96,5	29,8	35,0	12,9

¹ Kontrollåret omfattar tiden 1 oktober—30 september. — ² Se texten.

slutas kontot, varvid bl. a. grisarnas genomsnittliga viktökning och foderförbrukning under kontrolltiden beräknas.

Snarast möjligt efter slakten överförs slaktkropparna till kylrum, där de förvaras hängande under cirka 24 timmar, varefter bedömning av slaktegenskaperna sker. Vid bedömningen, vilken utförs av särskild bedömningsnämnd, mäts ryggspäckets och bukväggens tjocklek samt kroppens längd. Vidare sker poängsättning av ryggspäckets fasthet, svälens finhet, bogpartiets storlek, bukens form och jämnhet samt skinkans form och storlek enligt en skala omfattande 9—15 poäng, där siffrvärde 12 betecknar godkänd beskaffenhet och siffrvärde 15 sällsynt god beskaffenhet. Med utgångspunkt från erhållna späckmått samt särskilda mätningar på fotografi av ett tvärsnitt av slaktkroppen poängsätts dessutom enligt samma skala fördelningen av ryggspäcket samt slaktkroppens köttfullhet.

Resultat

I tab. 99 har för kontrollåren 1961/62—1965/66 sammanfattats uppgifter rörande kontrollverksamhetens omfattning. Vidare redovisas i tabellen vissa medelresultat för de kontrollerade djurens foderförbrukning och tillväxt samt för deras slaktegenskaper.

Under 1965/66 ingick cirka 4 700 svin i kontrollen varav ungefär 77 % av lantras och resten av yorkshireras. Verksamheten var under året fördelad på sammanlagt sex kontrollstationer.

Övrig publicering

Uppgifter från svinstamkontrollen publiceras årligen i Meddelanden från Kungl. Lantbruksstyrelsen, serie B. En utförlig redogörelse för verksamheten under 1965/66 finns införd i häfte nr 72 i denna serie.

10. Suggkontrollen

Inledning

Den officiella¹ suggkontrollen, vilken har pågått sedan 1928, avser att ge förtlöpande informationer om avelssvinens identitet och härstamning samt om suggornas mödraegenskaper. Bestämmelser för verksamheten återfinns i Kungl. Maj:ts kungörelse av den 16 maj 1958 (nr 244).

¹ Även inofficiell kontroll förekommer, vilken dock icke behandlas i detta sammanhang.

Kontrollens genomförande

Suggkontrollen omfattar redovisning av bl. a. antalet levande och döda smågrisar vid födseln, antalet överlevande efter tre veckor samt kullens vikt vid denna tidpunkt. Det förutsätts att något fodertillskott ej ges till smågrisarna under denna treveckorsperiod.

Verksamheten leds och övervakas av hushållningssällskapen i resp. område och

Tab. 100. Resultat från suggkontrollen, kontrollåret¹ 1965/66, inom län och hela

Område	Lantras				Yorkshireras			
	Antal kullar	Antal grisar per kull vid		Medel-kullvikt kg vid 3 veckor	Antal kullar	Antal grisar per kull vid		Medel-kullvikt kg vid 3 veckor
		Födseln	3 veckor			Födseln	3 veckor	
Län								
Stockholms stad o. län	80	11,8	9,1	56,2	66	11,7	8,1	50,1
Uppsala »	118	11,2	8,8	52,7	62	12,5	10,5	57,2
Södermanlands »	503	10,8	8,9	49,6	61	10,4	9,6	55,8
Östergötlands »	564	10,5	8,6	50,9	221	10,8	8,7	54,5
Jönköpings »	358	11,4	9,2	55,4	13	10,7	7,4	52,1
Kronobergs »	140	11,8	9,5	55,5	38	11,8	10,4	63,0
Kalmar »	731	10,8	9,0	52,8	370	10,1	8,6	50,4
Gotlands »	226	10,4	8,6	51,9	49	11,1	9,0	55,3
Blekinge »	291	11,5	9,1	53,5	110	10,7	8,7	51,6
Kristianstads »	2 886	10,9	9,3	55,0	516	11,0	9,5	56,7
Malmöhus »	2 771	² 10,9	9,2	54,3	540	² 10,4	9,0	54,3
Hallands »	862	11,1	9,1	50,9	52	11,1	9,5	47,8
Göteborgs o. Bohus »	61	10,2	9,1	55,8	13	11,9	10,5	61,7
Älvsborgs läns norra del	18	11,0	9,1	53,5	31	10,4	9,5	52,3
» » södra »	166	10,4	8,9	53,4	23	10,9	9,2	53,9
Skaraborgs län	177	10,9	9,0	51,3	119	² 10,5	9,3	49,8
Värmlands »	40	10,0	7,9	42,5	—	—	—	—
Örebro »	381	10,9	8,6	50,5	39	10,1	8,7	54,7
Västmanlands »	203	10,8	9,0	53,1	138	10,8	9,3	53,8
Kopparbergs »	35	10,6	9,0	53,6	43	13,4	9,4	49,5
Gävleborgs »	22	10,5	7,8	43,7	15	10,1	8,0	46,4
Västernorrlands »	61	² 9,0	8,3	46,5	36	² 10,0	9,3	50,7
Jämtlands »	44	11,9	9,3	42,6	—	—	—	—
Västerbottens »	46	10,7	8,7	53,4	95	10,8	8,6	50,6
Norrhottens »	27	11,7	8,9	52,5	65	9,1	7,4	40,1
Hela riket								
1965/66	10 811	10,9	9,1	53,3	2 715	10,7	9,1	53,3
1964/65	11 043	10,9	9,1	53,6	2 590	11,0	9,3	54,4
1963/64	10 107	10,8	9,1	52,9	2 764	10,8	9,2	53,2

¹ Avser tiden 1 oktober—30 september resp. år. — ² Endast levande födda grisar rapporterade.

verkställs av kontrollföreningarnas assistenter eller särskild kontrollant.

Resultat

I tab. 100 har sammanställts uppgifter om antalet kontrollerade kullar och uppnådda resultat för olika raser.

Under kontrollåret 1965/66 omfattade kontrollen som framgår av tabellen sammanlagt cirka 15 500 kullar med totalt närmare 170 000 smågrisar. Dödligheten från födseln fram till treveckorskrollen

uppgick i genomsnitt för lantras till 16,6 %, för yorkshireras till 15,5 % och för blandade eller korsningsbesättningar till 15,4 %.

Övrig publicering

Uppgifter om suggkontrollen publiceras årligen i Meddelanden från Kungl. Lantbruksstyrelsen serie B. I häfte nr 72 i denna serie återfinns uppgifter för kontrollåret 1965/66.

riket

Blandade eller korsningsbesättningar				Samtliga kontrollerade kullar			
Antal kullar	Antal grisar per kull vid		Medel-kullvikt kg vid 3 veckor	Antal kullar	Antal grisar per kull vid		Medel-kullvikt kg vid 3 veckor
	Födseln	3 veckor			Födseln	3 veckor	
74	11,2	9,0	50,3	220	11,6	8,8	52,4
79	11,0	8,7	53,1	259	11,5	9,2	53,9
—	—	—	—	564	10,8	9,0	50,3
89	9,6	8,3	52,4	874	10,5	8,6	52,0
24	12,6	9,6	56,2	395	11,5	9,1	55,3
22	13,2	10,3	52,0	200	12,0	9,8	56,5
—	—	—	—	1 101	10,5	8,9	51,9
29	11,8	10,3	56,1	304	10,7	8,8	52,8
—	—	—	—	401	11,3	9,0	53,0
478	11,3	9,7	54,0	3 880	11,0	9,4	55,1
627	² 10,8	9,3	55,9	3 938	² 10,8	9,2	54,5
75	11,2	9,7	58,4	989	11,1	9,2	51,3
—	—	—	—	74	10,5	9,4	56,8
67	10,7	8,6	45,2	116	10,7	8,9	48,4
—	—	—	—	189	10,5	8,9	53,5
—	—	—	—	296	10,8	9,1	50,7
—	—	—	—	40	10,0	7,9	42,5
130	10,8	8,8	50,5	550	10,8	8,7	50,8
57	9,2	8,1	41,3	398	10,6	9,0	51,6
45	10,6	8,2	42,6	123	11,6	8,9	48,1
—	—	—	—	37	10,4	7,9	44,8
148	² 10,6	9,2	56,3	245	² 10,2	9,0	53,0
—	—	—	—	44	11,9	9,3	42,6
17	10,8	7,9	48,6	158	10,8	8,5	51,2
12	10,9	9,1	57,2	104	10,0	8,0	45,3
1 973	10,9	9,2	53,6	15 499	10,9	9,1	53,3
1 465	11,0	9,2	54,3	15 098	10,9	9,1	53,8
1 567	10,7	9,2	53,0	14 364	10,8	9,1	53,0

11. Svinslaktens omfattning

Inledning

På begäran av statens jordbruksnämnd infortrade statistiska centralbyrån i samband med areal- och husdjursinventering- en i juni 1962 uppgifter om antalet under 1961 slaktade och till slakt försålda svin. Undersökningar av liknande slag hade tidigare utförts för åren 1950, 1954, 1956 och 1959. I första hand avses dessa undersökningar ge en uppfattning om hemslaktens storlek. Dessutom lämnar undersökningarna uppgifter om den totala svinslakten och dess fördelning på storleksgrupper av jordbruk och på de olika produktionsområdena.

I ett tidigare avsnitt — se sid. 17 — har redogjorts för undersökningsmetodiken i jordbruksinventeringarna. Uppgifterna om svinslakten inhämtades genom tillägsfrågor på inventeringsblanketterna. I urvalet som omfattade hela riket ingick 26 762 brukningsenheter med mer än 2 hektar åker av vilka 98,9 % inkom med bearbetningsbara uppgifter.

Undersökningens innehåll

Den totala slakten under 1961 skulle i blanketten redovisas på följande grupper:

Svin levererade för slakt

Till slakteri

Till andra

Hemslaktade svin

Veterinärbesiktigade

Ej veterinärbesiktigade

Resultat

I tab. 101 har för åren 1950, 1954, 1956, 1959 och 1961 angivits den totala slaktens fördelning på marknadsförd slakt resp. ej veterinärbesiktigad hemslakt. Beträffande brukningsenheter med högst 2 hektar åker har svinantalet 1961 beräknats med utgångspunkt från relationen mellan antalet

Tab. 101. Totala antalet slaktade svin åren 1950, 1954, 1956, 1959 och 1961. Hela riket

År	Marknadsförd slakt ¹	Ej veterinärbesiktigad hemslakt	Summa
1961	2 806 075	128 410	2 934 485
1959	2 817 512	168 007	2 985 519
1956	2 020 564	162 415	2 182 979
1954	1 989 369	145 291	2 134 660
1950	1 590 276	222 861	1 813 137

¹ Inkl. besiktigad hemslakt samt export av levande slaktsvin.

Tab. 102. Antal slaktade svin inom olika storleksgrupper åren 1950, 1954, 1956, 1959 och 1961, i procent av den totala svinslakten resp. år

År	Storleksgrupp, hektar åker								Summa
	0,0—2,0 ¹	2,1—5,0	5,1—10,0	10,1—20,0	20,1—30,0	30,1—50,0	50,1—100,0	Över 100,0	
1961	2	6	15	26	16	14	11	10	100
1959	3	6	14	27	15	14	11	10	100
1956	3	6	17	27	15	14	9	9	100
1954	3	6	19	28	14	13	8	9	100
1950	3	10	21	27	13	12	7	7	100

¹ För 1961 avses 0,26—2,0 hektar.

Tab. 103. Antal slaktade svin inom olika produktionsområden åren 1950, 1954, 1956, 1959 och 1961, i procent av den totala svinslakten resp. år

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Produktionsområde	1950	1954	1956	1959	1961
Götalands södra slättbygder	25	25	26	26	26
» mellanbygder	17	19	20	20	21
» norra slättbygder	12	13	13	13	12
Svealands slättbygder	10	10	11	11	10
Götalands skogsbygder	28	26	24	24	25
Mellersta Sveriges skogsbygder	4	3	3	2	3
Nedre Norrland	3	2	1	2	1
Övre Norrland	1	2	2	2	2
Hela riket	100	100	100	100	100

svin vid brukningsenheter med 0,26—2,0 och 2—5 hektar åker enligt den senaste jordbruksräkningen samt antalet slaktade svin vid brukningsenheter med 2—5 hektar åker enligt undersökningen avseende 1961. För tidigare år har liknande beräkningar blivit utförda. Som »marknadsförd slakt» har vid sammanställningen av tabelluppgifterna räknats dels den redovisade marknadsförda slakten, dels besiktigad hemslakt och dels export av levande slaktsvin. Tillägg har härutöver gjorts för slakten hos storproducenter (s. k. fläskfabriker). Enligt tabellen uppgick den under 1961 marknadsförda slakten till 2 806 000 djur mot 2 933 000

enligt veterinärstyrelsens statistik över besiktigade slaktdjur (med tillägg för export av levande slaktsvin).

Tab. 102 innehåller för samma år som tab. 101 uppgifter om svinslaktens omfattning inom olika storleksgrupper. I tab. 103 slutligen redovisas slaktens storlek inom produktionsområdena.

Övrig publicering

Resultaten från de särskilda undersökningarna rörande svinslakten redovisas vanligen i Jordbruksekonomiska Meddelanden. För 1961 återfinns de i nr 1964:6.

12. Produktionen av kött och fläsk. Producentpriserna på slaktdjur

Inledning

Grundläggande uppgifter om den marknadsförda slaktens storlek ges i veterinärstyrelsens besiktningsstatistik. Enligt Kungl. Maj:ts kungörelse den 20 mars

1959 (nr 99) skall i princip all slakt för avsalu underkastas besiktning.

På grundval av besiktningsstatistiken utför statens jordbruksnämnd månads-

Tab. 104. Antal besiktigade slaktkroppar samt produktion av kött och fläsk, åren 1961/62—1965/66 samt 1962—1966

År	Storboskap	Större kalv (gödkalv och mellankalv)	Mindre kalv (spädkalv)	Svin (inkl. spädgris)	Får och getter	Häst
<i>Antal besiktigade slaktkroppar</i> ¹						
1965/66	640 860	207 738	92 320	3 057 686	132 452	22 796
1964/65	587 888	229 423	101 837	2 917 294	112 175	27 021
1963/64	617 826	281 255	144 169	2 813 499	100 809	26 292
1962/63	632 387	284 718	209 714	2 880 513	85 065	21 730
1961/62	555 159	280 587	229 485	2 963 861	74 578	21 287
1966	681 948	206 978	87 649	3 043 628	154 824	21 925
1965	587 975	215 146	94 743	2 968 323	124 784	24 806
1964	597 700	267 961	127 802	2 893 198	113 289	27 730
1963	645 757	291 377	191 972	2 807 808	95 727	23 240
1962	603 097	284 402	227 043	3 013 382	82 794	21 815
<i>Produktion av kött och fläsk (vara med ben)</i> ^{2, 3} , ton						
1965/66	145 965	16 142	2 032	223 610	2 189	7 848
1964/65	130 672	17 119	2 276	213 638	1 814	9 196
1963/64	136 579	20 067	3 244	207 219	1 637	9 092
1962/63	138 170	19 249	4 738	209 336	1 428	7 556
1961/62	121 033	18 673	5 187	221 296	1 288	7 480
1966	154 125	16 246	1 891	221 047	2 493	7 595
1965	132 512	16 223	2 053	217 104	2 048	8 551
1964	133 731	19 283	2 818	212 168	1 831	9 461
1963	140 645	19 942	4 270	204 686	1 547	7 962
1962	131 054	18 817	5 096	220 691	1 400	7 616

¹ Antal hela och till hela omräknade halva kroppar. — ² Inkl. hemslacht. — ³ Inkl. export av levande slaktdjur, omräknad till slaktad vara med ben.

Tab. 105. Priser på slaktdjur¹, i öre per kilogram, åren 1961/62—1965/66 samt 1962—1966

År	Storboskap	Gödkalv	Mindre kalv	Gödsvin ¹	Lamm	Häst
1965/66	634	934	689	481	779	520
1964/65	657	894	701	429	765	468
1963/64	588	827	665	458	684	419
1962/63	508	713	510	413	573	388
1961/62	481	686	499	372	551	359
1966	632	935	696	498	741	530
1965	652	906	688	433	725	480
1964	616	880	673	451	693	433
1963	528	743	536	439	613	395
1962	489	693	499	377	553	375

¹ Avräkningspriser för slaktad vikt (efter avdrag för slaktdjursavgift). Uppgifterna avser vägda medeltal av månadspriser. — ² Exkl. istrar.

vis beräkningar av den totala produktionen av kött och fläsk. Vid dessa beräkningar utnyttjas uppgifter från Sveriges Slakteriförbund om medelslaktvikter för olika djurslag.

Statistiken översäval antalet slaktdjursbesiktningar som produktionen av kött och fläsk ingår i jordbruksnämndens löpande månadsstatistik (se sid. 90). På basis av uppgifter från Slakteriförbundet redovisas vidare i den löpande statistiken olika prisdata rörande slaktdjur.

Resultat

Produktionsvolymens storlek åren 1961/62—1965/66 samt 1962—1966 — uttryckt dels i antal besiktigade slaktkroppar, dels i producerad mängd kött och fläsk — redovisas i *tab. 104*. Som framgår av not till

tabellen innefattar produktionsuppgifterna för kött och fläsk även hemslakten. Tilläggen för denna har gjorts bl. a. på grundval av resultaten från de särskilda s. k. slaktundersökningarna (se sid. 140 resp. 146).

De genomsnittliga producentpriserna på slaktdjur angivna år — framräknade som vägda medeltal av resp. månadsvärden — lämnas i *tab. 105*.

Övrig publicering

Månadsdata rörande slaktdjursbesiktningar, produktion av kött och fläsk, priser på slaktdjur m. m. redovisas i Jordbruksekonomiska Meddelanden. I särskilda artiklar i samma tidskrift ges dessutom årliga översikter över produktionen m. m. av olika jordbruksprodukter.

13. Äggproduktionen. Producentpriset på ägg

Inledning

Med utgångspunkt från socialstyrelsens konsumtionsundersökning 1958 görs inom statens jordbruksnämnd årliga beräkningar av den totala äggkonsumtionen. Tillsammans med uppgifter om utrikeshandeln med ägg bildar dessa beräkningar underlag för skattningar av den totala inhemska produktionen av ägg.

Jordbruksnämndens löpande månadsstatistik — se sid. 90 — omfattar i fråga om ägg uppgifter om bl. a. partihandels invägning av svenska ägg samt om producentpriserna (avseende »svensk äggnote-

ring», pris till producent i södra Sverige). De förra uppgifterna insamlas av jordbruksnämnden direkt från partihandelsföretagen, medan den senare redovisningen bygger på Sveriges Lantbruksförbunds statistik.

Resultat

Produktionen av ägg samt partihandels invägning åren 1961/62—1965/66 och 1962—1966 framgår av *tab. 106*. I denna tabell

Tab. 106. Beräknad total produktion av ägg, partihandelns invägning av svenska ägg samt producentpris på ägg, åren 1961/62—1965/66 samt 1962—1966

År	Total produktion, milj. kilogram	Partihandelns inväg- ning, milj. kilogram	Producentpris ¹ , öre per kilogram
1965/66	94	48	348
1964/65	97	48	322
1963/64	98	47	331
1962/63	95	43	368
1961/62	92	41	327
1966.....	93	47	342
1965.....	95	47	343
1964.....	99	49	311
1963.....	96	44	377
1962.....	94	42	335

¹ Svensk äggnotering, pris till producent i södra Sverige.

redovisas även ovägda årsmedeltal av producentpriserna.

Den totala produktionen av ägg 1966 var enligt tabellen något mindre än 1965. Liksom de närmast föregående åren omfattade partihandelns invägning av svenska ägg ungefär hälften av produktionen.

Övrig publicering

Uppgifter rörande partihandelns invägning av ägg samt prisnoteringar för ägg införs månadsvis i Jordbruksekonomiska Meddelanden. Denna tidskrift innehåller dessutom årliga översikter över produktionen m. m. av jordbruksprodukter.

IX. Konsumtion av födo- och njutningsämnen

Inledning

Fortlöpande uppgifter om den inhemska konsumtionen av födo- och njutningsämnen erhålles i beräkningar som två gånger per år utförs av statens jordbruksnämnd. Beräkningarna avser värdet av den totala förbrukningen och innefattar sålunda även jordbrukarnas egenkonsumtion, militärt kosthåll, restaurangernas förbrukning etc.

Beräkningsunderlag

De i beräkningarna använda kvantitetsuppgifterna hämtas dels från jordbruksnämndens löpande månadsstatistik (se sid. 90), dels från statistiska centralbyråns industri- och utrikeshandelsstatistik. Vidare utnyttjas uppgifter från jordbruksnämndens årliga inventeringar av förråden av livsmedel m. m. En för konsumtionsberäkningarna speciellt utförd preliminär uppgiftsinsamling förekommer beträffande ett antal varugrupper, varvid företag inom livsmedelsindustri och distribution är uppgiftslämnare.

Värderingen av konsumtionen sker i regel till detaljhandelspriser. Undantag utgör här jordbrukarnas egenförbrukning som i princip skall värderas efter producentpriserna. För beräkningarna erforderliga prisuppgifter hämtas i flertalet fall från underlaget till statistiska centralbyråns konsumentprisindex men för flera stora poster, bl. a. kött och fläsk, från annan prisstatistik.

Resultat

Uppgifter för olika varuslag om konsumtionens omfattning åren 1962—1966 redovisas i *tab. 107*.

Övrig publicering

Resultaten från konsumtionsberäkningarna införs fortlöpande i Jordbruksekonomiska Meddelanden. Förutom kvantitets- och värdeuppgifter redovisas där bl. a. uppgifter om konsumtionsvolymens storlek uttryckt i kalorier.

Tab. 107. Konsumtion av födo- och njutningsämnen åren 1962—1966

Varuslag	1962		1963		1964		1965 ¹		1966 ¹	
	Kvantitet, milj. kilo- gram	Värde, milj. kronor	Kvantitet, milj. kilo- gram	Värde, milj. kronor	Kvantitet, milj. kilo- gram	Värde, milj. kronor	Kvantitet, milj. kilo- gram	Värde, milj. kronor	Kvantitet, milj. kilo- gram	Värde, milj. kronor
Mjöl, gryn och bröd m. m. ²	532,2	1 995,9	525,8	2 147,1	521,7	2 303,1	519,7	2 463,1	510,0	2 705,5
Mjöl av vete och råg till direkt kon- sumtion	181,2	200,8	175,3	197,5	169,4	200,8	163,0	204,0	151,3	200,3
Majsflingor	5,2	23,7	6,1	30,3	6,3	35,0	7,0	45,1	8,5	56,5
Havregryn och -mjöl	17,1	27,9	16,4	28,9	16,3	29,5	15,1	29,0	11,9	30,8
Korngryn och -mjöl	3,6	2,2	2,9	2,0	1,7	1,1	1,7	1,4	1,2	1,2
Risgryn och -mjöl	11,4	19,5	10,3	19,1	10,7	20,2	12,0	23,8	11,1	23,4
Makaroner	6,8	15,5	7,2	17,3	7,0	17,3	7,5	20,2	8,0	24,2
Knäckebröd	47,4	135,1	46,5	138,1	46,9	146,8	47,2	159,5	47,7	173,6
Mjukt matbröd	231,5	491,4	232,7	543,4	233,9	578,4	236,3	619,6	238,7	709,4
Kaffebröd m. m.	87,1	491,2	88,2	534,3	88,6	572,8	88,6	602,7	88,0	677,4
Torra bakverk	28,1	197,1	29,2	219,4	31,8	251,8	32,3	267,4	31,9	275,5
Konditorivaror	32,8	391,5	32,4	416,8	32,5	449,4	32,4	490,4	32,8	533,2
Potatis	645,0	406,8	639,0	410,5	632,0	327,3	626,0	403,2	620,0	415,3
Rotfrukter och grönsaker	230,4	324,3	259,2	416,0	273,1	381,7	274,7	427,7	329,6	566,2
Rotfrukter	104,6	75,3	115,1	88,6	120,4	81,9	110,8	87,5	132,5	119,3
Torkade ärtor och bönor	11,0	21,7	11,0	29,3	11,0	26,3	11,0	25,2	11,0	28,2
Färska grönsaker	114,8	227,3	133,1	298,1	141,7	273,5	152,9	315,0	186,1	418,7
Frukter och bär	569,7	1 416,9	583,8	1 332,6	632,7	1 454,1	618,5	1 685,8	602,4	1 692,5
Inhemska frukter och bär	262,9	563,6	286,8	484,8	313,2	571,5	271,7	688,5	230,5	594,2
Importerade frukter och bär, färska ...	249,8	573,8	245,1	592,3	262,7	605,2	285,3	694,8	307,4	779,5
Importerade fruktkonserver, torkad frukt, mandel m. m.	57,0	279,5	51,9	255,5	56,8	277,4	61,5	302,5	64,5	318,8
Specier	..	1 881,3	..	2 050,4	..	2 220,8	..	2 301,5	..	2 366,7
Socker	231,4	354,0	233,6	429,8	216,2	393,5	222,0	359,6	231,0	365,0
Sirap	7,2	13,6	6,1	13,8	5,0	11,4	4,6	10,7	3,7	8,7
Choklad- och konfektyrvaror	56,1	673,0	52,9	712,8	53,6	767,3	59,3	828,4	66,0	872,8
Kakaopulver	2,5	25,6	2,8	27,2	3,0	25,5	3,2	28,1	3,1	27,0
Te	1,2	30,2	1,3	31,6	1,3	30,6	1,5	35,3	1,5	35,7
Kaffe	66,9	724,5	71,4	770,8	74,4	923,9	76,2	960,8	77,3	967,4
Kryddor m. m.	5,3	60,4	5,3	64,4	5,5	68,6	5,4	78,6	5,4	90,1

Mjolk och grädde	..	1 325,7	..	1 345,8	..	1 398,5	..	1 528,6	..	1 605,7
Mejerimjolk inkl. skummjolk ³	954,8	843,4	975,0	886,7	1 016,2	919,4	1 038,4	1 021,1	1 077,7	1 093,5
Direktförsäld och hemmaförbrukad mjolk ²	252,1	214,0	228,8	175,7	207,5	156,7	188,1	153,5	170,6	142,5
Grädde, tjock	25,0	196,5	25,5	209,1	27,0	245,7	28,1	269,8	28,2	281,4
Grädde, tunn	19,0	71,8	18,8	74,3	18,7	76,7	18,3	84,2	18,1	88,3
Smör och margarin	164,3	800,4	166,1	839,2	168,6	896,7	165,9	894,2	166,5	855,7
Mejerismör	70,7	458,3	73,3	515,8	69,1	541,8	64,0	515,5	62,1	454,2
Lantsmör	0,3	1,6	0,2	1,2	0,2	1,4	0,2	1,4	0,2	1,4
Hushållsmargarin	93,3	340,5	92,6	322,2	99,3	353,5	101,7	377,3	104,2	400,1
Ost ⁴	50,8	403,9	51,7	432,5	52,7	456,2	53,7	489,3	54,1	527,5
Helfet	47,1	377,7	47,6	402,7	48,2	422,2	48,5	448,1	48,9	482,6
Halvfet	3,7	26,2	4,1	29,8	4,5	34,0	5,2	41,2	5,2	44,9
Glass ³	31,6	131,7	40,9	221,0	47,5	259,3	52,4	277,5	53,6	288,6
Kött och fläsk ⁴	353,4	2 830,6	355,8	3 167,8	366,2	3 533,1	369,8	3 730,1	367,6	3 988,9
Nötkött	70,2	652,9	73,2	764,9	73,8	883,4	71,0	932,9	74,9	1 010,4
Kalkvött	22,0	253,7	21,1	264,6	20,4	284,6	17,7	270,2	16,9	276,7
Färskött	1,6	13,6	1,6	13,6	2,1	18,7	1,9	19,2	2,3	25,5
Fläsk	115,2	919,6	115,6	1 031,1	121,7	1 140,9	128,0	1 252,6	117,6	1 285,7
Charkuterivaror	131,0	886,9	130,1	983,6	128,8	1 060,0	130,5	1 113,2	133,9	1 243,9
Fjäderfä	13,4	103,9	14,2	110,0	19,4	145,5	20,7	142,0	22,0	146,7
Ägg	91,0	450,8	81,3	438,8	83,0	398,2	82,6	437,9	83,3	461,5
Fisk	..	539,1	..	561,5	..	598,6	..	661,4	..	741,5
Färsk fisk, ej fryst	83,2	285,7	78,8	289,6	81,7	311,6	82,1	351,5	76,5	358,5
Frysta filéer (filévikt)	9,6	63,4	11,7	72,3	12,2	74,3	12,4	84,8	15,8	116,3
Konserverad och annan beredd fisk	42,1	190,0	42,2	199,6	43,4	212,7	42,4	225,1	44,5	266,7
Malt- och läskedrycker ³	469,0	708,5	504,6	841,6	526,9	913,1	544,2	1 096,3	589,2	1 363,5
Läskedrycker	207,8	313,8	225,8	406,4	245,8	454,9	253,2	534,3	267,7	581,2
Maltdrycker kl. I	63,0	55,8	61,4	59,1	53,4	55,2	48,2	54,7	43,9	52,8
Öl kl. IIA	198,2	338,9	217,4	376,1	227,7	403,0	201,8	381,4	118,3	238,9
Öl kl. IIB	—	—	—	—	—	—	41,0	125,9	159,3	490,6
Summa livsmedel	..	13 215,9	..	14 204,8	..	15 140,7	..	16 396,6	..	17 579,1
Spritdrycker m. m. ³	..	1 946,2	..	2 114,1	..	2 369,9	..	2 565,3	..	2 842,4
Starköl	12,1	65,9	20,0	109,5	19,0	100,7	20,1	112,1	15,3	96,3
Viner	28,5	285,4	29,8	315,1	31,8	331,6	33,1	353,9	35,5	405,4
Spritdrycker	47,3	1 594,9	44,4	1 689,5	49,2	1 937,6	51,6	2 099,3	51,8	2 340,7
Tobak	12,3	1 465,0	12,5	1 550,0	12,9	1 620,0	13,0	1 818,7	13,4	2 060,0
Totalt	..	16 627,1	..	17 868,9	..	19 130,6	..	20 780,6	..	22 481,5

¹ Uppgifterna delvis preliminära. — ² Totalkvantiteten är omräknad till mjöl. — ³ Milj. liter. — ⁴ Exkl. lagrings- och handelssvinn.

X. Utrikeshandel

Inledning

På grundval av den officiella handelsstatistiken brukar årligen inom statens jordbruksnämnd utarbetas en sammanställning över den svenska utrikeshandeln med livsmedel. Vissa resultat härifrån avseende åren 1962—1965 jämte preliminära uppgifter för 1966¹ redovisas i föreliggande avsnitt.

Till kategorien livsmedel har vid uppgiftssammanställningen räknats följande varugrupper i den nu gällande indelningen av utrikeshandelsstatistiken (den s. k. Brysselnomenklaturen).

Kap. 1—4

Levande djur

Kött, fläsk och andra ätbara djurdelar

Fisk och skaldjur

Mjolk och mejeriprodukter, ägg m. m.

Kap. 7—12

Köksväxter m. m.

Frukter m. m.

Kaffe, te och kryddor

Spannmål

Produkter från kvarnindustri, malt, stärkelse m. m.

Oljehaltiga fröer och frukter m. m.

Foderväxter m. m.

Kap. 15—21

Animaliska och vegetabiliska fetter och oljor m. m.

Varor av kött, fläsk, fisk och skaldjur

Socker och sockerkonfektyrer

Kakao m. m.

Varor av spannmål, mjöl och stärkelse m. m.

Varor av köksväxter och frukter m. m.

Diverse näringsmedel

Kap. 23

Beredda fodermedel m. m.

Resultat

Uppgifter om den svenska utrikeshandeln med livsmedel åren 1962—1966 lämnas med fördelning på viktigare ursprungs- resp. förbrukningsländer i *tab. 108* och *tab. 109*.

De tre största leverantörsländerna Danmark, Brasilien och Förenta Staterna svarade år 1966 för omkring en tredjedel av importen. De största köpländerna samma år var Danmark, Storbritannien och Västtyskland, vilkas sammanlagda köp uppgick till omkring hälften av den svenska exporten.

I *tab. 110* redovisas import och export av egentliga jordbruksprodukter åren 1962—1966. Det framgår att det sammanlagda importöverskottet ökade från 246 milj. kronor år 1965 till 330 milj. kronor år 1966, trots att exportöverskottet av varor i huvudgruppen »levande djur och animaliska produkter» ökade väsentligt mellan de två åren.

¹ De preliminära uppgifterna för 1966 baseras på beräkningar som utförts inom statistiska centralbyrån.

Tab. 108. Importen av livsmedel åren 1962—1966, i milj. kronor, med fördelning på viktigare ursprungsländer¹

Land	1962	1963	1964	1965	1966 ²
Norge	91	97	104	131	146
Danmark	212	248	336	332	337
Island	29	30	39	41	54
Finland	10	11	21	17	29
Sovjetunionen	55	71	22	19	41
Östtyskland	5	8	1	1	1
Västtyskland	48	49	68	74	95
Polen	22	29	17	33	48
Nederländerna	119	117	105	128	129
Belgien	11	10	7	9	14
Storbritannien	35	56	86	70	75
Frankrike	15	27	35	21	21
Spanien	93	74	103	106	116
Italien	109	108	100	106	114
Schweiz	9	11	12	13	15
Österrike	4	5	6	5	8
Tjeckoslovakien	7	13	11	8	7
Ungern	11	14	14	13	25
Jugoslavien	7	8	6	6	2
Bulgarien	6	8	6	10	9
Turkiet	36	34	38	47	39
Marocko	3	6	8	12	15
Franska Väst- och Ekvatorialafrika resp. Senegal, Elfenbenskusten m. fl.	12	10	10	11	8
Brittiska Västafrika resp. Nigeria m. fl. .	5	6	7	10	9
Ghana	19	15	19	18	15
Sydafrika	30	19	17	15	16
Brittiska Östafrika resp. Tanzania, Kenya m. fl.	10	17	31	43	51
Israel	26	40	33	39	43
Indien	11	17	20	15	9
Ceylon	18	12	14	15	20
Indonesien	6	17	30	33	13
Filippinerna	30	56	52	70	88
Kina, Folkrepubliken	5	7	7	9	13
Japan	7	7	7	8	10
Canada	15	24	28	22	28
Amerikas Förenta Stater	192	215	240	247	279
Guatemala	26	23	19	10	20
Salvador	9	8	7	6	2
Honduras	2	1	2	2	8
Costa Rica	8	10	10	14	25
Panama	2	—	0	13	5
Cuba	15	28	28	11	25
Dominikanska republiken	15	21	6	4	2
Brasilien	230	237	299	308	312
Argentina	61	67	79	82	93
Chile	5	6	5	6	12
Peru	16	20	17	16	17
Ecuador	11	11	23	20	15
Colombia	67	67	95	123	121
Australien	23	26	28	44	44
Övriga länder	67	66	62	71	68
Samtliga länder	1 880	2 087	2 340	2 487	2 711

¹ Länder för vilka under något av åren redovisats ett värde av minst 8 milj. kronor. — ² Preliminära resultat.

Tab. 109. Exporten av livsmedel åren 1962—1966, i milj. kronor, med fördelning på viktigare förbrukningsländer¹

Land	1962	1963	1964	1965	1966 ²
Norge	22	27	38	60	60
Danmark	107	109	126	160	154
Finland	13	22	26	27	42
Östtyskland	50	35	45	31	18
Västtyskland	177	134	163	152	124
Polen	15	33	20	47	9
Nederländerna	21	27	14	23	17
Belgien	8	4	3	3	3
Storbritannien	119	130	94	108	127
Frankrike	13	17	19	11	37
Italien	30	71	82	100	111
Schweiz	12	10	19	13	17
Österrike	9	7	7	8	12
Tjeckoslovakien	6	11	1	15	3
Amerikas Förenta Stater	11	11	12	13	20
Övriga länder	34	40	37	42	53
Samtliga länder	647	688	706	813	807

¹ Länder för vilka under något av åren redovisats ett värde av minst 8 milj. kronor. — ² Preliminära resultat.

Övrig publicering

En närmare redogörelse för den svenska utrikeshandeln med livsmedel 1965 återfinns i Jordbruksekonomiska Meddelanden 1966:9. I samma tidskrift lämnas månadsvis preliminära uppgifter om in- och utförsel av vissa viktigare livsmedel.

Den officiella utrikeshandelsstatistiken, avseende samtliga varugrupper, redovisas årligen av statistiska centralbyrån i publikationen Utrikeshandel, I—II (SOS). Härutöver sker en preliminär redovisning i Månadsstatistik över utrikeshandeln och Kvartalsstatistik över utrikeshandeln.

Tab. 110. Utrikeshandeln med egentliga jordbruksprodukter åren 1962—1966, i milj. kronor

Varuslag	1962		1963		1964		1965 ¹		1966 ¹	
	Import	Export	Import	Export	Import	Export	Import	Export	Import	Export
I. Levande djur och animaliska produkter (exkl. fett och oljor)										
Levande djur	6,2	19,0	6,1	14,4	7,5	25,4	12,2	8,0	15,5	8,2
Kött, fläsk och andra ätbara djur- delar	65,9	113,1	66,4	127,4	106,4	137,2	125,6	156,6	116,4	230,8
Kött- och fläskkonserver m. m.	14,6	2,6	17,4	6,2	27,6	3,2	32,3	4,4	32,6	6,3
Tarmar	17,0	12,2	18,7	11,9	18,4	11,2	17,8	10,9	21,6	10,5
Mjolk, mejeriprodukter, ägg	35,7	102,5	34,9	106,0	37,2	85,1	43,8	61,0	44,3	68,4
Summa	139,4	249,4	143,5	265,9	197,1	262,1	231,7	240,9	230,4	324,2
II. Vegetabiliska produkter (exkl. fett och oljor)										
Potatis	39,1	0,2	29,2	0,1	3,4	0,2	7,1	..	11,2	0,2
Brödsäd	70,2	66,2	115,3	69,1	88,8	65,7	41,4	102,6	58,2	49,5
Fodersäd	48,8	49,4	23,7	43,9	20,8	50,3	22,0	74,2	22,8	64,9
Vissa slag av mjöl och gryn	2,6	0,1	5,5	0,2	15,3	0,2	11,9	0,3	12,4	0,7
Maltextrakt, makaroner, majs- flingor, bakverk m. m.	33,0	29,0	39,1	29,8	49,3	41,2	53,5	52,2	62,8	58,7
Sockerbetor	—	—	9,7	—	33,4	—	5,1	—	8,8	—
Socker av olika slag, sirap, melass m. m.	32,9	2,3	95,0	4,7	105,7	1,8	34,2	2,0	53,3	4,2
Hö, lusern mjöl m. m.	2,9	1,7	6,3	2,2	5,0	0,3	4,9	..	3,3	0,5
Torkade ätliga örter, bönor o. d., malt, stärkelse	12,6	4,3	15,7	4,8	17,2	1,3	18,4	0,5	20,2	5,3
Djupfrysta örter	0,1	13,3	0,8	15,4	—	12,9	0,2	16,3	0,0	16,6
Kopra och palmkärnor	27,3	0,2	56,7	—	56,4	—	78,0	—	75,4	0,0
Jordnötter, sojabönor m. m.	12,6	1,1	5,4	1,3	4,8	0,1	9,8	0,1	9,1	0,1
Linfrö	0,1	—	0,4	—	0,7	—	0,1	..	0,3	—
Raps-, rybs- och senapsfrö	0,6	9,6	0,9	18,1	0,8	30,2	0,7	44,4	0,9	10,3
Vallväxtfröer m. m.	5,0	4,3	7,1	5,7	6,6	5,6	11,1	5,7	14,4	4,2
Kli o. d.	10,0	—	10,4	—	11,5	—	7,4	—	2,9	3,3
Oljekraftfoder m. m.	123,5	0,7	154,9	1,4	178,9	0,9	206,7	0,8	243,4	1,9
Summa	421,3	182,4	576,1	196,7	598,6	210,7	512,5	299,1	599,4	220,4
III. Fett, oljor och vax av animaliskt eller vegetabiliskt ursprung										
Rå linolja	14,3	—	16,0	—	10,5	—	11,1	0,1	7,6	0,2
Raps-, rov- och rybsolja	—	19,3	0,1	15,9	—	11,4	0,1	21,8	0,7	18,6
Övriga ²	84,1	29,5	71,6	29,4	83,8	29,1	84,8	32,4	90,2	35,1
Summa	98,4	48,8	87,7	45,3	94,3	40,5	96,0	54,3	98,5	53,9
Samtliga egentliga jordbrukspro- dukter	659,1	480,6	807,3	507,9	890,0	513,3	840,2	594,3	928,3	598,5

¹ Preliminära resultat. — ² Utom sjödjursolja.

XI. Jordbruksekonomiska uppgifter

1. Jordbrukarnas taxerade inkomster och utgifter m. m.

Inledning

Särskilda undersökningar rörande jordbrukarnas kontanta inkomster, utgifter och nettointäkter på grundval av brukarnas självdeklarationer, s. k. deklara-tionsundersökningar, har utförts årligen sedan slutet av 1930-talet. Undersök-ningarna har hela tiden grundats på stick-provsmetodik, men först från och med 1953 har urvalet av undersökningsen-heter skett slumpmässigt. Direkt jäm-förbarhet föreligger således ej mellan re-sultaten för åren fram till och med 1952 och för följande år.

Betydande förändringar i deklara-tionsundersökningens uppläggning m. m. har sedermera genomförts i samband med undersökningen för inkomståret 1961. I korthet har den sistnämnda omlägg-ningen¹ inneburit att bearbetningen, som tidigare omfattat endast självägande brukare, utvidgats att avse samtliga brukarekategorier. Vidare har ett nytt skattningsförfarande införts, som till skillnad mot det tidigare använda, kon-tinuerligt återger förändringarna i total-populationens omfattning. Slutligen har antalet bearbetade poster utökats.

Undersökningens genomförande

Omfattning

I sin nuvarande uppläggning berör de-klarationsundersökningen samma urval av brukningsenheter som den ordinarie jordbruksinventeringen i oktober resp. år. Detta urval härrör från en population som i princip omfattar landets samtliga som jordbruksfastighet taxerade brukningsen-heter med mer än 2 hektar åker. En närmare beskrivning av urvalsmetodiken m. m. i de årliga jordbruksinventeringarna har tidigare lämnats i kap. II (sid. 17), vartill hänvisas.

Undersökningen för inkomståret 1965, varifrån vissa huvudresultat redovisas i föreliggande avsnitt, omfattade samman-lagt 12 561 brukningsenheter.

Uttagningen av brukningsenheter sker efter stratifiering av populationen på om-råden och storleksgrupper. Någon särskild stratifiering efter brukarekategori före-kommer inte, varför redovisningen för arrendatorerna genomgående kommit att baseras på mindre stickprov än för de självägande (de förra utgör totalt sett en mindre relativ andel av samtliga brukare än de senare).

Uppgifterna till undersökningen skall i princip avse de personer som under resp. inkomstår brukat de uttagna enhe-

¹ Se närmare Bernt Wilson: Översyn av dekla-rationsundersökningen för jordbrukare. Statis-tisk tidskrift 1964:2.

terna. Från och med 1961 års undersökning har emellertid i uppgifterna medräknats även nettointäkter, tillgångar och skulder för brukarens maka/make då denna(e) avgivit egen självdeklaration. I de fall en brukningsenhet brukats gemensamt av två eller flera personer har deras sammanlagda nettointäkter, tillgångar och skulder medtagits.

Primärmaterial

Undersökningsmaterialet utgörs av de utvalda jordbrukarnas självdeklarationer, vilka ställs till statistiska centralbyråns förfogande av länsstyrelserna. Från deklARATIONerna överförs till särskilda bearbetningskartoliner uppgifter om kontanta inkomster och utgifter (enligt den s. k. jordbruksbilagan), nettointäkter från olika förvärvskällor (enligt huvudformulär 1 a) samt tillgångar och skulder (enligt förmögenhetsbilagan). Totalt överförs till kartolinerna ett 70-tal poster.

Enligt nu gällande plan för deklARATIONundersökningen skall vart tredje år överföras ytterligare ett 10-tal poster, vilka avser ickekontanta inkomster och utgifter (i jordbruksbilagan upptagna under beteckningen naturaförmåner resp. andra driftkostnader). En sådan utökning företogs första gången i samband med 1964 års undersökning.

Innehåll

Undersökningen grundas på de belopp som enligt föreliggande beslut av taxeringsmyndigheterna bildat underlaget för taxering. I viss mindre utsträckning blir ändringar i taxeringen enligt beslut av prövningsnämnd eller annan besvärinstans icke beaktade eftersom undersök-

ningen genomförs innan alla besvär slutbehandlats.

Det stora flertalet deklARATIONER avser kalenderår och bygger på redovisning för jordbruket enligt den s. k. kontantprincipen. Detta innebär att resultaten till största delen ej är korregerade för de årliga förändringarna i lager och andra realtillgångar samt löpande fordringar och skulder för driften. I regel periodiseras ej heller utgifter för exempelvis anläggningar på basis av värdeminskningsplan. Kontantprincipen karaktäriseras vidare bl. a. av att nyinköp för anläggningar ej får avdragas och att vissa inkomster vid realisation av djur ej är skattepliktiga.

I de fall deklARATIONerna upprättats enligt bokföringsmässiga grunder ingår i centralbyråns bearbetning de poster som närmast har motsvarighet i deklARATIONerna enligt kontantprincipen. För samtliga slag av deklARATIONER gäller att inkomsterna i huvudsak redovisas brutto.

I fråga om utgifternas gruppering enligt deklARATIONsformuläret bör uppmärksammas att denna ej innebär en konsekvent uppdelning på exempelvis arbetslöner och material. En del arbetslöner kan sålunda ha förts som utgifter för byggnader och markanläggningar. Beträffande deklarerade tillgångar i jordbruksfastighet såväl som annan fastighet gäller att dessa avser värden fastställda vid närmast föregående fastighetstaxering, medan taxeringsvärdena för levande och döda inventarier torde följa förändringarna i marknadsvärdena mer kontinuerligt.

Resultatberäkning

Skattning av totalbelopp för olika poster sker enligt nuvarande metod genom upp-

räkning för varje bearbetad enhet med en faktor, som för resp. stratum (storleksgrupp/naturligt jordbruksområde) utgör kvoten mellan antalet brukningsenheter i populationen resp. urvalet. Korrektion för bortfallet görs genom att de enskilda bortfallen i princip ersätts med medeltal för de bearbetade uppgifterna inom resp. stratum.

I samband med bearbetningen av materialet företas en uppdelning av detta på brukarekategorier, varvid i första hand eftersträvas en särredovisning av uppgifter för självvägande jordbrukare och arrendatorer (vissa brukningsenheter förs till en restkategori). Som självvägande brukare räknas fysiska personer som ägt minst hälften av den åkerareal som redovisats för brukningsenheten och som arrendatorer fysiska personer som arrenderat hela den åkerareal som ingått i enheten. Till restkategorin förs övriga brukare samt sådana fysiska personer, vilkas inkomster av andra förvärvskällor än jordbruksfastighet i storleksgrupperna 2—20 hektar åker överstigit dubbla genomsnittliga industriarbetarlönen för 1965 och i storleksgrupperna över 20 hektar fyrdubbla industriarbetarlönen. Skälen till att föra de båda senare grupperna till en särskild kategori har i första hand varit att enstaka brukare av detta slag med omfattande engagemang vid sidan om jordbruket i en urvalsundersökning avsevärt kan påverka slutresultaten inom enskilda redovisningsgrupper.

Huvuddelen av resultatberäkningarna utförs numera med datamaskin. Förutom totalbelopp för de olika variablerna framräknas bl. a. genomsnittstal per brukningsenhet och per hektar åker.

Avgångar och bortfall

Av totalantalet uttagna brukningsenheter har i bearbetningen för 1965 ingått 10 834 enheter (86,3 %). Resterande brukningsenheter har utgjorts av 262 s. k. avgångar och 1 465 bortfall.

Som avgångar har räknats brukningsenheter, vilka enligt erhållen information icke tillhört populationen 1965. I flertalet av dessa fall har åkerjorden antingen nedlagts eller sammanslagits med annan brukningsenhet.

Av det sammanlagda bortfallet om 11,7 % orsakades 1,9 % av att brukarskifte ägt rum (deklarationen avsåg ej helt år), 5,0 % av att deklarationen ej kunnat lösas från pågående taxeringsarbete, 3,7 % av att deklarationen innehållit ofullständiga utdrag ur vinst- och förlustkonto etc. och 1,1 % av andra orsaker (huvudsakligen av att brukaren ej avgivit självdeklaration).

Resultat

Totalbelopp för jordbrukets inkomster, utgifter, nettointäkter samt tillgångar och skulder 1965, jämte motsvarande uppgifter för 1964, redovisas i *tab. 111*.

Skillnaderna mellan storleksgrupper och områden i fråga om produktionsinriktning och produktionsmedelsanvändning framgår bl. a. av resp. medeltal per brukningsenhet. Sådana uppgifter redovisas i *tab. 112*.

Tab. 113 innehåller uppgifter för resp. brukarekategorier om taxerade nettointäkter och *tab. 114* om tillgångar och skulder.

Resultaten visar bl. a. att huvuddelen av de kontanta inkomsterna från jordbruket härrör från animaliesidan, medan

Tab. 111. Jordbrukarnas taxerade inkomster, utgifter, nettointäkter samt tillgångar och skulder åren 1964 och 1965, i milj. kronor. Hela riket

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker (samtliga brukarekategorier)

Bearbetningspost	1964	1965	Bearbetningspost	1964	1965
Kontanta inkomster			Naturaförmåner	577,2	564,6
Försålda produkter			Därav bostad	230,2	..
Spannmål, frövaror m. m.	1 133,1	1 254,9	» i hushållet använda produkter	242,5	..
Sockerbeter	192,2	162,1	» bränsle	41,7	..
Potatis, trädgårdsprodukter	230,9	224,0	» andra förmåner för personligt bruk	18,5	..
Hö, halm m. m.	27,2	29,8	Summa bruttointäkter	7 638,9	7 926,9
Summa vegetabiliska produkter	1 583,4	1 670,8			
Husdjur m. m.	2 332,2	2 292,1	Nettointäkter¹		
Mjölk till mejeri	1 728,8	1 906,2	Av jordbruksfastighet	2 131,2	2 140,5
» » enskilda	33,6	29,9	» annan fastighet	9,0	12,3
Fjäderfä och ägg	197,9	196,5	» rörelse och handelsbolag	91,9	105,0
Summa animaliska produkter	4 292,5	4 424,7	» tjänst	823,1	883,1
Diverse produkter	0,7	0,6	Därav pension	177,0	196,2
Summa inkomster av försålda jordbruksprodukter	5 876,6	6 096,1	» tillfällig förvärvssamhet	7,5	7,7
Inkomster av skogsbruket ..	707,4	791,4	» kapital	77,8	101,8
Uttag från skogskonto	29,9	33,7	Summa nettointäkter	3 140,5	3 250,4
Arrenden och hyror	66,9	73,7			
Försäljning av redskap m. m.	15,3	16,5	Underskott på förvärvskälla	53,0	70,8
Körslor (delvis pensionsgrundande)	110,1	111,0	Därav jordbruksfastighet	40,5	47,0
Körslor (pensionsgrundande)	117,4	113,1			
Annan pensionsgrundande ersättning	12,7	8,2	Övriga allmänna avdrag	507,7	555,0
Diverse inkomster	125,4	118,6	Förlustavdrag	8,4	5,0
Summa kontanta inkomster	7 061,7	7 362,3	Att taxera till statlig inkomstskatt²	2 582,6	2 636,0

¹ Inkl. särskild deklaration för maka/make. — ² Exkl. i enskilda fall uppkommande negativ rest.

vegetabilieprodukter svarar för omkring en femtedel och skogsbruket för omkring en tiondel av inkomsterna.

De kontanta utgifterna för arbetskraft, döda inventarier och drivmedel utgjorde drygt en fjärdedel av samtliga kontanta utgifter. Utsäde och fodermedel samt levande inventarier, dvs. i betydande utsträckning inköp av jordbrukets egen produktion, omfattade omkring en tredjedel av utgifterna.

Skulderna uppgick till närmare en tredjedel av tillgångarna, vilka till något mer än hälften utgjordes av jordbruksfastigheternas taxeringsvärden.

Övrig publicering

En utförlig redogörelse för undersökningen rörande jordbrukarnas taxerade inkomster, utgifter m. m. 1965 har införts i Statistiska meddelanden J 1967:18.

Tab. 111 (forts.). Jordbrukarnas taxerade inkomster, utgifter, nettointäkter samt tillgångar och skulder åren 1964 och 1965, i milj. kronor. Hela riket

Bearbetningspost	1964	1965	Bearbetningspost	1964	1965
Kontanta utgifter			Insättning på skogskonto ...	48,8	65,4
Inköp			Summa kostnader	5 573,7	5 873,5
Utsäde och fodermedel ...	1 173,5	1 235,5	Differens mellan summa bruttointäkter och summa kostnader	2 065,2	2 053,4
Skummjölk	102,6	101,1			
Gödselmedel	405,3	420,0	Icke avdragbara utgifter		
Bränn- och smörjoljor ...	130,0	127,5	Nyuppsättning av yttre in- ventarier	68,2	73,4
Elektrisk ström	126,0	124,5	Ny-, till- eller ombyggnad	82,5	102,5
Därav för privat förbruk- ning	39,8	39,7			
Levande inventarier	616,4	618,1	Tillgångar¹		
Döda inventarier	456,9	488,5	Jordbruksfastighet	10 512,5	12 791,4
Underhåll			Annan fastighet	381,4	601,6
Inventarier	223,4	237,8	Levande inventarier	2 667,0	2 785,3
Byggnader	301,4	340,0	Döda inventarier	2 203,1	2 256,4
Vägar, diken	70,6	70,9	Bilar, båtar m. m.	477,4	514,1
Arrenden	187,2	195,2	Inneliggande lager	594,4	585,5
Räntor	277,0	317,1	Fordringar och värdepapper	4 653,1	5 074,2
Arbetslöner	589,2	588,0	Övriga tillgångar	303,6	351,9
Personbil	106,9	120,0	Summa tillgångar	21 792,5	24 960,4
Därav för privat bruk ...	15,6	17,3			
Diverse kostnader	584,6	629,7	Skulder¹	6 914,2	7 467,9
Summa kontanta utgifter ...	5 351,0	5 613,9	Nettoförmögenhet²	14 878,3	17 492,5
Andra driftkostnader	173,9	194,2			
Därav kost för anställd personal	70,2	..			
» värdeminskning för skog, mark, grus ..	14,4	..			
» värdeminskning för driftbyggnader	71,6	..			
» värdeminskning för fasta inventarier ...	4,9	5,9			
» värdeminskning för vägar, diken, stäng- sel	5,0	7,9			

¹ Inkl. särskild deklaration för maka/make. — ² Inkl. i enskilda fall uppkommande negativ rest.

Tab. 112. Jordbrukarnas kontanta inkomster och utgifter m. m. år 1965, i kronor per brukningsenhet, inom produktionsområden och hela riket

Avser samtliga brukarekategorier

Område	Storleksgrupp, hektar åker							
	2,1— 5,0	5,1— 10,0	10,1— 20,0	20,1— 30,0	30,1— 50,0	50,1— 100,0	Över 100,0	Totalt
<i>Inkomster av försälda vege- tabiliska produkter</i>								
Götalands södra slättbygder	5 219	8 865	15 633	31 545	59 407	125 486	346 937	39 179
» mellanbygder...	1 693	3 902	8 797	16 317	31 461	62 095	204 770	16 171
» norra slättbygder	732	1 369	4 096	10 802	24 475	67 527	174 797	14 810
Svealands slättbygder....	953	2 910	4 325	8 039	19 729	48 508	141 334	17 504
Götalands skogsbygder....	228	561	1 787	4 350	11 054	31 168	124 998	1 953
Mellersta Sveriges skogs- bygder.....	709	602	1 914	5 536	9 044	32 046	138 390	2 979
Nedre Norrland.....	295	397	720	3 549	4 807	..	..	654
Övre Norrland.....	107	194	543	1 209	..	..	..	248
Hela riket.....	503	1 132	4 367	11 506	26 007	61 441	189 242	8 447
<i>Inkomster av försälda ani- maliska produkter</i>								
Götalands södra slättbygder	15 410	24 404	40 449	67 804	65 324	88 172	225 141	52 575
» mellanbygder...	6 671	20 060	37 696	50 577	63 756	98 735	221 799	40 767
» norra slättbygder	3 422	12 636	27 222	38 662	48 284	58 747	107 851	29 637
Svealands slättbygder....	6 100	7 903	16 821	27 948	36 323	46 389	99 418	26 699
Götalands skogsbygder....	7 637	17 578	29 990	45 534	57 074	76 040	142 496	21 414
Mellersta Sveriges skogs- bygder.....	2 640	6 915	14 885	23 953	38 212	56 367	189 871	12 022
Nedre Norrland.....	3 299	7 783	18 539	22 909	47 103	..	..	8 978
Övre Norrland.....	2 177	8 585	19 003	27 803	..	..	..	8 087
Hela riket.....	4 924	12 981	26 456	41 031	49 936	64 220	143 596	22 370
<i>Inkomster av skogsbruken¹</i>								
Götalands södra slättbygder	94	41	201	256	276	46	29 462	1 020
» mellanbygder...	299	716	1 208	1 522	1 836	2 563	50 161	1 902
» norra slättbygder	156	631	779	1 652	2 617	3 869	19 962	1 702
Svealands slättbygder....	572	1 400	2 569	3 392	4 326	5 526	36 179	4 382
Götalands skogsbygder....	2 514	4 186	4 547	5 725	6 782	9 758	64 179	4 188
Mellersta Sveriges skogs- bygder.....	2 394	5 799	6 247	6 914	11 877	13 443	66 277	5 700
Nedre Norrland.....	3 217	5 397	9 508	10 489	17 041	..	..	5 876
Övre Norrland.....	2 950	5 773	6 523	9 899	..	..	..	4 831
Hela riket.....	2 399	4 084	3 789	3 607	4 216	5 124	39 672	4 001
<i>Övriga inkomster</i>								
Götalands södra slättbygder	591	1 635	1 402	1 786	2 383	4 548	34 448	2 732
» mellanbygder...	806	2 052	1 007	1 512	2 576	3 998	28 877	2 011
» norra slättbygder	542	1 102	985	1 573	2 955	5 925	17 904	2 019
Svealands slättbygder....	1 221	1 295	2 001	2 612	3 208	8 665	25 354	3 817
Götalands skogsbygder....	808	1 299	1 852	3 092	3 743	8 689	27 146	1 619
Mellersta Sveriges skogs- bygder.....	2 000	1 834	2 623	4 315	6 054	9 061	30 426	2 725
Nedre Norrland.....	1 698	2 110	2 582	3 406	5 412	..	..	2 229
Övre Norrland.....	1 510	1 780	2 585	3 963	..	..	..	1 869
Hela riket.....	1 275	1 596	1 824	2 470	3 315	7 033	27 178	2 234

¹ Exkl. uttag från skogskonto.

Tab. 112 (forts.). Jordbrukarnas kontanta inkomster och utgifter m. m. år 1965, i kronor per brukningsenhet, inom produktionsområden och hela riket

Område	Storleksgrupp, hektar åker							Totalt
	2,1— 5,0	5,1— 10,0	10,1— 20,0	20,1— 30,0	30,1— 50,0	50,1— 100,0	Över 100,0	
<i>Summa kontanta inkomster</i> ¹								
Götalands södra slättbygder	21 314	34 945	57 685	101 391	127 390	218 253	635 988	95 505
» mellanbygder...	9 470	26 731	48 707	69 929	99 628	167 390	505 607	60 850
» norra slättbygder	4 851	15 738	33 083	52 690	78 331	136 068	320 513	48 168
Svealands slättbygder	8 846	13 509	25 716	41 991	63 585	109 088	302 285	52 402
Götalands skogsbygder	11 188	23 624	38 176	58 702	78 653	125 654	358 819	29 173
Mellersta Sveriges skogsbygder	7 743	15 149	25 669	40 717	65 188	110 916	424 964	23 427
Nedre Norrland	8 508	15 688	31 349	40 353	74 363	..	..	17 737
Övre Norrland	6 744	16 332	28 654	42 875	..	..	..	15 036
Hela riket	9 101	19 793	36 437	58 613	83 474	137 819	399 689	37 051
<i>Naturaförmåner</i>								
Götalands södra slättbygder	2 103	2 831	3 031	3 471	3 697	4 188	6 129	3 259
» mellanbygder...	1 808	2 822	3 368	3 956	4 299	4 846	6 189	3 368
» norra slättbygder	1 475	1 964	2 640	3 107	3 605	4 255	5 769	2 728
Svealands slättbygder	1 697	2 367	3 043	3 694	4 011	4 533	5 857	3 398
Götalands skogsbygder	2 273	2 808	3 337	3 700	4 160	4 541	5 215	2 895
Mellersta Sveriges skogsbygder	1 811	2 338	2 960	3 667	3 989	4 704	6 047	2 559
Nedre Norrland	1 874	2 459	3 276	3 519	4 239	..	..	2 420
Övre Norrland	2 039	2 641	3 129	3 794	..	..	..	2 497
Hela riket	2 007	2 595	3 125	3 593	3 957	4 468	5 898	2 854
<i>Bruttointäkter</i> ¹								
Götalands södra slättbygder	23 418	37 777	60 716	104 862	131 087	222 441	642 117	98 764
» mellanbygder...	11 278	29 553	52 075	73 885	103 927	172 236	511 796	64 218
» norra slättbygder	6 326	17 703	35 723	55 797	81 936	140 323	326 283	50 896
Svealands slättbygder	10 543	15 876	28 760	45 685	67 596	113 621	308 142	55 800
Götalands skogsbygder	13 461	26 432	41 513	62 402	82 812	130 195	364 034	32 068
Mellersta Sveriges skogsbygder	9 554	17 487	28 629	44 384	69 177	115 620	431 011	25 986
Nedre Norrland	10 382	18 147	34 625	43 872	78 602	..	..	20 156
Övre Norrland	8 783	18 972	31 783	46 669	..	..	..	17 533
Hela riket	11 108	22 389	39 561	62 206	87 431	142 288	405 587	39 905
<i>Utgifter för inköp av förnödenheter</i> ²								
Götalands södra slättbygder	9 922	10 896	18 370	33 910	35 600	54 945	163 008	28 179
» mellanbygder...	3 014	8 805	17 329	21 677	30 720	50 618	132 059	19 240
» norra slättbygder	1 748	3 874	9 025	13 641	19 464	33 029	74 008	12 159
Svealands slättbygder	3 072	2 718	5 542	8 955	14 227	23 769	60 859	11 299
Götalands skogsbygder	3 052	6 632	11 000	16 308	21 572	32 755	81 412	8 122
Mellersta Sveriges skogsbygder	1 190	2 406	4 958	8 720	12 944	28 540	101 073	4 568
Nedre Norrland	1 338	2 518	5 614	7 710	17 847	..	..	2 992
Övre Norrland	1 199	3 100	6 201	9 928	..	..	..	3 012
Hela riket	2 199	4 836	10 018	16 188	21 793	34 122	91 911	9 526

¹ Exkl. uttag från skogskonto. — ² Avser utsäde och fodermedel, skummjolk, gödselmedel samt bränn- och smörjoljor.

Tab. 112 (forts.). Jordbrukarnas kontanta inkomster och utgifter m. m. år 1965, i kronor per brukningsenhet, inom produktionsområden och hela riket

Område	Storleksgrupp, hektar åker							Totalt
	2,1— 5,0	5,1— 10,0	10,1— 20,0	20,1— 30,0	30,1— 50,0	50,1— 100,0	Över 100,0	
<i>Utgifter för inköp av levande inventarier</i>								
Götalands södra slättbygder	1 177	3 408	5 761	15 667	14 456	21 187	53 178	10 380
» mellanbygder...	607	2 406	4 551	7 019	9 922	22 184	43 049	6 011
» norra slättbygder	351	2 251	2 740	4 470	8 596	10 369	19 062	4 226
Svealands slättbygder....	258	903	1 547	2 398	4 226	5 084	11 431	2 758
Götalands skogsbygder....	1 327	2 621	3 060	6 313	6 078	10 166	23 186	2 828
Mellersta Sveriges skogs- bygder.....	427	1 054	1 671	2 489	4 073	8 021	41 910	1 595
Nedre Norrland	412	711	1 649	2 663	6 633	..	..	904
Övre Norrland	306	859	1 651	2 937	..	..	..	826
Hela riket	704	1 773	2 884	5 935	7 695	10 946	25 834	3 125
<i>Utgifter för inköp och under- håll av döda inventarier</i>								
Götalands södra slättbygder	735	1 955	4 294	7 925	12 949	26 534	66 845	8 694
» mellanbygder...	460	1 868	3 875	6 708	11 525	16 178	52 130	5 690
» norra slättbygder	272	953	2 733	5 951	10 153	19 693	43 616	5 540
Svealands slättbygder....	692	1 108	3 003	5 772	9 050	17 861	41 354	7 263
Götalands skogsbygder....	522	1 489	3 276	5 833	9 545	16 501	39 953	2 389
Mellersta Sveriges skogs- bygder.....	351	1 036	2 679	5 156	8 766	14 931	41 120	2 328
Nedre Norrland	614	1 071	3 081	3 760	8 767	..	..	1 441
Övre Norrland	441	1 120	2 319	4 545	..	..	..	1 127
Hela riket	501	1 293	3 188	6 066	10 227	18 886	47 205	3 672
<i>Utgifter för arrenden</i>								
Götalands södra slättbygder	93	713	1 469	2 758	6 165	14 696	37 665	3 998
» mellanbygder...	60	277	650	1 533	2 505	6 032	23 003	1 440
» norra slättbygder	107	249	656	1 323	2 660	6 718	14 633	1 575
Svealands slättbygder....	149	160	504	1 143	2 327	5 577	13 516	1 934
Götalands skogsbygder....	91	236	601	1 379	2 767	6 069	17 462	532
Mellersta Sveriges skogs- bygder.....	120	134	326	740	1 873	2 760	21 119	458
Nedre Norrland	39	75	126	390	689	..	..	91
Övre Norrland	27	58	89	201	..	..	..	57
Hela riket	73	188	578	1 399	2 963	6 966	19 491	987
<i>Räntor</i>								
Götalands södra slättbygder	672	1 247	2 248	4 402	6 190	8 847	30 401	4 134
» mellanbygder...	355	1 005	1 734	2 834	4 566	7 633	20 223	2 470
» norra slättbygder	223	531	1 228	2 123	3 874	6 731	16 145	2 133
Svealands slättbygder....	272	423	1 102	1 874	2 963	4 986	13 023	2 307
Götalands skogsbygder....	415	810	1 651	3 186	3 621	6 174	19 185	1 225
Mellersta Sveriges skogs- bygder.....	240	602	1 112	1 820	3 119	6 426	16 636	1 004
Nedre Norrland	401	589	1 365	2 148	4 531	..	..	774
Övre Norrland	464	768	1 222	2 670	..	..	..	766
Hela riket	390	734	1 484	2 664	3 987	6 391	18 142	1 603

Tab. 112 (forts.). Jordbrukarnas kontanta inkomster och utgifter m. m. år 1965, i kronor per brukningsenhet, inom produktionsområden och hela riket

Område	Storleksgrupp, hektar åker							
	2,1— 5,0	5,1— 10,0	10,1— 20,0	20,1— 30,0	30,1— 50,0	50,1— 100,0	Över 100,0	Totalt
<i>Utgifter för arbetslöner</i>								
Götalands södra slättbygder	672	1 693	2 167	5 622	10 934	30 150	130 635	9 282
» mellanbygder...	468	1 040	2 266	4 432	7 825	20 436	112 308	5 256
» norra slättbygder	116	248	826	1 734	3 619	13 786	59 120	3 340
Svealands slättbygder	360	888	1 057	1 982	3 775	13 562	72 210	5 845
Götalands skogsbygder	379	749	1 481	2 858	6 503	17 469	91 260	1 532
Mellersta Sveriges skogsbygder	405	772	1 228	3 041	5 777	16 743	105 881	2 011
Nedre Norrland	603	980	2 345	3 856	5 780	..	..	1 324
Övre Norrland	496	826	1 654	2 393	..	..	..	864
Hela riket	449	820	1 563	3 095	5 958	17 288	86 937	2 973
<i>Övriga utgifter</i>								
Götalands södra slättbygder	3 908	5 766	9 081	13 609	18 371	32 376	105 899	14 493
» mellanbygder...	2 658	4 686	7 114	10 454	13 892	23 262	81 165	9 230
» norra slättbygder	1 565	2 888	5 630	8 114	11 832	21 361	54 993	7 905
Svealands slättbygder	1 974	2 684	4 900	7 410	10 247	18 873	58 450	9 415
Götalands skogsbygder	2 493	4 093	6 157	8 862	11 994	19 113	68 588	4 966
Mellersta Sveriges skogsbygder	1 947	3 266	5 293	7 258	13 314	18 755	81 687	4 788
Nedre Norrland	2 350	4 076	6 691	8 102	14 965	..	..	4 543
Övre Norrland	2 194	3 553	5 551	7 855	..	..	..	3 408
Hela riket	2 314	3 847	6 241	9 077	12 830	21 740	74 399	6 497
<i>Summa kontanta utgifter</i>								
Götalands södra slättbygder	17 179	25 677	43 391	83 892	104 665	188 735	587 630	79 160
» mellanbygder...	7 623	20 086	37 518	54 658	80 955	146 343	463 936	49 338
» norra slättbygder	4 382	10 994	22 837	37 356	60 197	111 688	281 577	36 878
Svealands slättbygder	6 776	8 884	17 655	29 534	46 817	89 711	270 844	40 820
Götalands skogsbygder	8 279	16 631	27 226	44 738	62 080	108 247	341 046	21 594
Mellersta Sveriges skogsbygder	4 679	9 272	17 267	29 225	49 865	96 177	409 425	16 753
Nedre Norrland	5 757	10 019	20 872	28 629	59 211	..	..	12 068
Övre Norrland	5 128	10 283	18 687	30 529	..	..	..	10 060
Hela riket	6 631	13 492	25 956	44 424	65 452	116 340	363 919	28 382
<i>Andra driftkostnader än kontanta</i>								
Götalands södra slättbygder	578	983	1 224	1 913	2 332	3 183	11 504	1 834
» mellanbygder...	357	714	1 130	1 887	2 263	2 883	6 844	1 371
» norra slättbygder	263	467	856	1 345	1 935	2 552	6 494	1 156
Svealands slättbygder	379	630	786	1 040	1 651	2 141	4 873	1 240
Götalands skogsbygder	468	688	1 072	1 621	1 757	2 316	4 368	829
Mellersta Sveriges skogsbygder	328	718	915	1 344	2 180	2 958	5 203	823
Nedre Norrland	330	593	1 187	1 490	2 016	..	..	654
Övre Norrland	352	887	987	1 264	..	..	..	694
Hela riket	385	704	1 018	1 483	1 951	2 524	6 715	982
<i>Summa kostnader¹</i>								
Götalands södra slättbygder	17 757	26 660	44 615	85 805	106 997	191 918	599 133	80 994
» mellanbygder...	7 980	20 800	38 648	56 545	83 218	149 226	470 780	50 708
» norra slättbygder	4 645	11 461	23 693	38 701	62 132	114 240	288 071	38 033
Svealands slättbygder	7 156	9 515	18 441	30 573	48 468	91 851	275 717	42 059
Götalands skogsbygder	8 747	17 318	28 298	46 359	63 838	110 563	345 413	22 423
Mellersta Sveriges skogsbygder	5 007	9 990	18 183	30 569	52 046	99 135	414 628	17 576
Nedre Norrland	6 087	10 611	22 059	30 119	61 227	..	..	12 723
Övre Norrland	5 480	11 170	19 674	31 793	..	..	..	10 754
Hela riket	7 015	14 196	26 973	45 908	67 403	118 864	370 634	29 364

¹ Exkl. uttag från skogskonto.

Tab. 113. Jordbrukarnas taxerade nettointäkter m. m. år 1965, i kronor per brukningsenhet. Hela riket

Brukarekategori	Storleksgrupp, hektar åker							Totalt
	2,1— 5,0	5,1— 10,0	10,1— 20,0	20,1— 30,0	30,1— 50,0	50,1— 100,0	Över 100,0	
<i>Summa nettointäkter av jordbruksfastighet</i>								
Självägende brukare.....	4 261	8 319	12 882	16 939	20 871	25 907	42 110	10 182
Arrendatorer	5 426	8 057	12 998	17 419	21 735	27 810	39 248	14 870
Samtliga brukarekategorier	4 252	8 183	12 654	16 703	20 683	26 232	39 933	10 822
<i>Summa nettointäkter av övriga förvärvskällor</i>								
Självägende brukare.....	8 544	5 391	3 426	2 623	2 662	4 638	11 271	5 437
Arrendatorer	6 498	5 403	3 519	2 629	2 691	4 079	6 917	4 206
Samtliga brukarekategorier	8 385	5 589	3 763	2 639	3 553	5 742	19 444	5 611
<i>Däruv inkomster av tjänst</i>								
Självägende brukare.....	7 648	4 623	2 657	1 679	1 680	2 566	5 745	4 555
Arrendatorer	5 912	4 315	2 803	1 953	1 781	2 389	3 356	3 253
Samtliga brukarekategorier	7 534	4 576	2 850	1 754	1 939	3 095	8 186	4 465
<i>Summa taxerade nettointäkter</i>								
Självägende brukare.....	12 805	13 710	16 308	19 563	23 533	30 545	53 381	15 619
Arrendatorer	11 925	13 461	16 517	20 048	24 426	31 890	46 165	19 076
Samtliga brukarekategorier	12 636	13 772	16 416	19 341	24 236	31 974	59 377	16 433
<i>Att taxera till statlig inkomstskatt</i>								
Självägende brukare.....	10 611	11 310	13 382	15 995	18 927	23 813	38 985	12 788
Arrendatorer	10 022	10 962	13 580	16 489	19 865	25 528	36 431	15 564
Samtliga brukarekategorier	10 465	11 332	13 430	15 816	19 097	24 764	42 032	13 327

Tab. 114. Jordbrukarnas taxerade tillgångar och skulder samt nettoförmögenhet år 1965, i 1 000-tal kronor per brukningsenhet¹. Hela riket

Brukarekategori	Storleksgrupp, hektar åker							Totalt
	2,1— 5,0	5,1— 10,0	10,1— 20,0	20,1— 30,0	30,1— 50,0	50,1— 100,0	Över 100,0	
<i>Taxeringsvärde för jordbruksfastighet</i>								
Självägande brukare.....	34,7	52,7	76,2	110,7	162,0	277,5	847,7	72,8
Arrendatorer	4,4	1,1	2,6	3,7	3,8	7,7	64,8	5,0
Samtliga brukarekategorier	32,1	47,8	64,4	82,1	106,3	159,5	588,3	64,7
<i>Levande inventarier</i>								
Självägande brukare.....	3,5	8,4	16,3	25,1	29,8	36,2	72,1	12,3
Arrendatorer	5,1	10,0	19,3	27,3	34,0	45,2	85,7	22,8
Samtliga brukarekategorier	3,6	8,4	16,4	25,1	30,8	40,2	89,6	14,1
<i>Döda inventarier</i>								
Självägande brukare.....	2,2	5,0	11,4	19,0	29,2	47,5	98,1	9,5
Arrendatorer	2,9	6,2	13,2	20,6	31,4	52,5	96,5	19,8
Samtliga brukarekategorier	2,2	5,2	11,5	19,2	29,3	50,3	102,7	11,4
<i>Inneliggande lager</i>								
Självägande brukare.....	0,7	1,1	2,1	3,9	6,7	16,4	53,1	2,3
Arrendatorer	0,7	1,1	2,5	4,8	8,1	13,9	44,5	5,3
Samtliga brukarekategorier	0,7	1,0	2,1	4,1	7,0	15,1	55,3	3,0
<i>Fordringar och värdepapper</i>								
Självägande brukare.....	14,0	16,9	20,2	25,1	32,2	61,9	211,8	20,4
Arrendatorer	8,7	16,7	20,6	22,7	30,3	53,6	130,4	25,6
Samtliga brukarekategorier	14,1	17,1	21,0	24,9	34,4	70,1	434,2	25,7
<i>Övriga tillgångar</i>								
Självägande brukare.....	4,1	4,3	5,7	8,2	11,5	21,5	66,1	6,0
Arrendatorer	3,3	6,1	7,0	6,6	10,8	19,6	41,1	8,8
Samtliga brukarekategorier	4,3	5,0	6,8	7,7	11,1	22,4	88,1	7,4
<i>Summa tillgångar</i>								
Självägande brukare.....	59,2	88,4	131,8	192,1	271,3	461,0	1 348,8	123,2
Arrendatorer	24,9	41,3	65,2	85,5	118,4	192,5	463,0	87,2
Samtliga brukarekategorier	57,0	84,6	122,3	162,9	218,7	357,7	1 358,2	126,2
<i>Summa skulder</i>								
Självägande brukare.....	11,1	18,1	35,0	68,4	108,8	206,7	653,9	36,4
Arrendatorer	4,1	6,3	13,1	22,4	33,4	66,1	209,8	24,7
Samtliga brukarekategorier	11,2	17,4	32,0	54,9	84,9	150,7	557,2	37,8
<i>Nettoförmögenhet</i>								
Självägande brukare.....	48,1	70,3	96,8	123,6	162,5	254,3	694,9	86,9
Arrendatorer	20,8	35,0	52,1	63,2	85,0	126,4	253,2	62,5
Samtliga brukarekategorier	45,8	67,2	90,3	108,0	133,8	207,0	801,0	88,4

¹ Inkl. särskild deklaration för maka/make.

2. Den jordbruksekonomiska undersökningen

Inledning

Den jordbruksekonomiska undersökningen, som årligen utförs inom lantbruksstyrelsen, är grundad på bokföringsuppgifter från jordbrukare. Undersökningen är avsedd att belysa intäkter, kostnader och lönsamhetsförhållanden inom jordbruket. I sin nuvarande utformning har undersökningen funnits sedan 1954, men redan 1914 började man i mindre skala att utarbeta sammanställningar av enskilda jordbrukares bokföringsuppgifter.

Undersökningens genomförande

Omfattning

Populationen utgörs i princip av alla jordbruk i riket med en åkerareal om minst 5,1 hektar och högst 50,0 hektar, vilka har en manlig brukare i åldern 18—65 år (dennes manuela arbetsförmåga får ej vara nedsatt med mer än 40 %). Från populationen skall enligt en av lantbruksstyrelsen uppgjord fördelningsplan uttagas 2 500 enskilda brukningsenheter för medverkan i undersökningen.

Urval

Den för undersökningen erforderliga materialinsamlingen är mycket omfattande och kräver den enskilde lantbrukarens medverkan under hela det skördeår som undersökningen avser. Det har av detta skäl ansetts uteslutet att göra urvalet av gårdar helt slumpmässigt (bortfallet genom vägran eller oförmåga att delta i undersökningen skulle bli alltför stort). I stället har lantbruksstyrelsen genom de-

taljerade anvisningar till hushållningssällskapen, vilka utväljer undersökningsgårdarna, sökt erhålla ett urval av gårdar som för olika områden är representativt i fråga om driftsinriktning, ägoslagsfördelning, produktionsmedelsanvändning m. m. I lantbruksstyrelsens fördelningsplan är det antal gårdar som skall ingå i undersökningen fastställt för varje kombination av storleksgrupp och produktionsområde. Antalet uttagna gårdar är enligt denna plan förhållandevis större inom storleksgrupperna 10—20 och 20—30 hektar åker samt inom slättbygdsområdena i Svealand och Götaland än inom övriga storleksgrupper resp. produktionsområden. Då det gäller fördelningen av gårdar (av viss storlek inom ett visst område) på olika kommuner är urvalet självvägt.

Primärmaterial m. m.

Grundmaterialet för lantbruksstyrelsens bearbetningar utgörs av bokslut från varje i undersökningen deltagande gård. Boksluten, vilka skall vara lantbruksstyrelsen tillhanda senast den 15 september resp. år, upprättas av bokföringskontor eller bokföringsbyråer ute i landet, tillsammans ett 40-tal. Av dessa var vid den senaste undersökningen cirka 30 knutna till Sveriges Lantbruksförbund, 5 till hushållningssällskapen och 5 till fristående bokföringsföreningar.

De enskilda jordbrukarna för tre typer av *dagböcker*, ur vilka kopior varje månad utrivs och insänds till bokföringskontoren. Formulären till dessa dagböcker,

Tab. 115. Intäkter och kostnader i jordbruket år 1964, i kronor per 10 hektar åker

Produktionsområde; storleksgrupp, hektar åker	Intäkter				Kostnader	
	Växt- pro- dukter	Djur- pro- dukter	Övriga intäkter	Summa	Förnö- denheter	Anlägg- ningar
<i>Götalands södra slätt- bygder</i>						
5,1—10,0	12 077	38 133	6 671	56 881	17 403	10 956
10,1—20,0	11 067	28 428	4 054	43 549	13 446	8 440
20,1—30,0	12 589	22 014	3 143	37 746	11 226	7 817
30,1—50,0	13 641	15 739	2 451	31 831	8 964	6 579
<i>Götalands mellanbygder</i>						
5,1—10,0	4 307	24 538	4 658	33 503	10 230	8 428
10,1—20,0	6 766	21 768	3 093	31 627	9 479	7 133
20,1—30,0	6 397	17 403	2 665	26 465	7 870	6 250
30,1—50,0	9 127	16 362	2 504	27 993	8 545	5 848
<i>Götalands norra slätt- bygder</i>						
5,1—10,0	1 224	22 845	4 448	28 517	7 602	8 007
10,1—20,0	3 787	20 710	3 020	27 517	7 454	6 545
20,1—30,0	5 003	16 251	2 581	23 835	5 643	5 672
30,1—50,0	7 384	12 303	1 990	21 677	5 261	4 982
<i>Svealands slättbygder</i>						
5,1—10,0	2 729	14 104	4 447	21 280	4 970	8 177
10,1—20,0	2 951	15 010	2 894	20 855	4 623	6 041
20,1—30,0	3 666	13 212	2 458	19 336	4 025	5 433
30,1—50,0	5 078	10 729	1 964	17 771	3 595	4 616
<i>Götalands skogsbygder</i>						
5,1—10,0	1 628	24 840	5 084	31 552	9 999	8 549
10,1—20,0	1 717	22 132	3 141	26 990	7 723	6 638
20,1—30,0	2 442	17 245	2 633	22 320	5 643	5 901
30,1—50,0	2 877	14 440	2 058	19 375	5 344	4 841
<i>Mellersta Sveriges skogsbygder</i>						
5,1—10,0	1 399	14 849	5 578	21 826	4 367	8 899
10,1—20,0	1 159	15 132	3 224	19 515	4 104	6 364
20,1—30,0	1 753	13 451	2 876	18 080	3 891	5 800
<i>Nedre Norrland</i>						
5,1—10,0	1 253	22 394	6 378	30 025	6 791	9 186
10,1—20,0	1 358	16 698	4 454	22 510	4 186	7 407
<i>Övre Norrland</i>						
5,1—10,0	485	17 602	6 540	24 627	4 675	8 676
10,1—20,0	388	18 262	4 394	23 044	5 148	6 143

¹ Se texten.

(inkl. s. k. reducerad betesmark), inom storleksgrupper och produktionsområden

Manuellt arbete	Drifts- ledning	Diverse kostnader	Beräknad ränta ¹	Summa	Summa in- täkter mi- nus summa kostnader (=företagarvinst)	Beräknad ränta plus företagar- vinst (=förränt- ning)
26 776	1 110	4 049	8 420	68 714	— 11 833	— 3 413
15 814	1 110	2 801	7 243	48 854	— 5 305	1 938
10 960	1 110	2 435	6 735	40 283	— 2 537	4 198
8 323	1 110	1 951	6 345	33 272	— 1 441	4 904
21 914	1 110	2 638	5 606	49 926	— 16 423	— 10 817
15 644	1 110	2 420	4 942	40 728	— 9 101	— 4 159
10 337	1 110	1 907	4 207	31 681	— 5 216	— 1 009
8 330	1 110	1 840	4 224	29 897	— 1 904	2 320
20 812	1 110	1 935	5 012	44 478	— 15 961	— 10 949
12 487	1 110	2 152	4 555	34 303	— 6 786	— 2 231
8 826	1 110	1 832	4 155	27 238	— 3 403	752
6 088	1 110	1 615	3 884	22 940	— 1 263	2 621
15 515	1 110	1 910	4 226	35 908	— 14 628	— 10 402
11 533	1 110	1 815	3 817	28 939	— 8 084	— 4 267
8 461	1 110	1 579	3 438	24 046	— 4 710	— 1 272
6 018	1 110	1 360	3 092	19 791	— 2 020	1 072
17 440	1 110	2 506	5 260	44 864	— 13 312	— 8 052
13 464	1 110	2 105	4 716	35 756	— 8 766	— 4 050
9 125	1 110	1 741	4 165	27 685	— 5 365	— 1 200
6 649	1 110	1 375	3 739	23 058	— 3 683	56
15 885	1 110	2 095	4 683	37 039	— 15 213	— 10 530
11 584	1 110	1 766	3 680	28 608	— 9 093	— 5 413
8 584	1 110	1 606	3 455	24 446	— 6 366	— 2 911
18 083	1 110	2 507	5 082	42 759	— 12 734	— 7 652
12 599	1 110	2 095	4 098	31 495	— 8 985	— 4 887
18 345	1 110	2 116	4 729	39 651	— 15 024	— 10 295
12 868	1 110	1 749	3 795	30 813	— 7 769	— 3 974

Tab. 116. Jordbrukarfamiljens inkomst år 1964, i kronor per brukningsenhet, inom storleksgrupper och produktionsområden

Produktionsområde; storleksgrupp, hektar åker	Arbetsinkomst			Kapitalinkomst			Sten-, grus-, torv- och ler- försälj- ning	Barn- bidrag	Areal- tillägg	Summa inkomst
	Summa	Därav inom		Summa ¹	Därav beräknad ränta för					
		jord- bruk	eget skogs- bruk		jord- bruk	skogs- bruk				
<i>Götalands södra slättbygder</i>										
5,1—10,0	16 876	12 703	28	6 583	7 611	33	—	610	7	24 076
10,1—20,0	19 805	15 047	150	8 525	11 547	132	64	736	3	29 133
20,1—30,0	23 030	17 592	118	11 336	17 052	52	—	776	3	35 145
30,1—50,0	23 232	15 915	85	17 336	25 342	153	41	912	—	41 521
<i>Götalands mellanbygder</i>										
5,1—10,0	10 259	4 571	862	5 400	5 388	656	14	322	122	16 117
10,1—20,0	15 367	9 047	645	7 159	8 276	584	19	776	2	23 323
20,1—30,0	18 643	10 862	1 261	9 131	11 363	1 142	27	797	—	28 598
30,1—50,0	26 646	17 996	623	11 823	17 110	1 094	37	809	—	39 315
<i>Götalands norra slättbygder</i>										
5,1—10,0	8 748	3 924	222	4 323	4 262	272	0	505	251	13 827
10,1—20,0	16 254	8 993	656	6 449	7 594	680	0	995	5	23 703
20,1—30,0	21 164	13 474	479	8 553	11 104	844	8	940	—	30 665
30,1—50,0	25 093	16 310	479	11 415	15 751	1 090	—	1 046	—	37 554
<i>Svealands slättbygder</i>										
5,1—10,0	10 303	619	939	4 679	4 099	1 212	—	578	99	15 659
10,1—20,0	13 769	5 499	1 276	6 593	6 610	1 322	74	733	8	21 177
20,1—30,0	17 628	9 026	1 329	7 821	8 894	1 332	71	862	—	26 382
30,1—50,0	25 173	14 018	1 883	9 647	12 585	1 628	288	741	—	35 849
<i>Götalands skogsbygder</i>										
5,1—10,0	13 848	3 346	2 811	6 472	4 937	2 560	52	1 026	110	21 508
10,1—20,0	15 239	7 152	2 298	7 687	7 789	2 128	210	1 104	4	24 244
20,1—30,0	17 156	8 169	2 070	10 225	11 564	2 306	14	1 069	—	28 464
30,1—50,0	18 623	7 515	1 467	11 781	15 853	1 946	55	1 085	—	31 544
<i>Mellersta Sveriges skogs- bygder</i>										
5,1—10,0	9 757	53	3 110	6 418	3 990	2 867	85	622	108	16 990
10,1—20,0	14 614	3 551	3 165	7 107	6 075	2 305	23	746	3	22 493
20,1—30,0	16 808	4 160	4 351	10 119	9 027	3 545	189	982	—	28 098
<i>Nedre Norrland</i>										
5,1—10,0	14 698	3 863	4 278	5 811	4 139	2 083	30	795	134	21 468
10,1—20,0	17 269	4 414	5 410	7 938	6 603	3 740	201	1 027	3	26 438
<i>Övre Norrland</i>										
5,1—10,0	12 390	2 368	2 183	4 138	3 844	1 009	—	661	181	17 370
10,1—20,0	18 624	8 132	3 838	6 019	6 401	1 256	49	969	23	25 684

¹ Avdrag gjorda för undantags- samt ränte- och arrendeutgifter.

vilka avser uppgifter om kassaomsättning, arbets- och dragkraft resp. omsättning av produkter, fastställs av lantbruksstyrelsen.

Med utgångspunkt från dagboksrapporterna upprättar kontoren *årssammandrag över räkenskaperna*, vari bl. a. affärshändelserna enligt dagboken över kassaomsättningen fördelas efter en utförlig kontospecifikation.

På en gård första gången ingår i undersökningen upprättas en *inventarieförteckning* (avseende maskiner, redskap och övriga inventarier) av personal från bokföringskontoren. Värderingen av inventarierna, vilken görs efter återanskaffningsvärdet, sker på lantbruksstyrelsen.

Under det första undersökningsåret företas även en värdering av gårdens *byggnader*, varvid tre formulärtyper, utarbetade av statens lantbruksbyggnadsförsök, utnyttjas. Inventeringen av byggnadsbeståndet utförs av lantbruksnämndernas byggnadskonsulenter, medan värderingen sker centralt på lantbruksstyrelsen.

På gårdar med skog i sådan omfattning, att ett verkligt skogsbruk kan sägas föreligga, utförs, likaledes under första året, en särskild *skogsinventering*. Vid denna medverkar skogsvårdsstyrelserna i resp. län.

För varje i undersökningen medverkande gård förs en *inventariebok*, vari förändringarna i gårdens tillgångar och skulder fortlöpande kan följas.

Innan bokföringskontoren upprättar bokslut inhämtas vid besök på gården kompletterande uppgifter rörande bl. a. djuruomsättningen och förändringarna i inventariebeståndet under året. En inventering av lagren av olika växtprodukter,

förnödenheter m. m. utförs samtidigt, varjämte uppgifter inhämtas om arealanvändning och skörd. De förra uppgifterna antecknas i särskild *inventeringslista*.

På grundval av årssammandraget, inventeringslistan, inventarieboken och uppgifterna om arealanvändning och skörd upprättar bokföringskontoret ett *bokslut* för gården (avseende sistlidna kalenderår). Anvisningar för bokslutens uppgörande, bl. a. rörande de priser som skall användas vid värderingen av lager, meddelas varje år av lantbruksstyrelsen.

Bokslutet upprättas som en mycket koncentrerad tablå med specifikationsbilagor. Till bokslutet fogas en redovisning av arealanvändning och skörd för olika grödor (jämte betesredovisning).

Granskning och komplettering

På bokföringskontoren sker en fortlöpande granskning av inkommande dagboksrapporter, bl. a. i form av rimlighetskontroller. En ingående kontroll av de från kontoren översända boksluten utförs sedan på lantbruksstyrelsen. I vissa fall är boksluten behäftade med sådana fel och/eller ofullständigheter att de måste återställas till kontoren; i andra fall sker korrigeringar efter telefonkontakt med dessa.

Resultatberäkning

Bearbetningen av materialet sker dels manuellt, dels maskinellt och avser i första hand medeltalsberäkningar per gård för primärgrupperna, dvs. för de enskilda storleksgrupperna inom varje område. Härutöver redovisas för primärgrupperna vissa data i form av medeltal per arealen-

Tab. 117. Jordbrukarnas tillgångar och skulder den 31 december 1964, i kronor per

Produktionsområde; storleksgrupp, hektar åker	Tillgångar						
	Fastigheter ¹		Investe- ringar i ekon. föreningar	Inven- tarier	Lager		
	Jordbruk	Skogsbruk			Husdjur	Produkter och fönödenheter	
						Jordbruk	Skogsbruk
Götalands södra slätbygger							
5,1—10,0	70 000	600	3 700	29 000	23 600	6 800	0
10,1—20,0	109 600	2 400	5 600	35 200	32 800	10 000	0
20,1—30,0	158 800	900	7 300	49 300	39 000	14 500	0
30,1—50,0	218 200	2 800	11 800	67 600	45 500	19 500	—
Götalands mellanbygger							
5,1—10,0	48 400	11 900	3 000	21 300	17 900	5 500	200
10,1—20,0	70 400	10 500	5 300	32 000	28 600	8 700	100
20,1—30,0	93 200	20 900	6 900	45 300	39 600	12 200	200
30,1—50,0	129 400	20 000	10 200	62 600	53 800	20 300	100
Götalands norra slätbygger							
5,1—10,0	29 300	4 800	2 300	20 800	13 500	4 200	—
10,1—20,0	51 400	12 300	5 100	34 400	25 500	9 500	100
20,1—30,0	79 100	15 200	7 700	47 400	32 800	14 800	200
30,1—50,0	99 200	19 700	10 400	65 500	38 700	19 900	200
Svealands slätbygger							
5,1—10,0	30 700	21 600	3 900	22 900	10 200	4 100	300
10,1—20,0	46 800	23 800	5 800	31 900	19 600	7 800	300
20,1—30,0	56 200	24 200	6 600	43 000	26 700	12 000	200
30,1—50,0	80 100	29 400	8 800	57 500	35 100	18 400	300
Götalands skogsbygger							
5,1—10,0	41 800	46 800	4 200	21 200	18 700	5 300	400
10,1—20,0	57 400	39 600	5 400	31 200	30 200	9 100	300
20,1—30,0	69 500	42 100	7 200	46 100	42 900	12 900	200
30,1—50,0	86 400	35 700	7 800	60 400	51 500	18 800	300
Mellersta Sveriges skogs- bygger							
5,1—10,0	33 600	52 100	3 700	21 200	9 700	2 800	800
10,1—20,0	42 800	41 500	4 800	31 500	19 500	7 100	1 100
20,1—30,0	68 900	64 000	7 300	44 500	29 000	11 200	1 200
Nedre Norrland							
5,1—10,0	36 400	36 300	4 700	18 200	12 500	4 600	600
10,1—20,0	56 700	67 100	7 300	33 100	21 300	7 900	1 100
Övre Norrland							
5,1—10,0	38 400	16 600	3 400	16 600	9 300	2 800	700
10,1—20,0	57 800	21 300	5 500	27 400	20 400	6 600	1 000

¹ Fastighetsvärden för arrendegårdar ingår ej.

bruksenheter, inom storleksgrupper och produktionsområden

Kassa, bank, aktier, obli- gationer och kundford- ringar	Lån	Övriga tillgångar	Summa	Skulder				Summa till- gångar minus summa skulder
				Kort- fristiga	Lång- fristiga	Undan- tag	Summa	
17 700	800	1 200	153 400	5 000	26 600	300	31 900	121 500
17 800	2 800	100	216 300	9 500	51 700	500	61 700	154 600
21 900	1 600	1 100	294 400	12 400	80 100	1 000	93 500	200 900
29 000	3 100	4 600	402 100	15 700	100 300	700	116 700	285 400
11 400	500	3 300	123 400	3 600	20 000	600	24 200	99 200
16 300	700	2 100	174 700	8 200	33 300	1 400	42 900	131 800
18 200	900	300	237 700	13 400	53 700	2 100	69 200	168 500
22 000	1 800	1 400	321 600	20 700	92 200	1 900	114 800	206 800
13 900	600	0	89 400	2 600	11 600	—	14 200	75 200
13 400	400	300	152 400	5 200	31 800	1 600	38 600	113 800
14 400	1 500	600	213 700	9 200	47 900	1 900	59 000	154 700
22 200	700	1 900	278 400	15 100	68 500	1 400	85 000	193 400
14 500	200	1 000	109 400	1 200	19 200	2 700	23 100	86 300
15 300	700	500	152 500	4 700	28 000	2 100	34 800	117 700
16 100	1 400	2 500	188 900	5 900	39 700	1 900	47 500	141 400
13 300	1 000	400	244 300	8 900	54 100	2 100	65 100	179 200
15 000	1 000	700	155 100	2 900	33 600	1 300	37 800	117 300
14 100	500	800	188 600	6 600	41 500	1 900	50 000	138 600
14 600	800	2 600	238 900	10 500	53 300	2 100	65 900	173 000
13 700	2 100	7 600	284 300	14 000	81 400	1 600	97 000	187 300
14 600	1 100	100	139 700	2 600	18 400	700	21 700	118 000
13 300	1 000	1 100	163 700	4 600	28 400	2 900	35 900	127 800
16 900	400	900	244 300	9 200	46 600	2 500	58 300	186 000
17 300	300	0	130 900	3 600	19 900	3 300	26 800	104 100
15 000	900	2 200	212 600	9 300	51 200	6 800	67 300	145 300
13 500	700	4 300	106 300	3 800	21 300	1 500	26 600	79 700
12 400	800	100	153 300	4 700	38 700	2 700	46 100	107 200

het. För de olika storleksgrupperna uträknas dessutom i en del fall vägda medeltal för hela riket, varvid som vägningstal utnyttjas uppgifter från senaste allmänna jordbruksräkning.

Resultatens tillförlitlighet

Eftersom bokföringskontoren ofta biträder jordbrukarna vid upprättandet av deras självdeklarationer erhålles därigenom en indirekt kontroll över vissa av de data som innefattas i undersökningen (t. ex. kassaomsättningen). För åtskilliga variabler saknas dock denna kontrollmöjlighet.

Av betydelse för resultatens tillförlitlighet är även möjligheterna att bibehålla kontinuitet i undersökningarna i den meningen att samma gårdar ingår år från år. På denna punkt visar erfarenheterna att omsättningen av gårdar är störst första året och att den då omfattar drygt 10 % av totalantalet uttagna gårdar. Av 1954 års inträdande gårdar fanns omkring 25 % kvar vid undersökningen avseende 1964.

Vissa svårigheter har förelegat att erhålla uppgifter från så många gårdar som enligt planen skall ingå i undersökningen. Bearbetningen av 1964 års material har omfattat 2 245 gårdar eller cirka 90 % av antalet enligt planen.

Resultat

En sammanställning över jordbrukets intäkter och kostnader 1964, angivna i kronor per 10 hektar åker (inkl. reducerad betesmark), återfinns i *tab. 115*. Med intäkter menas i princip värdet av samtliga inom företaget producerade varor och tjänster och med kostnader värdet av produktionsmedelsanvändningen.

På intäktssidan har värderingen av naturaförmånerna skett efter framräknade genomsnittspriser, i de flesta fall på grundval av konsumentpriser. I fråga om växtprodukterna har värderingen däremot baserats på producentpriserna. Det bör observeras att den del av produktionen som återförbrukats inom jordbruket ej redovisas som intäkt i undersökningen. Hit hör bl. a. den betydande del av växtproduktionen som utnyttjats för utfodring och till utsäde. Även hästarnas och traktorernas dragkraftsproduktion har till den del den används inom jordbruket betraktats som återförbrukning.

På kostnadssidan utgörs den viktigaste komponenten av årets utgifter. Andra kostnadsposter av stor betydelse är familjens insats av kapital och arbete samt avskrivning av anläggningstillgångar.

I kostnadskalkylen har — som framgår av tabellen — upptagits ränta för redovisade kapitalinvesteringar (omfattande jordbruksfastighet, investeringar i ekonomiska föreningar, inventarier, husdjur och rörelsemedel). Som räntesats har i 1964 års undersökning tillämpats 5,2 % på dessa kapitalinvesteringar.

I *tab. 115* redovisas även uppgifter om företag arvinst och förräntning. Med företag arvinst förstås i detta sammanhang skillnaden mellan samtliga intäkter och samtliga kostnader och med förräntning summan av företag arvinsten och de räntekostnader som påförts jordbruket. Av tabellen framgår att företag arvinsten i samtliga fall och förräntningen i flertalet fall antagit negativt värde 1964. Detta betyder att kostnaderna över lag varit större än intäkterna och att någon ränta på kapitalinvesteringen i regel inte erhållits.

Data rörande jordbrukarfamiljens inkomst 1964 — angiven i kronor per brukningsenhet — finns redovisade i *tab. 116*. I inkomsten innefattas erhållen arbetsinkomst, beräknad ränta på investerat kapital, allmännsmedel, ränte- och arrendeinkomster (med avdrag för s. k. undantag samt ränte- och arrendeutgifter), inkomst av försäljning av sten, grus m. m., barnbidrag samt arealtillägg.

Tab. 117 innehåller sammanfattande uppgifter om tillgångar och skulder per brukningsenhet, allt avseende förhållan-

dena den 31 december 1964. Beträffande fastigheterna bör här observeras att dessa upptagits till marknadsvärde och ej till taxeringsvärde.

Övrig publicering

En utförlig redogörelse för undersökningen avseende 1964 har lämnats i meddelande nr 62 serie B i lantbruksstyrelsens publikationsserie. Principerna för bokföringen m. m. finns behandlade i meddelande nr 27 i samma serie.

3. Jordbrukarnas tillgångar och skulder

Inledning

Efter framställning från 1960 års jordbruksutredning utförde statistiska centralbyrån på Kungl. Maj:ts uppdrag en undersökning rörande jordbrukarnas tillgångar och skulder den 31 december 1960. Undersökningar av liknande typ hade tidigare genomförts för åren 1933 och 1952. Den första av dessa var upplagd som totalundersökning, medan den senare utfördes på urvalsbasis och omfattade cirka 27 000 brukningsenheter.

Planläggningen av 1960 års undersökning skedde huvudsakligast inom en av jordbruksutredningen för frågor rörande jordbrukets kreditförsörjning tillsatt arbetsgrupp i vilken statistiska centralbyrån var representerad.

Undersökningens genomförande

Författning

Bestämmelser rörande uppgiftsskyldighet m. m. till 1960 års undersökning medde-

lades i Kungl. Maj:ts kungörelse den 2 december 1960 (nr 732). I denna stadgades bl. a. om skyldighet för jordbrukare att efter anmodan av statistiska centralbyrån avlämna uppgift om sina tillgångar och skulder den 31 december 1960 samt om sina till 1961 års taxering deklarerade inkomster.

Omfattning

För undersökningen uttogs varannan av de brukningsenheter med 2—100 hektar åker, som under 1960 ingått i urvalet till statistiska centralbyråns löpande jordbruksstatistiska undersökningar. Totalt omfattade detta underurval cirka 12 250 gårdar.

Från totalpopulationen borttogs i undersökningen vissa kategorier av brukningsenheter. Uppgiftsskyldighet förelåg sålunda ej beträffande jordbruksfastigheter, som brukats av annan juridisk per-

son än dödsbo eller familjestiftelse. Brukningsenheter som helt använts för annat ändamål än jordbruk — t. ex. plantskola, handelsträdgård, ridskola — uteslöts även liksom brukningsenheter där all gröda sålts på rot.

Enligt vedertagen definition menas med »brukningsenhet» varje jordbruk, som med avseende på driften utgör ett och samma företag och drivs med en och samma arbetsstyrka (se närmare sid. 4). I den löpande jordbruksstatistiken ger denna definition ett direkt samband mellan urvalsenhet och undersökningseenhet. I undersökningen rörande jordbrukarnas tillgångar och skulder krävdes emellertid en närmare bestämning av vilka förmögenhetsenheter som skulle knytas till de uttagna brukningsenheterna. Som huvudregel gällde här att uppgifterna skulle avse fysiska personer, dödsbon eller familjestiftelser, som den 31 december brukat i urvalet ingående brukningsenheter. Brukare ansågs den vara som ägt eller arrenderat jordbruksfastighet och som stått för ledningen av jordbruksdriften. I anvisningarna för uppgiftslämnandet angavs vidare att brukaren skulle haft del i företagets tillgångar och skulder samt erhållit andel i dess nettointäkt. Då två eller flera personer gemensamt brukat en enhet medräknades deras sammanlagda tillgångar, skulder och inkomster. Sammanslagning av uppgifter skedde även för äkta makar, som var för sig avgivit självdeklaration.

Blanketter

Som en konsekvens av bl. a. undersökningens allmänna uppläggning fastslogs att brukarnas uppgifter om tillgångar, skulder och inkomster borde bygga på

redovisningen i vederbörandes allmänna självdeklaration. Vid konstruktionen av blanketter eftersträvades därför största möjliga likformighet med deklarationsformulären (i första hand med den s. k. förmögenhetsbilagan).

Insamling av primäruppgifter

Uppgifterna till undersökningen skulle enligt kungörelsen (se ovan) avlämnas samtidigt med den allmänna självdeklarationen för 1961 års taxering. Den vidare handläggningen av en inkommande blankett föreskrevs ske genom ordföranden i den taxeringsnämnd, som hade att verkställa taxering av statlig inkomstskatt för den uppgiftsskyldige år 1961. I ordförandens åligganden ingick bl. a. att tillse, att uppgifter inkom från samtliga uppgiftsskyldiga samt att jämföra och korrigera blanketterna mot självdeklarationerna.

Komplettering och granskning

I kungörelsen angavs att taxeringsnämndsordförandena senast den 15 maj 1961 skulle insända uppgifterna till statistiska centralbyrån. Inom föreskriven tid redovisades emellertid uppgifter för endast cirka en fjärdedel av de uttagna brukningsenheterna och först under senare delen av augusti hade uppgifter inkommit från samtliga taxeringsdistrikt.

Granskningen av de inkomna uppgifterna genomfördes enligt särskilt schema, omfattande cirka trettio kontroller för varje blankett. Erforderliga kompletteringar och korrigeringar utfördes mestadels efter telefonkontakt med resp. uppgiftslämnare.

Resultatberäkning

Skattning av totalsummor för de olika variablerna skedde genom individuell uppräkningsmetod med en faktor, som inom varje stratum (naturligt jordbruksområde/storleksgrupp), där bortfall inte förekommit, utgjorde kvoten mellan antalet brukningsenheter i populationen resp. urvalet. I övriga strata korregerades uppräkningsfaktorn på så sätt att varje bortfall (se nedan) i princip ersattes med medeltalet för bearbetade uppgifter inom sitt stratum.

Resultatens tillförlitlighet

Kontrollundersökning

Vid planläggningen av undersökningen framförde Taxeringsnämndsordförandenas Riksförbund bestämda krav att ordföranden, till skillnad från vad som var fallet vid 1952 års undersökning, ej skulle genomföra en fullständig granskning av de statistiska uppgifterna utan endast i tillämpliga delar jämföra dem med självdeklarationerna. Från statistiska centralbyråns sida ifrågasattes om undersökningen under sådana omständigheter kunde genomföras. Efter samråd mellan 1960 års jordbruksutredning och statistiska centralbyrån beslöts dock att man skulle påbörja den planerade undersökningen med sikte på att senare särskilt pröva primärmaterialets kvalitet. Sådan prövning förutsattes kunna ske genom intensivundersökning med intervjumetod på en mindre andel av de brukningsenheter, som ingick i huvudundersökningen.

Den planerade intervjuundersökningen genomfördes hösten 1961 sedan insamlingen av primärmaterialet till huvudundersökningen i stort sett avslutats.

Bland de brukningsenheter från vilka uppgifter inkommit till huvudundersökningen uttogs för intervjuer slumpmässigt cirka 500 enheter, spridda över hela landet. Fältarbetet utfördes av en särskild intervjuargrupp, bestående av lantbruksekonomiskt utbildad personal.

På grundval av de i kontrollundersökningen framkomna resultaten genomfördes vissa inskränkningar i den ursprungligen planerade resultatredovisningen. Bland de poster som sålunda ansågs ej kunna särredovisas kan nämnas varufordringar, ineliggande lager, aktier, obligationer, växelskulder, varuskulder och skatteskulder.

Avgångar och bortfall

Antalet avgångar, dvs. brukningsenheter, som i samband med uppgiftsinsamling och granskning visade sig icke tillhöra populationen, uppgick sammanlagt till 888 st. Huvuddelen (719 st) av dessa avgångar hade sin grund i att åkerjorden vid uttagen brukningsenhet var brukad (skördad) tillsammans med annan enhet eller att åkerarealen var obrukad. Antalet avgångar enligt de på sid. 178 nämnda kriterierna var däremot förhållandevis litet (sammanlagt 124 st).

Bortfallet i undersökningen utgjorde 240 brukningsenheter eller 2,1 % av antalet brukningsenheter med uppgiftsskyldighet.

Resultat

Av uppskattade totala tillgångar om cirka 17,7 miljarder kronor — se *tab. 118* — utgjordes 9,8 miljarder av jordbruksfastigheter, vilka i undersökningen upptagits till taxeringsvärdet. Samtliga tillgångar i jord-

Tab. 118. Jordbrukarnas tillgångar och skulder den 31 december 1960, i milj. kronor. Hela riket

Tillgångar resp. skulder	Storleksgrupp, hektar åker							Summa
	2,1- 5,0	5,1- 10,0	10,1- 15,0	15,1- 20,0	20,1- 30,0	30,1- 50,0	50,1- 100,0	
<i>Taxeringsvärde för jordbruksfastighet</i>								
Självägande brukare.....	1 332,3	2 421,4	1 326,2	880,2	888,3	767,9	484,6	8 100,9
Arrendatorer								
Brukare som både äger o. arrenderar	123,2	374,6	256,7	194,1	273,7	242,5	190,8	1 655,6
Samtliga kategorier	1 455,5	2 796,0	1 582,9	1 074,3	1 162,0	1 010,4	675,4	9 756,5
<i>Levande inventarier</i>								
Självägande brukare.....	171,6	397,6	262,9	175,3	158,2	117,5	58,4	1 341,5
Arrendatorer	23,2	69,7	58,0	68,2	89,2	105,1	77,1	490,5
Brukare som både äger o. arrenderar	23,8	83,8	70,0	53,0	74,5	62,2	35,1	402,4
Samtliga kategorier	218,6	551,1	390,9	296,5	321,9	284,8	170,6	2 234,4
<i>Döda inventarier</i>								
Självägande brukare.....	83,7	228,8	178,8	122,1	128,9	108,8	65,7	916,8
Arrendatorer	12,6	40,0	41,7	50,8	71,4	94,9	77,8	389,2
Brukare som både äger o. arrenderar	9,7	45,6	52,7	38,8	58,1	53,3	39,6	297,8
Samtliga kategorier	106,0	314,4	273,2	211,7	258,4	257,0	183,1	1 603,8
<i>Andelar i jordbrukets ekonomiska föreningar</i>								
Självägande brukare.....	35,2	85,1	58,0	37,0	37,9	33,3	20,1	306,6
Arrendatorer	2,0	7,2	6,7	9,5	13,6	17,4	15,9	72,3
Brukare som både äger o. arrenderar	3,6	14,3	14,7	10,5	15,5	14,4	11,1	84,1
Samtliga kategorier	40,8	106,6	79,4	57,0	67,0	65,1	47,1	463,0
<i>Tillgångar i jord- och skogsbruk¹</i>								
Självägande brukare.....	1 657,1	3 203,2	1 872,5	1 244,3	1 244,1	1 057,6	650,8	10 929,6
Arrendatorer	40,5	125,0	115,1	139,8	192,4	242,0	195,5	1 050,3
Brukare som både äger o. arrenderar	163,9	530,5	408,4	309,5	434,3	384,8	290,6	2 522,0
Samtliga kategorier	1 861,5	3 858,7	2 396,0	1 693,6	1 870,8	1 684,4	1 136,9	14 501,9
<i>Totala tillgångar²</i>								
Självägande brukare.....	2 157,7	3 921,3	2 240,7	1 464,6	1 449,5	1 205,0	725,5	13 164,3
Arrendatorer	90,8	186,2	157,1	195,1	257,8	337,6	270,2	1 494,8
Brukare som både äger o. arrenderar	208,6	657,0	493,4	366,2	481,7	451,4	344,0	3 002,3
Samtliga kategorier	2 457,1	4 764,5	2 891,2	2 025,9	2 189,0	1 994,0	1 339,7	17 661,4
<i>Statliga lån</i>								
Självägande brukare.....	127,6	138,7	59,7	39,5	24,2	18,4	11,8	419,9
Arrendatorer	2,0	1,9	3,4	4,0	5,0	6,2	7,2	29,7
Brukare som både äger o. arrenderar	12,5	25,0	17,2	8,2	14,3	9,7	6,6	93,5
Samtliga kategorier	142,1	165,6	80,3	51,7	43,5	34,3	25,6	543,1
<i>Andra reverslån</i>								
Självägande brukare.....	233,0	613,9	461,5	369,1	410,9	365,5	261,2	2 715,1
Arrendatorer	7,2	19,3	25,4	31,8	43,3	57,3	60,8	245,1
Brukare som både äger o. arrenderar	21,1	92,3	96,2	77,7	139,9	131,6	120,7	679,5
Samtliga kategorier	261,3	725,5	583,1	478,6	594,1	554,4	442,7	3 639,7
<i>Totala skulder³</i>								
Självägande brukare.....	417,6	863,8	601,0	475,5	494,9	437,2	313,0	3 603,0
Arrendatorer	13,3	33,3	44,5	58,3	69,6	96,1	108,6	423,7
Brukare som både äger o. arrenderar	37,0	134,0	136,2	99,5	176,4	167,9	155,6	906,6
Samtliga kategorier	467,9	1 031,1	781,7	633,3	740,9	701,2	577,2	4 933,3

¹ I tillgångar i jord- och skogsbruk ingår utöver specificerade tillgångar även inneliggande lager och varufordringar. — ² I totala tillgångar ingår utöver redovisade tillgångar i jord- och skogsbruk även medel inestående i banker och andra penninginrättningar samt övriga tillgångar utanför jord- och skogsbruk. — ³ I totala skulder ingår utöver specificerade uppgifter även växelskulder, varuskulder, krediter i checkräkning, skatteskulder, skulder för rörelse eller annan fastighet, kapitaliserade värdet av undantagsförmåner m. m.

Tab. 119. Jordbrukarnas tillgångar och skulder den 31 december 1960, i 1 000-tal kronor per brukningsenhet. Hela riket

Tillgångar resp. skulder	Storleksgrupp, hektar åker							Totalt
	2,1- 5,0	5,1- 10,0	10,1- 15,0	15,1- 20,0	20,1- 30,0	30,1- 50,0	50,1- 100,0	
<i>Taxeringsvärde för jordbruksfastighet</i>								
Självägande brukare	26,5	42,5	57,4	72,3	95,2	139,4	239,4	50,8
Arrendatorer	—	—	—	—	—	—	—	—
Brukare som både äger o. arrenderar	23,3	32,5	43,3	51,5	62,4	87,1	167,4	47,6
Samtliga kategorier	23,8	36,5	47,3	53,3	63,8	82,2	127,8	42,9
<i>Levande inventarier</i>								
Självägande brukare	3,4	7,0	11,4	14,4	17,0	21,3	28,8	8,4
Arrendatorer	4,1	8,6	13,3	16,2	19,8	26,3	36,4	14,9
Brukare som både äger o. arrenderar	4,5	7,3	11,8	14,1	17,0	22,3	30,8	11,6
Samtliga kategorier	3,6	7,2	11,7	14,7	17,7	23,2	32,3	9,9
<i>Döda inventarier</i>								
Självägande brukare	1,7	4,0	7,7	10,0	13,8	19,8	32,4	5,7
Arrendatorer	2,3	4,9	9,6	12,1	15,9	23,7	36,7	11,8
Brukare som både äger o. arrenderar	1,8	4,0	8,9	10,3	13,2	19,2	34,8	8,6
Samtliga kategorier	1,7	4,1	8,2	10,5	14,2	20,9	34,6	7,1
<i>Andelar i jordbrukets ekonomiska föreningar</i>								
Självägande brukare	0,7	1,5	2,5	3,0	4,1	6,1	9,9	1,9
Arrendatorer	0,4	0,9	1,5	2,3	3,0	4,4	7,5	2,2
Brukare som både äger o. arrenderar	0,7	1,2	2,5	2,8	3,5	5,1	9,7	2,4
Samtliga kategorier	0,7	1,4	2,4	2,8	3,7	5,3	8,9	2,0
<i>Tillgångar i jord- och skogsbruk¹</i>								
Självägande brukare	33,0	56,1	80,9	102,1	133,4	192,0	321,5	68,5
Arrendatorer	7,2	15,4	26,4	33,3	42,7	60,5	92,1	31,9
Brukare som både äger o. arrenderar	31,0	46,1	68,7	82,2	99,0	138,2	255,1	72,4
Samtliga kategorier	30,5	50,3	71,6	84,0	102,7	137,0	215,1	63,8
<i>Totala tillgångar¹</i>								
Självägande brukare	43,0	68,7	96,8	120,2	155,4	218,8	358,4	82,5
Arrendatorer	16,2	23,0	36,0	46,5	57,2	84,4	127,7	45,5
Brukare som både äger o. arrenderar	39,4	57,1	83,0	97,3	109,8	162,1	302,1	86,2
Samtliga kategorier	40,2	62,1	86,4	100,5	120,1	162,2	253,5	77,7
<i>Statliga lån</i>								
Självägande brukare	2,5	2,4	2,6	3,3	2,6	3,3	5,9	2,6
Arrendatorer	0,4	0,2	0,8	1,0	1,1	1,6	3,4	0,9
Brukare som både äger o. arrenderar	2,4	2,2	2,9	2,2	3,3	3,5	5,8	2,7
Samtliga kategorier	2,3	2,2	2,4	2,6	2,4	2,8	4,9	2,4
<i>Andra reverslån</i>								
Självägande brukare	4,6	10,8	20,0	30,3	44,3	66,3	129,1	17,0
Arrendatorer	1,3	2,4	5,8	7,6	9,6	14,3	28,6	7,5
Brukare som både äger o. arrenderar	4,0	8,0	16,2	20,7	31,9	47,3	106,0	19,5
Samtliga kategorier	4,3	9,5	17,4	23,8	32,7	45,1	83,8	16,0
<i>Totala skulder¹</i>								
Självägande brukare	8,3	15,2	26,0	39,0	53,4	79,4	154,6	22,6
Arrendatorer	2,4	4,1	10,2	13,9	15,4	24,0	51,2	12,9
Brukare som både äger o. arrenderar	7,0	11,7	22,9	26,4	40,2	60,3	136,6	26,0
Samtliga kategorier	7,7	13,5	23,4	31,4	40,8	57,1	109,2	21,7

¹ Se not till tab. 118.

Tab. 120. Jordbrukarnas nettoförmögenhet den 31 december 1960, i 1 000-tal kronor per bruksningsenhet, inom produktionsområden och hela riket

Brukarekategori; produktionsområde	Storleksgrupp, hektar åker							Totalt
	2,1- 5,0	5,1- 10,0	10,1- 15,0	15,1- 20,0	20,1- 30,0	30,1- 50,0	50,1- 100,0	
<i>Självägande brukare</i>								
Götalands södra slättbygder	28,2	43,2	78,3	92,4	127,9	189,1	275,2	87,1
» mellanbygder	29,9	48,7	60,3	79,2	95,6	134,6	187,6	67,2
» norra slättbygder	24,0	43,2	61,2	70,1	90,7	126,5	208,0	64,3
Svealands slättbygder	22,5	40,7	60,2	66,8	83,3	115,6	182,6	69,4
Götalands skogsbygder	41,8	63,4	83,7	95,3	113,9	179,0	216,8	63,3
Mellersta Sveriges skogsbygder	44,5	62,3	73,4	90,9	103,5	164,0	147,6	62,7
Nedre Norrland	32,0	57,4	86,6	102,6	..	..	..	52,1
Övre Norrland	25,7	38,6	49,8	45,4	83,0	..	..	34,7
Hela riket	34,7	53,5	70,8	81,2	102,0	139,4	203,8	59,9
<i>Arrendatorer</i>								
Götalands södra slättbygder	..	..	31,9	62,4	51,9	93,9	149,9	68,3
» mellanbygder	..	..	..	37,6	54,9	90,9	81,8	45,8
» norra slättbygder	..	22,2	33,0	28,4	41,5	56,9	84,3	40,1
Svealands slättbygder	..	15,0	19,1	29,0	35,3	41,5	51,1	34,7
Götalands skogsbygder	12,2	19,5	26,9	29,1	41,7	63,9	68,6	26,3
Mellersta Sveriges skogsbygder	12,8	21,3	25,0	19,0	39,8	37,0	64,9	22,6
Nedre Norrland	..	16,5	..	..	..	..	..	12,0
Övre Norrland	..	..	..	..	..	..	..	9,0
Hela riket	13,8	18,9	25,8	32,6	41,8	60,4	76,5	32,6
<i>Brukare som både äger o. arrenderar</i>								
Götalands södra slättbygder	..	..	..	78,0	70,2	152,5	234,0	100,6
» mellanbygder	..	30,5	61,9	54,5	72,1	103,1	184,3	68,7
» norra slättbygder	..	31,8	55,1	71,9	62,8	86,7	155,1	63,3
Svealands slättbygder	..	35,1	49,4	80,4	69,9	82,9	115,5	69,5
Götalands skogsbygder	33,5	51,9	86,0	72,1	75,4	146,8	..	59,7
Mellersta Sveriges skogsbygder	..	53,4	62,3	63,1	80,6	75,2	97,4	59,4
Nedre Norrland	40,9	41,8	64,5	80,0	55,6	..	..	48,9
Övre Norrland	20,1	31,9	42,8	..	..	..	..	30,4
Hela riket	32,4	45,4	60,1	70,9	69,6	101,8	165,5	60,2
<i>Samtliga kategorier</i>								
Götalands södra slättbygder	29,9	43,5	70,1	83,4	96,8	149,9	217,0	85,1
» mellanbygder	28,8	43,7	57,9	68,5	84,2	117,7	167,2	65,4
» norra slättbygder	24,1	38,9	56,2	60,7	70,7	92,8	149,2	59,2
Svealands slättbygder	29,1	34,7	51,7	58,5	66,1	81,5	111,8	60,2
Götalands skogsbygder	38,6	56,0	70,7	75,6	85,0	123,9	149,3	57,5
Mellersta Sveriges skogsbygder	38,4	53,2	62,5	68,9	81,0	99,4	96,9	54,7
Nedre Norrland	31,0	51,9	79,7	90,4	123,1	123,6	..	48,8
Övre Norrland	23,8	37,4	46,6	45,9	67,4	..	..	32,9
Hela riket	32,5	48,6	63,0	69,1	79,3	105,1	144,3	56,0

Tab. 121. Jordbrukarnas genomsnittliga skuldprocent den 31 december 1960, inom produktionsområden och hela riket

Brukarekategori; produktionsområde	Storleksgrupp, hektar åker							
	2,1- 5,0	5,1- 10,0	10,1- 15,0	15,1- 20,0	20,1- 30,0	30,1- 50,0	50,1- 100,0	Totalt
<i>Självägende brukare</i>								
Götalands södra slättbygder	31,0	36,2	33,8	36,9	37,8	36,7	43,6	36,8
» mellanbygder	17,8	25,3	33,3	34,4	35,7	38,8	45,0	33,3
» norra slättbygder	16,5	19,6	24,8	30,3	30,7	35,0	40,9	28,8
Svealands slättbygder	26,6	20,4	23,8	32,6	34,9	37,7	42,9	33,0
Götalands skogsbygder	16,3	20,1	25,0	31,8	33,3	33,2	40,8	22,8
Mellersta Sveriges skogsbygder.....	11,1	16,1	20,1	30,2	34,9	37,5	55,2	20,6
Nedre Norrland	20,3	18,1	22,9	23,1	..	..	..	20,0
Övre Norrland	29,8	31,4	34,9	45,1	38,6	..	..	31,8
Hela riket	19,4	22,0	26,8	32,5	34,1	36,3	43,1	27,4
<i>Arrendatorer</i>								
Götalands södra slättbygder	..	..	28,4	16,6	23,0	20,9	25,3	22,6
» mellanbygder	..	..	..	28,7	21,0	17,0	46,0	26,6
» norra slättbygder	..	12,3	14,9	24,6	26,0	30,2	36,7	26,9
Svealands slättbygder	..	21,2	37,0	27,3	29,6	36,1	49,7	35,0
Götalands skogsbygder	7,6	20,1	27,6	41,9	30,1	28,6	42,7	28,6
Mellersta Sveriges skogsbygder.....	9,1	12,2	27,9	41,7	22,7	40,7	43,1	24,4
Nedre Norrland	..	11,4	..	..	..	..	..	32,0
Övre Norrland	..	..	..	..	..	..	..	27,1
Hela riket	14,6	17,9	28,3	29,9	27,0	28,5	40,2	28,3
<i>Brukare som både äger och arrenderar</i>								
Götalands södra slättbygder	..	..	..	28,8	48,2	35,8	41,5	35,7
» mellanbygder	..	28,3	24,6	37,2	35,4	39,2	44,4	36,3
» norra slättbygder	..	20,7	18,1	21,4	36,7	37,6	44,3	31,9
Svealands slättbygder	..	26,4	25,1	23,3	30,7	36,5	51,5	33,8
Götalands skogsbygder	21,1	19,0	33,1	25,6	38,5	33,8	..	27,0
Mellersta Sveriges skogsbygder.....	..	12,1	19,2	27,0	33,8	42,2	59,5	25,9
Nedre Norrland	11,6	23,9	27,4	29,9	38,5	..	..	24,0
Övre Norrland	33,4	27,9	33,3	..	..	..	..	33,5
Hela riket	17,7	20,4	27,6	27,2	36,6	37,2	45,2	30,2
<i>Samtliga kategorier</i>								
Götalands södra slättbygder	29,0	34,2	33,3	33,0	36,9	33,6	39,0	34,8
» mellanbygder	18,0	25,7	32,1	34,4	34,7	36,7	44,9	33,5
» norra slättbygder	15,4	19,2	23,1	28,7	31,3	34,6	40,9	29,5
Svealands slättbygder	20,1	21,2	24,9	30,1	33,1	37,1	46,0	33,9
Götalands skogsbygder	16,4	19,9	26,8	31,8	34,3	32,5	39,2	23,9
Mellersta Sveriges skogsbygder.....	10,8	15,2	20,4	30,2	33,3	39,0	54,5	21,0
Nedre Norrland	19,8	18,9	24,0	25,5	26,9	30,3	..	21,9
Övre Norrland	29,7	31,1	35,3	41,7	42,7	..	..	31,1
Hela riket	19,0	21,6	27,0	31,3	33,8	35,2	43,1	27,9

Tab. 122. Jordbrukarnas tillgångar och skulder enligt 1952 resp. 1960 års undersökningar, i 1 000-tal kronor per brukningsenhet. Hela riket

Tillgångar resp. skulder; år	Självägende brukare						Arrendatorer					
	Storleksgrupp, hektar åker						Storleksgrupp, hektar åker					
	2,1- 5,0	5,1- 10,0	10,1- 20,0	20,1- 30,0	30,1- 50,0	50,1- 100,0	2,1- 5,0	5,1- 10,0	10,1- 20,0	20,1- 30,0	30,1- 50,0	50,1- 100,0
<i>Jordbruksvärde</i>												
1960.....	16,7	26,7	45,7	75,6	114,6	198,4	—	—	—	—	—	—
1952.....	11,4	18,5	32,0	54,1	84,1	145,0	—	—	—	—	—	—
1960 i procent av 1952....	146	144	143	140	136	137	—	—	—	—	—	—
<i>Skogsvärde</i>												
1960.....	9,7	15,7	16,6	19,1	24,3	40,1	—	—	—	—	—	—
1952.....	4,1	7,3	9,3	11,2	15,3	34,7	—	—	—	—	—	—
1960 i procent av 1952....	237	215	178	171	159	116	—	—	—	—	—	—
<i>Levande inventarier</i>												
1960.....	3,4	7,0	12,4	17,0	21,3	28,8	4,1	8,6	14,7	19,8	26,3	36,4
1952.....	2,7	5,2	8,4	11,7	15,0	20,8	3,2	5,8	9,7	13,7	18,2	25,9
1960 i procent av 1952....	126	135	148	145	142	138	128	148	152	145	145	141
<i>Döda inventarier</i>												
1960.....	1,7	4,0	8,5	13,8	19,8	32,4	2,3	4,9	10,8	15,9	23,7	36,7
1952.....	1,2	2,7	5,8	9,9	14,9	25,4	1,2	3,0	6,6	11,2	16,1	26,4
1960 i procent av 1952....	142	148	147	139	133	128	192	163	164	142	147	139
<i>Andelar i jordbrukets ekonomiska föreningar</i>												
1960.....	0,7	1,5	2,7	4,1	6,1	9,9	0,4	0,9	1,9	3,0	4,4	7,5
1952.....	0,3	0,6	1,1	1,8	2,8	4,9	0,2	0,4	0,8	1,5	2,2	3,8
1960 i procent av 1952....	233	250	245	228	218	202	200	225	238	200	200	197
<i>Totala tillgångar¹</i>												
1960.....	43,0	68,7	104,9	155,4	218,8	358,4	16,2	23,0	41,1	57,2	84,4	127,7
1952.....	26,0	42,5	67,9	105,7	161,5	289,4	9,7	15,5	24,1	39,2	55,2	90,9
1960 i procent av 1952....	165	162	154	147	135	124	167	148	171	146	153	140
<i>Reverslån</i>												
1960.....	7,1	13,2	26,3	46,9	69,6	135,0	1,7	2,6	7,6	10,7	15,9	32,0
1952.....	4,5	8,6	16,7	29,6	50,8	105,3	0,7	2,2	4,3	7,3	10,7	20,2
1960 i procent av 1952....	158	153	157	158	137	128	243	118	177	147	149	158
<i>Totala skulder¹</i>												
1960.....	8,3	15,2	30,5	53,4	79,4	154,6	2,4	4,1	12,0	15,4	24,0	51,2
1952.....	5,3	9,6	18,8	32,7	56,4	123,0	1,2	3,1	5,9	10,1	15,8	29,9
1960 i procent av 1952....	157	158	162	163	141	126	200	132	203	152	152	171
<i>Nettoförmögenhet</i>												
1960.....	34,7	53,5	74,4	102,0	139,4	203,8	13,8	18,9	29,2	41,8	60,4	76,5
1952.....	20,4	33,0	48,8	73,4	105,8	167,7	8,6	12,3	18,5	29,4	39,5	59,8
1960 i procent av 1952....	170	162	152	139	132	122	160	154	158	142	153	128

¹ Se not till tab. 118.

och skogsbruk — till vilka utöver jordbruksfastigheterna räknas levande och döda inventarier, inneliggande lager, varufordringar samt andelar i jordbrukets ekonomiska föreningar — uppgick för helt eller delvis självägande brukare till 80 à 90 % av de totala tillgångarna samt för arrendatorer till 65 à 75 %. På skuldsidan upptog lån från staten genomsnittligt omkring 11 % och reverslån från andra långivare omkring 74 % av den totala skuldsumman, vilken skattades till drygt 4,9 miljarder kronor.

Av *tab. 119* och *tab. 120* framgår att genomsnittsbeloppen för tillgångar och skulder resp. nettoförmögenhet så gott som undantagslöst ökade kontinuerligt med brukningsenheternas storlek. Dessamma gällde i huvudsak även den genomsnittliga s. k. skuldprocenten, vilket be-
lyses i *tab. 121*.

Förändringarna i antalet brukningsenheter mellan 1952 och 1960 inom olika områden, brukarekategorier och storleksgrupper minskar avsevärt värdet av direkta jämförelser med 1952 års undersökning beträffande totalbeloppen för olika slag av tillgångar och skulder. I fråga om medeltalen per brukningsenhet, torde jämförelsemöjligheterna däremot vara ganska goda för självägande brukare och arrendatorer. Vissa utdrag ur resultatet från de båda undersökningarna redovisas i *tab. 122*.

Övrig publicering

Resultaten från 1960 års undersökning finns publicerade i *Jordbrukarnas tillgångar och skulder den 31 december 1960 (SOS)*. Uppgifter har dessutom redovisats i *Jordbruksekonomiska Meddelanden*, 1962:9.

4. Inkomsterna av jordbruksfastighet samt fördelningen av inkomst och förmögenhet

Inledning

I ett tidigare avsnitt — se sid. 44 — har redogjorts för den statistik över jordbruksfastigheternas taxeringsvärden som årligen sammanställs och publiceras av statistiska centralbyrån. Dessa uppgifter ingår som en del i den officiella statistiken rörande taxeringsutfallet, vilken, utöver uppgifterna om fastighetsvärden även ger upplysningar om de totala taxerade inkomsterna och deras fördelning på olika förvärvskällor. Central-

byrån redovisar vidare varje år uppgifter om inkomsttagarnas och förmögenhetsägarnas fördelning på inkomst- resp. förmögenhetsklasser.

Föreliggande avsnitt inleds med en redogörelse i sammandrag för de metoder som ligger till grund för statistiken över inkomst- och förmögenhetsfördelningen. Härfter redovisas vissa resultat dels från nämnda statistik, dels från den särskilda undersökningen rörande taxeringsutfallet.

Undersökningarnas genomförande*Fördelningen av inkomst*

Uppgiftsskyldigheten till den årliga inkomststatistiken regleras genom Kungl. Maj:ts kungörelse den 21 december 1951 (nr 832) jämte senare ändringar. Statistiken är till större delen lagd på urvalsbasis och omfattar dels personer, som är födda den 5, 15 eller 25 dagen i någon av årets månader och som själva eller i samtaxering med annan person haft en årsinkomst av minst 2 400 kronor, dels samtliga personer som själva eller i samtaxering haft en inkomst av minst 50 000 kronor.

Primärmaterialet för statistiken utgörs av särskilda s. k. inkomstkort, i regel upprättade av resp. länsstyrelser och senare kompletterade av taxeringsnämndsordförandena med uppgifter om inkomst, näringsgrenstillhörighet m. m. För personer som ingår i totalräkningsdelen och icke är födda på någon av urvalsdagarna upprättas inkomstkortet av taxeringsnämndsordförandena.

Den inkomst som statistiskt bearbetas och som taxeringsnämndsordförandena skall införa på inkomstkortet med ledning av deklaramaterialet är uppgiften om sammanräknad nettointkomst. Därmed förstås summan av inkomsttagarnas enligt förordningen om statlig inkomstskatt uppskattade inkomster av skilda förvärvskällor, sedan avdrag gjorts för eventuellt underskott å förvärvskälla. Inkomststatistikens inkomstbegrepp är sålunda bestämt på taxeringstekniska grunder och bör ej förväxlas med taxerad eller beskattningsbar inkomst.

Inkomststatistiken utarbetas, som tidigare påpekats, på grundval av uppgifter

från den årliga taxeringen. För att kunna fastställa primärmaterialets avgränsning måste hänsyn därför tagas till i första hand deklaraionspliktens inträdande, vilken inträffar, när inkomsten uppgår till minst 2 400 kronor.

Vid uppräknigen till totalnivå av urvalsdelens individuella resultat har urvalet ansetts utgöra exakt 10 % av totalantalet inkomsttagare. Beträffande samtaxerade personer har uppräknigen skett efter andra grunder.

Fördelningen av förmögenhet

Förmögenhetsstatistiken baseras på uppgifter från den årliga taxeringen till statlig förmögenhetsskatt. Primärmaterialet utgörs av de förmögenhetslängder som upptar fysiska personer, oskifta dödsbon och familjestiftelser. Bearbetningen omfattar nettoförmögenheter överstigande 100 000 kronor för fysiska personer och oskifta dödsbon och skiljer sig därvid från inkomststatistiken, som icke innefattar den senare kategorien. En annan skillnad utgör det förhållandet att samtaxerade personer i förmögenhetsstatistiken genomgående räknas som en enhet, vilket i regel icke är fallet i inkomststatistiken. Eftersom förmögenheter tillhörande samtaxerade personer räknas som en förmögenhet, används en för dessa gemensam yrkesbeteckning. Denna skall fastställas med hänsyn till den av de båda samtaxerade personerna, som haft inkomst av stadigvarande yrkesverksamhet eller, om båda haft sådan, med hänsyn till den som haft den största dylika inkomsten.

Resultat

En sammanfattning av utfallet av 1966 års taxering vad gäller inkomst av jordbruksfastighet m. m. lämnas i *tab. 123*. Uppgifter redovisas i tabellen dels för kategorien fysiska personer, oskifta dödsbon och familjestiftelser (A-längden), dels för samtliga skattskyldiga. Av tabellen framgår bl. a. att inkomster av jordbruksfastighet svarade för omkring 4 % av de totala nettotinkomsterna under 1965.

I *tab. 124* redovisas inkomsttagarna inom jordbruk med binäringsår 1965 (dvs. på grundval av 1966 års taxering) med fördelning efter yrkesställning; motsvarande uppgifter redovisas dessutom för alla näringsgrenar sammantagna. Av det totala antalet inkomsttagare inom jordbruk med binäringsår utgjordes enligt den senaste undersökningen 45 % av företagare, 34 % av anställda samt 21 % av

icke yrkesverksamma. Motsvarande relativa andelar för alla näringsgrenar sammantagna var 9, 74 resp. 17 %.

Tab. 125 ger, med särredovisning på landsbygd och städer, uppgifter om inkomsternas fördelning år 1965 efter inkomstklass och yrkesställning. Samma uppgifter i fråga om förmögenheterna (i regel per 31 december 1965) meddelas i *tab. 126*.

Övrig publicering

I publikationen Skattetaxeringarna samt fördelningen av inkomst och förmögenhet taxeringsåret 1966 (SOS) har statistiska centralbyrån redovisat definitiva uppgifter rörande taxeringsutfallet 1966 samt inkomst- och förmögenhetsfördelningen 1965.

Tab. 123. Inkomst av jordbruksfastighet enligt taxeringen till statlig inkomstskatt år 1966, i 1 000-tal kronor, inom län och hela riket

Område	Fysiska personer, oskifta dödsbon och familjestiftelser		Samtliga skattskyldiga	
	Inkomst av jordbruksfastighet	Sammanräknad nettoinkomst (samtliga förvärvskällor)	Inkomst av jordbruksfastighet	Sammanräknad nettoinkomst (samtliga förvärvskällor)
<i>Län</i>				
Stockholms stad o. län.....	68 160,6	16 336 962,5	75 691,9	18 402 061,9
Uppsala »	70 622,5	1 646 434,9	72 771,2	1 688 347,0
Södermanlands »	78 271,5	2 093 904,0	80 321,7	2 178 440,5
Östergötlands »	136 472,3	3 113 032,2	148 432,7	3 279 499,2
Jönköpings »	123 822,9	2 417 907,9	130 506,5	2 496 203,4
Kronobergs »	94 230,3	1 272 158,9	95 458,8	1 305 158,4
Kalmar »	128 468,3	1 746 349,1	129 873,5	1 787 856,0
Gotlands »	46 057,9	370 625,5	46 151,9	375 346,9
Blekinge »	41 802,6	1 161 252,1	41 938,6	1 193 408,5
Kristianstads »	163 539,9	2 081 225,5	166 682,6	2 142 185,8
Malmöhus »	218 509,7	6 389 879,5	223 460,3	6 794 273,1
Hallands »	114 080,3	1 420 769,7	114 586,9	1 450 969,8
Göteborgs o. Bohus »	61 207,1	6 491 279,5	64 153,9	6 999 008,2
Älvsborgs »	143 639,0	3 252 450,7	146 790,4	3 350 115,6
Skaraborgs »	184 003,4	1 994 709,8	186 285,9	2 067 188,0
Värmlands »	116 761,0	2 263 888,9	142 564,4	2 371 716,6
Örebro »	80 199,3	2 312 850,2	86 064,8	2 378 683,7
Västmanlands »	78 813,7	2 189 304,8	86 957,1	2 377 613,4
Kopparbergs »	87 972,1	2 211 259,6	121 138,5	2 324 118,7
Gävleborgs »	87 008,3	2 304 951,5	110 524,7	2 391 936,3
Västernorrlands »	85 633,3	2 170 031,8	118 597,5	2 327 950,2
Jämtlands »	60 804,9	932 706,5	61 123,9	944 795,6
Västerbottens »	120 451,1	1 732 867,9	122 474,9	1 767 051,9
Norrbottens »	65 373,9	2 044 523,3	70 867,9	2 071 169,9
<i>Hela riket¹</i>				
1966.....	2 459 167,0	69 993 567,2	2 648 142,4	74 520 550,5
1965.....	2 384 811,1	63 289 461,0	2 546 443,9	67 579 159,5
1964.....	2 147 321,1	57 111 633,2	2 267 618,6	60 917 066,4
1963.....	2 146 544,9	52 641 704,9	2 278 033,2	56 103 703,4
1962.....	2 166 330,5	48 321 307,9	2 317 726,2	51 936 483,6

¹ Inkl. det för riket gemensamma taxeringsdistriktet.

Tab. 124. Inkomsttagare inom jordbruk med binärningar år 1965 (taxeringsåret 1966) fördelade efter yrkesställning, inom län och hela riket

Område	Jordbruk med binärningar				Samtliga näringsgrenar			
	Före-tagare	Anställda	Icke yr-kesverk-samma	Summa	Före-tagare	Anställda	Icke yr-kesverk-samma	Summa
<i>Län</i>								
Stockholms stad o. län.....	5 250	7 131	2 365	14 746	37 462	699 810	129 891	867 163
Uppsala »	4 413	3 598	2 873	10 884	8 084	77 180	25 513	110 777
Södermanlands »	5 313	5 539	3 475	14 327	10 466	104 033	29 303	143 802
Östergötlands »	9 256	7 630	4 264	21 150	17 958	155 534	38 207	211 699
Jönköpings »	12 059	3 818	3 461	19 338	21 146	122 142	25 327	168 615
Kronobergs »	9 738	3 097	2 761	15 596	14 701	61 164	16 121	91 986
Kalmar »	10 553	7 141	3 951	21 645	16 807	88 714	23 145	128 666
Gotlands »	3 734	2 261	1 910	7 905	4 864	18 906	6 692	30 462
Blekinge »	4 572	3 390	2 252	10 214	7 663	62 079	16 795	86 537
Kristianstads »	12 402	10 658	5 853	28 913	21 446	102 654	26 569	150 669
Malmöhus »	13 428	15 513	7 887	36 828	30 484	302 648	78 674	411 806
Hallands »	10 350	5 004	3 061	18 415	15 983	68 182	17 348	101 513
Göteborgs o. Bohus »	11 557	3 630	3 082	18 269	29 766	306 666	63 395	399 827
Älvsborgs »	16 996	5 444	6 810	29 250	28 492	169 851	47 335	245 678
Skaraborgs »	14 585	5 645	5 321	25 551	21 209	96 672	23 681	141 562
Värmlands »	12 226	11 024	5 711	28 961	19 641	115 015	31 081	165 737
Örebro »	6 031	5 080	2 610	13 721	12 149	116 079	27 646	155 874
Västmanlands »	5 334	4 407	2 502	12 243	9 888	109 096	23 766	142 750
Kopparbergs »	7 727	9 513	5 390	22 630	14 585	115 753	28 051	158 389
Gävleborgs »	6 008	7 238	2 771	16 017	12 142	119 187	27 791	159 120
Västernorrlands »	8 113	6 707	3 971	18 791	14 985	110 274	24 200	149 459
Jämtlands »	8 182	8 547	3 541	20 270	12 138	48 813	11 960	72 911
Västerbottens »	11 947	9 750	5 900	27 597	17 515	85 368	20 625	123 508
Norrbottnens »	6 900	8 325	7 131	22 356	13 452	98 946	30 471	142 869
<i>Hela riket¹</i>								
1965.....	216 674	160 090	98 853	475 617	413 026	3 355 306	793 723	4 562 055
1964.....	228 153	174 323	98 372	500 848	426 167	3 263 353	762 067	4 451 587
1963.....	235 734	182 212	93 213	511 159	438 086	3 178 316	730 403	4 346 805
1962.....	242 672	198 842	88 895	530 409	446 271	3 113 589	687 696	4 247 556
1961.....	257 302	217 650	86 730	561 682	466 866	3 140 533	692 051	4 299 450

¹ Inkl. det för riket gemensamma taxeringsdistriktet.

Tab. 125. Inkomsttagare inom jordbruk med binärningar fördelade efter inkomstklass och yrkeställning år 1965 (taxeringsåret 1966)

Yrkeställning	Inkomstklass, kronor											
	Under 3 000	3 000- 5 000	5 000- 7 000	7 000- 8 000	8 000- 9 000	9 000- 10 000	10 000- 11 000	11 000- 12 000	12 000- 13 000	13 000- 14 000	14 000- 15 000	15 000- 16 000
Landsbygd												
Jordbruk med binärningar												
Företagare	6 990	19 650	23 990	12 600	11 740	11 320	11 400	10 230	9 700	8 870	8 670	8 280
Anställda	16 300	19 700	16 590	6 880	7 110	5 920	5 930	6 140	6 390	6 050	6 840	6 300
Ikke yrkesverksamma ..	4 830	44 930	19 840	5 290	3 670	2 090	1 590	1 010	720	600	520	380
Samtliga näringsgrenar												
Företagare	10 680	25 080	30 270	15 740	15 130	14 500	15 170	13 890	13 270	12 280	12 370	12 110
Anställda	112 840	116 310	105 700	48 260	48 150	46 250	48 350	47 710	51 020	51 990	55 620	58 060
Ikke yrkesverksamma ..	36 550	172 220	67 390	16 870	11 650	8 340	6 900	5 640	4 850	3 400	2 740	2 630
Städer												
Jordbruk med binärningar												
Företagare	560	1 050	1 240	780	610	570	570	620	660	560	530	450
Anställda	1 510	1 870	2 060	850	780	670	770	820	730	740	1 000	1 110
Ikke yrkesverksamma...	520	4 470	3 150	810	530	320	240	210	170	150	90	60
Samtliga näringsgrenar												
Företagare	3 840	5 570	7 070	3 960	3 770	3 340	4 580	3 970	3 840	3 770	3 760	4 240
Anställda	125 060	134 120	135 930	66 030	65 750	65 450	66 980	69 450	72 450	71 930	73 820	77 650
Ikke yrkesverksamma...	39 760	131 890	108 750	27 400	20 340	14 280	14 110	12 650	10 020	8 500	6 230	5 740
Hela riket¹												
Jordbruk med binärningar												
Företagare	7 550	20 700	25 230	13 380	12 350	11 890	11 970	10 850	10 360	9 430	9 200	8 730
Anställda	17 810	21 570	18 650	7 730	7 890	6 590	6 700	6 960	7 120	6 790	7 840	7 410
Ikke yrkesverksamma...	5 350	49 400	22 990	6 100	4 200	2 410	1 830	1 220	890	750	610	440
Samtliga näringsgrenar												
Företagare	14 520	30 650	37 340	19 700	18 900	17 840	19 750	17 860	17 110	16 050	16 130	16 350
Anställda	237 900	250 450	241 630	114 300	113 900	111 700	115 330	117 160	123 470	123 940	129 470	135 720
Ikke yrkesverksamma...	76 340	304 120	176 160	44 270	31 990	22 620	21 010	18 290	14 880	11 900	8 970	8 370

¹ Inkl. det för riket gemensamma taxeringsdistriktet.

Tab. 125 (forts.). Inkomsttagare inom jordbruk med binärningar fördelade efter inkomstklass och yrkesställning år 1965 (taxeringsåret 1966)

Yrkesställning	Inkomstklass, kronor										Summa inkomsttagare	Summa inkomster, milj. kronor
	16 000–18 000	18 000–20 000	20 000–25 000	25 000–30 000	30 000–35 000	35 000–40 000	40 000–50 000	50 000–75 000	75 000–100 000	Över 100 000		
<i>Landsbygd</i>												
Jordbruk med binärningar												
Företagare	14 120	10 760	16 920	8 960	4 550	2 080	1 750	812	177	188	203 757	2 731,4
Anställda	10 850	7 090	7 970	2 770	720	390	370	176	17	17	140 520	1 503,1
Icke yrkesverksamma ..	610	370	530	140	110	110	70	17	6	6	87 439	503,7
Samtliga näringsgrenar												
Företagare	20 870	16 690	29 380	16 660	9 540	5 240	5 500	3 304	883	726	299 283	4 606,0
Anställda	119 550	110 710	166 640	66 930	29 920	16 030	14 350	6 784	1 614	1 203	1 323 991	19 140,6
Icke yrkesverksamma ..	4 070	2 400	3 660	1 790	980	560	370	207	68	78	353 363	2 121,9
<i>Städer</i>												
Jordbruk med binärningar												
Företagare	890	820	1 130	680	420	340	210	147	44	36	12 917	203,0
Anställda	1 500	1 420	2 000	760	320	190	230	176	41	23	19 570	272,5
Icke yrkesverksamma ..	160	120	140	150	40	70	—	10	2	2	11 414	79,4
Samtliga näringsgrenar												
Företagare	7 230	6 560	12 740	9 750	6 260	4 500	5 350	5 511	2 174	1 958	113 743	2 703,9
Anställda	156 250	164 400	321 880	158 890	77 240	43 600	41 060	29 834	7 366	5 635	2 030 775	35 330,7
Icke yrkesverksamma ..	8 430	7 120	10 560	5 810	3 030	1 840	1 620	1 388	361	395	440 224	3 539,3
<i>Hela riket¹</i>												
Jordbruk med binärningar												
Företagare	15 010	11 580	18 050	9 640	4 970	2 420	1 960	959	221	224	216 674	2 934,4
Anställda	12 350	8 510	9 970	3 530	1 040	580	600	352	58	40	160 090	1 775,6
Icke yrkesverksamma ..	770	490	670	290	150	180	70	27	8	8	98 853	583,1
Samtliga näringsgrenar												
Företagare	28 100	23 250	42 120	26 410	15 800	9 740	10 850	8 815	3 057	2 684	413 026	7 309,9
Anställda	275 880	275 140	488 580	225 920	107 180	59 630	55 450	36 717	8 997	6 842	3 355 306	54 488,5
Icke yrkesverksamma ..	12 510	9 530	14 240	7 610	4 020	2 400	1 990	1 597	433	473	793 723	5 663,5

¹ Inkl. det för riket gemensamma taxeringsdistriktet.

Tab. 126. Förmögenheter över 100 000 kronor inom jordbruk med binärningar fördelade

Yrkesställning	Förmögenhetsklass, kronor						
	100 000– 125 000	125 000– 150 000	150 000– 175 000	175 000– 200 000	200 000– 250 000	250 000– 300 000	300 000– 350 000
<i>Landsbygd</i>							
Jordbruk med binärningar							
Företagare	17 566	11 184	6 975	4 674	5 202	2 669	1 441
Anställda	656	322	194	124	121	50	19
Icke yrkesverksamma..	2 385	1 472	890	616	712	370	208
Samtliga näringsgrenar							
Företagare	21 633	13 857	8 666	5 814	6 626	3 426	1 895
Anställda	7 457	4 000	2 243	1 455	1 721	922	576
Icke yrkesverksamma..	6 668	3 931	2 381	1 648	1 984	1 147	664
<i>Städer</i>							
Jordbruk med binärningar							
Företagare	1 048	707	477	343	429	228	156
Anställda	133	72	57	29	47	29	12
Icke yrkesverksamma..	439	295	185	137	155	96	63
Samtliga näringsgrenar							
Företagare	4 595	3 243	2 292	1 634	2 153	1 311	884
Anställda	12 883	7 685	5 026	3 606	4 545	2 849	1 901
Icke yrkesverksamma..	8 248	5 532	3 743	2 811	3 724	2 388	1 607
<i>Hela riket¹</i>							
Jordbruk med binärningar							
Företagare	18 614	11 891	7 452	5 017	5 631	2 897	1 597
Anställda	789	394	251	153	168	79	31
Icke yrkesverksamma..	2 824	1 767	1 075	753	867	466	271
Samtliga näringsgrenar							
Företagare	26 228	17 100	10 958	7 448	8 779	4 737	2 779
Anställda	20 359	11 700	7 280	5 067	6 275	3 778	2 483
Icke yrkesverksamma..	14 948	9 497	6 151	4 493	5 753	3 556	2 290

¹ Inkl. det för riket gemensamma taxeringsdistriktet.

efter storleksklass och ägarnas yrkesställning år 1965 (taxeringsåret 1966)

350 000- 400 000	400 000- 500 000	500 000- 750 000	750 000- 1 000 000	1 000 000- 2 000 000	2 000 000- 5 000 000	Över 5 000 000	Summa förmögen- heter	Förmögen- hetssum- mor, milj. kronor
885	950	865	258	253	110	51	53 083	10 659,4
24	28	14	10	7	8	—	1 577	288,7
120	129	118	29	20	9	4	7 082	1 324,1
1 153	1 265	1 117	331	324	132	59	66 298	13 355,4
380	521	573	208	226	69	20	20 371	4 444,4
413	532	519	203	201	62	23	20 376	4 496,1
106	114	118	40	51	16	7	3 840	980,2
11	12	13	2	4	2	1	424	95,5
42	58	56	13	6	1	—	1 546	323,1
571	737	795	309	368	110	46	19 048	5 476,8
1 367	1 728	2 016	811	910	297	111	45 735	12 964,3
1 145	1 663	1 832	787	880	244	64	34 668	10 316,3
991	1 064	983	298	304	126	58	56 923	11 639,6
35	40	27	12	11	10	1	2 001	384,2
162	187	174	42	26	10	4	8 628	1 647,2
1 724	2 002	1 912	640	692	242	105	85 346	18 832,2
1 755	2 263	2 608	1 023	1 143	368	134	66 236	17 488,1
1 576	2 217	2 381	998	1 097	310	87	55 354	14 930,5

5. Jordbrukets producentpris-, kostnadspris- och världsmarknadsprisindex

Inledning

Pris- och kostnadsutvecklingen för jordbrukets produkter och förnödenheter avspeglas månadsvis i de av statens jordbruksnämnd beräknade producentpris-, världsmarknadspris- samt kostnadsprisindex. Nämda indexserier används för bevakning av den s. k. treprocentregeln¹, vilken har till ändamål att påverka jordbrukets inkomster i viss riktning.

Treprocentregeln utlöses om skillnaden mellan världsmarknadsprisindex för jordbruksprodukter och jordbrukets kostnadsprisindex under tre på varandra följande månader uppgår till minst tre indexenheter räknat från de världsmarknadspriser och de priser för jordbrukets förnödenheter m. m. som låg till grund för närmast föregående justering. Från och med mars 1966 skall vid beräkning av indexskillnaden kostnadsprisindex väga in med 60 % i stället för som tidigare med 50 %. Vid utlösning av regeln skall införselavgifterna för jordbruksprodukter ändras så att den därav följande förändringen i producentprisindex (beräknad i rådande mittpriser) beräknas uppgå till hälften av ovan nämnda indexskillnad, dvs. minst 1,5 %.

¹ I det s. k. sexårsavtalet — tillämpat under tiden 1 september 1959—31 augusti 1965 — fanns två spärregler, nämligen treprocentregeln och inkomstregeln. Av dessa bibehålls den förra — med vissa justeringar — i de provisoriska avtal som gäller under tiden 1 september 1965—31 augusti 1966 och 1 september 1966—31 augusti 1967, medan inkomstregeln ersatts med ett inflationsskydd.

Beräkningsunderlag. Beräkningarnas utförande

Producentprisindex skall i princip omfatta samtliga av prisregleringen berörda jordbruksprodukter. För några produktslag — bl. a. fjäderfäkött — saknas dock möjlighet att erhålla användbara prisuppgifter och dessa produkter medtages därför ej. Som representantvaror i beräkningarna uttages inom de olika varugrupperna i allmänhet de sorter och kvaliteter som har den största omsättningen.

De löpande prisuppgifter som används i indexberäkningarna är i regel centrala noteringar. Priserna på vegetabilier avser i flertalet fall producentpriser, medan priserna på animalier huvudsakligen utgörs av partiprisnoteringar.

Beräkningarna av producentprisindex omfattar dels en nominell, dels en reell index¹. Nominell producentprisindex, vilken är den serie som används för prisregleringen, framräknades till och med december 1962 genom att månadspriser för olika produkter multiplicerades med normproduktionen enligt jordbrukets totalkalkyl för 1959/60. Erhållna värden sattes sedan i relation till basvärdena. Priserna i de senare utgörs av mittpriser per den 1 september 1959 (för varuslag där mittpriser ej fanns fastställda har sådana beräknats med ledning av mittpriser för förädlade

¹ Reell producentprisindex =
$$= 100 \times \frac{\text{nominell producentprisindex}}{\text{konsumentprisindex}}$$

produkter eller med utgångspunkt från prisläget våren 1959).

Under tiden januari 1963—februari 1966 utnyttjades i beräkningarna vikter enligt reviderad kalkyl för 1962/63. Från och med mars 1966 används vikter enligt normkalkyl för 1965/66.

I *kostnadsprisindex* skall ingå jordbrukets samtliga kostnader med undantag av arbetskostnader och ränta på eget kapital. Från resp. varugrupper medtages i beräkningarna i princip de varor som företer den största omsättningen.

Indexberäkningarna omfattar från och med mars 1966 två serier, nämligen *totalkalkylindex* och *typkalkylindex* för gård med 25 hektar åker. Som vikter vid beräkningarna av dessa serier utnyttjas kostnadsfördelningen enligt jordbrukets totalkalkyl resp. kostnadsfördelningen vid gårdar med en åkerareal om 25 hektar.

För bevakning av treprocentregeln (se ovan) används från och med 1 mars 1966 typkalkylindex för gård med 25 hektar. Den för detta ändamål tidigare använda serien — typkalkylindex för gård med 15 hektar — beräknas därefter icke längre.

De i totalkalkylindex medtagna kostnadsposterna utgjorde vid indexberäkningarnas början 1959 cirka 37 % av jordbrukets totala kostnader; motsvarande andelar för typkalkylindex var 48 % (gårdar med 15 hektar) resp. 53 % (gårdar med 25 hektar).

De i beräkningarna utnyttjade priserna utgörs till stor del av centrala noteringar. I andra fall används prisuppgifter från en viss ort (ibland från enstaka företag). Vidare utnyttjas vissa poster i konsumentprisindex. Materialkostnaderna för byggnadsarbeten uppskattas med ledning av riktpreislistor samt uppgifter som månads-

vis insamlas av byggnadskonsulenterna vid lantbruksnämnderna. I fråga om arbetskostnaderna för byggnadsarbeten används uppgifter ur kollektivavtalen.

Utarbetandet av kostnadsprisindex sker i samarbete mellan jordbruksnämnden och Jordbrukets utredningsinstitut, vilket bl.a. svarar för vissa delindexberäkningar. Prisunderlaget för dessa insamlas direkt av utredningsinstitutet.

Som vikter i totalkalkylindex användes ursprungligen — med vissa undantag — kostnaderna enligt totalkalkylen för 1958/59, medan vikterna i typkalkylindex utgjordes av kostnaderna enligt typkalkyler per den 1 september 1959 för gårdar med 15 resp. 25 hektar åker. Under perioden januari 1963—februari 1966 bestod vikterna i totalkalkylindex av kostnaderna enligt 1959/60 års totalkalkyl och i typkalkylindex av prognosvärden för 1962. Från och med mars 1966 består vikterna i totalkalkylindex av kostnaderna enligt 1964/65 års kalkyl och i typkalkylindex av prognosvärden för 1965.

Världsmarknadsprisindex skall omfatta samtliga de jordbruksprodukter, vars prisutveckling på världsmarknaden inverkar på den inhemska prisbildningen. Räknat i importpriser motsvarar dessa varor cirka 50 % av den totala produktionsvolymen inom jordbruket.

Som representantvaror inom de olika varugrupperna uttages för indexberäkningarna de sorter och kvaliteter som säljs mest på den svenska marknaden. Erforderliga prisuppgifter hämtas till övervägande delen från utländska facktidsskrifter.

Som vikter har i indexberäkningarna till och med december 1962 använts normproduktionen enligt totalkalkylen

Tab. 127. Producentprisindex, konsumentprisindex, kostnadsprisindex samt världsmarknadsprisindex åren 1961/62—1965/66

År	Nom. producentprisindex (mittprisinivå per 1 sept. 1959 = 100)			Reell producentprisindex (se not till texten)			Konsumentprisindex (febr. 1960 = 100)		Kostnadsprisindex för gård med 25 hektar åker (sept.—nov. 1959 = 100)				Världsmarknadsprisindex (sept.—nov. 1959 = 100)		
	Vegetabilier	Animalier	Totalt	Vegetabilier	Animalier	Totalt	Livsmedel	Totalt	Förnödenheter	Tjänster	Kapitalkostnader	Totalt	Vegetabilier	Animalier	Totalt
1965/66	127,9	128,7	128,7	102,0	102,7	102,7	135,9	125,4	111,2	129,6	146,8	127,9	101,2	104,3	103,7
1964/65	122,1	124,8	124,5	103,8	106,0	105,9	126,9	117,6	108,2	123,0	137,8	121,9	106,6	101,7	102,6
1963/64	117,4	119,8	119,6	104,2	106,3	106,1	120,0	112,7	107,2	117,2	127,0	116,3	133,6	101,4	107,5
1962/63	123,8	112,9	115,1	113,3	103,2	105,2	115,1	109,4	104,4	113,9	120,3	111,7	116,4	88,5	93,8
1961/62	110,9	104,0	105,4	104,9	98,5	99,7	108,6	105,6	98,2	109,7	115,4	106,2	100,2	81,3	84,9

för 1959/60, till och med augusti 1965 normproduktionen enligt reviderad kalkyl för 1962/63 samt därefter den inom landet konsumerade produktionen i genomsnitt för åren 1962/63—1964/65.

Resultat

Utvecklingen av de olika prisindexserierna åren 1961/62—1965/66 framgår av tab. 127, som innehåller ovägda årsmedeltal av månadsberäkningarna. För jämförelse har i tabellen även medtagits uppgifter om förändringarna i konsumentprisindex under den angivna perioden.

Tabellen visar bl. a. att producent-

priserna 1965/66 nominellt låg i genomsnitt 29 % högre än 1959 och att jordbrukets kostnader under samma tid ökade med omkring 28 %. Priserna på världsmarknaden var i medeltal cirka 4 % högre än i september—november 1959 men utvecklingen under den mellanliggande perioden företer starka växlingar.

Övrig publicering

Resultaten från jordbruksnämndens indexberäkningar publiceras månadsvis dels i stencilform, dels i Jordbruksekonomiska Meddelanden.

6. Jordbrukets kreditmarknad

Inledning

Utvecklingen på jordbrukets kreditmarknad belyses i statistik som sammanställs och publiceras av Jordbrukets utredningsinstitut. Grundmaterialet för denna redovisning utgörs huvudsakligen av uppgifter hämtade från kreditorganens verksamhetsberättelser (motsv.) samt från den

officiella statistiken. I fråga om de statliga krediterna erhålls uppgifter från berörda myndigheter.

Jordbrukets behov av främmande kapital täcks från ett stort antal källor. Dess kreditmarknad är därför förhållandevis svåröverskådlig och löpande statistiska

Tab. 128. Total kreditgivning till enskilda jordbrukare åren 1962—1966, i milj. kronor

År	Hypoteks-föreningar	Jordbruks-kassor	Sparbanker	Affärs-banker	Staten	Försäk-ringsbolag	Summa krediter
1966.....	1 877	2 284	..	564	173	10	..
1965.....	1 727	1 961	1 950	584	190	11	6 423
1964.....	1 631	1 660	1 800	598	211	11	5 911
1963.....	1 557	1 445	1 721	589	235	13	5 560
1962.....	1 477	1 251	1 661	538	266	13	5 206

Tab. 129. Jordbrukskasserörelsens utlåning till enskilda jordbrukare åren 1962—1966, i milj. kronor

År	Lån mot			Växelkrediter	Krediter i checkräkning	Summa krediter
	botteninteckning i jordbruksfastighet	statlig kreditgaranti	andra säkerheter			
1966.....	1 152	310	576	149	97	2 284
1965.....	1 016	264	480	121	80	1 961
1964.....	874	219	400	106	61	1 660
1963.....	776	181	345	94	49	1 445
1962.....	683	159	291	83	35	1 251

Tab. 130. Sparbankernas utlåning till enskilda jordbrukare åren 1961—1965, i milj. kronor

År	Lån mot					Summa krediter
	botteninteckning i jordbruksfastighet	högre inteckning i jordbruksfastighet	statlig kreditgaranti	inteckning jämte borgen	enbart borgen	
1965.....	1 307	33	135	..	..	² 1 950
1964.....	1 256	37	134	..	..	² 1 800
1963.....	1 249	30	129	1313	..	1 721
1962.....	1 227	24	127	1283	..	1 661
1961.....	1 201	20	122	101	118	1 562

¹ Här ingår även lån mot enbart borgen. — ² Delvis uppskattat värde.

Tab. 131. Statens lån till enskilda jordbrukare budgetåren 1961/62—1965/66, i milj. kronor

Typ av kredit	1961/62	1962/63	1963/64	1964/65	1965/66
<i>Aktuella krediter</i>					
Maskinlån	24,4	24,9	26,2	27,9	28,7
Kronotorparnas inventarielånefond	0,4	0,4	0,4	0,3	0,2
Skogsväglån	0,7	1,1	1,1	1,0	1,0
Summa aktuella krediter	25,5	26,4	27,7	29,2	29,9
<i>Krediter under avveckling</i>					
Egnahemslån m. m. ...	75,2	69,5	64,1	59,1	54,3
Lantarbetarbostadslån .	17,3	15,3	13,3	11,1	9,2
Arbetarsmåbruks- och arrendelån	19,5	18,5	17,6	16,6	15,5
Hästavelslån	3,5	3,2	2,9	2,8	2,7
Sekundärlån	2,2	1,9	1,7	1,4	1,2
Äldre rationaliseringslån	0,1	..	—	—	—
Kris- och hjälplån	0,1	0,1	0,1	0,1	..
Avdikningslån	58,7	56,5	54,2	51,6	48,9
Stödlån	62,1	43,2	28,6	17,5	11,0
Supplementär jordbrukskredit	1,3	0,8	0,5	0,3	0,2
Summa krediter under avveckling	240,0	209,0	183,0	160,5	143,0
Summa krediter	265,5	235,4	210,7	189,7	172,9

uppgifter saknas för delar av densamma. Utanför utredningsinstitutets redovisning faller bl. a. de s. k. leverantörskrediterna samt olika former av privat långivning.

Så långt möjligt har i statistiken endast krediter till enskilda jordbrukare (självägande och arrendatorer) medtagits. Det statistiska materialet tillåter dock ej alltid en sådan redovisning och vissa uppgifter innefattar därför krediter även till aktiebolag och samfälligheter samt till ägare av utarrenderade fastigheter.

Krediternas omfattning. Fördelning på olika kreditgivare

Utvecklingen av den totala långivningen till jordbruket — med särredovisning på olika kreditgivare — åren 1962—1966 be-

lyses i tab. 128. I tab. 129—131 lämnas mer detaljerade uppgifter om jordbrukskasserörelsens, sparbankernas och statens utlåning.

Tabellerna återger de förhållanden som gällt vid slutet av resp. kalenderår (för de statliga krediterna slutet av resp. budgetår).

Landshypoteksinstitutionens långivning till jordbruket består till övervägande delen av lån mot botteninteckning i jordbruksfastighet. *Jordbrukskasserörelsens* verksamhet omfattar dels reverslån, varav huvuddelen mot botteninteckning i jordbruksfastighet, dels växelkrediter och krediter i checkräkning. Av *sparbankernas* utlåning faller drygt två tredjedelar på lån mot lägre teckning i jordbruksfastighet.

Affärsbankernas kreditgivning till enskilda jordbrukare torde i flertalet fall utgå i form av borgenslån eller växelkrediter och *försäkringsbolagens* i form av lån mot inteckning i jordbruksfastighet samt mot säkerhet i livförsäkringsbrev. De *statliga* krediter som kommer jordbruket till godo kan indelas i egentliga jordbrukslån och allmänna lån. Till de förra räknas krediter ur fonder, som är avsedda enbart eller nästan enbart för utlåning till jordbrukare eller för jordbruksändamål. De sistnämnda lånen är sådana statliga lån, som utlämnas för särskilda ändamål (andra än jordbruk) och där låntagarens yrke inte är avgörande. Av in-

tesse är vidare att skilja på låneformer, där nyutlåning förekommer och låneformer under avveckling.

Övrig publicering

Utvecklingen på jordbrukets kreditmarknad åren 1950—1962 har utförligt beskrivits i meddelande nr 4—63 från Jordbrukets utredningsinstitut. Dessutom hänvisas till de enskilda kreditorganens årsredogörelser samt till den officiella statistiken publicerad i bl. a. Sparbankerna (SOS), utgiven av statistiska centralbyrån, samt Enskilda försäkringsanstalter (SOS), utgiven av försäkringsinspektionen.

7. Jordbrukssektorn i nationalräkenskaperna

Inledning

Vid statistiska centralbyrån pågår ett arbete som på längre sikt syftar till väsentliga omläggningar och förbättringar av nationalräkenskapsstatistiken. Utvecklingsarbetet har lagts upp så att delresultat successivt kan erhållas inom ramen för det mer långsiktiga utvecklingsarbetet. Detta medför dock att de publicerade delresultaten delvis är av preliminär karaktär och kan komma att ändras i samband med att beräkningsmetoderna förbättras.

Föreliggande avsnitt avser att belysa utvecklingen av jordbrukssektorns andel av nationalprodukten i fasta och löpande priser under åren 1950—1965. I löpande priser redovisas även de ingående faktorposterna för motsvarande år.

Beräkningsmetodik

Uppgifter om bruttonationalprodukt i löpande priser och olika sektorsers bidrag till denna med fördelning på lönesummor och övriga faktorposter har erhållits genom att den löpande nationalräkenskapsstatistiken förutom beräkningar byggda på utgifts- och inkomststatistik utökats till att omfatta även s. k. produktionsstatistiska beräkningar. Vid denna metodik har en ny typ av sektorindelning tillämpats, vilken är upprättad på grundval av näringsgrensklassifikationen i ISIC¹.

¹ Indexes to the International Standard Industrial Classification of All Economic Activities utgiven av FN.

Tab. 132. Sektorprodukten inom jordbruk m. m. samt bruttonationalprodukten åren 1950—

Sektorprodukt resp. bruttonationalprodukt m. m.	År					
	1950	1951	1952	1953	1954	1955
<i>Löpande priser</i>						
Sektorprodukten inom jordbruk m. m. till marknadspris	2 395	2 471	2 652	2 919	2 755	2 605
Därav lönesumma	759	794	922	856	821	799
» reparationer och underhåll	359	436	460	477	393	414
» indirekta skatter	2	5	6	7	10	11
» subventioner ¹	335	283	487	270	256	256
» driftsöverskott inkl. avskrivningar ..	1 610	1 519	1 751	1 849	1 787	1 637
Totala bruttonationalprodukten till marknadspris	31 604	38 758	42 514	43 720	46 082	49 454
Därav lönesumma	15 788	19 033	22 336	23 320	24 642	27 112
» reparationer och underhåll	2 278	2 827	3 211	3 335	3 312	3 571
» indirekta skatter	2 476	2 747	3 134	3 398	3 598	4 196
» subventioner ¹	556	440	698	489	525	550
» driftsöverskott inkl. avskrivningar ..	11 618	14 591	14 531	14 156	15 055	15 125
<i>1959 års priser</i>						
Sektorprodukten inom jordbruk m. m. till marknadspris	3 597	3 402	3 409	3 410	3 164	2 938
Totala bruttonationalprodukten till marknadspris	48 764	49 340	50 517	52 351	54 838	56 458

¹ Avdragspost vid beräkning av driftsöverskott.

Liksom tidigare har reparationer och underhåll ej medtagits i produktionens brutto som löpande produktionskostnad utan förts till investeringar.

Till jordbrukssektorn har räknats ekonomisk aktivitet enligt ISIC 01 och 03, dvs. förutom egentligt jordbruk även trädgårdsskötsel, biodling, pälsdjursuppfödning, hästavel samt diverse tjänster för jordbruksnäringen, såsom veterinärverksamhet, maskinuthyrning o. d. Där emot ingår ej jordbrukarnas sidoinkomster av t. ex. skogsbruk och fiske. Beräkningarna av produktionsvärdet baseras på jordbruksnämndens totalkalkyl för det egentliga jordbruket, vilket omräknats från produktionsår till kalenderår. Därvid har mjölkpristillägg, vissa införselavgiftsmedel, främst rörande brödsäd, socker-

betor och ägg samt skördeskadebidrag, stöd till mindre jordbruk m. m. ej behandlats som produktionsinkomst utan förts som subvention.

Till produktionsciffrorna har lagts produktionsvärden för övriga verksamhetsgrenar, vilka beräknats på olika sätt. Beräkningarna av trädgårdsproduktionen baseras sålunda på 1951 års företagsräkning, vilka sedan framskrivits till 1957 med hjälp av en input- och outputundersökning och därefter inom centralbyrån till aktuella år.

Av andra väsentliga tilläggsposter kan nämnas pälsdjursskötsel, som efter branschintervju skattas med ledning av exportsiffror. Veterinärverksamhet har uppskattats genom att en beräknad genomsnittsinkomst multiplicerats med

1965, i milj. kronor: Fördelning på faktorinsatser, indirekta skatter och subventioner

1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965
2 829	2 959	2 884	3 031	3 058	3 232	3 372	3 336	3 700	4 003
825	837	842	812	849	877	899	949	999	1 043
445	457	443	483	485	559	547	559	628	691
13	13	15	15	17	18	16	16	20	21
371	321	383	314	300	323	338	344	389	440
1 917	1 973	1 967	2 035	2 007	2 101	2 248	2 156	2 442	2 688
53 851	57 924	60 467	64 454	69 918	76 271	82 706	89 641	99 526	109 452
29 118	31 341	32 833	34 293	38 081	42 078	47 102	51 880	57 668	63 969
3 987	4 309	4 438	4 659	5 113	5 706	6 145	6 564	7 169	8 169
4 647	4 992	5 591	5 973	7 345	8 208	9 552	10 478	11 413	12 917
744	817	1 105	975	1 041	1 257	1 344	1 358	1 482	1 720
16 843	18 099	18 710	20 504	20 420	21 536	21 251	22 077	24 758	26 117
2 883	3 151	3 008	3 031	2 930	3 000	3 014	2 737	2 867	2 953
58 409	60 118	60 983	64 454	66 566	70 255	72 799	76 002	81 523	84 408

antalet veterinärer. För hästaveln har produktionsvärdet ansetts motsvara prispengarna till hästägare och stuterier.

Vad gäller redovisningen i fasta priser har produktionskvantiteterna av jordbruksnämnden beräknats i 1959 års priser. Inom centralbyrån har dessa beräkningar korrigerats med hänsyn till variationer även i exportandelen, vilket får ökad betydelse ju större avvikelser var mellan pris på hemmamarknaden och exportpris 1959. Förbrukningen av jordbruksförnödenheter har deflaterats med tillämpliga serier ur partiprisindex.

Resultat

I tab. 132 redovisas sektorprodukten för jordbruket och den totala bruttonational-

produkten i fasta och löpande priser för åren 1950—1965. Av tabellen framgår bl. a. att jordbrukets andel av bruttonationalprodukten i löpande priser har minskat från 7,6 % 1950 till 3,7 % 1965, trots att bidraget från jordbrukssektorn i absoluta tal ökat kontinuerligt under perioden. Räknat i fasta priser har en motsvarande förändring ägt rum.

Övrig publicering

En utförligare beskrivning av bearbetningsmetoder har lämnats i Statistiska meddelanden V 1966:15. För aktuella uppgifter om produktionen m. m. inom olika sektorer hänvisas till Statistiska meddelanden V 1967:8.

XII. Lantbruksnämnderna

Inledning

Enligt Kungl. Maj:ts instruktion den 3 december 1965 (nr 793) åligger det lantbruksstyrelsen att utöva ledningen och kontrollen av de statliga åtgärderna för att förbättra brukningsenheter i fråga om storlek, ägosammansättning och ägoanordning (*yttre rationalisering*). Lantbruksstyrelsen skall vidare främja förbättringar av jord, ekonomibyggnader eller tekniska anordningar på befintliga eller planerade brukningsenheter (*inre rationalisering*) samt, i samarbete med hushållningssällskapen, även främja andra åtgärder för förbättring av driftsförhållandena och det ekonomiska utbytet av jordbruket (*driftsrationalisering*). Härutöver skall lantbruksstyrelsen bl. a. leda och övervaka stödgivningen dels till förvärv och drift av jordbruk, dels till vissa mindre jordbruk.

Inom lantbruksstyrelsen utarbetas för varje kvartal samt varje avslutat kalender- resp. budgetår statistik över de olika statliga insatserna i rationaliseringssyfte m. m. Uppgiftslämnare till denna statistik är de enskilda lantbruksnämnderna, vilka inom resp. län är beslutande organ i frågor rörande statliga åtgärder för jordbrukets rationalisering. Till grund för lantbruksnämndernas redovisning ligger i första hand protokoll från nämndernas sammanträden samt de handlingar som jordbrukarna inger till nämnderna vid ansökan om statsbidrag för nyanläggningar etc.

Resultat

Lantbruksnämndernas verksamhet åren 1962—1966 vad avser omfattningen av statliga lånegarantier och bidrag belyses i *tab. 133*. Den länsvisa fördelningen av det beviljade statliga stödet 1966 framgår av *tab. 134*.

Lånegarantierna till inre rationalisering, vilka kan beviljas till hela kostnaden för avsedda åtgärder, har under senare år ökat mycket kraftigt. Även statsbidragen till inre rationalisering, vilka utgår endast under vissa förutsättningar, och endast för viss andel av investeringskostnaden, har ökat under motsvarande tid. Lånegarantierna har emellertid kommit att bli den dominerande stödformen vad gäller här nämnda åtgärder.

Även i fråga om den yttre rationaliseringen gäller att lånegarantierna är en vanligare stödform än de direkta bidragen. De senare beviljas i tre fall, nämligen dels då den överenskomna köpeskillingen är högre än det värde fastigheten kan anses äga för den brukningsenhet, till vilken den skall läggas, dels då kostnaderna för lagfart, lantmåteriförrättning, flyttning av fast anläggning m. m. kan antas utgöra ekonomiskt hinder för ifrågasatt åtgärd och dels — vid rationalisering av mera väsentlig omfattning och kapitalkrävande natur — för upprättande av skogsbruksplan. Lånegarantier till yttre rationalisering lämnas för lån motsvarande kostnaden för förvärvet.

I tab. 133 och tab. 134 belyses även omfattningen av de statliga garantierna i fråga om jordförvärvslån och driftslån. De förstnämnda lånen ifrågakommer för inköp av jordbruk och de senare för anskaffning av jordbruksinventarier i samband med köp eller arrende av jordbruk, vid köp eller arrende av tillskottsmark eller vid genomgripande produktionsomläggning. Lån beviljas dock endast om den aktuella brukningsenheten redan är eller inom kort väntas bli fullt bärkraftig.

Till de mindre jordbruken (med 2—10 hektar åker) utgår årligen särskilda s. k. arealtillägg. Storleken av dessa bidrag åren 1962—1966 framgår av tab. 133.

Genom generellt bemyndigande har lantbruksnämnderna möjlighet att med anlitande av särskild kapitalfond, den s. k. jordfonden, köpa och sälja fast egendom i rationaliseringssyfte. Möjligheten att

köpa mark använder nämnderna i de fall då direkta köp mellan fastighetsägarna inte kan genomföras. Den av nämnderna inköpta marken skall i princip snarast överlåtas till jordbrukare som är i behov av tillskottsjord. Av olika skäl har det dock visat sig lämpligt att nämnderna genom markinköp skapar en viss rationaliseringsreserv och de inköpta fastigheterna stannar därför genomsnittligt kvar i nämndernas ägo i drygt två år. I tab. 135 kan omfattningen av lantbruksnämndernas inköp och försäljning av fastigheter 1966 närmare studeras.

Övrig publicering

Statistiken över lantbruksnämndernas verksamhet publiceras av lantbruksstyrelsen i stencilform och föreligger i regel månaden efter utgången av redogörelseperioden.

Tab. 133. Lantbruksnämndernas verksamhet åren 1962—1966: Statligt stöd till inre och yttre rationalisering m. m., i kronor (totala belopp)

Beviljat statligt stöd	1962	1963	1964	1965	1966
Statlig lånegaranti					
Inre rationalisering	11 720 090	16 598 100	24 825 200	32 724 850	43 504 140
Därav till dikning, vattenavledning och invallning...	1 079 740	1 663 000	1 203 380	1 604 230	1 001 160
» » täckdikning	2 965 650	4 736 600	6 307 040	6 849 155	7 405 580
» » vägar	38 100	31 700	34 700	3 955	29 200
» » nyodling	—	3 900	5 000	—	—
» » betesförbättring.....	5 000	—	—	4 000	—
» » stenröjning.....	24 300	58 700	62 380	79 150	35 100
» » ekonomibyggnader ...	7 492 700	10 017 200	17 107 500	23 943 360	34 961 600
Yttre rationalisering	21 283 643	27 829 375	30 381 260	37 937 900	51 688 656
Jordförvärvslån ¹	24 616 845	22 804 310	26 784 500	25 724 400	28 488 860
Driftslån	9 489 350	10 444 350	13 114 100	14 590 150	17 514 500
Statsbidrag					
Inre rationalisering	11 374 675	11 570 916	16 153 970	19 090 020	17 391 758
Därav till dikning, vattenavledning och invallning...	1 758 634	1 713 982	1 486 409	1 455 763	1 472 980
» » täckdikning	4 021 030	4 571 865	5 925 670	6 574 662	6 600 570
» » vägar	761 066	593 524	391 229	358 725	289 420
» » nyodling	98 585	48 570	42 795	28 975	18 325
» » betesförbättring.....	112 230	67 265	34 185	22 665	37 695
» » stenröjning	306 245	262 835	431 120	389 635	258 735
» » ekonomibyggnader ...	4 239 375	4 225 865	7 734 327	10 216 505	8 676 843
Yttre rationalisering	2 515 490	3 870 394	3 738 631	4 081 364	5 334 122
Areal tillägg ²	21 468 940	26 715 686	25 072 393	21 858 028	17 778 851

¹ Uppgifterna för tiden 1962—30 juni 1963 avser de s. k. jordbruksegnahemslånen. — ² Uppgiften för 1962 är på grund av ändrade bidragsbestämmelser ej fullt jämförbar med uppgifter för senare år.

Tab. 134. Lantbruksnämndernas verksamhet år 1966: Statligt stöd till inre och yttre rationalisering m. m., i kronor (länsvis fördelning)

Län	Inre rationalisering		Yttre rationalisering		Jordför- värvelån (statlig läne- garanti)	Driftslån (statlig läne- garanti)	Arealtillägg
	Statlig läne- garanti	Statsbidrag	Statlig läne- garanti	Statsbidrag			
Stockholms stad o. län	1 449 900	200 430	1 490 066	79 881	736 400	444 500	97 810
Uppsala »	1 659 700	189 105	960 400	100 503	700 860	588 000	96 418
Södermanlands »	2 191 790	283 750	1 683 300	87 550	1 975 300	892 000	101 614
Östergötlands »	1 693 300	288 070	1 905 500	79 375	1 278 500	632 000	359 316
Jönköpings »	60 000	115 470	1 062 000	223 877	573 000	837 000	896 550
Kronobergs »	220 300	93 690	1 030 900	113 291	654 900	255 000	826 138
Kalmar »	1 544 000	176 880	2 064 800	189 746	998 000	550 000	503 245
Gotlands »	1 238 600	566 290	1 499 000	99 085	1 161 500	1 100 000	288 407
Blekinge »	376 500	112 320	703 500	45 569	165 000	200 000	358 672
Kristianstads »	2 164 000	520 700	5 458 900	232 393	3 963 000	1 256 000	707 976
Malmöhus »	4 397 100	475 900	10 460 600	556 135	5 403 600	1 895 000	375 060
Hallands »	2 197 100	551 180	2 989 200	77 347	1 951 500	1 097 000	602 971
Göteborgs o. Bohus »	846 350	650 635	1 225 500	94 703	706 400	784 000	725 771
Älvsborgs läns norra del	2 149 300	1 929 955	1 175 300	141 722	211 000	455 000	733 119
» » södra »	1 123 000	292 360	1 034 000	133 490	636 900	490 000	720 478
Skaraborgs län	4 838 900	1 810 450	2 677 500	124 950	3 634 200	897 500	846 559
Värmlands »	1 312 700	773 950	3 055 550	210 235	671 000	467 500	1 111 659
Örebro »	955 700	290 910	429 800	289 565	601 100	160 000	299 431
Västmanlands »	1 577 800	222 290	996 600	62 390	963 000	823 000	89 313
Kopparbergs »	1 682 500	1 053 115	1 328 825	914 447	380 700	710 500	475 738
Gävleborgs »	521 400	307 415	942 015	241 719	113 000	354 500	834 459
Västernorrlands »	1 734 000	1 211 325	1 631 000	422 762	241 000	290 000	1 767 073
Jämtlands »	2 136 000	1 334 860	827 300	226 289	216 500	511 500	1 248 112
Västerbottens »	2 154 200	1 662 578	2 749 950	175 759	378 300	711 000	2 253 475
Norrbottens »	3 280 000	2 278 130	2 307 150	411 339	174 200	1 113 500	1 459 487
Hela riket	43 504 140	17 391 758	51 688 656	5 334 122	28 488 860	17 514 500	17 778 851

Tab. 135. Lantbruksnämndernas fastighetsinnehav år 1966, inom län och hela riket

Område	Under året förvärvade brukningsenheter eller delar därav					Under året avyttrade	
	Antal	Åkerareal, hektar	Skogs- marksareal, hektar	Taxerings- värde ¹ , kronor	Köpe- skilling, kronor	Antal	Åkerareal, hektar
Län							
Stockholms stad o. län...	25	276	615	1 293 450	1 596 050	68	456
Uppsala » ...	51	615	570	2 012 100	2 144 500	86	770
Södermanlands » ...	17	217	288	879 900	1 456 800	31	179
Östergötlands » ...	25	255	531	1 470 900	2 445 000	81	451
Jönköpings » ...	35	186	784	1 454 700	2 374 400	70	228
Kronobergs » ..	40	253	1 316	2 710 400	4 224 500	69	259
Kalmar » ...	22	166	722	1 453 200	2 271 100	26	174
Gotlands » ...	38	459	631	1 291 100	1 568 000	89	668
Blekinge » ...	16	114	329	899 900	1 255 500	31	94
Kristianstads » ...	79	666	432	3 908 800	5 962 695	114	664
Malmöhus » ...	50	470	6	2 917 600	5 496 200	43	371
Hallands » ...	36	283	541	1 619 975	2 338 375	72	410
Göteborgs o. Bohus » ...	18	169	473	925 000	1 478 000	35	237
Älvsborgs läns norra del	35	363	380	1 227 900	1 859 800	49	326
» » södra »	24	173	751	1 363 900	2 522 800	69	302
Skaraborgs län...	24	311	318	1 027 100	1 508 200	44	383
Värmlands » ...	89	652	1 824	4 345 500	5 314 550	200	889
Örebro » ...	24	242	194	866 400	1 213 446	20	158
Västmanlands » ...	28	213	544	1 072 700	1 447 400	37	246
Kopparbergs » ...	131	309	2 494	3 689 100	4 029 600	136	432
Gävleborgs » ...	61	209	3 225	2 680 190	4 129 940	87	160
Västernorrlands » ...	134	531	6 611	3 241 500	8 210 910	147	436
Jämtlands » ...	70	298	3 934	1 561 500	3 034 944	122	338
Västerbottens » ...	79	482	3 749	2 019 000	3 905 900	151	457
Norrbottens » ...	214	847	7 308	2 454 300	6 452 750	225	683
Hela riket							
1966.....	1 365	8 759	38 570	48 386 115	78 241 360	2 102	9 771
1965.....	1 519	10 375	43 674	50 459 570	81 454 748	1 977	9 103
1964.....	1 718	11 748	51 578	54 127 295	82 345 480	1 702	7 917
1963.....	1 397	9 954	43 170	45 820 480	62 307 089	1 486	6 367
1962.....	1 011	6 628	31 529	28 838 590	39 324 997	1 288	5 266

¹ Där taxeringsvärde saknas har uppskattat värde angivits.

brukningsenheter eller delar därav			Vid årets utgång ägda brukningsenheter eller delar därav			
Skogs- marksareal, hektar	Taxerings- värde, kronor	Köpe- skilling, kronor	Antal	Åkerareal, hektar	Skogs- marksareal, hektar	Taxerings- värde, kronor
775	1 999 660	2 423 791	55	493	1 054	2 021 050
960	2 798 400	2 955 200	177	1 969	2 127	6 294 300
252	1 040 000	1 508 927	71	864	1 524	3 287 400
998	2 379 700	3 382 666	80	976	2 083	5 334 300
944	1 864 200	2 824 972	87	368	1 833	3 189 100
1 355	2 131 900	3 600 500	71	399	2 342	4 024 200
811	1 537 400	2 442 375	19	152	668	1 043 240
833	1 881 475	2 114 255	47	273	689	788 775
225	902 200	1 100 454	37	159	793	1 424 100
593	4 332 100	6 067 250	46	389	142	2 287 700
6	2 108 373	4 452 700	27	179	—	1 101 000
703	2 347 475	3 222 475	71	444	695	2 334 500
589	1 199 000	1 622 600	61	508	1 094	2 048 000
194	1 077 220	1 387 870	120	1 024	1 817	3 475 250
1 296	2 382 200	3 636 250	47	234	1 028	1 873 700
313	1 356 610	1 712 810	102	834	1 256	3 322 300
2 021	4 544 700	5 773 800	150	794	3 573	5 542 900
97	452 900	613 550	60	587	510	1 903 300
224	877 600	1 025 500	107	510	2 079	2 710 000
2 517	3 542 700	4 256 500	468	1 020	9 763	10 240 700
2 416	1 864 900	2 857 815	207	521	8 190	5 058 090
5 215	2 700 400	6 349 092	423	1 264	17 981	7 791 400
5 523	1 787 700	3 384 115	235	627	13 511	3 381 140
5 446	2 239 800	4 476 200	188	787	7 582	3 031 800
6 671	1 836 755	5 100 253	667	1 883	19 505	5 555 825
40 977	51 185 368	78 291 920	3 623	17 258	101 839	89 064 070
43 970	44 101 530	69 666 857	3 563	18 285	104 264	88 857 503
27 175	37 213 710	54 891 267	3 203	17 197	104 632	80 944 757
33 720	30 173 890	41 063 379	2 514	13 621	80 081	63 965 817
26 238	24 054 395	31 289 053	2 005	10 046	70 641	48 758 943

XIII. Jordbrukets ekonomiska föreningsrörelse

Inledning

Jordbrukets ekonomiska föreningsrörelse bildar en av landets största organisationer. Dess syfte är bl. a. att organisera marknadsförandet av olika produkter, samla utbudet samt dämpa säsong- och konjunkturbetingade variationer i av-sättningspriserna.

Föreningsrörelsens organisation och verksamhetsformer

Det centrala topporganet för jordbrukets ekonomiska föreningsrörelse är Sveriges Lantbruksförbund. Till förbundet är för närvarande följande riksorganisationer anslutna:

Svenska Mejeriernas Riksförening
Sveriges Slakteriförbund
Svenska Lantmännens Riksförbund
Svenska Ägghandelsförbundet
Sveriges Skogsägareföreningars Riksförbund
Sveriges Jordbrukskasseförbund
Sveriges Allmänna Hypoteksbank
Sveriges Bränneriidkareförening
Sveriges Pälstdjursuppfödare Riksförbund
Sveriges Stärkelseproducenters Förening
Riksförbundet Lin och Hampa
Sveriges Oljeväxtodlare Centralförening
Svensk Husdjursskötsel

Riksorganisationerna består av lokala föreningar, av vilka några dessutom är direktanslutna till Sveriges Lantbruksförbund.

Lantbruksförbundet, som är en opolitisk organisation, har enligt sina stadgar till ändamål att främja medlemmarnas ekonomiska intressen samt jordbrukarnas ekonomiska och sociala intressen. Det skall sålunda företräda jordbruket i frågor av allmän betydelse för detta, utföra uppgifter som är gemensamma för jordbrukets ekonomiska organisationer, skapa ett fast samarbete såväl mellan jordbrukets ekonomiska organisationer som jordbrukets ekonomiska och fackliga organisationer samt för medlemmarnas räkning bedriva ekonomisk verksamhet, som är av betydelse för medlemmarna och jordbruket.

Karaktäristiskt för de ekonomiska föreningarna inom jordbruket är att deras verksamhet mestadels är specialiserad på någon begränsad uppgift, såsom försäljning av mjölk (mejeriföreningar), försäljning av slaktdjur (slakteriföreningar) etc. Varje jordbrukare, som vill anlita föreningarna för sina affärer, måste därför som regel vara medlem i flera sådana.

Föreningarnas uppgifter varierar inom de olika branscherna. I fråga om oljeväxterna är uppgiften sålunda begränsad till träffandet av generella avtal om försäljningsvillkoren. Beträffande brödsäd om-

fattar verksamheten uppsamling, erforderlig lagring samt försäljning till kvarnar. I fråga om de viktigaste animaliska produkterna omfattar verksamheten samtliga stadier, dvs. uppsamling från producenter, industriell förädling vid egna anläggningar, lagring samt försäljning till parti- och detaljhandlare.

Medlemsantal och handelsomsättning

Inom Sveriges Lantbruksförbund utarbetas årligen en sammanfattande statistik över avräkningsvärden, omsättning, antal anställda m. m. inom föreningsrörelsen. Underlaget för denna statistik utgörs av de enskilda föreningarnas årsredovis-

ningar jämte kompletterande uppgifter inhämtade enligt särskilda formulär.

Vissa andra data, exempelvis rörande antalet medlemmar, insamlas av resp. branschorganisationer.

En översikt över föreningsrörelsens verksamhet åren 1961—1965 lämnas i *tab. 136*, som för resp. riksorganisationer innehåller uppgifter om antal medlemmar samt omsättningsvärden.

Övrig publicering

Delar av statistiken över den ekonomiska föreningsrörelsen offentliggörs varje år genom riksorganisationernas årsredovisningar, varjämte sammanfattande uppgifter införs i bl. a. Sveriges Lantbruksförbunds årsredogörelse.

Tab. 136. Antal medlemmar samt omsättningsvärden inom jordbrukets ekonomiska föreningsrörelse åren 1961—1965

Riksorganisation	Antal medlemmar, 1 000-tal					Omsättningsvärde, milj. kronor				
	1961	1962	1963	1964	1965	1961	1962	1963	1964	1965
Svenska Mejeriernas Riksförening .	227,1	217,9	209,0	197,3	183,8	1 549,3	1 606,4	1 623,5	1 753,1	1 898,2
Sveriges Slakteriförbund	250,8	245,0	238,1	233,2	222,6	1 296,9	1 430,8	1 584,6	1 748,8	1 711,9
Svenska Lantmännens Riksförbund	143,6	143,4	142,4	141,3	139,8	1 451,2	1 558,9	1 753,7	2 003,8	2 374,0
Svenska Ägghandelsförbundet	53,2	51,9	48,2	46,7	44,3	99,6	106,3	128,4	121,7	134,9
Sveriges Skogsägareföreningars										
Riksförbund	130,5	132,9	132,8	132,8	134,9	512,5	565,7	467,8	645,0	765,4
Sveriges Jordbrukarskassförbund . .	173,0	175,8	177,4	180,3	182,3	..	..	..	..	..
Sveriges Bränneriätkareförening . . .	1,6	1,6	1,7	1,6	1,7	15,3	16,6	24,2	19,7	25,7
Sveriges Pälstdjursuppfödarens Riks-										
förbund	1,7	1,6	1,6	1,6	1,5	61,4	65,1	80,7	96,4	107,0
Sveriges Stärkelseproducenters										
Förening	2,6	2,8	2,9	3,0	3,0	23,8	23,5	34,3	27,2	27,1
Riksförbundet Lin och Hampa	1,5	1,6	1,6	1,6	1,6	3,6	4,4	3,2	3,8	3,6
Sveriges Oljeväxtodlare Central-										
förening	12,0	12,0	12,0	11,0	7,5	117,8	145,6	119,6	183,8	163,6
Svensk Husdjursskötsel	..	87,0	92,4	98,2	98,0	..	19,2	20,9	21,9	24,0
Summa	..	..	..	..	..	5 131,4	5 542,5	5 840,9	6 625,2	7 235,4

XIV. Lantbruksundervisningen

Inledning

Statistik över verksamheten vid lantbrukets yrkesskolor utarbetas årligen av lantbruksstyrelsen, som är central tillsynsmyndighet för dessa undervisningsanstalter. Huvudmyndigheten för den skogliga yrkesutbildningen, skogsstyrelsen, sammanställer motsvarande uppgifter för skogsbrukets skolor. Statistiken över undervisningen vid de högskolor som har anknytning till lantbruket — främst lantbrukshögskolan, veterinärhögskolan och skogshögskolan — omhänderhas av statistiska centralbyrån.

Primärmaterialet till undervisningsstatistiken utgörs huvudsakligen av uppgifter som lämnas direkt till berörda myndigheter från resp. undervisningsanstalter. I fråga om yrkesskolorna bygger statistiken i stor utsträckning på uppgifter ur skolornas verksamhetsberättelser.

Resultat

I *tab. 137* redovisas för den senaste femårsperioden uppgifter om antalet elever vid de olika undervisningsanstalterna. Tabellen ger vidare information om antalet under 1966 examinerade vid skogsbrukets yrkesskolor samt högskolorna.

Övrig publicering

Uppgifter rörande skoglig yrkesutbildning meddelas årligen i Skogsstatistisk årsbok (SOS), utgiven av skogsstyrelsen. I fråga om antalet studerande m. m. vid högskolorna hänvisas till statistiska centralbyråns redovisning i publikationen Högre studier (SOS).

Tab. 137. Antal elever m. m. vid vissa undervisningsanstalter åren 1962—1966

Undervisningsanstalt	Antal elever ¹					Antal examine- rade ² 1966
	1962	1963	1964	1965	1966	
<i>Högskolor</i>						
Lantbrukshögskolan	371	³ 327	³ 371	³ 409	³ 524	³ 460
Veterinärhögskolan	216	³ 225	³ 236	³ 243	³ 291	³ 527
Skogshögskolan	162	³ 148	³ 145	³ 145	³ 181	³ 648
<i>Vissa övriga undervisningsanstalter</i>						
Lantbruksskolor	229	} 3 380	2 950	2 966	³ 3 130	..
Lantmannaskolor ⁷	3 413					
Lanthushållsskolor	2 617	2 862	3 040	3 009	³ 2 870	..
Alnarpsinstitutet ⁸	115	147	86	94	116	101
Statens skogsmästarskola	28	30	30	30	30	30
Skogsskolor	166	164	155	108	111	107

¹ Avser vanligen det antal som undervisades under viss tid av året, i regel höstterminen. För lantbruks- (lantmänna-) och lanthushållsskolor antal elever i kurser som avslutats under året. — ² Avser hela antalet studerande som under kalenderåret 1966 avlagt slutexamen (eller motsvarande). — ³ Preliminär uppgift. — ⁴ Avser studerande som avlagt agronomexamen. — ⁵ Avser studerande som avlagt veterinärexamen. — ⁶ Avser studerande som avlagt civiljägarmästarexamen. — ⁷ Från och med den 1 juli 1963 gäller beteckningen lantbruksskola även lantmannaskolorna. — ⁸ Redovisningen avser endast mejeri- och trädgårdsavdelningen. Lantbruksavdelningen redovisas bland övriga lantbruksskolor.

XV. Internationella uppgifter

Inledning

Jordbruksnäringens omfattning inom skilda länder belyses i statistik som årligen sammanställs och publiceras av FAO¹ (FNs speciella organ för livsmedels- och jordbruksfrågor). Ifrågavarande statistik baseras på uppgifter som antingen erhållits genom direkt förfrågan hos resp. länder eller hämtats från olika publikationer, rapporter etc.

Resultat

I *tab. 138—141* har för 1964 eller senast tillgängliga år uppgifter om ägoslagsfördelning, åkeranvändning, totalskördar

samt husdjursantal i olika länder sammanfattats. I *tab. 142* redogörs för antalet inom jordbruk med binärningar förvärvs- arbetande personer och i *tab. 143* för jordbruksproduktionens utveckling i vissa länder åren 1960/61—1964/65 (index-tal). De senare uppgifterna har framräknats inom FAO på grundval av tillgängliga uppgifter om produktionen av enskilda produktslag.

Övrig publicering

För en mera detaljerad redovisning hänvisas till den av FAO utgivna *Production Yearbook*.

¹ Food and Agriculture Organization.

Tab. 138. Ägoviðdens fördelning på särskilda ägoslag år 1964¹, inom olika länder, i 1 000-tal hektar

Land	Äker m. m.	Betesmark m. m.	Skog	Övrig mark	Total areal	Landareal
Sverige	3 304	525	22 505	18 645	44 979	41 126
Danmark	2 740	328	438	798	4 304	..
Finland	2 728	88	21 761	9 124	33 701	30 540
Norge	849	168	7 026	24 379	32 422	30 894
Belgien	939	732	601	779	3 051	..
Bulgarien	4 574	1 198	3 608	1 713	11 093	11 056
Frankrike	20 828	13 281	11 963	8 631	54 703	..
Grekland	3 848	5 143	2 600	1 603	13 194	12 931
Irland	1 297	3 363	188	2 180	7 028	6 889
Italien	15 374	5 088	6 079	3 582	30 123	29 402
Jugoslavien	8 343	6 430	8 688	2 119	25 580	..
Luxemburg	72	65	86	36	259	258
Nederländerna	977	1 291	288	805	3 361	..
Polen	15 942	4 188	7 954	3 089	31 173	30 378
Portugal	24 130	..	2 500	2 256	8 886	8 842
Rumänien	10 496	4 246	6 387	2 621	23 750	..
Schweiz	422	1 743	981	983	4 129	3 993
Sovjetunionen	230 286	369 689	880 317	759 928	2 240 220	2 233 770
Spanien	20 837	14 351	11 218	4 068	50 474	..
Storbritannien	7 439	12 225	1 778	2 961	24 403	24 095
Tjeckoslovakien	5 031	1 788	4 439	1 529	12 787	12 582
Västtyskland	8 411	5 710	7 146	3 421	24 688	24 274
Östtyskland	5 015	1 420	2 942	1 412	10 789	10 585
Ungern	5 638	1 341	1 401	923	9 303	..
Österrike	1 724	2 260	3 170	1 231	8 385	8 272
Algeriet	7 066	38 405	3 045	189 658	238 174	..
Förenade arabrepubliken, Egypten	2 506	—	2	97 492	100 000	..
Marocko	7 860	7 650	5 337	23 658	44 505	..
Sydafrika	12 058	90 390	1 589	18 067	122 104	..
Tunisien	4 334	5 652	1 376	1 156	12 518	..
Amerikas Förenta Stater	185 152	256 214	302 049	192 924	936 339	919 184
Canada	41 845	21 003	443 380	491 390	997 618	919 423
Mexico	23 817	79 092	43 679	50 667	197 255	197 234
Argentina	19 472	118 357	99 400	40 437	277 666	..
Brasilien	19 095	107 633	517 936	206 532	851 196	..
Chile	2 633	10 331	20 443	40 770	74 177	73 300
Peru	1 795	18 304	70 000	38 423	128 522	..
Uruguay	2 252	13 847	593	2 001	18 693	..
Indien ³	162 883	14 002	56 655	93 199	326 739	..
Irak	11 571	4 100	1 798	27 405	44 874	..
Iran	16 850	1 150	18 000	128 800	164 800	163 600
Japan	6 042	948	25 402	4 574	36 966	..
Kina, Folkrepubliken	109 354	177 996	76 600	612 150	976 100	..
Pakistan	25 761	..	3 505	65 397	94 663	..
Syrien	6 654	6 108	450	5 306	18 518	..
Turkiet	26 092	28 286	10 584	13 096	78 058	..
Australien	33 214	446 132	32 318	257 845	769 509	..
Nya Zeeland	792	12 840	6 313	6 922	26 867	26 589
Hela världen	1 457 000	2 633 000	4 105 000	5 375 000	13 570 000	..

¹ Eller senaste år för vilket uppgift föreligger. — ² Avser hela jordbruksarealen. — ³ Inkl. Kashmir-Jammu.

Tab. 139. Åkerarealens användning inom olika länder år 1964, i 1 000-tal hektar

Land	Vete	Råg	Korn	Havre	Majs	Hirs och sorghum	Ris	Potatis	Sockerbeter
Sverige	270	43	470	510	—	—	—	82	44
Danmark	128	93	950	211	—	—	—	54	84
Finland	268	102	252	470	—	—	—	71	19
Norge	7	1	182	52	—	—	—	49	—
Belgien	1220	42	128	105	—	—	—	62	44
Bulgarien	11 194	58	358	130	658	3	11	41	76
Frankrike	4 388	219	2 360	1 094	896	..	29	690	396
Grekland	1 207	19	188	121	155	2	25	49	12
Irland	87	1	184	117	—	—	—	74	—
Italien	4 408	51	197	384	1 072	6	120	356	231
Jugoslavien	12 103	157	369	306	2 430	11	7	320	88
Luxemburg	22	3	9	15	—	—	—	4	—
Nederländerna	151	106	87	103	..	—	—	125	79
Polen	1 639	4 417	745	1 574	8	22	—	2 845	444
Portugal	685	312	110	242	486	—	38	109	..
Rumänien	2 959	91	196	89	3 319	..	20	304	190
Schweiz	1107	18	30	11	4	—	—	45	8
Sovjetunionen	67 900	16 800	21 700	5 700	..	3 500	191	8 518	4 110
Spanien	14 185	409	1 408	509	514	26	64	365	146
Storbritannien	893	8	2 036	454	—	—	—	315	179
Tjeckoslovakien	1825	2406	682	3389	175	3	—	491	259
Västtyskland	11 447	1 145	1 153	766	18	—	—	850	327
Östtyskland	433	823	463	295	..	—	—	745	230
Ungern	1 112	247	522	71	1 209	11	18	210	133
Österrike	283	166	227	143	50	1	—	158	53
Algeriet	42 200	..	4668	40	..	..	1	..	..
Förenade arabrepubliken, Egypten	544	—	53	—	698	..	404	23	—
Marocko	1 528	2	1 716	23	454	120	..	..	—
Sydafrika	1 470	..	..	4306	..	323	..	..	—
Tunisien	1 153	—	666	25	—	12	—	2	—
Amerikas Förenta Stater	19 878	692	4 299	8 268	23 185	4 847	723	524	565
Canada	12 013	275	2 207	3 315	267	—	—	115	41
Mexico	835	—	212	88	7 760	230	133	50	—
Argentina	5 444	772	550	575	3 062	1 013	55	204	—
Brasilien	734	21	31	26	..	—	..	209	—
Chile	4847	..	479	4109	473	..	30	..	17
Peru	4152	..	..	..	4303	—	..	..	—
Uruguay	527	—	39	81	192	..	28	14	416
Indien	13 496	—	2 775	—	4 591	36 708	36 076	417	—
Irak	1 627	—	1 097	—	4	13	109	..	—
Iran	—	—	..	—	..	..	364	..	..
Japan	508	1	479	69	36	28	3 261	220	49
Pakistan	5 076	—	200	—	490	1 497	10 584	74	—
Syrien	1 475	—	765	3	4	48	1	5	8
Turkiet	17 989	700	2 750	410	680	41	35	145	187
Australien	7 251	29	835	1 415	86	162	25	36	—
Nya Zeeland	74	—	34	12	4	—	—	12	—
Hela världen	214 400	28 300	70 600	30 800	112 700	103 200	123 900	24 500	8 360

¹ Inkl. spältvete. — ² Inkl. blandning av vete och råg. — ³ Inkl. blandning av korn och havre. — ⁴ Inofficiell uppgift.

Tab. 140. Totalskördens storlek inom olika länder år 1964, i 1 000-tal ton

Land	Vete	Råg	Korn	Havre	Majs	Hirs och sorghum	Ris	Potatis	Sockerbeter
Sverige	967	116	1 386	1 321	—	—	—	1 238	1 731
Danmark	541	292	3 900	821	—	—	—	1 213	3 154
Finland	462	163	370	742	—	—	—	850	431
Norge	20	2	480	126	—	—	—	804	—
Belgien	1911	136	516	373	2	—	—	1 755	3 114
Bulgarien	12 118	64	764	149	2 056	2	31	497	2 100
Frankrike	13 838	386	6 791	2 310	2 109	66	122	11 557	14 831
Grekland	2 159	22	278	155	289	2	113	632	533
Irland	272	1	551	313	—	—	—	1 526	893
Italien	8 582	86	252	465	3 929	25	617	3 823	7 711
Jugoslavien	13 703	175	534	293	6 960	35	25	2 820	2 830
Luxemburg	39	6	18	30	—	—	—	75	—
Nederländerna	712	356	376	420	..	—	—	4 110	3 876
Polen	3 072	6 982	1 268	2 238	18	27	—	48 130	212 574
Portugal	472	167	46	68	597	—	181	1 002	..
Rumänien	3 824	92	348	79	6 692	..	54	2 618	3 668
Schweiz	1389	66	105	38	19	—	—	1 206	362
Sovjetunionen	74 200	13 500	28 500	5 500	19 700	3 470	471	93 642	80 300
Spanien	13 983	346	1 927	390	1 203	58	398	4 254	3 331
Storbritannien	3 697	25	7 523	1 346	—	—	—	7 064	3 618
Tjeckoslovakien	11 829	3870	1 429	4669	465	3	—	7 656	7 474
Västtyskland	15 203	3 606	3 915	2 308	63	—	—	20 612	13 247
Östtyskland	1 348	1 890	1 496	775	..	—	—	12 872	6 003
Ungern	2 059	265	818	55	3 509	15	35	1 650	3 554
Österrike	751	388	605	327	212	2	—	3 438	2 203
Algeriet	21 121	..	359	..	..	..	3	..	..
Förenade arabrepubliken, Egypten	1 500	—	142	—	1 934	..	2 036	376	—
Marocko	1 196	2	1 230	19	2334	70	..	..	—
Sydafrika	1 075	16	39	139	4 237	412	..	..	—
Tunisien	714	—	284	10	—	5	—	44	—
Amerikas Förenta Stater	35 126	846	8 772	12 775	91 032	12 494	3 318	10 859	21 218
Canada	16 341	310	3 632	5 508	1 345	—	—	2 175	1 177
Mexico	2 134	—	171	77	8 454	483	274	425	—
Argentina	10 100	652	826	805	5 140	1 171	286	2 488	—
Brasilien	643	17	29	19	211 000	—	..	1 264	—
Chile	21 246	..	2135	2120	2203	..	82	2798	634
Peru	2150	..	..	..	2420	—	..	..	—
Uruguay	646	—	40	86	63	..	90	..	400
Indien	9 861	—	2 037	—	4 558	18 174	58 098	3 452	—
Irak	807	—	623	—	..	7	184	..	—
Iran	22 600	—	2893	—	..	..	2860	..	..
Japan	1 244	2	1 202	121	84	43	16 802	3 914	1 203
Pakistan	4 196	—	124	—	531	739	17 780	568	—
Syrien	1 100	—	600	2	4	44	1	48	171
Turkiet	18 440	735	3 200	550	1 000	53	167	1 700	4 706
Australien	10 037	14	1 118	1 271	177	219	153	483	—
Nya Zeeland	245	1	102	33	17	—	—	240	—
Hela världen	273 200	32 660	110 500	45 200	227 000	76 700	256 200	297 000	215 120

¹ Inkl. spältvete. — ² Inofficiell uppgift. — ³ Inkl. blandning av vete och råg. — ⁴ Inkl. blandning av korn och havre.

Tab. 141. Antal husdjur år 1964¹ inom olika länder, i 1 000-tal

Land	Hästar	Mulåsnor och åsnor	Nöt- kreatur	Får	Getter	Svin	Höns	Bufflar
Sverige	135	—	2 324	225	—	1 874	9 997	—
Danmark	64	—	3 277	71	..	8 011	24 982	—
Finland	207	—	2 146	222	..	551	6 581	—
Island	30	—	58	736	—	2	107	—
Norge ²	77	—	1 105	1 940	111	535	4 574	—
Belgien	127	1	2 663	156	25	1 833	..	—
Bulgarien	256	299	1 494	10 308	353	2 097	³ 21 922	147
Frankrike	1 357	103	20 147	8 626	1 069	8 967	..	—
Grekland	320	705	1 097	9 297	4 579	610	³ 17 851	59
Irland	180	—	4 962	4 950	..	1 108	10 353	—
Italien	348	701	8 937	7 710	1 215	5 027	³ 105 000	37
Jugoslavien	1 140	66	5 094	9 707	..	6 100	29 258	61
Luxemburg	3	—	161	2	—	101	433	—
Nederländerna	⁴ 137	—	³ 5 568	443	—	³ 2 268	45 551	—
Polen	2 593	—	9 940	3 022	222	12 918	124 629	—
Rumänien	709	..	⁵ 4 637	12 400	619	4 658	³ 38 358	..
Schweiz	76	..	1 698	..	..	1 426	5 800	—
Sovjetunionen	8 500	..	85 448	133 909	5 651	40 858	..	—
Spanien	397	1 770	3 671	19 868	2 336	6 055	40 973	—
Storbritannien	..	—	² 11 627	² 29 657	..	² 7 379	112 921	—
Tjeckoslovakien	227	—	4 480	527	582	5 845	⁶ 28 591	—
Västtyskland	⁴ 493	..	13 014	899	189	16 643	72 964	—
Östtyskland	⁴ 341	—	4 614	1 899	..	9 289	³ 39 580	—
Ungern	333	4	1 883	3 305	86	6 358	27 585	1
Österrike	109	—	2 311	145	120	2 925	10 348	—
Algeriet	135	465	..	..	..	⁷ 70	..	—
Förenade arabrepubliken, Egypten	54	1 126	1 587	1 770	784	12	—	1 588
Marocko	240	1 220	..	..	..	..	..	—
Tunisien	83	209	566	3 365	475	4	..	..
Amerikas Förenta Stater ⁸ Canada ²	..	..	² 106 743	² 28 021	3 904	² 56 119	² 369 959	—
Mexico	426	..	11 560	878	—	5 350	68 625	—
Argentina ⁷	..	4 818	28 914	5 783	11 367	12 507	63 386	—
Brasilien	3 760	..	..	..	..	3 400	..	—
Chile	8 903	7 138	79 855	21 033	13 210	55 990	208 221	—
Uruguay	544	—	3 063	6 452	..	1 007	—	—
Irak	463	..	9 145	21 905	..	431	..	—
Japan ²	192	662	1 550	9 450	2 600	—	..	250
Pakistan	396	—	3 446	274	401	3 461	120 706	—
Syrien	497	951	33 531	10 263	12 921	94	30 111	³ 8 402
Turkiet	67	265	409	4 529	790	—	..	2
Australien	1 171	2 093	12 704	32 279	21 505	11	26 759	1 166
Nya Zeeland	536	—	19 055	164 981	—	1 468	..	—
Hela världen	..	—	⁶ 6 696	51 292	—	771	..	—
	62 800	57 200	992 300	1 008 500	356 200	534 100	..	1 060 000

¹ I vissa fall avser tabelluppgifterna husdjursantalet i slutet av 1963. — ² Endast djur på lantegendomar ingår. — ³ Alla slags fjäderfä. — ⁴ Endast hästar använda i jordbruk ingår. — ⁵ Inkl. bufflar. — ⁶ Endast äldre höns ingår. — ⁷ Inofficiell uppgift. — ⁸ Inkl. Alaska och Hawaii. — ⁹ Endast djur på brukningsenheter med mer än 4 hektar odlad jord ingår.

Tab. 142. Förfärsarbetande befolkning inom jordbruk med binäringar samt dennas andel av den totala förfärsarbetande befolkningen, inom olika länder

Land	År	Förfärs- arbetande befolkning inom jord- bruk med binäringar, 1 000-tal personer	Inom jord- bruk med binäringar förfärsar- betande be- folkning i procent av den totala förfärsar- betande be- folkningen	Land	År	Förfärs- arbetande befolkning inom jord- bruk med binäringar, 1 000-tal personer	Inom jord- bruk med binäringar förfärsar- betande be- folkning i procent av den totala förfärsar- betande be- folkningen
Sverige	1960	447	14	Sydafrika	1960	1 698	30
Danmark	1960	366	17	Tunisien	1956	905	68
Finland	1960	721	35	Amerikas Förenta Stater	1964	5 057	7
Island	1950	24	38	Canada	1962	728	11
Norge	1960	274	19	Cuba	1953	819	42
Belgien	1963	230	6	Honduras	1961	379	67
Bulgarien	1956	2 663	64	Jamaica	1960	237	39
Frankrike	1962	3 907	20	Mexico	1960	6 145	54
Grekland	1961	1 960	54	Argentina	1960	1 461	19
Irland	1961	390	35	Bolivia	1950	672	63
Italien	1964	5 012	25	Brasilien	1960	12 271	54
Jugoslavien	1961	4 748	57	Chile	1960	662	28
Nederländerna	1960	447	11	Colombia	1951	2 023	54
Polen	1960	6 637	48	Ecuador	1962	802	56
Portugal	1960	1 448	42	Paraguay	1962	322	52
Rumänien	1956	17 279	70	Venezuela	1961	774	32
Schweiz	1960	280	11	Indien ⁴	1961	137 546	73
Sovjetunionen	1959	138 426	39	Indonesien	1961	23 516	68
Spanien	1964	4 178	35	Iran	1956	3 326	55
Storbritannien ²	1951	1 119	5	Israel	1964	109	12
Tjeckoslovakien	1950	2 206	38	Japan	1964	13 120	27
Västtyskland	1964	3 044	11	Kina (Formosa)	1956	1 501	50
Östtyskland	1961	1 381	18	Pakistan	1961	22 644	75
Ungern	1960	1 873	38	Syrien	1964	636	50
Österrike	1961	769	23	Thailand	1960	11 334	82
Algeriet	1954	2 631	75	Turkiet	1960	9 737	75
Förenade arabrep., Egypten ³	1960	4 403	57	Australien	1961	459	11
Ghana	1960	1 579	58	Nya Zeeland	1961	129	14
Marocko	1960	1 834	56				

¹ Avser enbart jordbruk. — ² Exkl. Nord-Irland. — ³ Exkl. nomadbefolkningen. — ⁴ Exkl. Kashmir-Jammu.

Tab. 143. Jordbruksproduktionens storlek (indextal) inom olika länder åren 1960/61—1964/65

1952/53—1956/57 = 100

Land	Total jordbruksproduktion					Jordbruksproduktion per invånare				
	1960/61	1961/62	1962/63	1963/64	1964/65 ¹	1960/61	1961/62	1962/63	1963/64	1964/65 ¹
Sverige	100	104	100	97	106	96	100	95	92	100
Danmark	116	121	123	115	122	112	115	117	108	114
Finland	127	125	119	135	131	120	118	110	124	120
Norge	102	104	100	106	101	97	98	94	99	93
Belgien-Luxemburg	113	111	117	121	128	109	107	112	114	120
Frankrike	121	116	126	129	131	114	107	115	116	116
Grekland	117	138	138	149	157	111	130	129	139	145
Irland	108	122	119	121	123	112	127	123	125	126
Italien	107	116	115	113	119	104	112	110	107	111
Jugoslavien	143	126	140	152	163	134	118	129	138	146
Nederländerna	118	118	124	122	137	109	108	112	109	120
Portugal	102	102	113	117	112	99	98	108	111	106
Schweiz	110	110	110	107	111	100	98	95	90	90
Spanien	119	121	129	146	133	113	114	121	136	122
Storbritannien	118	123	131	132	137	114	118	125	125	129
Västtyskland	121	109	123	127	126	113	100	111	114	112
Österrike	122	126	129	131	138	120	124	126	127	133
Algeriet	102	84	95	99	91	86	69	77	77	69
Förenade arabrepubliken, Egypten	127	111	136	136	144	111	94	112	110	112
Marocko	108	84	116	120	119	80	60	81	82	79
Sydafrika	125	134	135	128	131	107	113	112	103	103
Tunisien	126	78	91	119	132	114	69	79	101	110
Amerikas Förenta Stater ...	110	110	112	118	117	99	98	98	102	99
Canada	108	91	114	126	117	92	76	94	103	94
Mexico	145	151	160	165	181	121	123	126	125	134
Argentina	100	109	108	121	123	90	96	94	104	104
Brasilien	137	147	146	143	135	115	120	115	109	101
Chile	114	114	121	125	124	98	96	100	100	96
Peru	116	122	125	128	127	97	100	99	98	95
Uruguay	91	93	99	94	102	78	77	80	73	77
Indien	120	123	122	126	130	106	106	103	103	104
Irak	101	109	120	99	105	93	100	109	88	91
Iran	119	134	133	139	124	105	115	110	112	97
Japan	119	120	129	127	132	112	113	119	116	120
Pakistan	113	115	115	130	129	99	100	97	107	104
Syrien	100	117	161	152	161	79	88	117	107	110
Turkiet	130	123	129	143	142	110	101	103	111	107
Australien	123	127	133	140	144	108	109	112	116	117
Nya Zeeland	122	125	129	133	132	108	108	108	109	107

¹ Preliminära uppgifter.

Områdesindelningen i jordbruksstatistiken

A—C	betecknar	riksområden
I—VIII	»	8 produktionsområden
1—18	»	18 produktionsområden
1a—18d	»	naturliga jordbruksområden (län)

A. Södra och mellersta Sveriges slättbygder

- I Götalands södra slättbygder (Gss)
 - 1. Skåne-Hallands slättbygd
 - 1a Malmöhus län, slättbygden
 - 1b Kristianstads län, slättbygden
 - 1c Hallands län, slättbygden
- II Götalands mellanbygder (Gmb)
 - 2. Sydsvenska mellanbygden
 - 2a Malmöhus län, mellanbygden
 - 2b Kristianstads län, mellanbygden
 - 2c Blekinge län, slättbygden
 - 2d Kalmar län, Kalmarslätten
 - 3. Öland och Gotland
 - 3a Kalmar län, Öland
 - 3b Gotlands län
- IV Götalands norra slättbygder (Gns)
 - 4. Östgötaslätten
 - 4 Östergötlands län, Östgötaslätten
 - 5. Vänerslätten, del av
 - 5a Älvsborgs län, slättbygden
 - 5b Skaraborgs län, slättbygden
 - 5c Skaraborgs län, falbygden
- V Svealands slättbygder (Ss)
 - 5. Vänerslätten, del av
 - 5d Värmlands län, slättbygden
 - 6. Mälar- och Hjälmabygden
 - 6a Örebro län, slättbygden
 - 6b Södermanlands län
 - 6c Stockholms stad och län
 - 6d Uppsala län
 - 6e Västmanlands län, slättbygden

B. Södra och mellersta Sveriges skogs- och dalbygder

- III Götalands skogsbygder (Gsk)
 - 7. Sydsvenska höglandet
 - 7a Malmöhus län, skogsbygden
 - 7b Kristianstads län, skogsbygden
 - 7c Blekinge län, skogsbygden
 - 7d Kalmar län, skogsbygden
 - 7e Kronobergs län
 - 7f Jönköpings län
 - 7g Östergötlands län, södra skogsbygden
 - 7h Hallands län, skogsbygden
 - 7i Älvsborgs län, södra höglandet
 - 7j Skaraborgs län, sydöstra höglandet

- 8. Östsvenska dalbygden
 - 8a Kalmar län, norra kustlandet
 - 8b Östergötlands län, södra kustlandet

- 9. Västsvenska dalbygden
 - 9a Hallands län, norra Halland
 - 9b Göteborgs och Bohus län
 - 9c Älvsborgs län, dalbygderna

VI Mellersta Sveriges skogsbygder (Ssk)

- 10. Södra Bergslagen
 - 10a Skaraborgs län, nordöstra höglandet
 - 10b Örebro län, södra skogsbygden
 - 10c Östergötlands län, norra skogsbygden
- 11. Västsvenska dalsjöområdet
 - 11a Älvsborgs län, Dalslands bergsbygd
 - 11b Värmlands län, centrala och västra Värmland
- 12. Norra Bergslagen
 - 12a Värmlands län, Bergslagen
 - 12b Örebro län, Bergslagen
 - 12c Västmanlands län, Bergslagen
 - 12d Kopparbergs län, Bergslagen
- 13. Östra Dalarne-Gästrikland
 - 13a Kopparbergs län, östra Dalarne
 - 13b Gävleborgs län, Gästrikland

C. Norra Sverige

VII Nedre Norrland (Nn)

- 14. Kustlandet i nedre Norrland
 - 14a Gävleborgs län, Hälsinglands kustland
 - 14b Västernorrlands län, kustlandet
- 16. Nordsvenska mellanbygden
 - 16a Värmlands län, norra Värmland
 - 16b Kopparbergs län, mellanbygden
 - 16c Gävleborgs län, inlandet
 - 16d Västernorrlands län, inlandet
 - 16e Jämtlands län, mellanbygden
- 17. Jämtländska siluområdet
 - 17a Jämtlands län, siluområdet
 - 17b Västernorrlands län, siluområdet

VIII Övre Norrland (Nö)

- 15. Kustlandet i övre Norrland
 - 15a Västerbottens län, kustlandet
 - 15b Norrbottens län, kustlandet
- 18. Fjäll- och moränbygden
 - 18a Kopparbergs län, fjällbygden
 - 18b Jämtlands län, fjällbygden
 - 18c Västerbottens län, inlandet
 - 18d Norrbottens län, inlandet

Uppgifter för allmän jordbruksräkning den 15 september 1961

Uppgifter enligt denna blankett insamlas med stöd av Kungl. Maj:ts kungörelse den 2 juni 1961. Uppgiftsskyldig är varje brukare med mer än 2 hektar åker, varje brukare med 2 hektar åker eller mindre inom vissa för jordbruksräkningen utvalda församlingar samt de djurhållare utsnfär för egentliga jordbruket, vilka erhåller särskild anvisning att lämna uppgift.

UPPGIFTERNA PÅ BLANKETTEN SKALL AVSE HELA BRUKNINGSENHETEN

Med brukningsenhet förstås varje jordbruk, som med avseende på driften utgör ett och samma företag och drives med en och samma arbetsstyrka. Sålunda skall exempelvis tillarrenderad mark räknas med i brukningsenheten men däremot ej utarrenderad.

FASTIGHETER, SOM HELT ELLER DELVIS INGÅR I BRUKNINGSENHETEN

Om brukningsenheten består av fastigheter belägna i olika församlingar redovisas på första raden den fastighet, där brukningscentrum finns (dvs den fastighet där brukaren bor eller den fastighet som av andra orsaker skäligen bör anses som brukningscentrum). Alla arealuppgifter skall anges i hektar och tiondelar därav, Ej tunnland (1 tunnland motsvarar 0,5 hektar).

Län	Församling	Fastighetens namn o. nr el. dyl.	Till brukningsenheten (se ovan) hörande åkerareal. Hektor
		SUMMA (brukningsenhetens hela åkerareal)	

I. BRUKNINGSENHETENS AREAL. Arrendatorer skall endast redovisa den areal arrendet omfattar; som regel ej skogsmark. Om brukningsenheten är belägen i mer än en församling skall arealen redovisas med uppdelning på de olika församlingarna. För flera än tre församlingar får ytterligare blanketter användas.

Arealuppgifterna skall anges i hektar och tiondelar därav.		Församling		
		Församling	Församling	Församling
1. ÅKER (även odlad moss- och myrjord)		Hektar	Hektar	Hektar
ägd areal				
arrenderad areal				
2. TOMT OCH TRÄDGÅRD				
3. KULTIVERAD BETESMARK				
4. NATURLIG BETESMARK				
5. SKOGSMARK				
6. ÖVRIG MARK				
SUMMA AREAL				

1. ÅKER. Som åker räknas all mark, som lagts under plog och nyttjas för växtodling (även fältmässiga odlingar av köksväxter, frukt och bär). Hit räknas även mångåriga betes- och slåttervallar på mark, som kan antas på nytt bli plöjd.

2. **TOMT OCH TRÄDGÅRD.** TILL TOMT räknas den mark, som användes till byggnadsplats, gårdsplan och dylikt samt till TRÄDGÅRD sådan mark, som utan att vara åker användes till köksväxtodling, fruktträdgård, prydnadsträdgård eller parkanläggning.

3. **KULTIVERAD BETESMARK.** Med kultiverad betesmark avses sådan gräsbärande mark, som förbättrats genom en eller flera åtgärder såsom bortröjning av fräd och buskar, bearbetning med redskap, gödsling eller insödd av vallväxter utan att marken är att hänföra till åker.

4. **NATURLIG BETESMARK.** Med naturlig betesmark avses sådan gräsbärande mark, som används till bete (ev. slåtter) utan att ha varit föremål för ovan i punkt 3 angivna förbättringsåtgärder. Hit räknas således bland annat betes- och slåtteräng samt strand- och hagmarksbeten.

5. **SKOGSMARK.** Med skogsmark avses all mark, som antingen är skogbärande eller som skulle kunna göras skogbärande utan mera omfattande grundförbättringar och ej är att hänföra till åker, tomt och trädgård, kultiverad eller naturlig betesmark.

6. ÖVRIG MARK. Övrig mark utgöres av dels vågar, avloppsgravar o. dyl., dels icke odlade eller trädbevuxna mossar och myrar, kärr, berg och annan dylik mark, som inte kan hänföras till någon av ovanstående arealgrupper.

II. **ANTAL HUSDJUR DEN 15 SEPTEMBER 1961.** Om något eller några djurslag ej finns att redovisa skall detta markeras med ett vågrätt streck (—).

	Antal
1. Hästar, födda 1958 och tidigare [a] militära s. k. ackordshästar	
2. Unghästar, födda 1959 o. 1960	
3. Pål, födda under 1961	
SUMMA HÄSTAR	
4. Tjurar för avel 1 år och däröver	
5. Kor	
6. Krigar och krigskalvar 1 år och däröver avsedda för pålägg	
7. Krigar, ungtjurar, stutar och kalvar 1 år och däröver avsedda för slakt	
8. Kalvar under 1 år	
SUMMA NÖTKREATUR	

	Antal
9. Galtar för avel o. d. råbär	
10. Modersuggor (även första gången dräktiga) ...	
11. Utslagsuggor (ävs avsedda för slakt)	
12. Övriga svin 6 månader och d. råbär	
13. " " 3-6 månader	
14. " " under 3 månader	
SUMMA SVIN	
15. Får (även lamm)	
16. Häns (kläckta 1960 o. tidigare) ¹⁾	
17. Upphöns och kycklingar (kläckta under 1961) ¹⁾ ...	
18. Kalb	

III. ÅKERAREALENS ANVÄNDNING SOMMAREN 1961. Om bruksenheten är halören i mer än en församling skall arealen redovisas med uppdelning på de "tre församlingarna. Alla arealuppgifter skall anges i hektar och händelser därav, EJ tunnland (1 tunnland motsvarar 0,5 hektar).

		Församling	Församling	Församling
		Hektar	Hektar	Hektar
1. Höstvete	till mognad			
2. Vårvete	" "			
3. Höstråg	" "			
4. Våråg	" "			
5. Korn (ej blandsäd)	" "			
6. Havre (ej blandsäd)	" "			
7. Blandsäd ¹⁾	" "			
8. Kokärter ²⁾	" "			
9. Foderärter o. vicker ³⁾	" "			
10. Öljevaxter ⁴⁾	" "			
11. Grönfoder av säd, ärtor o. vicker				
12. Övriga grönfoder o. ensilageväxter ⁵⁾				
13. Slåttervall på åker (såväl till hö- o. ensilageberedning som till grönfoder o. tillfälligt bete)				
14. Vall till fräskärd				
15. Betevall på åker ⁶⁾				
16. Potatis				
17. Sockerbetsor				
18. Foderrotfrukter				
19. Kökaväxter på åker ⁷⁾				
20. Fruktträd o. bärbuskar på åker				
21. Andra växter ⁸⁾				
22. Hattvåda				
23. Obruket (ej nedlagd) åker				

SUMMA ÅKERAREAL

(Lika med den på föregående sida redovisade åkerarealen)

- 1) Blandning av träsäd och halvårter eller träsädesblandningar, där korn och/eller havre ingår oberoende av blandningsförhållandena. Mit räknas även blandsäd, som upptömmat genom hjälpsäd av korn eller havre i vintersådd höstsd.
- 2) Konservärter redovisas under "Kökaväxter på åker" (grupp 19).
- 3) Även odling med s. k. slådgräde (t. ex. vitsenap) redovisas här.
- 4) Spånadslin redovisas under "Andra växter" (grupp 21).
- 5) Här redovisas växter som fodermjögl, grönfoderraps, lupiner, majs, solros m. fl. vilka är avsedda att användas till grönfoder, ensilage eller bete.
- 6) Observera att slåttervall, som stnyttjas för tillfälligt bete, skall redovisas under slåttervall (grupp 13).
- 7) Här redovisas exempelvis vitkål, morötter, rödbetsor, lök, konservärter, bruna bönor.
- 8) Här redovisas fröodling av andra grödor än vallväxter samt spånadsväxter, tubak, jordgubbar, prydnadsväxter, plantskolor o. dyl.

IV. ANTAL MASKINER FÖR JORDBRUK OCH SKOGSBRUK

För samtliga maskiner skall endast anges andelen storlek, t. ex. $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{4}$. Maskiner som är undanställda och ej i brukbart skick (skrotade, utbrändade) skall ej medräknas.

Maskintyp	Antal
1. Traktorer (ej s. k. spatraktorer, jeepar eller tvåhjulsiga traktorer)	
2. Skördetröskor, slijghående	
3. " , bogserade med hjälpmotor	
4. " , bogserade utan hjälpmotor	
5. Självbindare	

V. ANLÄGGNINGAR FÖR JORDBRUKET

(Sätt kryss i tillämplig ruta)

Finns på bruksenheten	ja	nej
skullark för hö	☐	☐
spännmåstark	ja	nej
med varmluft	☐	☐
med kallluft	ja	nej
☐	☐	☐
silo för ensilering	ja	nej
tornsilo av betong	☐	☐
tornsilo av annat material (trä, plåt etc.)	ja	nej
☐	☐	☐
gropsilo, plantilo etc.	ja	nej
☐	☐	☐

den / 1961

Uppgiftsinlämnarens underskrift

Telefonstation nr

DETTA EXEMPLAR INSÄNDES TILL
KOMMUNENS STYRELSE

Uppgifterna skall senast den 5 mars 1966 av de uppgiftsskyldiga avlämnas eller med posten insändas till kommunens styrelse.

UPPGIFTER TILL JORDBRUKSINVENTERINGEN
DEN 1 MARS 1966

Dessa uppgifter insamlas enligt Kungl. Maj:ts kungörelse den 13 april 1956 (nr 116) och den 21 februari 1964 (nr 22). Uppgifterna skall endast användas för statistiskt ändamål.

UPPGIFTERNA PÅ BLANKETTEN
SKALL AVSE HELA BRUKNINGSENHETEN

OBS! I de fall då namn och/eller adress är felaktigt angivna ändras uppgifterna.

Med brukningsenhet förstås varje jordbruk, som med avseende på driften utgör ett och samma företag och drivs med en och samma arbetsstyrka. Sålunda skall exempelvis tillarrenderad mark räknas med i brukningsenheten men däremot ej utarrenderad mark. Areal från vilken grödan överläts på rot och areal som tillfälligt upplåtits till bete skall redovisas av markägaren (vid arrendejordbruk av arrendatorn).

A. ÅKERAREAL den 1 mars 1966

Som ÅKER räknas all mark, som lagts under plog och nyttjas för växtodling (även förtämliga odlingar av körsvärter, frukt och bär). Hit räknas även mångåriga betes- och slåttervallar på mark, som kan antas på nytt bli plöjd.

Arealen skall anges i hektar och tiodelar därav. Ej i tunnland (1 tunnland motsvarar ungefär 0,5 hektar).

	Hektar
Brukningsenhetens totala åkerareal	01

B. ANTALET NÖTKREATUR den 1 mars 1966

	Antal
Tjurar och stutar 1 år och däröver	10
Tjurar, kyrkalvar och stutar under 1 år	11
Kor (även amkor):	
a) som kalvat endast en gång	12
b) övriga kor	13
Kvigar 1 år och däröver:	
a) för pålägg	14
b) för slakt	15
Kvigar och kvigkalvar under 1 år:	
a) för pålägg	16
b) för slakt	17
SUMMA NÖTKREATUR	18

C. ANTALET SVIN den 1 mars 1966

	Antal
Galtor för avel 6 månader och däröver	19
Modersuggor:	
a) första gången dräktiga	20
b) övriga dräktiga	21
c) digivande samt icke dräktiga	22
d) utslagsuggor (d. v. s. avsedda för slakt)	23
Övriga svin (inräknat s. k. hushållssvin):	
a) 3 månader och däröver	24
b) under 3 månader	25
SUMMA SVIN	26

D. INOM JORDBRUKET SYSSELSATT ARBETSKRAFT den 1 mars 1966

Under rubriken "Brukaren och dennes familjemedlemmar" redovisas endast brukaren, dennes make, hemmavarande barn och föräldrar, 1 den mån de den 1 mars 1966 deltagit i jordbruksarbetet. Under rubriken "Lejd arbetskraft" anmärks all annan arbetskraft (oavsett antal arbetstimer, ej antal dagverken), alltså även t. ex. brukarens syskon, mög, sonbustru, barnbarn samt icke hemmavarande barn, som den 1 mars 1966 mot avlönning utför jordbruksarbete för brukarens räkning. Redovisningen gäller sålunda just denna speciella dag och icke någon tidsperiod.

Barn och deras familjemedlemmar över 15 år, yrkeslösa i jordbruket den 1 mars 1966		Lejd arbetskraft över 15 år			
		Fäst anställda den 1 mars 1966		Tillfälligt anställda den 1 mars 1966	
Antal		Antal		Antal	
män	kvinnor	män	kvinnor	män	kvinnor

Användes lejd arbetskraft i jordbruket år 1965?

(Besvara med ja eller nej)

Totala antalet lejda arbetslinnar i jordbruket under hela år 1965!

1) Här redovisas arbetslinnar utförda av såväl fäst som tillfälligt lejd arbetskraft.

E. SLAKTEN AV SVIN resp. KALVAR UNDER TIDEN 1/1—31/12 1965

Slaktade eller till slakt förädlade djur

	SVIN (även hushållssvin)	SPÄDKALVAR ej äldre än 10 dagar	GÖDKALVAR ej äldre än 12 veckor	ÖVRIGA KALVAR till slakt
	Antal	Antal	Antal	Antal
1. DJUR LEVERERADE FÖR SLAKT!)				
2. HEMSLAKTADE DJUR				
a) veterinärbesikt. ..				
b) ej veterinärbesikt. ..				
SUMMA (1 och 2)				

1) Här redovisas även djur som återtagits slaktade från slakteri.

UPPGIFTSÄMNARENS UNDERSKRIFT

..... den / 1966

Namn

Telefonnummer (eller riktnr)

nr

Bil. 4

DETTA EXEMPLAR INSÄNDES TILL
KOMMUNENS STYRELSE

Uppgifterna skall senast den 19 oktober 1966 av de uppgiftsskyldiga avlämnas eller med posten insändas till kommunens styrelse.

UPPGIFTERNA PÅ BLANKETTEN
SKALL AVSE HELA BRUKNINGS-
ENHETENUPPGIFTER TILL JORDBRUKSINVENTERINGEN
DEN 15 OKTOBER 1966

Dessa uppgifter insamlas enligt Kungl. Maj:ts kungörelser den 13 april 1956 (nr 116) och den 21 februari 1964 (nr 22). Uppgifterna skall endast användas för statistiskt ändamål.

OBS! I de fall då namn och/eller adress är felaktigt angivna ändras uppgifterna.

Med brukningsenhet förstås varje jordbruk, som med avseende på driften utgör ett och samma företag och drives med en och samma arbetsstyrka. Sålunda skall exempelvis tillarrenderad mark räknas med i brukningsenheten men däremot ej utarrenderad mark. Areal från vilken grödan överläts på rot och areal som tillfälligt upplåtits till bete skall redovisas av markägaren (vid arrendejordbruk av arrendatorn).

A. ÅKERAREAL den 15 oktober 1966

Som ÅKER räknas all mark, som lagts under plog och myttjas för växtodling (även fattmässiga odlingar av köksväxter, frukt och bär). Hit räknas även mångåriga betes- och slåttervallar på mark, som kan antas på nytt bli plöjd.

Arealen skall anges i hektar och tiondelar därav. EJ i tunnland (1 tunnland motsvarar ungefär 0,5 hektar).

	Hektar
Brukningsenhetens totala åkerareal	01

B. HÖSTSÄDD AV VETE, RÅG, RAPS OCH RYBS

Här redovisas de arealer som besåts eller väntas bli besådda hösten 1966. Om intet finns att redovisa sätts ett vågrätt streck (—).

	Hektar
Höstvete	02
Höstråg	03
Höstrap	04
Höstrybs	05

C. FRÖSKÖRD UNDER 1966

Här redovisas såväl vallarealer, avsetta till frö, som specialodlingar av valfrö. Om intet finns att redovisa sätts ett vågrätt streck (—).

	Hektar
Timotejfrö	06
Rödlövsfrö	07
Aiskälsfrö	08
Annat valfrö	09

D. INOM JORDBRUKET SYSSLSATT ARBETSKRAFT den 3 oktober 1966

Under rubriken "Brukaren och dennes familjemedlemmar" redovisas endast brukaren, dennes make, hemmavarande barn och föräldrar, i den mån de den 3 oktober 1966 deltagit i jordbruksarbetet. Under rubriken "Lejd arbetskraft" antecknas all annan arbetskraft (både antal arbetare, ej antal dagverksamhet), såväl även t. ex. brukarens sväkor, mög, son-in-lag, barnbarn samt icke hemmavarande barn, som den 3 oktober 1966 mot avlöning utför jordbruksarbete för brukarens räkning. Redovisningen gäller sålunda just denna speciella dag och icke någon tidsperiod.

Brukaren och dennes familjemedlemmar över 15 år sysselsatta i jordbruket den 3 oktober 1966		Lejd arbetskraft över 15 år			
Antal		Fast anställda den 3 oktober 1966		Tillfälligt anställda den 3 oktober 1966	
		Antal		Antal	
män	kvinnor	män	kvinnor	män	kvinnor

E. ANTALET NÖTKREATUR den 15 oktober 1966

	Antal
Tjurar och stutar 1 år och däröver	10
Tjurar, tjurkalvar och stutar under 1 år	11
Kor (även amkor):	
a) som kalvat endast en gång	12
b) övriga kor	13
Kvigor 1 år och däröver:	
a) för pålägg	14
b) för slakt	15
Kvigor och kvigkalvar under 1 år:	
a) för pålägg	16
b) för slakt	17
SUMMA NÖTKREATUR	18

F. ANTALET SVIN den 15 oktober 1966

	Antal
Galtar för avel 6 månader och däröver	19
Modersugor:	
a) första gången dräktiga	20
b) övriga dräktiga	21
c) digivande samt icke dräktiga	22
d) utslagsugor (d.v.s. avsedda för slakt)	23
Övriga svin (inräknat a.k. hushållssvin):	
a) 3 månader och däröver	24
b) under 3 månader	25
SUMMA SVIN	26

G. ANTALET HÖNS OCH KYCKLINGAR den 15 oktober 1966

	Antal
Höns, kläcks 1965 och tidigare	27
Unghöns och kycklingar	28
SUMMA HÖNS OCH KYCKLINGAR	29

UPPGIFTSLÄMNARENS UNDERSKRIFT

_____ den / 1966

_____ Namn

_____ Telefonstation (eller närtv) nr

DETTA EXEMPLAR INSKÄNDES TILL
KOMMUNENS STYRELSE

Uppgifterna skall senast den 5 juni 1966 av de uppgiftsskyldiga avlämnas eller med posten insändas till kommunens styrelse.

UPPGIFTER TILL JORDBRUKSINVENTERINGEN
DEN 1 JUNI 1966

Dessa uppgifter insamlas enligt Kungl. Maj:ts kungörelser den 13 april 1956 (nr 116) och den 21 februari 1964 (nr 22). Uppgifterna skall endast användas för statistiskt ändamål.

UPPGIFTERNA SKALL AVSE
HELA BRUKNINGSENHETEN

Med brukningsenhet förstås varje jordbruk, som med avseende på driften utgör ett och samma företag och drivs med en och samma arbetsstyrka. Sålunda skall exempelvis tillarrenderad mark räknas med i brukningsenheten men däremot ej utarrenderad mark. Areal från vilken grödan överläuts på rot och areal som tillfälligt upplåtits till bete skall redovisas av markägaren (vid arrendejordbruk av arrendatorn).

ORSI i de fall då namn och/eller adress är felaktigt angivna ändras uppgifterna.

A. BRUKNINGSENHETENS AKERAREAL den 1 juni 1966

	Hektor	
Xgd ökerareal (ej utarrenderad)	30	
Arrenderad ökerareal	31	
SUMMA AKERAREAL	32	

Arealen skall anges i hektar och tiondelar därav, EJ i tunnland (1 tunnland motsvarar ungefär 0,5 hektar).

Som AKER räknas all mark, som lagts under plog och nyttjas för växtodling (även fältmässiga odlingar av löksväxter, frukt och bär). Hitt räknas även mångåriga beles- och slättervallar på mark, som kan anlitas på nytt till plöjd.

B. FÖRKÄNDNINGAR I BRUKNINGSENHETENS AKERAREAL

Ökning av ökerarealen sedan den 1 juni 1965

	Hektor	
Köp, arv, gåva	33	
Tillarrendering	34	
Återtaget arrende	35	
Nyodling, invallning	36	
SUMMA ÖKNING	37	

Minskning av ökerarealen sedan den 1 juni 1965

	Hektor	
Försäljning, arvskifte, gåva	38	
Utarrendering	39	
Upphört arrende	40	
Nedlagd öker: skogsplantering	41	
" " övrigt	42	
SUMMA MINSKNING	43	

C. ANTALET NOTKREATUR den 1 juni 1966

	Antal	
Tjurar och stutar 1 år och däröver	48	
Tjurar, tjurkalvar och stutar under 1 år	49	
Kor (även amkor):		
a) som kalvat endast en gång	50	
b) övriga kor	51	
Krigor 1 år och däröver:		
a) för plöjda	52	
b) för slakt	53	
Kvigor och kvigokalvar under 1 år:		
a) för plöjda	54	
b) för slakt	55	
SUMMA NOTKREATUR	56	

F. ANTALET SVIN den 1 juni 1966

	Antal	
Galtar för avel 6 månader och däröver	57	
Modersugor:		
a) första gången dräktiga	58	
b) övriga dräktiga	59	
c) digivande samt icke dräktiga	60	
d) utslagsugor (d. v. s. avsedda för slakt)	61	
Övriga svin (inräknat s. k. hushållssvin):		
a) 3 månader och däröver	62	
b) under 3 månader	63	
SUMMA SVIN	64	

D. ANTALET HÅSTAR den 1 juni 1966

	Antal	
Hästar, födda 1963 och tidigare (även militära s. k. ackordhästar)	44	
Unghästar, födda 1964 och 1965	45	
Föl	46	
SUMMA HÅSTAR	47	

G. ANTALET HÖNS OCH KYCKLINGAR den 1 juni 1966

	Antal	
Höns, kläcka 1964 och tidigare	66	
Höns, kläcka 1965	67	
Kycklingar	68	
SUMMA HÖNS OCH KYCKLINGAR	69	

E. ANTALET FÄR den 1 juni 1966

	Antal	
Fär (även laum)	65	

H. ANTALET KALKONER den 1 juni 1966

	Antal	
Kalkoner	70	

Hyll även uppgifterna på nästa sida

1. ÅKERAREALENS ANVÄNDNING SOMHÄREN 1966

Arealuppgifterna skall anges i hektar och tiodelar därav.
Ei i tunnland (1 tunnland motsvarar ungefär 0,5 hektar).

	Hektar
Höshete till mognad	01
Vårhete " "	02
Höstråg " "	03
Vårråg " "	04
Korn (ej blandsäd) " "	05
Havre (ej blandsäd) " "	06
Blandsäd) " "	07
Kakärter2, 3) " "	08
Foderärter o. vicker3) " "	09
Höstraps " "	10
Vårraps " "	11
Höstrybs " "	12
Vårrybs " "	13
Oljetin (ej spånadslin) 4) " "	14
Övriga oljevaxter " "	15
Grönfoder av säd, ärter o. vicker " "	16
Övriga grönfoder- o. ensilageväxter5) " "	17
Slättervall på åker (sövt) till h. o. ensilageberedning som till grönfoder o. tillfälligt bete) " "	18
Vall till fröskörd " "	19
Betesvall på åker6) " "	20
Polatis " "	21
Sockerbeter " "	22
Foderrotfrukter " "	23
Köksväxter på åker7) " "	24
Areal för fruktträd o. bärbuskar på åker " "	25
Andra växtslag8) " "	26
Hellröda " "	27
Obrukad (ej nedlagd) åkerjord " "	28
SUMMA ÅKERAREAL	29

(Lika med den på föregående sida redovisade totala åkerarealen vid brukningsenheten)

- 1) Blandning av stråsäd och halvgräs eller stråssädesblandningar, där korn och/eller havre ingår beroende av blandsädesförhållandena. Hår räknas även blandsäd, som uppkommit genom hjälpsäd av korn eller havre i vinterodad höstdäd.
- 2) Konservärter redovisas under "Köksväxter på åker" (grupp 24).
- 3) Xven odling med s. k. stödgröda (t. ex. vilsenap) redovisas här.
- 4) Spånadslin redovisas under "Andra växtslag" (grupp 26).
- 5) Här redovisas växter som fodermjörkl, grönfoderaps, lupiner, majs, solros m. fl., vilka är avsedda att användas till grönfoder, ensilage eller bete.
- 6) Observera att slättervall, som utnyttjas för tillfälligt bete, skall redovisas under slättervall (grupp 18).
- 7) Här redovisas exempelvis vitkål, morötter, rödbetar, lök, konservärter, bruna bönor.
- 8) Här redovisas fröodling av andra grödor än vallväxter samt spånadsväxter, lök, jordgubbar, prydnadsväxter, plantskolor o. dyl.

J. INOM JORDBRUKET SYSSELSATT ARBETSKRAFT den 1 juni 1966

Under rubriken "Brukaren och dennes familjemedlemmar" redovisas endast brukaren, dennes make, hemmavarande barn och föräldrar, i den mån de den 1 juni 1966 deltagit i jordbruksarbetet. Under rubriken "Lejd arbetskraft" antecknas all annan arbetskraft (oavsett antal arbetare, ej antal dagverken), alltså även t. ex. brukarens syster, mög, sonhustru, barnbarn samt icke hemmavarande barn, som den 1 juni 1966 mot avlöning utför jordbruksarbete för brukarens räkning. Redovisningen gäller sålunda just denna speciella dag och icke någon tidsperiod.

Brukaren och dennes familjemedlemmar över 15 år, sysselsatta i jordbruket den 1 juni 1966		Lejd arbetskraft över 15 år			
		Fast anställda den 1 juni 1966		Tillfälligt anställda den 1 juni 1966	
Antal		Antal		Antal	
män	kvinnor	män	kvinnor	män	kvinnor

UPPGIFTSKÄNNARENS UNDERSKRIFT

..... den / 1966

..... Namn

..... Telefonstation (eller riktar) nr

Församling/sad
Hushållnings-sällskapsområde

ÅRSVAXTRAPPORT för den 15 maj 1966

För centralbyråns anteckningar				

Rapporten skall den 15 eller den 16 maj 1966 av hushållnings-sällskapets underavdelningar i ett exemplar insändas till sällska-pet. Observera att blanketten ej får avlämnas före den fastställda rapportdagen.

Uppgifterna skall gälla förhållandena i genomsnitt för hela försam-lingen; de får sålunda ej avse endast enskilda brukningsenheter.

I OMDÖME OM ÖVERVINTRINGEN

Genomsnittlig bedömning av övervintringen för olika växtslag inom församlingen anges i vidstående kolumn enligt följande sifferskala:

Mycket god övervintring	anges med 4
God (normal) övervintring	anges med 3
Övervintring sämre än normal	anges med 2
Fullständig el. nästan fullständig utvintring	anges med 1

För de växtslag som inte odlas inom församlingen sättes streck (—)

Siffror för
Övervintringen

HÖSTVETE	01
HÖSTRÄG	02
HÖSTRÄPS	03
HÖSTRYBS	04
FÖRSTA ÅRS SLATTERVALL ...	05

II OMFATTNINGEN AV UPPLOJNING PÅ GRUND AV UTVINTRING

Om utvintring nödvändiggjort upplöjning (uppharvning) uppskattas i nedanstående kolumn hur stor andel (i procent) av den hösten 1965 besådda arealen som blivit upplöjd (uppharvad).

HÖSTVETE	%	06
HÖSTRÄG	%	07
HÖSTRÄPS	%	08
HÖSTRYBS	%	09
FÖRSTA ÅRS SLATTERVALL ...	%	10

III ORSAKER TILL FÖREKOMMANDE UTVINTRING

Om utvintring förekommit sättes kryes i tillämpliga rutor nedan. OBS! Flera orsaker kan samtidigt föreligga för varje gröda.

	Höst-vete	Höst-råg	Höst-räps	Höst-rybs	Första års vall
Sen sådd och/eller ogynnsamt höst-väder	☐ 11	☐ 21	☐ 31	☐ 41	☐ 51
Avsaknad av skyddande snötäck	☐ 12	☐ 22	☐ 32	☐ 42	☐ 52
Uppfrysning och ihållande nattfrost	☐ 13	☐ 23	☐ 33	☐ 43	☐ 53
Isbränna	☐ 14	☐ 24	☐ 34	☐ 44	☐ 54
Vattenskadur	☐ 15	☐ 25	☐ 35	☐ 45	☐ 55
Vårtorka	☐ 16	☐ 26	☐ 36	☐ 46	☐ 56
Skador av svampar (t.ex. smömgel)	☐ 17	☐ 27	☐ 37	☐ 47	☐ 57

Annan orsak

Uppgiftslämnarens underskrift

Ort och datum

Telestation el. riktnr

nr

Namnteckning

IV UPPLYSNINGAR OM VARSADDEN 1965

De tillämpliga alternativen markeras med kryss.

a) TIDPUNKT FÖR VARSADDEN

- Tidigare än normalt ☐ 61
- Normal tid ☐ 62
- Senare än normalt (ange även orsak nedan) ☐ 63

b) ORSAKER TILL SENARE SADD XN NORMALT

Ihylles endast i förekommande fall. OBS! Flera orsaker kan samtidigt föreligga.

- Höstplöjningen ej helt genomförd ☐ 64
- Dålig tjälbildning ☐ 65
- Försenad snösmältning ☐ 66
- Försenad upptorkning ☐ 67
- Kylig väderlek ☐ 68
- Regnig väderlek ☐ 69
- Torka ☐ 70

Annan orsak

c) UTSIKTER FÖR DE VARSÄDDA GRODORNA

- Gynnsammare än normalt ☐ 71
- Normala utsikter ☐ 72
- Ogynnsammare än normalt ☐ 73
- Kan ej anges ☐ 74

SCB / 200. 1965. 5 600 kr. 18 4447

Förnamn/stad
Hushållningssällskapsområde

Rapporten skall av hushållningssällskapets underavdelningar i ett exemplar insändas till sällskapet fredagen den 15 eller lördagen den 16 juli 1966. Observera att blanketten ej får avlämnas före den fastställda rapportdagen.

ÅRSVAXTRAPPORT för den 15 juli 1966

För centralbyråns anteckningar			

Uppgifterna skall gälla förhållandena i genomsnitt för hela församlingen; de får sålunda ej avse endast enstaka brukningsenheter.

I OMDOME OM SKORDEUTSIKTERNA den 15 juli 1966

Genomsnittlig bedömning av skördeutsikterna för olika växtslag inom församlingen med avseende på skördens kvantitet anges i vidstående kolumner enligt följande sifferkala:

Mycket god skörd	anges med 5
God skörd	anges med 4
Medelmåttig skörd (medelskörd)	anges med 3
Betydligt under medelmåttig skörd	anges med 2
Nära missväxt	anges med 1
Fullständig missväxt	anges med 0

Om utsiktarna ej kan anges med ett heltal, sättes heltal med en decimal.

Ex. Över "medelmåttig" men till kvantiteten ej fullt "god" skörd betecknas med 3.5. Under "medelmåttig" men likväl ej "betydligt under medelmåttig" skörd betecknas med 2.5.

Medelmåttig skörd inom församlingen bör motsvara skörden per hektar i medeltal för ett tillräckligt antal år (t.ex. de senaste tio åren).

För de växtslag som inte odlas inom församlingen sättes streck (—)

HOSTVETE
VARVETE
HOSTRAG
VARRAG
KORN
HAVRE
BLANDSKÖ
KOKARTER
FODERARTER OCH VICKER

Siffror för skörde-
utsikten

HOSTRAPS
VARRAPS
00 HOSTRYBS
01 VARRYBS
02 OLJELIN
03 VITSENA
04 POTATIS
05 SOCKERBETOR
06 FODERROTFRUKTER
07 HO FRÅN VALL
08 BETE

Siffror för skörde-
utsikten

09
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19

II VAXTLIGHETEN UNDER TIDEN 16/5—15/7 1966

De tillämpliga alternativen markeras med kryss.

a) VÄDERLEKENS INFLYTANDE PÅ VAXTLIGHETEN

	Höst- säd	Vår- säd	Olje- växter	Pota- tis	Slåtter- vall	Bete
Gynnsammare än normalt	☐ 20	☐ 30	☐ 40	☐ 50	☐ 60	☐ 70
Normalt	☐ 21	☐ 31	☐ 41	☐ 51	☐ 61	☐ 71
Ogynnsammare än normalt	☐ 22	☐ 32	☐ 42	☐ 52	☐ 62	☐ 72

b) ORSÄKER TILL SÄMRE VAXTLIGHET ÄN NORMALT

Itylles endast i förekommande fall.

OBS: Flera orsaker kan samtidigt föreligga för varje gröda (gröddgrupp).

	Höst- säd	Vår- säd	Olje- växter	Pota- tis	Slåtter- vall	Bete
Kyla och regn	☐ 23	☐ 33	☐ 43	☐ 53	☐ 63	☐ 73
Skador av nattfrost	☐ 24	☐ 34	☐ 44	☐ 54	☐ 64	☐ 74
Torka	☐ 25	☐ 35	☐ 45	☐ 55	☐ 65	☐ 75
Skador av slagregn och högt	☐ 26	☐ 36	☐ 46	☐ 56	☐ 66	☐ 76
Skador av översvämning	☐ 27	☐ 37	☐ 47	☐ 57	☐ 67	☐ 77
Skador av insekter	☐ 28	☐ 38	☐ 48	☐ 58	☐ 68	☐ 78
Skador av växtsjukdomar	☐ 29	☐ 39	☐ 49	☐ 59	☐ 69	☐ 79

Andra orsaker

III UPPLYSNINGAR OM HOSKÖRDEN 1966

De tillämpliga alternativen markeras med kryss.

a) TIDPUNKT FÖR HOSBÄRGNINGEN

Tidigare än normalt	☐ 80
Normal tid	☐ 81
Senare än normalt	☐ 82

b) HÖETS KVALITET

Särrare än normalt	☐ 83
Normal	☐ 84
Särrare än normalt	☐ 85
Kan ej anges (höet ej bärgat)	☐ 86

Uppgiftslämnarens underskrift

Ort och datum	Namnteckning
Telestation el. riktnr	Telefonnr

Blankettutgivare

STATISTISKA CENTRALBYRÅN
Byrån för jordbrukstatistik

Församling/stad:
Hushållningshillskapsområde:

ÅRSVÄXTRAPPORT

för den 15 oktober 1966

För centralbyråns anteckningar									

Rapporten skall av hushållningshillskaps underavdelningar i ett exemplar insändas till sällskapet för dagen den 15 eller söndagen den 16 oktober 1966. Observera att blanketten ej får avlämnas före den fastställda rapportdagen.

Uppgifterna skall gälla förhållandena i genomsnitt för hela församlingen; de får sålunda ej avse endast enstaka brukningsenheter.

I OMDOME DEN 15 OKTOBER 1966 OM SKORDEUTFALLET

Genomsnittlig bedömning av skördeutfallet för olika växtslag inom församlingen med avseende på skördens kvantitet anges i vidstående kolumner enligt följande sifferkala:

Mycket god skörd	anges med 5
God skörd	anges med 4
Medelmåttig skörd (medelskörd)	anges med 3
Betydligt under medelmåttig skörd	anges med 2
Nära missväxt	anges med 1
Fullständig missväxt	anges med 0

Om utfallet ej kan anges med ett heltal, sättes heltal med en decimal.

Ex. Över "medelmåttig" men till kvantiteten ej fullt "god" skörd betecknas med 3,5. Under "medelmåttig" men likväl ej "betydligt under medelmåttig" skörd betecknas med 2,5.

Medelmåttig skörd inom församlingen bör motsvara skörden per hektar i medeltal för ett tillräckligt antal år (t.ex. de senaste tio åren).

För de växtslag som inte odlas inom församlingen sättes streck (—)	Siffror för skördeutfallet
HÖSTVETE	00
VARVETE	01
HÖSTRAG	02
VARRAG	03
KORN	04
HAVRE	05
BLANDSKO	06
KOKARTER	07
FODERARTER OCH VICKER	08

HÖSTRAPS	09
VARRAPS	10
HÖSTRYBS	11
VARRYBS	12
OLJELIN	13
VITSENA	14
POTATIS	15
SOCKERBETOR	16
FODERROTFRUKTER ..	17
HÖ FRÅN VALL	18
BETE PÅ SLÄTTERVALL ..	19
DYRIGT BETE	20

II VÄXTLIGHETEN UNDER TIDEN 16 JULI—15 OKTOBER 1966

De tillämpliga alternativen markeras med kryss.

a) VÄDERLEKENS INFLYTANDE PÅ VÄXTLIGHETEN

	Höst-säd	Vår-säd	Olje-växter	Pota-tis	Slätter-vall	Bete
Gynnsammare än normalt	☐ 21	☐ 31	☐ 41	☐ 51	☐ 61	☐ 71
Normalt	☐ 22	☐ 32	☐ 42	☐ 52	☐ 62	☐ 72
Ogynnsammare än normalt	☐ 23	☐ 33	☐ 43	☐ 53	☐ 63	☐ 73

b) ORSAKER TILL SÄMRE VÄXTLIGHET ÄN NORMALT

Ifylles endast i förekommande fall.

OBS! Flera orsaker kan samtidigt föreligga för varje gröda (gröddgrupp).

	Höst-säd	Vår-säd	Olje-växter	Pota-tis	Slätter-vall	Bete
Kyla och regn	☐ 24	☐ 34	☐ 44	☐ 54	☐ 64	☐ 74
Skador av nattfrost	☐ 25	☐ 35	☐ 45	☐ 55	☐ 65	☐ 75
Torka	☐ 26	☐ 36	☐ 46	☐ 56	☐ 66	☐ 76
Skador av slagregn och hagel	☐ 27	☐ 37	☐ 47	☐ 57	☐ 67	☐ 77
Skador av övervämmning	☐ 28	☐ 38	☐ 48	☐ 58	☐ 68	☐ 78
Skador av insekter	☐ 29	☐ 39	☐ 49	☐ 59	☐ 69	☐ 79
Skador av växtsjukdomar	☐ 30	☐ 40	☐ 50	☐ 60	☐ 70	☐ 80

Annan orsak

III UPPLYSNINGAR OM SKORDEN 1966

De tillämpliga alternativen markeras med kryss.

a) TIDPUNKT FÖR BÄRGNINGEN

	Höst-säd	Vår-säd	Olje-växter	Pota-tis	Hö-skörden
Tidigare än normalt	☐ 81	☐ 87	☐ 93	☐ 99	☐ 105
Normal tid	☐ 82	☐ 88	☐ 94	☐ 100	☐ 106
Senare än normalt	☐ 83	☐ 89	☐ 95	☐ 101	☐ 107

b) SKORDENS KVALITET

	Höst-säd	Vår-säd	Olje-växter	Pota-tis	Hö-skörden
Bättre än normalt	☐ 84	☐ 90	☐ 96	☐ 102	☐ 108
Normal	☐ 85	☐ 91	☐ 97	☐ 103	☐ 109
Sämare än normalt	☐ 86	☐ 92	☐ 98	☐ 104	☐ 110

IV UPPLYSNINGAR OM HÖSTSÄDDEN 1966

De tillämpliga alternativen markeras med kryss.

a) TIDPUNKT FÖR HÖSTSÄDDEN

	Höst- säd	Höstolje- växter
Tidigare än normalt	☐ 111	☐ 117
Normal tid	☐ 112	☐ 118
Senare än normalt (ange även orsaken nedan)	☐ 113	☐ 119

b) ORSAKER TILL SENARE SÄDD ÄN NORMALT

Försenad skörd	☐ 114	☐ 120
Regnig väderlek	☐ 115	☐ 121
Torka	☐ 116	☐ 122

Annan orsak

Uppgiftslämnarens underskrift

..... den o.kt. 1968

Ort och datum

Namn

Adress

Telefonstation (riktnr)

nr

Tabellernas motsvarighet i Jordbruksstatistisk årsbok 1966

<i>Tabell i Jordbruks- statistisk årsbok 1967</i>	<i>Motsvarande tabell i Jordbruksstatistisk årsbok 1966</i>	<i>Tabell i Jordbruks- statistisk årsbok 1967</i>	<i>Motsvarande tabell i Jordbruksstatistisk årsbok 1966</i>
1	1	46	46
2	2	47	47
3	3	48	48
4	—	49	49
5	—	50	50
6	—	51	51
7	—	52	54
8	8	53	55
9	8	54	56
10	9	55	57
11	10	56	58
12	11	57	59
13	12	58	60
14	—	59	61
15	13	60	62
16	14	61	63
17	15	62	64
18	—	63	65
19	19	64	66
20	20	65	67
21	21	66	68
22	22	67	69
23	23	68	70
24	24	69	71
25	25	70	72
26	26	71	—
27	27	72	74
28	28	73	75
29	29	74	—
30	30	75	73
31	31	76	—
32	32	77	—
33	33	78	76
34	34	79	77
35	35	80	78
36	36	81	79
37	37	82	80
38	38	83	81
39	39	84	82
40	40	85	83
41	41	86	84
42	42	87	85
43	43	88	86
44	44	89	87
45	45	90	88

Tabellernas motsvarighet i Jordbruksstatistisk årsbok 1966 (forts.)

<i>Tabell i Jordbruks- statistisk årsbok 1967</i>	<i>Motsvarande tabell i Jordbruksstatistisk årsbok 1966</i>	<i>Tabell i Jordbruks- statistisk årsbok 1967</i>	<i>Motsvarande tabell i Jordbruksstatistisk årsbok 1966</i>
91	89	116	113
92	90	117	114
93	91	118	115
94	92	119	116
95	93	120	117
96	94	121	118
97	95	122	119
98	96	123	120
99	97	124	121
100	—	125	122
101	98	126	123
102	99	127	124
103	100	128	125
104	101	129	126
105	102	130	127
106	103	131	128
107	104	132	—
108	105	133	129
109	106	134	130
110	107	135	131
111	108	136	132
112	109	137	133
113	110	138	134
114	111	139	135
115	112	140	136
		141	137
		142	138
		143	139

Sakregister

	Sid.		Sid.
Aberdeen Angus, se Nötkreaturens rasför- delning		Besättningsstorlek	
Affärsbankernas kreditgivning, se Kredit- givning till enskilda jordbrukare		nötkreatur	126
Aktiebolagsskogar, se Skogsmark		svin	127
Aktuellt skördevärde	113	Bete, se även Betesmark och Betesvall på åker	
Alnarpsinstitutet, se Undervisningsan- stalter		skördeutsikter	77
Alsikeklöverfrö, se Vallfröodling		skördeutfall	78
Animalisk produktion	118—150	Betesmark	
Anläggningar, se Maskiner och anlägg- ningar m. m.		definition	4
Anställda (inom jordbruk), se Arbetskraft		areal	6
Arbetsinkomst, se Jordbrukarfamiljens in- komst		Betesvall på åker, areal	71—72
Arbetskraft		Betodling, se Sockerbetor	
förvärvsarbetande inom jordbruk m. m.	33	Betäckta suggor, se Svin	
brukare jämte familjemedlemmar..	35—36	Biologisk skörd	84
lejd arbetskraft	35—36	Blandsäd	
lejda arbetstimmar	35	odlad areal	70, 72
sysselsättning i enskilt skogsbruk	43	hektarskörd	84—85
lantarbetarlöner	38—41	totalskörd	89
Arbetstimmar (antal lejda), se Arbetskraft		skördeutsikter	77
Areal tillägg	204—205	skördeutfall	78
Arrenderad åker	10	utsädesmängd	100
Arrenderade brukningsenheter	10	skördesätt	102
Avelssvin, se Svin		Blomkål, se Köksväxter	
Avkastning per hektar, se Hektarskörd		Bondeskogar, se Skogsmark	
		Brukningenshet(er)	
Baljväxter		antal	8—9, 20, 27
odlad areal	70, 72—73	definition	4
skördeutsikter	77	ägda	10
skördeutfall	78	arrenderade	10
statsplomberat utsäde	98	fördelning på storleksgrupper efter åker- areal, se antal	
Befolkning		fördelning efter ägarekategori	12, 27
folkmängdens fördelning på städer och landsbygd	29	fördelning på storleksgrupper efter skogsmarksareal	13—16
folkmängdens fördelning på tätort och glesbygd	32	Bruna bönor, se Köksväxter	
folkmängdens fördelning på större ål- dersgrupper	30—31	Bruttonationalprodukt	200—201
förvärvsarbetande inom jordbruk m. m.	33	Brödsäd	
Besiktning av slakt, se Slaktdjursbesikt- ningar		odlad areal	70, 72—73
Besädd areal		hektarskörd	84—85
spannmål, slättevall, potatis	88—89	totalskörd	88—89
oljeväxter	94—95	kvalitet	103
		skördeutsikter	77
		skördeutfall	78
		förmalning	91
		utsädesmängd	100
		skördesätt	101
		priser	92
		Byggnadsindex, se Byggnadskostnads- index	

	Sid.		Sid.
Byggnadskostnadsindex	56—57	Födoämnen, konsumtion av	152—153
Bärbuskar (och fruktträd) på åker, areal	71—72	Föl, se Hästar	
Bärgad skörd (per hektar)	85	Föreningsrörelse, ekon.	210
Bärgningsförluster på slättervall	86	Företagarvinst	171
Bönor, se Köksväxter		Förmalning	91
Charolais, se Nötkreaturens rasfördelning		Förmögenheter (antal inom jordbruk med binäringar), se även Nettoförmögenheter	192—193
Dagsverken, utförda inom enskilt skogsbruk	43	Förnödenheter	63—67
Dansk röd boskap, se Nötkreaturens rasfördelning		Förräntning	171
Driftslån	204—205	Försäkringsbolagens kreditgivning, se Kreditgivning till enskilda jordbrukare	
Driftsrationalisering, se Rationalisering		Förvärvsarbete, se Arbetskraft	
Ensilageväxter (och grönfoder), areal ..	71—72	Galtar, se Svin	
Ensileringen på slättervall	108	Gods- och bondeskogar, se Skogsmark	
Enskilda skogar, se Skogsmark		Grisar, se Svin	
Enskilt skogsbruk, sysselsättning i	43	Grädd, se Mejerihantering	
Ersättningsområden	113	Grönfoder- (och ensilage-)växter, areal ..	71—72
Export (av livsmedel), se Livsmedel		Grönsaker, se Köksväxter	
Fabrikspotatis, se Potatis		Gurkor, se Köksväxter	
Faktorinsatser	200—201	Gårdsindex	57
Falltal	103	Gödkalv, priser	148
Fast anställda, se Arbetskraft		Gödselmedel, se Handelsgödsel	
Fastighetspriser, se Jordbruksfastigheter- nas priser		Gödselstäder (antal nyuppförda), se Ny- byggnadsverksamhet	
Fastighetsvärden, se Jordbruksfastighe- ternas taxeringsvärden		Gödsvin, priser	148
Fetthalt i mjölk, se Mejerihantering		Hampa, se Spånadsväxter	
Fiskmjöl, förbrukning	67	Handelsgödsel	
Fläskproduktion	148	förbrukning	63
Foderblandningar, produktion	67	priser	64
Foderfosfater, förbrukning	67	Havre	
Fodermedelsförbrukning	67	odlad areal	70, 72
Foderrotfrukter		hektarskörd	84—85
odlad areal	71—72	totalskörd	89
skördeutsikter	77	skördeutsikter	77
skördeutfall	78	skördeutfall	78
Fodersäd		förmalning	91
odlad areal	70, 72—73	utsädesmängd	100
hektarskörd	84—85	skördesätt	102
totalskörd	89	priser	92
skördeutsikter	77	Hektarskörd	
skördeutfall	78	höstvet, vårvete, höstråg, korn, havre, blandsäd, matpotatis, fabrikspotatis, slättervall	84—85
utsädesmängd	100	sockerbetor	93
skördesätt	102	raps, rybs, oljelin, vitsenap	94—95
priser	92	Helträda, areal	71—72
Fodertran, förbrukning	67	Hereford, se Nötkreaturens rasfördelning	
Foderväxter, odlad areal	70—73	Huvudområden	1
Foderarter och vicker		Hypoteksinstitutionens kreditgivning, se Kreditgivning till enskilda jordbrukare	
odlad areal	70, 72	Häst(ar)	
skördeutsikter	77	antal	120, 122—124
skördeutfall	78	slaktdjursbesiktningar	148
Folkmängd, se Befolkning		köttproduktion	148
Folkräkningarna	28—33	priser	148
Fruktträd och bärbuskar på åker, areal ..	71—72	premierung	132
Får och getter, slaktdjursbesiktningar m. m.	148	Häststallar (antal nyuppförda), se Ny- byggnadsverksamhet	
Får och lamm	121—123		

	Sid.		Sid.
Hö		Jordbruksekonomiska undersökn. . .	169—177
hektarskörd	84—85	Jordbruksfastighet	
totalskörd	89	antal	12—16
botanisk sammansättning	106	priser	46—51
fodervärde	106	taxeringsvärden	44—46
skördeutsikter	77	Jordbruksinventeringarna	
skördeutfall	78	allmänt	17—21
priser	92	växtodling	68—74
bärgningsmetoder	108	husdjurskötsel	118—127
Höns	121—124	arbetskraft	34—36
Höstraps, se Oljeväxter		Jordbrukskasserörelsens kreditgivning, se	
Höstrybs, se Oljeväxter		Kreditgivning till enskilda jordbrukare	
Höstråg, se Råg		Jordbruksräkningar	
Höstvete, se Vete		allmänt	3—11
Höstsådd areal	73	areal, brukningsform	6, 8—10
Höstsädd, kvalitet	79	nötkreaturens rasfördelning	128—129
Import av livsmedel, se Livsmedel		maskiner, anläggningar	59—60
Indirekta skatter	200—201	Jordbrukssektorn i national-	
Inkomst av jordbruksfastighet	188	räkenskaperna	199—201
Inkomster i jordbruket		Jordbruksvärde	44—45
totala	161	Jordförvärvslån	204—205
per brukningsenhet	163—164, 172		
Inkomsttagare inom jordbruk med bi-			
närningar		Kalvar, se Nötkreatur	
efter yrkesställning	189—191	Kapitalinkomst, se Jordbrukarfamiljens	
» inkomstklass	190—191	inkomst	
Inre rationalisering, se Rationalisering		Klöver, se Vallfröodling	
Insektsmedel, se Växtskyddsmedel		Kokärter	
Internationell statistik		odlad areal	70, 72
förvärvsarbetande befolkning		skördeutsikter	77
inom jordbruk	218	skördeutfall	78
ägoslagsfördelning	214	Konsumentprisindex	196
åkerarealens användning	215	Konsumtion av livsmedel, se Livsmedel	
totalskörd	216	Konsumtionsmjölk, se Mejerihantering	
husdjurskötsel	217	Kor, se Nötkreatur	
jordbruksproduktion	219	Korn	
Intäkter i jordbruket		odlad areal	70, 72
totala	161	hektarskörd	84—85
per brukningsenhet	167	totalskörd	89
per 10 hektar åker	170	skördeutsikter	77
Invånarantal, se Befolkning		skördeutfall	78
Invägd mjölk, se Mejerihantering		utsädesmängd	100
Jordbrukarfamiljens inkomst	172	skördesätt	102
Jordbrukets byggnadskostnadsindex, se		priser	92
Byggnadskostnadsindex		Kostnader i jordbruket	
Jordbrukets ekonomiska föreningsrörelse, se		totala	162
Föreningsrörelse, ekon.		per brukningsenhet	164—166
Jordbrukets kostnadsprisindex, se Kost-		per 10 hektar åker	170—171
nadsprisindex		Kostnadsprisindex	196
Jordbrukets kreditmarknad, se Kreditgiv-		Kreaturplatser (antal nyuppförda), se	
ning till enskilda jordbrukare		Nybyggnadsverksamhet	
Jordbrukets producentprisindex, se Pro-		Kreditgivning till ensk. jordbrukare	197—198
ducentprisindex		Kronoskogar, se Skogsmark	
Jordbrukets skogsmarksinnehav	11—16	Kultiverad betesmark, se Betesmark	
Jordbrukets skördeskadestydd, se Skörde-		Kvigor och kvigkalvar, se Nötkreatur	
skadestydd		Kycklingar	121—124
Jordbrukets världsmarknadsprisindex, se		Kål, se Köksväxter	
Världsmarknadsprisindex		Köksväxter, odlad areal	
Jordbruksarbetare, se Arbetskraft		totalt	71—72
Jordbruksbefolkning, se Befolkning		enskilda växtslag	74
		Köpeskillningar för jordbruksfastigheter, se	
		Jordbruksfastigheternas priser	

	Sid.		Sid.
Kött- och fläskproduktion	148	Mjolk, se Mejerihantering eller Mjolkproduktion	
Köttbesiktning, se Slaktdjursbesiktningar		Mjölkboskapskontroll	
Köttfodermjöl, förbrukning	67	antal kor och besättningar	136
		medelavkast. för kontrollerade kor	134—135
Ladugårdar (antal nyuppförda), se Nybyggnadsverksamhet		Mjolkproduktion	
Lamm, priser	148	storlek	139
Lantarbetare, se Arbetskraft		användning	139
Lantarbetarlöner		Modersuggor, se Svin	
timförtjänster	38, 40—41	Morötter, se Köksväxter	
årsförtjänster	39—41		
Lantbrukshögskolan, se Undervisningsanstalter		Nationalräkenskaper	199—201
Lantbruksnämndernas verksamhet		Naturlig betesmark, se Betesmark	
statliga bidrag och länegarantier ..	204—205	Naturligt jordbruksområde	1
fastighetsinnehav	206—207	Nettoförmögenheter i jordbruket	
Lantbruksskolor, se Undervisningsanstalter		totala	162
Lantbruksundervisning, se Undervisningsanstalter		per brukningsenhet	168, 182, 184
Lanthushållsskolor, se Undervisningsanstalter		Nettointäkter i jordbruket, se Intäkter i jordbruket	
Lantmannaskolor, se Undervisningsanstalter		Njutningsämnen, konsumtion av ..	152—153
Lejd arbetskraft, se Arbetskraft		Nominell producentprisindex, se Producentprisindex	
Lin, se Spånadsväxter		Normskördevärde	115
Livsmedel		Nybildade jordbruk	25
konsumtion	152—153	Nybyggnadsverksamhet	
import	155	nyuppförda byggnader	53
export	156	nyuppförda kreatursplatser	53
Logar och lador (antal nyuppförda), se Nybyggnadsverksamhet		nyuppförda rumsenheter	53
Lån, se Kreditgivning till enskilda jordbrukare eller Skulder		kostnader	54
Lök, se Köksväxter		Nyodling	26
Löneformalning, se Formalning		Nötkreatur	
Löner, se Lantarbetarlöner		antal	120—124
		rasfördelning	128—129
		mjölkboskapskontroll	134—136
		besättningsstorlek	126
		slakt	140—141, 148
		priser	148
		Nötkreaturens rasfördelning	128—129
		Nötkreatursenhet(er)	
		definition	119
		antal	125
Magasin (antal nyuppförda), se Nybyggnadsverksamhet		Objektiv skördeuppekattning	80—87
Mångårdsbyggnader (antal nyuppförda), se Nybyggnadsverksamhet		Obrukad åker, areal	71—72
Marknadsförd slakt		Obärgad areal	87
kalv	140	Ogräsmedel, se Växtskyddsmedel	
svin	146	Oljekraftfoder, förbrukning	67
Maskiner och anläggningar m. m.		Oljelin, se Oljeväxter	
antal traktorer, självbindare etc.	60	Oljeväxter	
antal brukningsenheter med traktor, självbindare etc.	59	odlad areal	70—73
inköp av maskiner och redskap	62	hektarskörd, totalskörd	94—95
Maskinhallar (antal nyuppförda), se Nybyggnadsverksamhet		kvalitet	79
Matpotatis, se Potatis		skördeutsikter	77
Mejerier, antal	137	skördeutfall	78
Mejerihantering	137	övervintring	76
Mejerileverantörer, antal	137	upplöjd höstsädd	76
Mejerimjolk	137	statsplomberat utsäde	98
Mindre kalv		Områdesindelning	1—2
slaktdjursbesiktningar, köttproduktion, priser	148	Plomberat utsäde, se Statsplomberat utsäde	

	Sid.		Sid.
Potatis		Självrisk vid skördeskada	115
odlad areal	71—73	Skogar, se Skogsmark	
arealens fördelning	109	Skogshögskolan, se Undervisningsanstalter	
hektarskörd	84—85	Skogsmark	
totalskörd	89	definition	4
kvalitet	79	areal	13—14, 16, 22
skördeutsikter	77	Skogskolor, se Undervisningsanstalter	
skördeutfall	78	Skogsvärde	44—45
priser	92	Skulder (och tillgångar)	
matpotatisorter	111	totala	162, 180
bärgningsmetoder	107	per brukningsenhet	168, 175, 181, 184
Premiering av hästar	132	Skuldprocent	183
Priser		Skulltork, se Maskiner och anläggningar	
vete, råg, havre, korn, vallhö, matpotatis, fabrikspotatis, sockerbeter	92	m. m.	
mejerimjolk	137	Skörd	
slaktdjur	148	biologisk skörd per hektar	84
ägg	150	bärgad skörd per hektar	85
handelsgödsel	64	totalskörd	88—89
jordbruksfastigheter	47—51	kvalitet	79, 103, 105—106
Producentpriser, se Priser		skördeutsikter	77
Producentprisindex	196	skördeutfall	78
Produktionsområden	1	skördesätt	100—102
Provytemetoden, se Objektiv skördeuppskattning		Skördeskadeskydd	
Raps, se Oljeväxter		allmänt	112—117
Rasfördelning, se Nötkreaturens rasfördelning		finansiering	116—117
Rationalisering	204—205	försäkrad areal, antal anmälningar och ersättningar, ersättningsbelopp, normskörd, aktuell skörd, självrisk	114—115
Redskap, se Maskiner och anläggningar m. m.		Skördesätt för spannmål	101—102
Reell producentprisindex, se Producentprisindex		Skördetröska, se Maskiner och anläggningar m. m.	
Reparationer och underhåll	200—201	Skördeuppskattningsområden	1—2
Riksförbundet Lin och Hampa, se Föreningsrörelse, ekon.		Skördeutfall, medelomdomen	78
Riksområden	1	Skördeutsikter, medelomdomen	77
RLFs jordbruksregister	4	Slakt	
Rumsenheter (antal nyuppförda), se Nybyggnadsverksamhet		besiktigade slaktkroppar	148
Rybs, se Oljeväxter		slaktdjurspriser	148
Råg		produktion av kött och fläsk	148
odlad areal	70, 72	kalvslakt	140—141
hektarskörd	84—85	svinslakt	146—147
totalskörd	88	Slaktdjursbesiktningar	148
kvalitet	103	Slaktdjurspriser	148
skördeutsikter	77	Slättervall	
skördeutfall	78	areal	71—72
övervintring	76	hektarskörd	84—85
upplöjd höstsädd	76	totalskörd	89
förmalning, lager	91	återväxt	86
utsädesmängd	100	tillväxt	86
skördesätt	101	bärgningsförluster	86
priser	92	kvalitet	106
Rödbeter, se Köksväxter		skördeutsikter	77
Rödklöverfrö, se Vallfröodling		skördeutfall	78
Silo, se Maskiner och anläggningar m. m.		övervintring	76
Självbindare, se Maskiner och anläggningar m. m.		upplöjd areal	76
		arealens åldersfördelning	104
		ensilering	108
		Sockerbeter	
		odlad areal	71—72
		skördad areal	93
		hektarskörd, totalskörd	93
		skördeutsikter	77

	Sid.		Sid.
skördeutfall	78	Sveriges Allmänna Hypoteksbank, se Före- ningsrörelse, ekon.	
priser	92	Sveriges Bränneriödkareförening, se Före- ningsrörelse, ekon.	
Spannmål		Sveriges Jordbrukskassaförbund, se Före- ningsrörelse, ekon.	
totalskörd	88—89	Sveriges Lantbruksförbund, se Förenings- rörelse, ekon.	
spill vid skörd	83	Sveriges Oljeväxtodlars Centralförening, se Föreningsrörelse, ekon.	
jordbrukares leveranser, förmalning, lager	91	Sveriges Pälstdjursuppfödarens Riksför- bund, se Föreningsrörelse, ekon.	
utsädesmängd	100	Sveriges Skogsägareföreningars Riksför- bund, se Föreningsrörelse, ekon.	
skördesätt	101—102	Sveriges Slakteriförbund, se Förenings- rörelse, ekon.	
priser	92	Sveriges Stärkelseproducenters Förening, se Föreningsrörelse, ekon.	
Spannmålstork, se Maskiner och anlägg- ningar m. m. eller Nybyggnadsverksam- het		Svin	
Sparbankernas kreditgivning, se Kredit- givning till enskilda jordbrukare		antal	121—124
Spenat, se Köksväxter		tjänstbara galtar, betäckta suggor	130
Spill (vid skörd)		svinstamkontroll	143
spannmål	83	suggkontroll	144—145
potatis	87	besättningstorlek	127
Spånadslin, se Spånadsväxter		slakt	146—148
Spånadsväxter		Svinhus (antal nyuppförda), se Nybygg- nadsverksamhet	
odlad areal m. m.	96	Svinstamkontroll, se Svin	
statsplomberat utsäde	98	Sysselsättning, se Arbetskraft	
Statens skogsmästarskola, se Undervis- ningsanstalter			
Statliga lån (till enskilda jordbrukare), se Kreditgivning till enskilda jordbrukare		Taxerade inkomster, utgifter m. m. 161—168	
Statsbidrag (till jordbruket), se Lantbruks- nämndernas verksamhet		Taxeringsvärden (för jordbruksfastighe- ter), se Jordbruksfastigheternas taxe- ringsvärden	
Statslänegarant, se Lantbruksnämndernas verksamhet		Tillfälligt anställda, se Arbetskraft	
Statsplomberat utsäde	98	Tillgångar (och skulder)	
Storboskap		totala	162, 180
slaktdjursbesiktningar, produktion av kött	148	per brukningsenhet 168, 174—175, 181, 184	
priser	148	Tillväxt för slättervall	86
Struktur- och befolkningsutredningarna	23—27	Timförtjänster, se Lantarbetarlöner	
Stråsäd, statsplomberat utsäde	98	Timotejfrö, se Vallfröodling	
Stutar, se Nötkreatur		Tjurar, se Nötkreatur	
Subventioner	200—201	Tjurkalvar, se Nötkreatur	
Suggkontroll, se Svin		Tjänstbara galtar	130
Sugor, se Svin		Tomt, definition	4
Svensk ayrshireboskap, se Nötkreaturens rasfördelning		Tomt- och industrivärde	44—45
Svensk Husdjurskötsel, se Föreningsrö- relse, ekon.		Totalindex (för byggnadskostnaderna), se Byggnadskostnadsindex	
Svensk jerseyboskap, se Nötkreaturens rasfördelning		Totalskörd	
Svensk kullig boskap, se Nötkreaturens rasfördelning		höstvete, vårvete, höstråg, korn, havre, blandsäd, slättervall, potatis	88—89
Svensk låglandsboskap, se Nötkreaturens rasfördelning		sockerbeter	93
Svensk röd och vit boskap, se Nötkreatu- rens rasfördelning		raps, rybs, oljelin, vitsenap	94—95
Svenska Lantmännens Riksförbund, se Föreningsrörelse, ekon.		spånadslin, hampa	96
Svenska Mejeriernas Riksförening, se För- eningsrörelse, ekon.		Traktor, se Maskiner och anläggningar m. m.	
Svenska Ägghandelsförbundet, se Före- ningsrörelse, ekon.		Traktorgarage (antal nyuppförda), se Ny- byggnadsverksamhet	
		Trädgård, definition	4

	Sid.		Sid.
Undervisningsanstalter	212	Vitaminfodermedel, förbrukning	67
Ungnöt, se Nötkreatur		Vitkål, se Köksväxter	
Upphörda jordbruk	25	Vitsenap, se Oljeväxter	
Upplöjd (utvintrad) areal	76	Värraps, se Oljeväxter	
Urinbrunnar (antal nyuppförda), se Ny- byggnadsverksamhet		Värrybs, se Oljeväxter	
Utgifter i jordbruket		Värråg, se Råg	
totala	162	Värsäd, kvalitet	79
per brukningsenhet	164—166	Värvete, se Vete	
Utrikeshandel		Världsmarknadsprisindex	196
livsmedel	155—156	Växtskyddsmedel, inköp	65
egentliga jordbruksprodukter	157		
Utsäde, se Statsplomberat utsäde		Yttre rationalisering, se Rationalisering	
Utsädesmängd för spannmål	100		
Utvintrad (upplöjd) areal	76		
		Åker	
Vall till fröskörd, se Vallfröodling		definition	4
Vallarealens åldersfördelning och avkast- ning	104—105	totalareal	6, 9, 16, 21
Vallfröodling, areal	71—73	arealens användning	70—73
Vallhö, se Hö		ägd resp. arrenderad areal	10
Vallväxter, statsplomberat utsäde	98	Åldersfördelning, se Befolkning	
Vegetabilisk produktion	68—117	Årsförtjänster, se Lantarbetarlöner	
Vete		Årsväxtrapportering	74—80
odlad areal	70, 72	Återväxt på slättervall	86
hektarskörd	84—85		
totaltskörd	88	Ågarekategorier inom jordbruket	27
kvalitet	103	Ägd åker	10
skördeutskikt	77	Ägda brukningsenheter	10
skördeutfall	78	Ägg	
övervintring	76	produktion	150
upplöjd höstsädd	76	partihandels invägning	150
förmalning, lager	91	priser	150
utsädesmängd	100	Ägoslag, areal	
skördesätt	101	åker	6, 16, 21
priser	92	betesmark	6
Veterinärhögskolan, se Undervisningsan- stalter		skog	13—14, 16, 22
Vicker (och foderärter)		Ärter, se Baljväxter eller Köksväxter	
odlad areal	70, 72		
skördeutskikt	77	Överprisprocent, se Jordbruksfastigheter- nas priser	
skördeutfall	78	Övervintring, medelomdömen	76